

Latvijas Bankas 2025. gada pārskats

© Latvijas Banka, 2026
Pārpublicējot obligāta avota norāde

Dizains: Ozols Ir

Foto: SIA "BALTIC PICTURES",
SIA "Reklāmas aģentūra "ADELL""
I. Gabaliņa, I. Stūrmanis,
A. Liepiņš,
Latvijas Bankas arhīvs

08.05.2026. redakcija

ISSN 3044-7674

www.bank.lv

Saturs

Ievadvārdi	4
Latvijas Banka 2025. gadā	6
Pārvaldība un organizācija	7
Misija, vīzija, vērtības un stratēģija.....	7
Pārvaldības principi un attīstība	9
Personāla resursi	10
Finanšu resursi.....	12
Risku pārvaldīšana.....	14
Ilgtspējība.....	16
Konsultācijas Latvijas Bankas kompetencē esošajos jautājumos.....	20
Gada tēmas	22
Kreditēšana.....	22
Finanšu sektora attīstība.....	26
Darbības jomas	29
Ekonomiskā vide un monetārā politika	29
Finanšu stabilitāte un makrouzraudzības politika.....	39
Finanšu sektora uzraudzība.....	43
Finanšu pakalpojumu drošība (kritiskie finanšu pakalpojumi)	93
Noregulējuma mehānisms.....	95
Kompensāciju izmaksas sistēmas	97
Ieguldījumu pārvaldīšana.....	99
Maksājumu un norēķinu sistēmas	107
Skaidrās naudas apgrozība.....	111
Datu vadība, statistika un Kredītu reģistrs.....	120
Sadarbība ar starptautiskajām un ārvalstu institūcijām.....	124
Finanšu pratība	129
Latvijas Bankas 2025. gada finanšu pārskati	131
Pielikumi.....	132
1. pielikums. Latvijas Bankas 2025. gada mēnešu bilances.....	132
2. pielikums. Latvijas Bankas 2021.–2025. gada bilances	134
3. pielikums. Latvijas Bankas 2021.–2025. gada peļņas un zaudējumu aprēķini	135
4. pielikums. 2025. gadā publicētie Latvijas Bankas izdevumi un nozīmīgākās Latvijas Bankas darbinieku publikācijas	136
Saīsinājumi.....	138

Ievadvārdi

Uz 2025. gadu varam atskatīties ar labi padarīta darba apziņu. Aizvien uzskatāmāk redzams, ka Finanšu un kapitāla tirgus komisijas pievienošana Latvijas Bankai bija stratēģiski pareizs lēmums, būtiski uzlabojumi vērojami gan kreditēšanā, gan finanšu pakalpojumu pieejamībā, un šāda finanšu sektora institūciju optimizācija būtu jēgpilna arī citos tirgus segmentos. Tāpat kā Rīga nekad nebūs gatava, arī mēs neatlaidīgi turpināsim ieviest uzlabojumus finanšu sektorā, to modernizējot un stiprinot tā noturību.

Neskatoties uz tirdzniecības tarifu šoku un augsto nenoteiktības līmeni pasaules ekonomikā, inflācija eirozonā 2025. gadā noturīgi atgriezās 2 % līmenī, ECB Padomei izpildot tai noteikto cenu stabilitātes mērķi. Ekonomikas izaugsme pamazām kļuva straujāka un plašāka. Tomēr Krievijas izraisītais karš Ukrainā un arvien jauni ģeopolitiskie satricinājumi arī 2026. gadā rada jaunus izaicinājumus, kas var aplauzt trauslos izaugsmes asņus. Karš Tuvajos Austrumos ir izraisījis energoresursu šoku, kas visā pasaulē padzīs augšup cenas un sabremzēs ekonomikas izaugsmi. ECB Padome uzmanīgi sekos līdzi notikumu attīstībai un nepieciešamības gadījumā nekavēsies koriģēt monetāro politiku, lai vidējā termiņā nodrošinātu inflācijas atgriešanos 2 % līmenī. Centrālās bankas uzdevums ir nodrošināt cenu stabilitāti un finanšu sektora noturību, savukārt galvenie darbi ekonomikas izaugsmes atbalstam ir valdību ziņā. Strukturālās pārmaiņas ir skaidri izklāstītas Mario Dragi ziņojumā "Eiropas konkurētspējas nākotne". Steidzamākie darbi ir stiprināt Eiropas militāro aizsardzību un izveidot vienotu finanšu pakalpojumu tirgu.

Latvijas sabiedrība augstu vērtē Latvijas Bankas paveikto. Centrālā banka ir starp institūcijām, kurām sabiedrība uzticas visvairāk, un tas reizē ir gan pagodinājums, gan atbildība. Atbilstoši tirgus un sociālo pētījumu aģentūras "Latvijas Fakti" 2025. gada nogalē veiktās iedzīvotāju aptaujas datiem Latvijas Bankai uzticas vairāk nekā puse Latvijas iedzīvotāju un vairāk nekā divas trešdaļas uzskata, ka Latvijas Banka strādā profesionāli. Viens no Latvijas Bankas uzdevumiem ir konsultēt Saeimu un valdību ekonomiskās politikas jautājumos, un 2025. gadā šī sadarbība uzlabojās, īpaši ar Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisiju. Pārdomāti, saprātīgi un tālredzīgi lēmumi, ieklausoties neatkarīgu un profesionālu ekspertu viedoklī, ir īpaši svarīgi trauslajā un populisma piepildītajā priekšvēlēšanu laikā.

2025. gadā Latvijas Bankas prioritātes un galvenie darbības virzieni bija drošs un pret krīzēm noturīgs finanšu sektors, mūsdienīgi un pieejami finanšu sektora pakalpojumi, inovatīva un efektīva centrālā banka.

Kritisko finanšu pakalpojumu jomā Latvijas Banka attīstīja risinājumu karšu maksājumiem bezsaistē, kas ļaus lielajos pārtikas veikalos, degvielas uzpildes stacijās un aptiekās norēķināties ar maksājumu kartēm

arī brīžos, kad ir sakaru pārrāvumi. Pilnveidojām kritisko finanšu pakalpojumu nepārtrauktības risinājumus, t. sk. kritisko bankomātu tīklu un lielo uzņēmumu norēķinus krīzes situācijā. Gada sākumā stājās spēkā minimālās prasības skaidrās naudas pieejamībai, turpinājās darbs pie finanšu sektora digitālās darbības noturības stiprināšanas un kiberrisku ierobežošanas. Gada nogalē ieviesām maksājumu saņēmēju verifikāciju, kas samazinās kļūdu un krāpšanas risku starpbanku maksājumos.

Finanšu pakalpojumu pieejamības jomā pērn nostiprinājās izrāviens kreditēšanā, veicinot strauju izaugsmi. Kreditēšana audzē ekonomiku. Īpaši straujš – vairāk nekā 16 % – kreditēšanas kāpums bija uzņēmumu segmentā. Mājsaimniecību kreditēšanu stiprināja procentu likmju samazinājums un vienkāršots mājokļa kredītu pārkreditēšanas regulējums. Pārkreditēšanās iespēju izmantoja vairāk nekā 11 500 hipotekāro kredītu saņēmēju, tā rezultātā kredīta dzīves laikā ietaupot ap 50 milj. eiro. Samazinoties banku pievienotajam procentu likmēm, kredītņēmēji par to pašu ikmēneša maksājumu potenciāli var atļauties lielāku mājokli – apmēram par 6 kvadrātmetriem lielāku jaunajā projektā un par 18 kvadrātmetriem lielāku sērijveida ēkā.

2025. gadā turpinājām darbu pie pensiju 2. līmeņa darbības pilnveides. Tika izstrādāti un par šo jomu atbildīgajai Labklājības ministrijai iesniegti priekšlikumi ļaut iedzīvotājiem izvēlēties piemērotāku līdzekļu izņemšanas brīdi apstākļos, kad vērtspapīru vērtība finanšu tirgos krīt. Papildus tika pārskatīti ieguldījumu limiti, vienkāršota pensiju 2. un 3. līmeņa pārvalde, kā arī uzsākta vietnes manpensija.lv modernizācija, to pakāpeniski pārņemot no centrālā vērtspapīru depozitārija Nasdaq CSD SE. 2025. gadā pieņemtie lēmumi, piemēram, par zemākiem pastāvīgās komisijas maksas griestiem pensiju 2. līmeņa pārvaldītājiem, gada laikā iedzīvotājiem deva 2.8 milj. eiro ieguvumu.

Starp citiem nozīmīgiem darbiem var minēt Latvijas Bankas maksājumu sistēmu atvēršanu maksājumu iestāžu un elektroniskās naudas iestāžu tiešai dalībai, nozares stratēģiju izstrādi *FinTech* un kapitāla tirgus jomā, tiesību aktu izstrādi, lai krājaizdevu sabiedrības varētu uzsākt juridisko personu kreditēšanu, kā arī jauna finanšu institūcijas veida – specializētas kredītiestādes ar mazāku sākotnējo kapitālu – ieviešanu. Tika pārņemts Eiropas Savienības līmeņa uzraudzības ietvars, atbilstoši Latvijas specifiskajai situācijai atvieglojot prasības mazākajām no sistēmiski nozīmīgajām komercbankām.

2025. gadā notika sagatavošanās darbs, un no 2026. gada 1. janvāra stājušās spēkā jaunas prasības komercbanku pakalpojumu sniegšanai klātienē, kas būtiski uzlabos reģionu iedzīvotāju un uzņēmēju piekļuvi komercbanku pakalpojumiem.

Lai arī centrālo banku darbības mērķis nav peļņas gūšana, Latvijas Banka 2025. gadu noslēdza ar 332 milj. eiro kopējo atzīto peļņu. Latvijas Bankas iemaksas valsts budžetā par 2025. gadu sasniedz 56 milj. eiro – 19 milj. eiro kā dividendes no 2025. gadā gūtās peļņas, 21 milj. eiro kā procentus par Latvijas valdības noguldījumiem un vēl 16 milj. eiro nodokļos.

2026. gadā turpināsim modernizēt un stiprināt finanšu sektoru, tāpēc starp mūsu prioritātēm ir finanšu pakalpojumu pieejamība un atbilstība klientu vajadzībām. Bet mans 2026. gada novēlējums finanšu sektoram ir kļūt ambiciozākam.

Liels paldies maniem Latvijas Bankas kolēģiem par pērn sasniegto. Tādu pašu degsmi un jaudu no sevis un no ikviena kolēģa gaidu arī šogad. Mums izdosies!

Mārtiņš Kazāks
Latvijas Bankas prezidents
2026. gada 8. maijā

Latvijas Banka 2025. gadā

2.1 %

Gada vidējā inflācija eirozonā tuvu mērķim

12.5 %

Kreditēšana kļuvusi par ekonomikas izaugsmes dzinējspēku – divciparu kreditēšanas gada pieauguma temps decembrī

~11 500

hipotekāro kredītu pārkreditēšanas iniciatīva ļāvusi samazināt kredīta procentu likmi par aptuveni 0.5 procentpunktiem

25

Latvijas Bankas norēķinu sistēma atvērta maksājumu iestāžu un elektroniskās naudas iestāžu tiešai dalībai (25 pieslēgumi, t. sk. 9 ārvalstu)

Karšu maksājumi bezsaistē – lielle pārtikas tirgotāji, degvielas uzpildes stacijas, aptiekas

Drošība arī citās jomās – skaidrās naudas pieejamība, maksājumu saņēmēju verifikācija

68 %

iedzīvotāju uzskata, ka Latvijas Banka strādā profesionāli

Pozitīvs MONEYVAL ziņojums

Valsts budžetā par 2025. gadu kopumā ieskaitīti **56 milj. eiro**

332

Latvijas Bankas kopējā atzītā peļņa pieaugusi par **55 %**, sasniedzot **332 milj. eiro**

Pārvaldība un organizācija

Misija, vīzija, vērtības un stratēģija

Latvijas Bankas misija ir strādāt Latvijas labā.

Mūsu vērtības

Drosmīgi izaicinājumos

Mēs esam elastīgi pārmaiņās un īstenojam tās apzināti un mērķtiecīgi. Mēs iedrošinām cits citu un arī apkārtējos būt drosmīgiem, pieņemt izaicinājumus un meklēt jaunus risinājumus.

Vienoti cilvēcībā

Mēs zinām, ka spēks ir komandā un labākais rezultāts top sadarbojoties. Mūsu komandu vieno cilvēcība. Mēs esam atbildīgi un pildām savus solījumus.

Jaudīgi attīstībā

Mēs pilnveidojamies paši un iedvesmojam to darīt citus, lai kopā sekmētu mūsu valsts attīstību.

Stratēģiskās attīstības virzieni 2023–2026

Drošs un attīstīts finanšu sektors

Labvēlīga vide finanšu pakalpojumu sniegšanai, jaunu produktu ieviešanai un finanšu tirgus dalībnieku kvalitatīvai darbībai

Pozitīva sadarbība ar lēmumu pieņēmējiem pārdomātas finanšu sektora politikas attīstībā

Finanšu sektora samērīgs regulējums un efektīva uzraudzība

Tālredzīgi lēmumi valsts tautsaimniecības un indivīda līmenī

Bankas analītiskās un pētnieciskās kompetences pilnveide gan Latvijas, gan starptautiskā mērogā

Iedzīvotāju un uzņēmumu finanšu prasības un ekonomikas zināšanu uzlabošana

Sabiedrībai prioritāru tēmu analīze un aktualizācija

Finanšu sistēmas un tautsaimniecības ilgtspējība

Ilgspējības principu ieviešana finanšu nozarē un tautsaimniecībā

Ilgspējību veicinošas regulatīvās vides veidošana

Ilgspējīga rīcība bankas ikdienas darbā

Efektīva un inovatīva centrālā banka

Prasmīga datu pārvaldība, gūstot no tiem maksimālo vērtību

Efektivitātes kāpināšana ar tehnoloģiju palīdzību

Inovāciju kultūras attīstība

Jēgpilna darbavieta profesionāļiem

Iekļaujoša un elastīga darba vide, kas veicina darbinieku labbūtību

Darbinieku kompetenču un talantu attīstība

Darbs saskaņā ar organizācijas vērtībām

Pārvaldības principi un attīstība

Latvijas Bankas pārvaldības struktūra ietver:

- Latvijas Bankas padomi, kas ir koleģiāla lēmējinstītūcija un pārvalda Latvijas Banku;
- pārvaldes, kurām ir noteikta atbildība par konkrētu funkciju un procesu izpildi un to rezultātu sasniegšanu;
- komitejas un komisijas.

Latvijas Bankas galvenā lēmumu pieņemšanas institūcija ir Latvijas Bankas padome. Latvijas Bankas prezidenta, prezidenta vietnieku un padomes locekļu pilnvaru laiks ir pieci gadi.

Latvijas Bankas padomes sastāvs 2025. gadā bija šāds:

- prezidents Mārtiņš Kazāks (2025. gada 6. februārī pārvēlēts Latvijas Bankas prezidenta amatā uz otro termiņu);
- prezidenta vietnieks Māris Kālis (no 2024. gada 21. decembra līdz 2025. gada 6. februārim Latvijas Bankas prezidenta p. i.);
- prezidenta vietniece Santa Purgaile;
- padomes locekles Kristīne Černaja-Mežmale, Ilze Posuma un Zita Zariņa.

Mārtiņš Kazāks

Māris Kālis

Santa Purgaile

Kristīne
Černaja-Mežmale

Ilze Posuma

Zita Zariņa

Personāla resursi

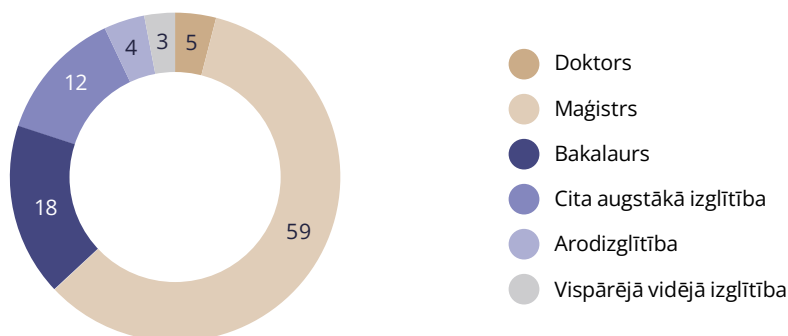
2025. gada beigās Latvijas Bankā strādāja 539 darbinieki, t. sk. 4 darbinieki, ar kuriem darba līgums noslēgts uz noteiktu laiku (2024. gada beigās attiecīgi 531 un 12 darbinieki).

2025. gada beigās, tāpat kā 2024. gadā, 54 % Latvijas Bankas darbinieku bija sievietes un 46 % – vīrieši. 53 % no visiem vadītājiem bija sievietes un 47 % – vīrieši.

2025. gadā tika būtiski samazināta sieviešu un vīriešu darba samaksas atšķirība, tai sasniedzot statistiski nenozīmīgu līmeni (1 %).

2025. gada beigās 93 % Latvijas Bankas darbinieku bija ar augstāko izglītību, t. sk. 5 % darbinieku ar doktora grādu (2024. gadā attiecīgi 93 % un 4 %).

1. attēls. Latvijas Bankas darbinieku izglītības līmenis (2025. gada beigās; %)

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, Latvijas Banka organizēja darbinieku mācības profesionālo zināšanu pilnveidei, kā arī nodrošināja darbiniekiem pieredzes apmaiņas iespējas ECB un citu eirozonas valstu centrālajās bankās. Ar Latvijas Bankas darbinieku mācībām saistītie izdevumi 2025. gadā bija 1.2 % no kopējiem darba samaksas izdevumiem (2024. gadā – 1.5 %).

Latvijas Bankas darbinieki 2025. gadā devās 778 komandējumos, t. sk. 141 mācību komandējumā (2024. gadā – 840 komandējumos, t. sk. 114 mācību komandējumos).

Saskaņā ar *Kantar* 2025. gada pētījuma datiem Latvijas Banka ir starp astoņiem pievilcīgākajiem darba devējiem strādājošo vērtējumā un – pirmo reizi – pievilcīgāko darba devēju desmitniekā studentu vidū.

2025. gadā Latvijas Bankai pievienojās 40 jauni darbinieki. Atlases konkursos interesi par darbu Latvijas Bankā bija izrādījuši gandrīz 2000 kandidātu.

Atbalstot jauno talantu piesaisti un attīstību, Latvijas Banka nodrošināja 15 prakses vietas dažādās profesionālajās jomās.

Ēnu dienā Latvijas Banku apmeklēja 31 skolēns, veicinot Latvijas Bankas kā darba devēja atpazīstamību jauniešu auditorijā.

2025. gadā Latvijas Banka sāka īstenot prasmēs balstītas personāla vadības pieeju. Tika izstrādāts un ieviests ar mākslīgā intelekta atbalstu veidots prasmju identificēšanas rīks, kas pieejams vadītājiem un pārējiem darbiniekiem. Šis jaunais risinājums veicina pārskatāmu un datus balstītu karjeras un attīstības plānošanu.

Par konsekventu atbalstu darbinieku labbūtībai un darba un privātās dzīves līdzsvaram Latvijas Banka Sabiedrības integrācijas fonda īstenotajā programmā ir ieguvusi statusu "Ģimenei draudzīga darbavieta".

Lai nodrošinātu pilnvērtīgāku un mūsdienīgāku darba vides pārvaldību, darba aizsardzības jomā 2025. gadā pirmo reizi Latvijas Bankā tika vērtēti arī darba vides psihoemocionālie riski.

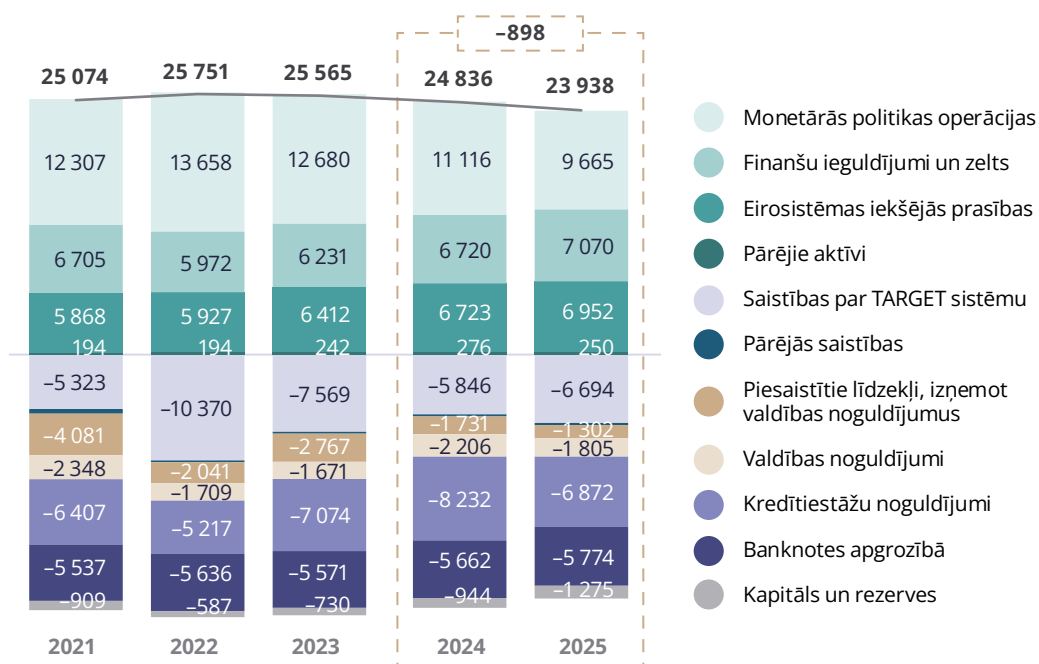
Īpaša uzmanība tika veltīta emocionālās inteliģences stiprināšanai: tika veikti emocionālā klimata indeksa mērījumi un vadītāju 360° novērtēšana.

Starptautiskās sadarbības ietvaros Latvijas Banka sniedza Ukrainas centrālajai bankai metodoloģisku atbalstu personāla vadības jomā.

Finanšu resursi

Latvijas Bankas finanšu vadības sistēma veidota tā, lai atbalstītu lēmumu pieņemšanu, finanšu risku pārvaldīšanu un finanšu līdzekļu lietderīgu izmantošanu. Nozīmīgākie Latvijas Bankas finanšu darījumi ir saistīti ar finanšu aktīvu pārvaldīšanu un monetārās politikas īstenošanu.

2. attēls. Latvijas Bankas bilance (aktīvi/pasīvi (-); milj. eiro)

Latvijas Bankas aktīvi 2025. gadā samazinājās par 898 milj. eiro. Galvenās aktīvu un pasīvu pārmaiņas bija šādas:

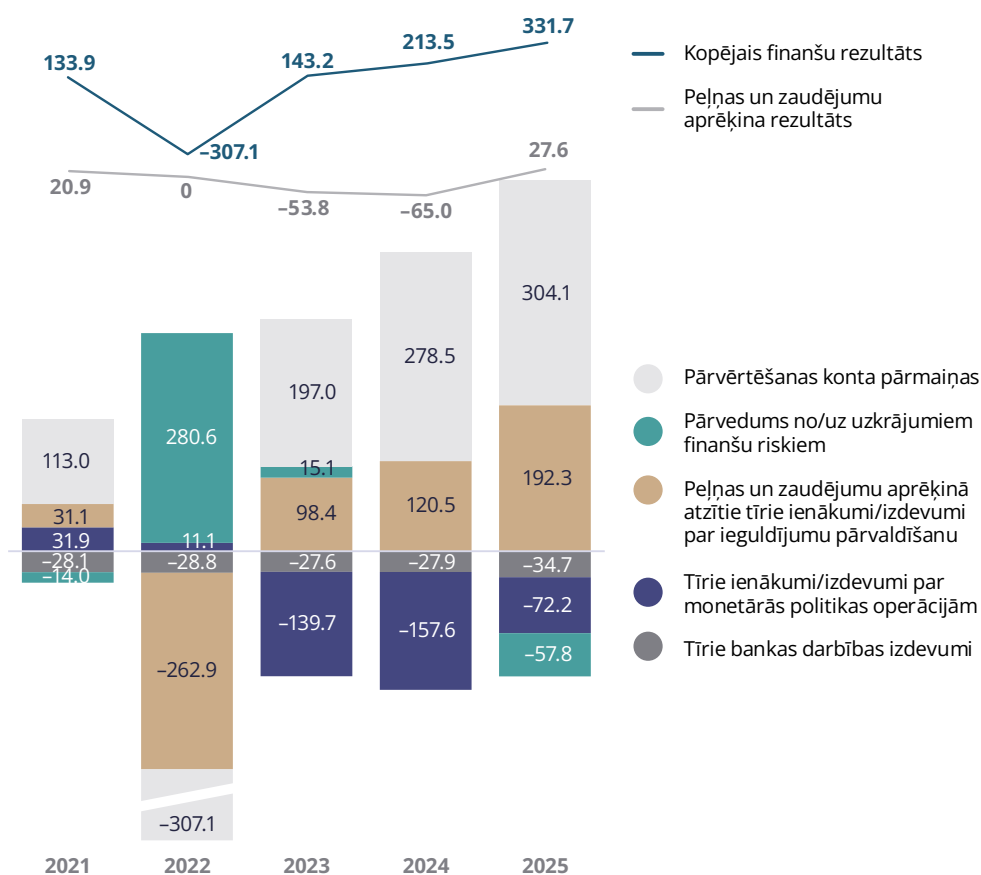
- monetārās politikas mērķiem turēto vērtspapīru atlikums samazinājās par 1451 milj. eiro. To noteica valsts sektora aktīvu iegādes programmas un pandēmijas ārkārtas aktīvu iegādes programmas ietvaros Latvijas Bankas iegādāto vērtspapīru dzēšana;
- kredītiestāžu noguldījumu apmērs samazinājās par 1360 milj. eiro, galvenokārt samazinoties kredītiestāžu noguldījumiem uz nakti par iepriekš noteiktu procentu likmi;

- pārrobežu maksājumu rezultātā par 848 milj. eiro pieauga saistības pret ECB par norēķinu rezultātu TARGET sistēmā.

Latvijas Banka 2025. gadu noslēdza ar kopējo atzīto peļņu 332 milj. eiro apmērā (2024. gadā – 214 milj. eiro), un tās ietekmē Latvijas Bankas kapitāla un rezervju apmērs pieauga par 35 % (līdz 1275 milj. eiro).

Pārvaldot Latvijas Bankas finanšu ieguldījumus un zeltu, gada laikā to vērtība palielinājās par 496 milj. eiro un gada ienesīgums sasniedza 8 %, tādējādi ievērojami pārsniedzot attiecīgo ieguldījumu vērtības pieaugumu 2024. gadā (399 milj. eiro).

3. attēls. Latvijas Bankas kopējais finanšu rezultāts (milj. eiro)

Kopš 2024. gada jūnija eiro procentu likmes tika būtiski mazinātas, tāpēc Latvijas Bankas tīrie monetārās politikas operāciju izdevumi samazinājās līdz 72 milj. eiro (2024. gadā – 158 milj. eiro), tostarp procentu izdevumi par Latvijas kredītiestāžu noguldījumiem bija 139 milj. eiro (2024. gadā – 238 milj. eiro), bet par Latvijas valdības noguldījumiem – 21 milj. eiro (2024. gadā – 41 milj. eiro).

2025. gadā sasniegtais finanšu ieguldījumu un zelta tirgus vērtības pieaugums (kopumā par 496 milj. eiro) 192 milj. eiro apmērā iekļauts peļņas un zaudējumu aprēķinā, savukārt 304 milj. eiro saskaņā ar Eirosistēmā noteiktajiem grāmatvedības principiem uzrādīti kopējā kapitālā un rezervēs kā pārvērtēšanas rezerve, nevis peļņas un zaudējumu aprēķinā. Tāpēc peļņas un zaudējumu aprēķinā uzrādīta 27.6 milj. eiro peļņa, no kuras valsts pamatbudžetā Latvijas Banka ieskaitīs 19.3 milj. eiro.

Risku pārvaldīšana

Finanšu riski

Latvijas Bankas mērķis ir ieguldījumu vērtības saglabāšana vidējā un ilgākā termiņā, nepieciešamās likviditātes nodrošināšana un ienākumu gūšana, kā arī ilgtspējības principu ievērošana (sk. arī sadaļas "Ieguldījumu pārvaldīšana" apakšsadaļu "Risku vadība"). Tā kā Latvijas Banka pārvalda ieguldījumus un īsteno vienotās Eirosistēmas monetārās politikas operācijas, tā galvenokārt ir pakļauta šādiem finanšu riskiem: tirgus riskam (cenas, procentu likmju un valūtas riskam), kredītriskam un likviditātes riskam.

Ja notiek nelabvēlīgas finanšu tirgus faktoru pārmaiņas vai darījuma partneris nepilda saistības, var pasliktināties Latvijas Bankas finansiālais stāvoklis un darbības finanšu rezultāti. Lai mazinātu finanšu risku iespējamo negatīvo ietekmi, Latvijas Banka šos riskus pārvalda, veicot atbilstošus pasākumus to potenciālās ietekmes mazināšanai un nosakot risku ierobežojumus un parametrus. Balstoties uz pamatotām risku aplēsēm, Latvijas Bankas padome lemj par uzkrājumu veidošanu finanšu riskiem saistībā ar Latvijas Bankas ieguldījumu pārvaldīšanas un citiem finanšu darījumiem, kā arī par šo uzkrājumu izmantošanu tad, ja minētie riski ir īstenojušies.

Ņemot vērā klimata pārmaiņu iespējamo negatīvo ietekmi uz Latvijas Bankas ilgtermiņa finanšu rezultātiem, Latvijas Banka ir ieviesusi klimata pārmaiņu risku pārvaldības ietvaru. Gaidāms, ka, šai jomai attīstoties, tiks pilnveidota klimata pārmaiņu risku pārvaldības sistēma, Latvijas Bankas finanšu aktīvu struktūra un ilgtspējas parametri.

Darbības riski

Darbības riskus Latvijas Banka pārvalda ar mērķi nodrošināt efektīvu procesa vai projekta kvalitatīvu rezultāta sasniegšanu noteiktajā laikā, kā arī procesa nepārtrauktu, atbilstošu un drošu izpildi, mazinot iespējamo negatīvu ietekmi uz Latvijas Bankas spēju veikt tās uzdevumus, reputāciju vai finansiālo stāvokli un darbības finanšu rezultātiem. Latvijas Banka darbības riskus pārvalda vienotā darbības risku pārvaldīšanas ietvarā.

2025. gadā darbības risku pārvaldīšanas jomā galvenā uzmanība bija pievērsta Latvijas Bankas operacionālās noturības stiprināšanai un kibernetikas drošības un informācijas drošības risku pārvaldīšanai. Darbības riski 2025. gadā tika atbilstoši pārvaldīti. Īstenojamie risku ierobežošanas pasākumi ierobežoja šos riskus līdz pieļaujamam līmenim.

Būtiskākie darbības riski	Pārvaldīšanas mērķis
Atbilstības riski, t. sk. interešu konflikta novēršanas, pretkorupcijas kontroles, fizisko personu datu aizsardzības, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas un darba vides aizsardzības nodrošināšanas jomā	Nodrošināt Latvijas Bankas darbības un darbinieku rīcības, viņiem pildot amata un darba pienākumus, atbilstību tiesību aktu prasībām.
Darbības nepārtrauktības riski	Mazināt iespējamu negatīvu ietekmi uz to kritisko procesu izpildi, kuru pārtraukšana var izraisīt negatīvas sekas Latvijas finanšu sistēmai vai negatīvi ietekmēt Latvijas Bankas uzdevumu veikšanu, t. sk. nodrošināt kritisko procesu nepārtrauktu izpildi vai atjaunošanu pēc iespējas īsākā laikā un pilnā apjomā to izpildes traucējumu vai pārtraukumu gadījumos, kā arī incidentu efektīvu pārvaldīšanu.
Fiziskās drošības riski	Nodrošināt personu, Latvijas Bankas objektu, vērtību pārvaldījumu un Latvijas Bankas rīkoto pasākumu fizisko drošību. Prioritāte – personu dzīvības un veselības aizsardzība.
Informācijas drošības riski	Nepieļaut aizsargājamas informācijas nesankcionētu izpaušanu vai izmantošanu, klasificēt informāciju pēc tās konfidencialitātes un atbilstoši to aizsargāt, bet vienlaikus rūpēties, lai aizsardzības pasākumi nekavētu Latvijas Banku laikus sniegt neklasificētu informāciju tās sadarbības partneriem un sabiedrībai.
Informācijas sistēmu, t. sk. kiberdrošības, riski	Mazināt iespējamu negatīvu ietekmi uz Latvijas Bankas informācijas sistēmu un infrastruktūras pieejamību, drošību un integritāti. Latvijas Banka informācijas sistēmas klasificē, ņemot vērā to nozīmīgumu Latvijas Bankas uzdevumu veikšanā un tajās apstrādājamo datu konfidencialitātes, integritātes un pieejamības prasības un nosakot katram klasifikācijas līmenim atbilstošu fizisko un loģisko aizsardzību.

Darbības riskus Latvijas Banka pārvalda procesos un projektos, klasificējot procesus un riskus, novērtējot risku ietekmi uz procesa vai projekta rezultātu un atkarībā no procesa un risku klasifikācijas nosakot un īstenojot piemērotāko rīcību, lai nodrošinātu atbilstīgu risku pārvaldīšanu. Darbības risku vadības pārvalde uztur vienotu darbības risku pārvaldīšanas ietvaru, organizē darbības risku pārvaldīšanas procesu un incidentu pārvaldīšanu, kā arī regulāri sniedz informāciju par darbības risku pārvaldīšanu atbilstoši Latvijas Bankas tiesību aktos noteiktajam.

Latvijas Banka izglīto darbiniekus risku pārvaldīšanas jomā, t. sk. nolūkā uzturēt atbilstošas darbinieku zināšanas un prasmes, un regulāri rīko mācības un testus.

Ilgtspējība

Starptautiskajā dienaskārtībā 2025. gadā lielā mērā dominēja ģeopolitiskās norises. Tomēr ilgtermiņa perspektīvā vides, dabas un klimata riski finanšu sektorā aktualitāti nezaudē – tie joprojām sistemātiski jāvērtē un jāmazina. Uz to konsekvēnti norāda Eiropas uzraudzības iestāžu un ECB uzņemtais virziens un līdz šim īstenotie pasākumi, kas akcentē preventīvas risku pārvaldības nepieciešamību arī mainīgos apstākļos. Turklāt prioritāšu pārkārtošana nevis samazina, bet bieži vien tieši pastiprina vides, dabas un klimata riskus – gan fiziskos, gan pārejas riskus.

Vienlaikus ilgtspējības joma piedzīvo strukturālas pārmaiņas. Tas arvien skaidrāk apliecina: ilgtspējība vairs nav atsevišķa iniciatīva, bet gan horizontāls elements, kas integrējams organizāciju stratēģijās. Ģeopolitiskās fragmentācijas apstākļos tās organizācijas, kuras biznesa modeļos laikus nostiprina ilgtspējības principus, iegūst konkurētspējas priekšrocības.

Pārskata gadā Latvijas Banka turpināja īstenot iekšējos ilgtspējības mērķus, kuri izvirzīti laikposmam līdz 2026. gadam. Latvijas Bankas SEG emisijas [samazinās](#), galvenokārt palielinoties atjaunīgo energoresursu īpatsvaram enerģijas gala patēriņā. Stratēģisko (t. i., zaļo, sociālo un inovatīvo) iepirkumu¹ īpatsvars turpina palielināties un 2025. gadā veidoja 58 % no visiem iepirkumiem (2022. gadā šādu iepirkumu īpatsvars bija 2 %). Arī nemonētārās politikas ieguldījumu portfeļu oglekļa pēdas nospiedums [samazinās](#). Savukārt sociālās ilgtspējības jomā pārskata gadā tika novērsta sieviešu un vīriešu darba samaksas par vienādu darbu atšķirība. Kā atklāja ikgadējais iekšējais novērtējums, arī darbinieku ikdienas zaļie paradumi uzrāda stabilu un nelielu augšupvērstu dinamiku.

Latvijas Banka 2025. gadā turpināja publicēt rakstus, veicinot diskusiju par dažādu nozaru ilgtspējību un konkurētspēju, tajos izvērtējot pieprasījuma, piedāvājuma, ietekmes uz vidi un veselību, aprītīguma un citus aspektus, piemēram, [transporta jomā](#), [enerģētikā](#), [tirdzniecībā](#) un [zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības \(ZIZIMM\) sektorā](#). Paplašināti, t. i., gan globālā, gan Eiropas un Latvijas mērogā, tika skatīts "[mūžīgo ķīmikāliju](#)" (PFAS) [piesārņojums](#), kā arī tekstila un apģērbu [ražošana, pieprasījuma pārmaiņas](#) un [ietekme uz vidi un veselību](#).

Sociālās ilgtspējības jomā Latvijas Bankas speciālisti vērtēja [cilvēkkapitāla](#) un [veselības aprūpes](#) nozīmi labklājības un dzīves kvalitātes celšanā, kā arī [iekšējo darba roku rezervju](#) aktivizēšanas rīkus. Tika sniegts [vērtējums](#) par Nacionālā attīstības plāna cilvēkkapitāla mērķu izpildi un [atalgojuma taisnīgumu](#) Latvijā, kā arī par [dzimumu lomu ietekmi uz dzimstību](#) un [dzimumu nevienlīdzību darba tirgū](#).

¹ Stratēģiskais iepirkums ir tāds iepirkums, kurā ņemta vērā ietekme uz vidi un sociālajiem aspektiem vai kurš veicina inovāciju attīstību.

Latvijas Bankas pētnieciskais darbs ilgtspējības jomā ir saistīts ar zaļās pārkārtošanās ekonomiskās ietekmes analizē izmantoto modelēšanas instrumentu klāsta pilnveidi. Iepriekšējos gados izstrādātie modeļi 2025. gadā tika izmantoti, lai **novērtētu** ETS2 ieviešanas ietekmi uz eirozonas un Latvijas tautsaimniecību. Tika veikts arī **pētījums** par siltumefektivitātes uzlabošanas ietekmi uz nekustamo īpašumu cenu Latvijā. Tā rezultāti liecina, ka dzīvokļi renovētās ēkās maksā aptuveni par 11 % vairāk nekā līdzīgi dzīvokļi nerenovētās ēkās, turklāt renovācijas atdeve dzīvokļu īpašniekiem ir aptuveni 10 % no dzīvokļa vērtības.

Latvijas Banka ir sākusi pievērst lielāku uzmanību ar dabu saistītajiem riskiem un izstrādā to pārvaldības palīg līdzekļus. Ar šo risku kategoriju nākotnē varētu saskarties arvien lielāks finanšu tirgus dalībnieku skaits. Vienlaikus ar regulējuma vienkāršošanas centieniem Eiropas līmenī Latvijas Banka pārskata gadā sagatavoja IT risinājumu projektu, lai atvieglotu ar ilgtspējību saistīto datu ieguvu un apmaiņu starp finanšu tirgus dalībniekiem, to klientiem un Latvijas Banku.

Latvijas Banka 2025. gadā aktīvi līdzdarbojās starptautiskos forumos un organizācijās, kas veicina finanšu sistēmas zaļināšanu, t. sk.:

- ECB darba grupās par klimata pārmaiņām, organizācijas zaļināšanu, ilgtspējīgiem un atbildīgiem ieguldījumiem finanšu aktīvu portfeļos un statistiku;
- EBI darba grupā par ilgtspējīgām finansēm;
- EVTI darba grupās par ilgtspējības uzraudzību, ilgtspējas ziņošanu un regulējumu;
- starpinstitucionālās darba grupās;
- NGFS darba grupās par ilgtspējīgiem finanšu ieguldījumiem un korporatīvo pārvaldību, klimata scenārijiem, pētniecību, modelēšanu un bioloģisko daudzveidību.

2025. gada 10. decembrī jau piekto reizi tika pasniegta **Latvijas Korporatīvās pārvaldības balva**. Pasākumā tika godinātas organizācijas, kuras apliecinājušas savu izcilību balvas nominācijās, un notika diskusija par uzņēmuma padomi kā pievienoto vērtību pārvaldībā un par to, kādā veidā efektīva padomes darbība veicina uzņēmuma ilgtspēju un attīstību. Balva izveidota, lai stiprinātu **Latvijas Korporatīvās pārvaldības kodeksa** un ilgtspējības principu praktisku ieviešanu Latvijas uzņēmumos.

Būtiskākais no 2025. gadā paveiktā

Pētniecība un modelēšanas instrumentu klāsts	Iepriekšējos gados izstrādātie modeļi 2025. gadā tika izmantoti tam, lai novērtētu ETS2 ieviešanas ietekmi uz eirozonas un Latvijas tautsaimniecību. Tika veikts arī pētījums par siltumefektivitātes uzlabošanas ietekmi uz nekustamo īpašumu cenu Latvijā.
Analītika	Tika publicēti vairāki raksti par dažādām ar ilgtspējību saistītām tēmām. Rakstā par transporta ilgtspēju tika veikts privātā un sabiedriskā transporta salīdzinājums pārvietošanās laika un emisiju kontekstā, kā arī daļēji analizēti iedzīvotāju transporta izmantošanas paradumi. Tika publicēti raksti par PFAS piesārņojumu, enerģētiku, tirdzniecību, tekstila ražošanu , kā arī par ZIZIMM sektora lomu Latvijas klimata politikā – par SEG emisiju piesaisti un par aprēķina metodoloģiju . Tika publicēti analītiskie raksti arī par Latvijas ēku fonda pašreizējo problemātiku un ēku atjaunošanas jautājumiem . Sociālās ilgtspējības jomā Latvijas Banka aicināja domāt un diskutēt par demogrāfijas izaicinājumiem, veltot tam ekspertu sarunu par dzimstības veicināšanu Latvijā. Par šo tēmu tika sagatavoti arī vairāki analītiskie raksti, t. sk. par dzimumu lomu ietekmi uz dzimstību un dzimumu nevienlīdzību darba tirgū . Tika sniegts vērtējums par Nacionālā attīstības plāna cilvēkkapitāla mērķu izpildi. Tika analizēta cilvēkkapitāla un veselības aprūpes nozīme labklājības un dzīves kvalitātes celšanā, kā arī iekšējo darba roku rezervju aktivizēšanas rīki. Tika sniegts vērtējums par atalgojuma taisnīgumu Latvijā, t. sk. salīdzinājumā ar citām Baltijas valstīm.
Makrouzraudzība	Turpinājās 2023. gadā uzsāktā to kredīšanas standartu atvieglošana , kurus piemēro kredītiem energoefektīva mājokļa iegādei. Atvieglojumi ir spēkā no 2024. gada.

<p>Finanšu stabilitātes analīze, t. sk. stresa testēšana, scenāriji un modeļi</p>	<p>Tika veikts apkopojums par klimata risku atspoguļojumu vairāku valstu finanšu stabilitātes pārskatos, kurā secināts: jo savlaicīgāka un straujāka būs pārkārtošanās uz klimatneitralitāti, jo ilgtermiņā mazākas būs ar klimata pārmaiņām saistītās izmaksas un zaudējumi. Tika publicēts raksts par dabas katastrofu ietekmi uz finanšu sektoru, kurā secināts, ka dabas katastrofas būtiskāk kaitē mazākām, ekonomiski atvērtām valstīm ar straujāku attīstību. Tika organizēti informatīvi pasākumi par strādājošo pensionāru pensijas automātisku pārrēķinu. Latvijas Banka piedalījās NGFS iekšējā ziņojuma izstrādē par fizisko risku analītikas praksi starptautiskā mērogā.</p>
<p>Finanšu tirgus dalībnieku uzraudzība</p>	<p>Atbilstoši Latvijas Bankas uzraudzības prioritāšu un pārbaužu plānam viena no finanšu tirgus dalībnieku uzraudzības prioritātēm laikposmā no 2025. gada līdz 2027. gadam ir biznesa modeļa ilgtspēja pārējas ekonomikā.</p> <p>Tika veikta IBS neklātienas tematiskā pārbaude par to darbinieku zināšanu un kompetenču nodrošināšanu ilgtspējas jomā, kuri sniedz klientiem ieguldījumu konsultācijas vai informāciju par finanšu instrumentiem, ieguldījumu pakalpojumiem vai papildpakalpojumiem vai kuri ir iesaistīti būtiskos piemērotības novērtēšanas procesa aspektos. Tika veikta arī tematiskā horizontālā pārbaude par klimata pārmaiņu risku iekļaušanu risku un maksātspējas pašu novērtēšanas procesā.</p> <p>Saistībā ar ilgtspējības aspektu integrēšanu uzraudzībā tika ieviests ilgtspējas informācijas prasību izpildes uzraudzības process emitentiem atbilstoši ilgtspējas informācijas atklāšanas likumam un EVTI pamatnostādnēm par ilgtspējas informācijas prasību izpildi. Arī kredītriska pārbaužu metodoloģija tika papildināta ar ESG aspektiem.</p> <p>Lai monitorētu finanšu tirgus dalībnieku darbības atbilstību normatīvo aktu prasībām un sekotu līdzi ilgtspējības jomā paveiktajam, Latvijas Banka veica kredītiestāžu anketēšanu par to zaļo kredītu portfeli un tām pieejamajiem ESG datiem, to integrēšanu informācijas sistēmās un izmantojumu ESG risku būtiskuma novērtēšanas un pārvaldīšanas procesos.</p> <p>Turpinājās Latvijas Bankas dalība EK Strukturālo reformu atbalsta ģenerāldirektorāta Tehniskā atbalsta instrumenta projektā par ESG risku pārvaldību finanšu sektorā. Projekta ietvaros Latvijas Banka saņēma rekomendācijas ilgtspējības jomas uzraudzības procesu pilnveidei, un uz to pamata tika izstrādāts ESG jomas darbības virzienu pasākumu plāns 2025.–2027. gadam. Latvijas Banka saņēma ieteikumus arī par ESG datu apkopošanas un apstrādes pilnveidi. Tie veicinās uzraudzības vajadzībām nepieciešamo datu iegūvi un iekļaušanu esošajā informācijas sistēmu ietvarā. Tika saņemti arī ieteikumi un izstrādāti uzraudzības rīku prototipi klimata un zaļmaldināšanas risku novērtēšanai un novēršanai. Kapitāla tirgus segmentā šie rīki pēc to pielāgošanas un integrēšanas Latvijas Bankas uzraudzības ietvarā ļaus detalizēti analizēt gan ieguldījumu fondu portfeļus, gan arī to atklāto informāciju. Projekta noslēguma posmā 2026. gadā paredzēta arī citu finanšu sektora segmentu dalībnieku portfeļu klimata risku novērtēšanas (stresa testēšanas) un to publicēto ilgtspējas ziņojumu satura pārbaudes metodoloģiju un uzraudzības rīku izstrāde.</p> <p>Latvijas Banka turpināja organizēt ilgtspējas brokastu cikla pasākumus, kuru mērķis ir veicināt finanšu tirgus dalībnieku izpratni un veikumu ilgtspējības jomā un kuri aptver plašu dalībnieku un apskatāmo tēmu loku. Ilgtspējas brokastīs ar finanšu tirgus dalībniekiem tika apspriestas ESG jomas regulējošo prasību aktualitātes un tādi vietējo ilgtspējas datu praktiskās izmantošanas aspekti kā ēku energosertifikātu datu analīze un to aizstājēju (<i>proxy</i>) noteikšanas metodes, kā arī plūdu karšu un nekustamo īpašumu ģeolokācijas apvienošana.</p>
<p>Ar klimatu saistītie dati un statistika</p>	<p>Latvijas Banka turpināja atbalstīt ECB iniciatīvas saistībā ar fizisko risku (piemēram, plūdu un dabas katastrofu) iespējamības novērtēšanu ES līmenī. Latvijas Banka sāka sniegt datus par vērtspapīru un kredītu darījumos iesaistīto juridisko personu bilances atlikumiem un atrašanās vietas ģeogrāfiskajām koordinātēm.</p> <p>Ar 2025. gada novembri Kredītu reģistra dalībnieki Kredītu reģistrā iekļauj šādas papildu ziņas par jauniem izsniegtajiem kredītiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • norādi par videi draudzīgiem pasākumiem piešķirtā finansējuma veidu (piemēram, finansējums ēkas energoefektivitātes uzlabošanai, atjaunīgās enerģijas iekārtu iegādei vai tehnoloģisko un ražošanas procesu ilgtspējību veicinošam pasākumam); • ziņas par finansētā nekustamā īpašuma finansējuma izmantošanas galveno nolūku un kadastra numuru, lai nodrošinātu Latvijas Banku ar papildu informāciju klimata

	<p>pārmaiņu pārejas risku analīzes vajadzībām un sniegtu iespēju novērtēt ilgtspējīga finansējuma apmērus.</p>
<p>Skaidrā nauda un tirgus infrastruktūra</p>	<p>Tika palielināts monētu maiņas apjoms ar Baltijas valstu centrālajām bankām, tādējādi nodrošinot vietējo pieprasījumu pēc attiecīgajiem monētu nomināliem un samazinot vajadzību kalt jaunas monētas. Monētu maiņas projekts turpināsies arī 2026. gadā. Lai veicinātu aprites ekonomiku un samazinātu ietekmi uz vidi, tika organizēts ideju konkurss uzņēmumiem par ilgtspējīgu risinājumu izstrādi nederīgu banknošu pārstrādei. Piemērotāko risinājumu izvērtēšana turpināsies 2026. gadā. Banknošu pakšanā tika veikta tādu plēvju testēšana, kuru sastāvā ir 30 % pārstrādātas plastmasas. Ņemot vērā testu rezultātus, turpmāk aptuveni trešdaļa banknošu tiks pakota šāda veida plēvēs.</p>
<p>Ārvalstu rezerves un citi nemonētārās politikas ieguldījumu portfeli</p>	<p>Tika publicēts trešais ar klimatu saistītās finanšu informācijas ziņojums atbilstoši Eirosistēmas kopējai nostājai ar klimatu saistītās informācijas atklāšanā. Ilgtspējības stratēģiju integrācija un ieguldījumu pārorientēšana uz ilgtspējīgākiem emitentiem trijos ieguldījumu portfēļos veicināja portfēļu ilgtspējības rādītāju uzlabošanu un oglekļa pēdas nospieduma samazināšanu.</p>
<p>Sociālās atbildības politika</p>	<p>Latvijas Bankā tika novērsta sieviešu un vīriešu darba samaksas atšķirība par vienādu darbu (<i>Equal Pay</i>), un tagad tā sasniedz statistiski nenozīmīgu rādītāju (1 %), kā arī tika samazināta novērotā algu atšķirība (11 %) starp dzimumiem (<i>Gender Pay Gap</i>). Oficiālā monetāro un finanšu iestāžu foruma (OMFIF) centrālo banku Dzimumu līdzsvara indeksā Latvijas Banka 2025. gadā ierindojās 4. vietā. Šis indekss atspoguļo sieviešu īpatsvaru centrālās bankas darbinieku vidū, t. sk., ņemot vērā sieviešu un vīriešu īpatsvaru vadošajos amatos. Tika sāka prasmēs balstīta personāla vadības prakse, izstrādājot un ieviešot maksimāli intelektu atbalstītu prasmju identificēšanas rīku, kas paredzēts gan darbinieku, gan vadītāju lietošanai. Tika stiprinātas emocionālās inteliģences prasmes, veicot emocionālā klimata indeksa mērījumu un vadītāju 360° novērtēšanu. Darba aizsardzībā pirmo reizi tika vērtēti arī darba vides psihoemocionālie riski. Latvijas Banka Sabiedrības integrācijas fonda īstenotajā programmā ieguvusi statusu "Ģimenei draudzīga darbavieta".</p>
<p>Zināšanu pilnveide un kapacitāte</p>	<p>Tika pilnveidotas darbinieku zināšanas par dažādiem ar ilgtspējību saistītiem jautājumiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • regulāri tika publicēta vēstkopa "Ilgtspējības jaunumi" gan iekšējai, gan ārējai lietošanai; • tika organizēti izglītojoši semināri; • dabas atjaunošanas talkā "Daru labu dabai" tika atēnoti Krapes muižas parka dižkoki; • notika darbinieku pavasara talka – Digitālā talka; • Latvijas Bankas darbinieki piedalījās divās nozīmīgās Eiropas iniciatīvās – Eiropas Ilgtspējīgas attīstības nedēļā un Eiropas Mobilitātes nedēļā –, un tika organizēts ilgtspējības attīstības mēnesis – publicēts komandējumu CO₂ analīzes rīks <i>Power BI</i> un izglītojoši raksti par mobilitātes ietekmi uz vidi, uzstādīts kopienas skapis un organizēts soļu skaitīšanas projekts "Ilgtspējīgu uzņēmumu līga 2025"; • notika labdarības akcija "Enģeļa pasts", kas jau vairāku gadu garumā kļuvusi par stabili tradīciju. <p>Latvijas Banka dalījās pieredzē ar Ukrainas centrālo banku jautājumos, kas saistīti ar ESG risku uzraudzību un novērtēšanu, kā arī ar pārskatu par centrālās bankas ilgtspējību sagatavošanu un publicēšanu.</p>

Konsultācijas Latvijas Bankas kompetencē esošajos jautājumos

Viens no Latvijas Bankas uzdevumiem ir konsultēt Latvijas Republikas Saeimu un Ministru kabinetu par monetāro politiku un ar Latvijas dalību eirozonā saistītajiem ekonomikas politikas aspektiem, kā arī citiem ar Latvijas Bankas uzdevumu veikšanu saistītiem jautājumiem.

Latvijas Bankas amatpersonas un darbinieki 2025. gadā regulāri tikās ar Saeimas un valdības pārstāvjiem, t. sk. piedalījās Saeimas komisiju sēdēs, Ministru kabineta sēdēs un vairāku valdības veidotu komiteju un darba grupu darbā, sniedzot viedokli finanšu un tautsaimniecības attīstības jautājumos.

Analizējot Latvijas tautsaimniecības attīstības perspektīvas, Latvijas Banka sniedza analītisku un ar datiem saistītu atbalstu un konsultēja Saeimu un valdību par Latvijas tautsaimniecības problēmām un attīstību, tostarp par fiskālās politikas, sociālās aizsardzības, izglītības politikas, ārējās tirdzniecības politikas, cilvēkkapitāla attīstības, veselības aprūpes, dzimstības veicināšanas, pārtikas cenu dinamikas u. c. jautājumiem.

Latvijas Banka 2025. gadā aktīvi līdzdarbojās priekšlikumu izvērtēšanā un ieteikumu sniegšanā birokrātijas mazināšanai valsts pārvaldē, t. sk., pārskatot un saskaņojot valsts institūciju prasības par datu iesniegšanu.

Latvijas Banka turpināja analizēt Latvijas finanšu sektora lomu tautsaimniecībā un finansējuma un finanšu pakalpojumu pieejamību, sniedzot politikas veidotājiem informāciju par konstatētajiem šķēršļiem un priekšlikumus uzlabojumiem.

Latvijas Banka sadarbojās ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru: nolūkā stiprināt konkurenci finanšu sektorā sniedza atbalstu potenciālo ārvalstu finanšu tirgus dalībnieku intereses veicināšanā par pakalpojumu sniegšanu Latvijā, kā arī nodrošināja ekspertīzi eksporta un inovāciju jomā, Latvijas Bankas pārstāvjiem piedaloties konkursa "Eksporta un inovācijas balva 2025" žūrijā.

Latvijas Banka 2025. gadā turpināja aktīvu darbu Latvijas *FinTech* nozares attīstības jomā, cieši sadarbojoties ar Finanšu ministriju, Ekonomikas ministriju, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru, Rīgas investīciju un tūrisma aģentūru un citām iestādēm, kā arī ar nozares asociācijām un uzņēmumu pārstāvjiem, tostarp sniedza iesaistītajām valsts iestādēm un nozares asociācijām konsultācijas par *FinTech* biznesa modeļiem, regulatīvo ietvaru, kā arī par Latvijas Bankas atbalsta instrumentiem, tostarp Regulatīvo smilškastī.

Darbojoties dažādās darba grupās un profesionālajās organizācijās, kā arī sadarbojoties ar atbildīgajām ministrijām un citām iestādēm, Latvijas Bankas speciālisti dalījās pieredzē un sniedza konsultācijas, atbalstu un priekšlikumus, t. sk. regulējošo tiesību aktu un to grozījumu izstrādes procesā, dažādās to kompetences jomās, tostarp tādās kā:

- ekonomikas prognozes;
- faktori, kas nosaka ekonomikas izaugsmi (t. sk. reģionālajā dalījumā);
- valsts budžeta izdevumu plānošana un izlietojums;
- valsts fondēto pensiju shēmas pilnveide un pensiju fondu darbība;
- kreditēšana, tostarp hipotekāro kredītu un nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu pārkreditēšana;
- Kredītu reģistra datu izmantošana;
- ārējās tirdzniecības politikas instrumentu (tostarp tarifu) ietekme;
- Krievijai un Baltkrievijai noteikto sankciju efektīva izpilde, kā arī to stiprināšana;
- finanšu sektora regulējums un attīstība;
- finanšu pratība un finanšu krāpšanas mazināšana;
- NILLTPF riska un sankciju riska pārvaldība;
- skaidrās naudas aprīte;
- digitālais eiro.

Satversmes tiesai tika sniegts Latvijas Bankas viedoklis lietā par hipotekārā kredīta ņēmēju aizsardzības nodevu un ar to saistīto kredīta procentu kompensāciju un lietā par Fiziskās personas atbrīvošanas no parādsaistībām likuma normas atbilstību Satversmei.

Latvijas Bankas eksperti turpināja aktīvi sadarboties ar valsts iestādēm un to organizētajos pasākumos (tostarp plašai iedzīvotāju auditorijai organizētajos pasākumos civilās aizsardzības jomā) sniedza informāciju par kritiskajiem finanšu pakalpojumiem.

Latvijas Bankas speciālisti eksperta statusā turpināja līdzdarboties CSP vadītajā valsts budžeta deficīta un parāda notifikācijas sagatavošanas darba grupā, sagatavojot 2024. gada valsts budžeta deficīta un parāda notifikācijas datus un risinot ar šo datu sagatavošanu saistītos metodoloģiskos jautājumus. Latvijas Bankas speciālisti piedalījās arī *Eurostat* organizētā metodoloģisku jautājumu risināšanā un aptaujās, t. sk. par makrofinansiālās palīdzības aizdevumu Ukrainai, par NATO Inovācijas fonda statistisko uzskaiti, par ES grantu uzskaites principiem, par nodokļu ieņēmumiem ES dalībvalstīs.

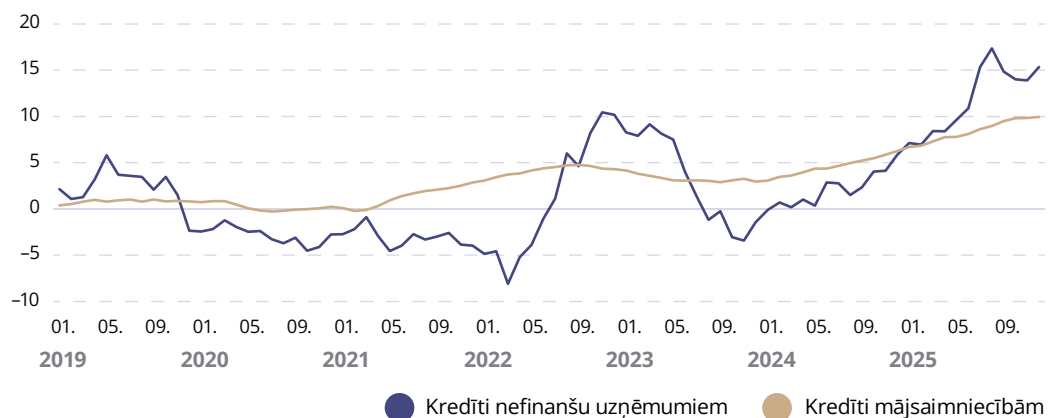
Pārskata gadā Latvijas Banka turpināja sniegt atbalstu valdībai, lai veicinātu aktīvu Latvijas dalību ES un pārstāvību OECD un MONEYVAL. Latvijas Banka nodrošināja atbalstu valdībai arī informācijas sniegšanā starptautiskajām kredītreitingu aģentūrām un Latvijas Republikas aizņēmuma darījumu sagatavošanā.

Gada tēmas

Kreditēšana

Kreditēšanas aktivitāte Latvijā ir būtiski augusi. 2025. gadā nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums palielinājās attiecīgi par 15.3 % un 9.9 %. Tas ir straujākais izsniegto kredītu atlikumu pieaugums 18 gadu laikā. Turklāt jau otro gadu pēc kārtas kredītportfeļa pieauguma temps pārsniedza nominālā IKP kāpuma tempu. Tā rezultātā divu gadu laikā kredītu atlikuma un IKP attiecība ir palielinājusies par 2.2 procentpunktiem.

4. attēls. Mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību kredītu atlikuma gada pārmaiņas* (%)

* Salīdzināšanas nolūkos izņemta banku sektora strukturālo pārmaiņu un vienreizējo faktoru ietekme.

Viens no galvenajiem faktoriem, kas stimulējis kreditēšanas aktivitātes atjaunošanos, ir kredītu procentu likmju samazinājums. Tas skaidrojams gan ar naudas tirgus procentu likmju, t. sk. īstermiņa EURIBOR

likmju, kritumu, gan ar zemākām pievienotajām procentu likmēm. EURIBOR likmes, ko Latvijā galvenokārt izmanto kā bāzes likmes kredītu cenošanā, pēc augstākā punkta sasniegšanas 2023. gada oktobrī ir sarukušas vairāk nekā par 2 procentpunktiem. Vienlaikus būtiski ir samazinājušās arī jauno kredītu pievienotās procentu likmes, īpaši hipotekāro kredītu segmentā. To citstarp var skaidrot ar kredītņēmēju augošo interesi par pārkreditēšanu un kredīta pievienotās procentu likmes pārskatīšanu.

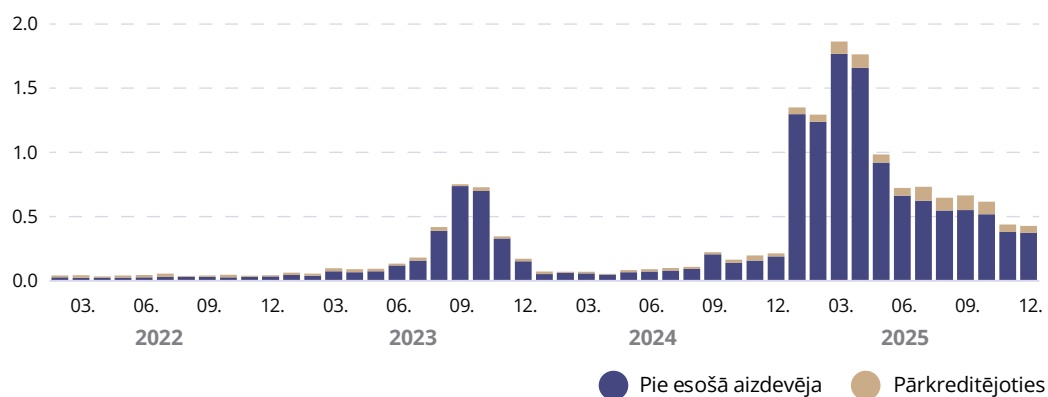
Balstoties uz Latvijas Bankas analīzi un priekšlikumiem, tika veikti grozījumi vairākos normatīvajos aktos², kuru ietekmē būtiski samazinājās hipotekāro kredītu pārkreditēšanas izmaksas, – tika aizliegtas "aiziešanas" komisijas, atcelta valsts nodeva par jaunas ķīlas reģistrāciju, kas bija jāmaksā, veicot pārkreditēšanu, un ierobežotas citas izmaksas.

Papildus, lai rosinātu Latvijas kredītņēmējus izmantot iespēju uzlabot savu kredītu nosacījumus, Latvijas Banka tīmekļvietnē "Naudas skola" izveidoja speciālu sadaļu. Tajā ietverts [informatīvs rīks](#), kas kredītņēmējiem ļauj noskaidrot, cik konkurētspējīga ir hipotekārā kredīta pašreizējā pievienotā procentu likme salīdzinājumā ar vidējām pēdējos sešos mēnešos izsniegto kredītu procentu likmēm. Sadaļā ir arī [kalkulators](#), kas ļauj salīdzināt ikmēneša kredīta maksājumus, piemērojot dažādus nosacījumus. Papildus sadaļā [soli pa solim](#) aprakstīts, kas jā dara, ja kredītņēmējs vēlas pārkreditēt savu hipotekāro kredītu, un sniegta atbildes uz [bieži uzdotajiem jautājumiem](#).

Lai šo iespēju padarītu saprotamu, pieejamu un praktiski izmantojamo iespējami lielākam hipotekāro kredītuņēmēju skaitam, Latvijas Banka rīkoja mērķtiecīgu informatīvo kampaņu. Tā apliecināja Latvijas iedzīvotāju ļoti augsto interesi par hipotekārā kredīta nosacījumu uzlabošanu.

Latvijas Bankas Kredītu reģistra informācija liecina, ka 2025. gadā hipotekāro kredītu pievienotās procentu likmes tika samazinātas 11 505 hipotekārajiem kredītiem – 2.3 reizes vairāk nekā iepriekšējos trijos gados kopā.³ No tiem 10 540 kredītiem likmi samazināja esošais aizdevējs un 965 kredītiem likme tika samazināta, tos pārkreditējot pie cita pakalpojumu sniedzēja. Šo kredītu kopējā vērtība sasniedz teju 840 milj. eiro jeb 18 % no visa hipotekāro kredītu portfeļa Latvijā 2025. gada sākumā.

5. attēls. To hipotekāro kredītu skaits, kuriem samazināta pievienotā procentu likme (tūkst.)

² Patērētāju tiesību aizsardzības likums, Apdrošināšanas līguma likums, Kredītiestāžu likums, Notariāta likums, Ministru kabineta 2016. gada 25. oktobra noteikumi Nr. 691 "Noteikumi par patērētāja kredītēšanu", Ministru kabineta 2018. gada 20. februāra noteikumi Nr. 95 "Noteikumi par valsts palīdzību dzīvojamās telpas iegādei vai būvniecībai".

³ Pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem būtu vēl lielāks, ja 2023. gadā nebūtu notikusi īslaicīga kredītu pievienoto procentu likmju samazināšana. Tās laikā bija vērojams straujš kredītu procentu likmju pieaugums, ko noteica monetārās politikas likmju kāpums. Tika arī diskutēts par nepieciešamību ieviest atbalstu iedzīvotājiem ar hipotekārajiem kredītiem. Līdz ar grozījumiem Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, kuri paredzēja kompensēt 30 % no kredīta kopējiem procentu maksājumiem, arī pievienoto procentu likmju samazināšanas aktivitāte būtiski saruka.

Gadījumos, kad pievienoto procentu likmi samazināja esošais aizdevējs, vidējais pievienotās procentu likmes samazinājums bija 0.45 procentpunkti. Savukārt to kredītu pievienotās procentu likmes samazinājums, kuri tika pārkreditēti pie cita aizdevēja, vidēji bija pat 0.8 procentpunkti.

Šāds procentu likmju samazinājums gada laikā ļāva Latvijas kredītņēmējiem procentu maksājumus samaksāt krietni mazāk. Tie, kuru kredīta pievienoto procentu likmi samazināja esošais aizdevējs, procentu maksājumus gada laikā samaksā vidēji par 350 eiro mazāk nekā iepriekš, un tie, kuri savu kredītu pārkreditēja, – pat vidēji par 500 eiro mazāk.

Pieņemot, ka kredīts netiek atmaksāts pirms termiņa, visu kredītņēmēju kopējais ietaupījums kredītu dzīves cikla laikā sasniedz **53.5 milj. eiro**.

Pārkreditēšanas atvieglošana veicinājusi konkurenci hipotekārās kreditēšanas segmentā vismaz divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, lielāka kredītņēmēju interese par iespēju saņemt izdevīgāku kredītu pie cita aizdevēja un atviegloti pārkreditēšanas nosacījumi liek esošajam aizdevējam aktīvāk konkurēt par saviem klientiem. Otrkārt, pārkreditēšanas iespējas un reklāmas aizlieguma atcelšana padarījušas hipotekāro kredītu tirgu atvērtāku jauniem spēlētājiem. Tāpēc mazāku aizdevēju loma hipotekāro kredītu tirgū pēdējos ceturkšņos ir būtiski lielāka nekā pirms diviem gadiem. Tas veicina konkurenci un dod kredītņēmējiem plašākas izvēles iespējas.

Gaidāms, ka turpmāk hipotekārās kreditēšanas aktivitāti veicinās ne tikai lielāka konkurence, bet arī AS "Attīstības finanšu institūcija Altum" jaunā programma – aizdevumi mājokļa iegādei reģionos, kas atrodas ārpus Rīgas, Mārupes, Olaines, Jūrmalas, Ķekavas, Salaspils, Ropažu un Ādažu novada. Programmas mērķis ir veicināt mājokļu kredītu pieejamību Latvijas reģionos, lai risinātu Latvijas Bankas 2024. gada "[Finanšu Pieejamības Pārskatā](#)" konstatēto problēmu.

Kreditēšanas aktivitāte aug arī nefinanšu sabiedrību segmentā, tomēr to nenosaka zemāks pievienoto procentu likmju līmenis. Atšķirībā no hipotekāro kredītu segmenta nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu pievienotās procentu likmes pēdējo astoņu gadu laikā ir bijušas visai stabilas. Latvijas Bankas veiktā [analīze](#) liecina, ka vismaz daļēji augstāka kreditēšanas aktivitāte varētu būt saistīta ar kredītiestāžu vēlmi sasniegt solidaritātes iemaksas atlaides sliekšni, lai samazinātu solidaritātes iemaksas apmēru vai pilnībā izvairītos no tās.

Tomēr solidaritātes iemaksa neveicina nefinanšu sabiedrību kreditēšanas noturīgu pieaugumu. Visizteiktākais kredīta atlikuma pieaugums 2025. gadā bija vērojams tādiem kredītiem kā kredītlīnijas, atjaunojamie kredīti un pārsnieguma kredīti. Šie kredītu veidi visbiežāk tiek izsniegti ar daudz īsāku termiņu nekā tipiskais kredīts nefinanšu sabiedrības investīciju vajadzībām. Tāpēc pašreizējā kreditēšanas tendence var nebūt noturīga nākotnē. Arī nodokļu politikas pārmaiņas rada tiesisko nenoteiktību, un tā var mazināt ārvalstu investoru interesi par Latviju.

Joprojām aktuāli ir arī vairāki citi faktori, kuri ierobežo nefinanšu sabiedrību kreditēšanu, t. sk. aizdevēju izvīzītās augstās ķīlas prasības. Latvijā 2024. gadā nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu vidējā nodrošinājuma vērtība bija 162 % no kredīta summas. Turklāt lielai daļai kredītu nodrošinājuma vērtība pat divkārt pārsniedz kredīta summu. Latvijā ir arī samērā plaši izplatīta prakse, izsniedzot kredītu nefinanšu sabiedrībai, pieprasīt privātpersonu sniegtu nodrošinājumu, un tas ir būtisks kreditēšanu ierobežojošs faktors.

Šie un citi faktori liecina par segmentāciju nefinanšu sabiedrību kreditēšanā. Tas savukārt nozīmē, ka konkurējošu piedāvājumu pieejamība Latvijas nefinanšu sabiedrībām ir mazāka, nekā varētu šķist, ņemot vērā samērā lielo kredītiestāžu skaitu Latvijā. Viens no veidiem, kā nefinanšu sabiedrību kreditēšanā mazināt segmentāciju un stiprināt konkurenci, ir veicināt kredītņēmēju informētību un mobilitāti. Latvijas Banka sadarbībā ar Finanšu ministriju ir veikusi analīzi un izstrādājusi regulējuma projektu, kas paredz ierobežot komisiju par aizdevuma pirmstermiņa atmaksu. Šīs analīzes rezultāti un priekšlikumi situācijas uzlabošanai tiek apspriesti Finanšu sektora attīstības padomē.

Latvijas Banka turpina arī dialogu ar finanšu sektoru par risinājumiem, lai mazinātu nesamērīgi augstas ķīlas prasības, vienlaikus gan aizsargājot aizdevēju intereses, gan netraucējot uzņēmējdarbības attīstību.

Finanšu sektora attīstība

Pakalpojumu pieejamība

Grozījumi Kredītiestāžu likumā (73.² pants; stājās spēkā 2026. gada 1. janvārī) un Latvijas Bankas 2024. gada 25. novembra noteikumi Nr. 353 "Finanšu pakalpojumu sniegšanas klātienē noteikumi" (Finanšu pakalpojumu sniegšanas klātienē noteikumi) tika pieņemti ar mērķi nodrošināt plašāku klātienes pakalpojumu pieejamību kredītiestāžu klientiem – patērētājiem – Latvijas reģionos. Saskaņā ar jauno regulējumu lielākajām kredītiestādēm, kas atbilst Kredītiestāžu likuma 73.¹ panta pirmajā daļā minētajiem kritērijiem (AS "SEB banka", "Swedbank" AS, AS "Citadele banka" un Luminor Bank AS Latvijas filiāle), no 2026. gada 1. janvāra jānodrošina klātienes pakalpojumu sniegšana. Šā regulējuma mērķis ir saglabāt līdzsvaru starp finanšu pakalpojumu digitalizāciju un klātienes atbalstu tiem Latvijas reģionu iedzīvotājiem, kuriem klātienes pakalpojumi aizvien ir nepieciešami, bet attālums līdz pakalpojumu sniegšanas vietai ir pārāk liels, tāpēc to pieejamība ir apgrūtināta.

Finanšu pakalpojumu sniegšanas klātienē noteikumi paredz divu veidu klātienes pakalpojumu sniegšanas risinājumus – pastāvīgas klātienes pakalpojumu sniegšanas vietas (to darba laiks ir vismaz 16 stundas nedēļā) un alternatīvās pakalpojumu sniegšanas vietas. Alternatīvajās pakalpojumu sniegšanas vietās kredītiestādēm ir pienākums pēc klienta – patērētāja – pieprasījuma nodrošināt finanšu pakalpojumus klātienē ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā pēc klienta pieteikuma saņemšanas.

Latvijas Banka 2025. gadā cieši sadarbojās ar kredītiestādēm, lai tās 2026. gadā paplašinātu savu klātienes pakalpojumu sniegšanas vietu pārklājumu Latvijas reģionos. Lai atbilstu regulējumā noteiktajām prasībām par klātienes pakalpojumu sniegšanu reģionos, 12 Latvijas pilsētās 2026. gadā darbu sāk jaunas kredītiestāžu pakalpojumu sniegšanas vietas (8 pastāvīgās pakalpojumu sniegšanas vietas un 13 alternatīvās pakalpojumu sniegšanas vietas). Jaunas klātienes pakalpojumu sniegšanas vietas jānodrošina AS "SEB banka", "Swedbank" AS un AS "Citadele banka". Luminor Bank AS Latvijas filiāles klātienes pakalpojumu sniegšanas vietu pārklājums 2025. gada 31. decembrī atbilda prasībām par klātienes pakalpojumu sniegšanas vietu pieejamību.

Licencēšanas atbalsta mehānisma pilnveide

2025. gadā Latvijas Banka pārskatīja un papildināja licencēšanas atbalsta mehānismu. Līdz ar veiktajiem uzlabojumiem Latvijas Banka piedāvā ikvienam potenciālajam finanšu tirgus dalībniekam tiešu un ērtu iespēju saņemt konsultācijas, nodrošinot skaidrību par uzraudzības iestādes gaidām un normatīvā regulējuma interpretāciju. Ieviesti arī licencēšanas vienkāršošanas principi, t. sk. attiecībā uz iesniedzamo dokumentu aprakstiem.

Izstrādātais licencēšanas atbalsta mehānisms nodrošina skaidru un strukturētu licencēšanas procesu ar regulārām tikšanās iespējām. Galvenie procesa elementi ir:

- sagatavošanās jeb pirmslicencēšanas posms, kas ietver tikšanos ar ekspertiem pirms pieteikuma iesniegšanas;
- licencēšanas [ceļvedis](#), kas sniedz priekšstatu par licencēšanas procesu, uzraudzības iestādes gaidām un potenciālā finanšu tirgus dalībnieka veicamajām darbībām;
- pirmslicencēšanas un licencēšanas pieteikuma formu saskaņošana, strukturētā veidā sistematizējot pieteikuma un iesniedzamo dokumentu saturu;
- vairākos aspektos veikts pieteikuma pilnīguma pārbaudes process, kas nodrošina pieteikuma pārbaudi, pirms sākas tā izskatīšana pēc būtības;
- skaidrojums par licences, reģistrācijas vai darbības atļaujas saņemšanai vajadzīgo dokumentu sagatavošanu, iekļaujot tajā uzraudzības iestādes gaidas un norādes pieteikuma kvalitatīvākai sagatavošanai.

Prudenciālā regulējuma pilnveide

2025. gadā notika darbs pie [grozījumiem](#) Kredītiestāžu likumā (stājās spēkā 2026. gada 6. janvārī), ar kuriem tika ieviests regulējums specializētajām kredītiestādēm ar zemāku sākotnējā kapitāla sliekšni. Grozījumu mērķis ir veicināt konkurētspēju kredītiestāžu segmentā un finanšu tirgus dalībnieku, tostarp krājaizdevu sabiedrību un maksājumu iestāžu, attīstību, kā arī finanšu pakalpojumu pieejamību visā Latvijas teritorijā. Grozījumi Kredītiestāžu likumā noteic, ka specializētā kredītiestāde, kuras sākotnējais kapitāls nedrīkst būt mazāks par 1 milj. eiro, varēs sniegt likumā minētos finanšu pakalpojumus. Lai kļūtu par specializēto kredītiestādi, iestādei ir jāatbilst vismaz vienam no šādiem kritērijiem:

- ierobežots klientu loks, kas noteikts pēc teritoriālā, nodarbinātības vai interešu kopības principa Krājaizdevu sabiedrību likuma izpratnē;
- finanšu pakalpojumi tiek sniegti tikai digitāli;
- biznesa modelis paredz tādu inovatīvu pakalpojumu sniegšanu, kas Latvijas mērogā ir jauni vai būtiski uzlaboti finanšu pakalpojumi.

Specializētajai kredītiestādei, uzsākot darbību, paredzētas tādas pašas prasības (par risku izvērtējumu, kapitāla pietiekamību, finanšu stabilitāti u. c.) kā kredītiestādēm, kuru sākotnējais kapitāls nedrīkst būt mazāks par 5 milj. eiro.

Kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību segmenta reformas rezultātā 2025. gada 5. jūnijā Saeima pieņēma [grozījumus](#) Krājaizdevu sabiedrību likumā, paplašinot kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību kredītējamo personu loku. Turpmāk kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības pēc Latvijas Bankas atļaujas saņemšanas varēs izsniegt aizdevumus saviem biedriem – komercsabiedrībām un kooperatīvajām sabiedrībām. Grozījumi tika izstrādāti Latvijas Bankas, Finanšu ministrijas un kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību pārstāvju ciešā sadarbībā, ņemot vērā kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību vēlmi paplašināt darbību ar

juridisko personu kreditēšanu. Tie sekmēs finanšu līdzekļu pieejamību Latvijas reģionos un ilgtspējīgu kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību segmenta izaugsmi.

Latvijas Banka pārstrādāja arī līdz šim spēkā esošos kooperatīvajām krājaizdevu sabiedrībām saistošos noteikumus un izstrādāja jaunus "[Krājaizdevu sabiedrību kredītriska pārvaldīšanas noteikumus](#)" un "[Krājaizdevu sabiedrību iekšējās kontroles sistēmas noteikumus](#)". Vienkāršošanas iniciatīvas ietvaros ar mērķi ieviest proporcionalitātes principu kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību uzraudzībā, pielāgojot prasības to darbības raksturam, apjomam un sarežģītībai, kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības turpmāk tiks iedalītas nozīmīgās un mazāk nozīmīgās sabiedrībās, tādējādi atvieglojot vairākas prasības iekšējās kontroles sistēmas izveidē un mazinot administratīvo slogu mazākām kooperatīvajām krājaizdevu sabiedrībām. Savukārt visas prasības kredītriska pārvaldīšanas jomā ir strukturēti ietvertas vienā tiesību aktā, precizējot un izvērstāk skaidrojot jau esošās prasības, piemēram, nodrošinājuma novērtēšanas, aizdevumu piešķiršanas un kredītspējas izvērtēšanas, kā arī aizdevumu administrēšanas un kvalitātes pārraudzības jomā. Papildus noteiktas detalizētākas un specifiskākas prasības tām kooperatīvajām krājaizdevu sabiedrībām, kuras sniegs kreditēšanas pakalpojumus komercsabiedrībām un kooperatīvajām sabiedrībām.

Mūsdienīgi servisi

Izmantojot Latvijas Bankas sniegto iespēju arī nebanku maksājumu pakalpojumu sniedzējiem un krājaizdevu sabiedrībām kļūt par Latvijas Bankas izveidotās un uzturētās maksājumu sistēmas – Elektroniskā klīringa sistēmas (EKS sistēma) – dalībniekiem, 2025. gadā [EKS sistēmai pievienojās pirmie nebanku maksājumu pakalpojumu sniedzēji](#) (licencētas maksājumu iestādes un elektroniskās naudas iestādes).

Kvalitatīvam jauno EKS sistēmas dalībnieku atbalstam Latvijas Banka sagatavoja skaidrojošus procesu aprakstus, konsultēja juridisko un tehnisko prasību izpildē, kā arī sniedza palīdzību dalības uzsākšanas plānošanā un atbalstu testēšanas procesā. Šāda pieeja dod vienlīdzīgas iespējas visiem Latvijas maksājumu pakalpojumu sniedzējiem piekļūt EKS sistēmas pakalpojumiem un sekmē maksājumu pakalpojumu attīstību Latvijā.

2025. gada oktobrī stājās spēkā Zibmaksājumu regulas prasība maksājumu pakalpojumu sniedzējiem pirms maksājuma uzsākšanas pārbaudīt maksājuma saņēmēja vārda vai nosaukuma un konta numura savstarpējo atbilstību. Latvijas Banka, lai atbalstītu Latvijas maksājumu pakalpojumu sniedzējus šīs prasības izpildē, izveidoja [Zibpārbaudes servisu](#). Tas ietver papildu drošības elementu, kas mazina krāpšanas un cilvēka kļūdu riskus maksājumu veikšanā.

Darbības jomas

Ekonomiskā vide un monetārā politika

Monetārā politika: sasniegts labs punkts, bet tas nav fiksēts laikā. Turpmāko procentu likmju virzību noteiks ienākošie dati

Pasaules ekonomisko izaugsmi 2025. gadā turpināja ietekmēt ģeopolitiskā nestabilitāte un augstā nenoteiktība, ko gada pirmajā pusē pastiprināja ASV administrācijas iecerētais importa tarifu paaugstinājums un ar to saistītie globālo piegādes ķēžu satricinājumi. Tāpēc pieauga arī ar ekonomisko izaugsmi saistīto lejupvērsto risku vērtējums Eiropā, un arī eirozonas tuvākās nākotnes izaugsmes prognozes 2025. gada sākumā tika samazinātas.

1. tabula. Eirosistēmas prognozes eirozonas vidējam IKP pieaugumam 2025. gadā (%)

2024. gada decembris	2025. gada marts	2025. gada jūnijs	2025. gada septembris	2025. gada decembris
1.1	0.9	1.0	1.2	1.4

Avots: ECB.

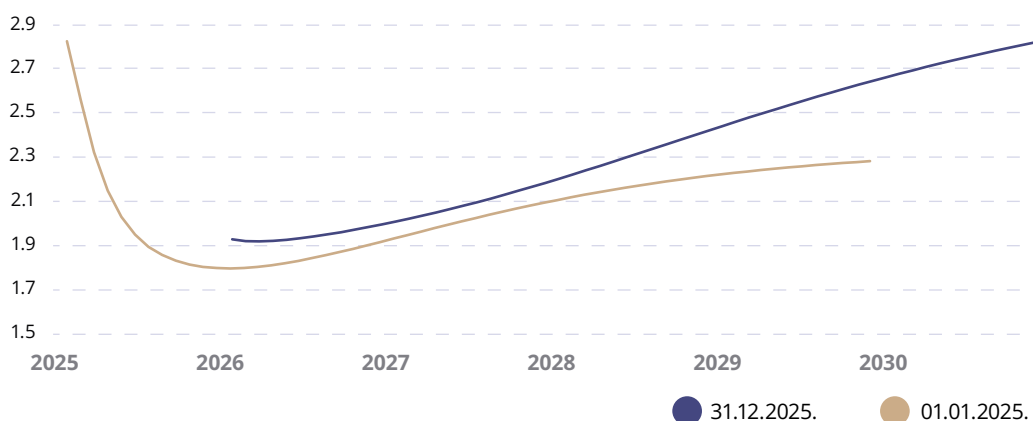
Jūnijā ECB mēģināja kvantificēt ar ASV tarifiem saistītos riskus eirozonas tautsaimniecībai, izmantojot bāzes un alternatīvos scenārijus. Tā traktēja šoku kā augstāku ASV tarifu, paaugstinātas tirdzniecības politikas nenoteiktības un – nelabvēlīgā gadījumā – arī ES atbildes pasākumu kombināciju. Saskaņā ar veikto [novērtējumu](#) nelabvēlīgajā scenārijā eirozonas IKP pieaugums triju gadu laikā varētu samazināties kumulatīvi aptuveni par 1 procentpunktu zem bāzes scenārija, augstāko tarifu un noturīgas politikas nenoteiktības ietekmē vājinoties pieprasījumam.

Papildus lejuvērstie izaugsmes riski tika saistīti ar iespējamo eksporta novirzīšanu (*export diversion*): saskaņā ar ECB pieņemumiem ASV tirdzniecības ierobežojumi samazināja ASV importu no Ķīnas aptuveni par 10 %, un daļa no pārvietotā piedāvājuma tika novirzīta uz Eiropu. Tā ietekmē eirozonas imports no Ķīnas pieauga par 2–3 %.

Reaģējot uz arvien pieaugošajiem lejuvērstajiem izaugsmes riskiem, kas izraisīja arī riskus inflācijas kritumam zem Eirosistēmas mērķa, 2025. gada pirmajā pusē tika turpināta iepriekšējā gadā iesāktā monetārās politikas turpmāka atvieglošana. Noguldījumu iespējas likme no 3 % gada sākumā tika samazināta līdz 2 % jūnijā, un ECB Padomes locekļi publiski pauda apņēmību arī turpmāk darīt visu nepieciešamo cenu stabilitātes mērķa sasniegšanai un operatīvi reaģēt uz ienākošajiem tautsaimniecības datiem.

Tomēr gada otrajā pusē saņemtie eirozonas statistikas dati liecināja par labāku ekonomikas noturību pret ārējiem šokiem. Arī faktiskie maksimālie tarifi izrādījās zemāki, nekā bija pieņemts negatīvo scenāriju aprakstos, un zemākas procentu likmes bija būtisks atbalsts tautsaimniecības izaugsmei. Ekonomiskajai situācijai uzlabojoties un pieaugot pārliecībai par to, ka pārskatāmā nākotnē inflācija būs pietiekami tuva līmenim, kas atbilst Eirosistēmas cenu stabilitātes mērķim, ECB Padomes locekļu publiskajās runās arvien biežāk izskanēja doma par monetārās politikas atrašanos labā punktā. Arī tirgus dalībnieku gaidas par procentu likmju nākotnes virzību būtiski stabilizējās zemākos līmeņos nekā gada sākumā.

6. attēls. 1 mēneša eiro naudas tirgus nākotnes likmes, kas izriet no procentu likmju mijmaiņas darījumiem (%)

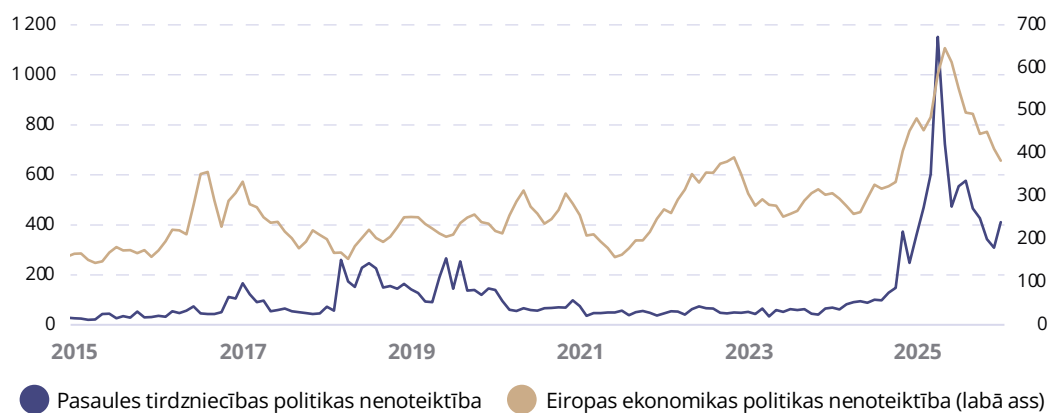

Avoti: Bloomberg LP un Latvijas Bankas aprēķini.

Lai gan 2025. gada beigās tirgus gaidās pārskatāmai nākotnei tika paredzētas stabilas procentu likmes, kas atbilst pašreizējiem pieņemumiem par bāzes scenārija attīstību eirozonas tautsaimniecībā, joprojām ir būtiska iespēja, ka riski var materializēties abos virzienos. Tāpēc saskaņā ar pašreizējo analītisko pieeju arī turpmāk likmju virzībā liela nozīme būs statistikas datiem.

No vienas puses, joprojām liela nozīme ir ģeopolitiskajiem riskiem un ar tiem saistītajai nenoteiktībai, lai gan pēc nesenā vēsturē novērotajiem augstākajiem līmeņiem tie ir samazinājušies. Augstajai nenoteiktībai nelabvēlīgi ietekmējot ekonomisko izaugsmi, arī vidēja termiņa inflācija eirozonā var samazināties zem ECB mērķrādītāja.

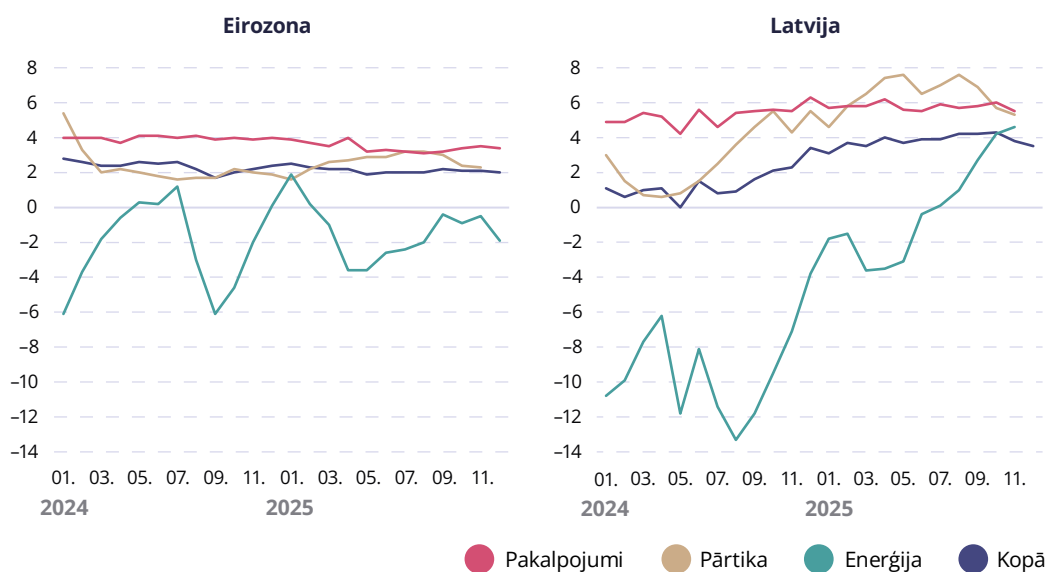
7. attēls. Pasaules tirdzniecības politikas nenoteiktība un Eiropas ekonomikas politikas nenoteiktība (indekss; 3 mēnešu slidošais vidējais rādītājs)

Avots: *Economic Policy Uncertainty Index*.

No otras puses, lai arī kopējā inflācija eirozonā ir tuvu Eirosistēmas mērķrādītājam, tas ir noticis uz negatīvā devuma no enerģijas un pārtikas cenu inflācijas samazinājuma rēķina. Savukārt pakalpojumu cenu inflācija pēc tās samazinājuma gada sākumā gada otrajā pusē bija noturīga un pārsniedza 2 %. Arī Latvijā inflācijas tendences bija līdzīgas – pārtikas cenu inflācija mazinājās, bet pakalpojumu cenu inflācija saglabājās noturīga.

8. attēls. Cenu pārmaiņas dažādās produktu grupās (gada pārmaiņas; %)

Avots: *Eurostat*.

Tādējādi arī Eirosistēmas īstenotajai monetārajai politikai jāturpina būt modrai un gatavai vajadzības gadījumā ātri reaģēt gan uz lejupvērsto, gan augšupvērsto risku īstenošanos.

Vienlaikus monetārā politika, lai cik sekmīgi īstenota, nevar atrisināt strukturālās problēmas, kas apgrūtina eirozonas ekonomisko izaugsmi. Lai gan šīs problēmas tika precīzi noteiktas 2024. gadā publicētajā t. s. [Dragi ziņojumā](#), vien maza šo priekšlikumu daļa līdz šim tika nopietni izskatīta un vēl mazāks priekšlikumu skaits tika faktiski īstenots. Tikmēr svarīgāko lietu – ciešākas ekonomiskās, fiskālās, finanšu un kapitāla tirgus savienības – virzība ir ļoti lēna. Tāpēc ciešāka eirozonas integrācija ir kritiski svarīga, lai stiprinātu

eirozonas ekonomisko noturību un saglabātu Eiropas kā svarīga ģeopolitiskā bloka globālo lomu arī mainīgajos ārējos apstākļos. Uz šo strukturālo reformu nepieciešamību vairākkārt publiski norādījis arī Latvijas Bankas prezidents⁴.

Latvijas tautsaimniecība: lai gan esam ārā no sasaluma punkta, uzmanība jāpievērš inflācijai un budžeta disciplīnai

Pēc ilgstoša perioda, kad ekonomikas izaugsmes tempi liecināja par stagnāciju, 2025. gadā Latvijas ekonomiskās izaugsmes temps sāka pakāpeniski paātrināties, sevišķi gada otrajā pusē.

To, pirmkārt, noteica labāka ārējā ekonomiskā vide, nekā prognozēts. Nelabvēlīgākie prognozētie ārējās tirdzniecības attīstības scenāriji nepiepildījās, un tas pozitīvi ietekmēja Latvijas eksportu. Kopējo eksporta veikumu, neraugoties uz nelabvēlīgiem laikapstākļiem, būtiski uzlaboja graudaugu produktu, kā arī dažādu elektrisko iekārtu un piena produktu eksports. Pakalpojumu jomā strauja izaugsme turpinājās profesionālo, tehnisko un citas saimnieciskās darbības pakalpojumu eksportā, kā arī braucienu eksportā, palielinoties tūristu skaitam.

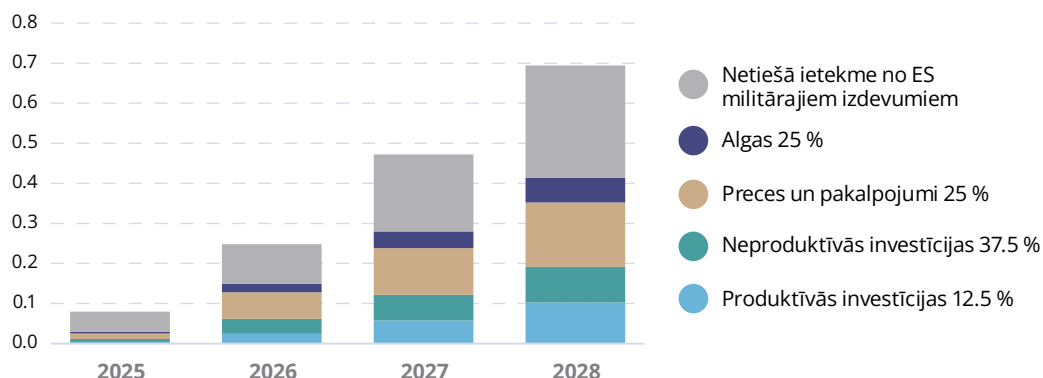
- Jāpiemin arī tas, ka pat vairāk nekā trīs gadus pēc Krievijas pilnmēroga iebrukuma Ukrainā Latvijas preču eksports uz Krieviju joprojām saglabājas samērā liels. Tirdzniecību ar Krieviju galvenokārt turpina uzņēmumi, kuriem pirms 2022. gada tā bija galvenais noieta tirgus un tā pamešana nozīmētu uzņēmuma darbības pārtraukšanu. Tomēr arī šajā grupā eksports ir samazinājies. Daļa uzņēmumu [tirdzniecību ar Krieviju](#) uzsāka tikai pēc 2022. gada. Eksportētāji pārsvarā ir tirdzniecības, transporta un apstrādes rūpniecības uzņēmumi.

Otrkārt, tautsaimniecības izaugsmes paātrināšanos sekmēja arī valdības izdevumu un investīciju kāpums, t. sk. aizsardzības stiprināšanai. Tas ietekmēs Latvijas ekonomisko izaugsmi arī turpmākajos gados.

- Latvijas Bankas novērtējums par aizsardzības izdevumu ietekmi uz tautsaimniecības izaugsmi liecina, ka Latvijas un pārējo ES dalībvalstu aizsardzības izdevumu kāpums četru gadu laikā var palielināt Latvijas IKP par 0.7 %. Latvijas aizsardzības izdevumu kāpums līdz 5 % no IKP var veicināt izaugsmi par 0.4 %. Samērā mazais IKP multiplikators (0.32) izriet no Latvijas militāro izdevumu augstās importa komponentes. Savukārt ES dalībvalstu militāro izdevumu palielināšana var veicināt ārējā pieprasījuma kāpumu un Latvijas iespējas iesaistīties dažādos ražošanas ķēžu posmos, kas savukārt var sekmēt Latvijas tautsaimniecības izaugsmi. Tādējādi netiešā ietekme no lielākiem izdevumiem aizsardzībai pārējā ES varētu sniegt papildu pieaugumu (0.3 %) Latvijas IKP.

⁴ Opening speech by Mārtiņš Kazāks at the Baltic Capital Markets Conference 2025 | Latvijas Banka MNI Connect Video Conference

9. attēls. Aizsardzības izdevumu ietekme uz Latvijas IKP (novirze no sākotnējā līmeņa; %)

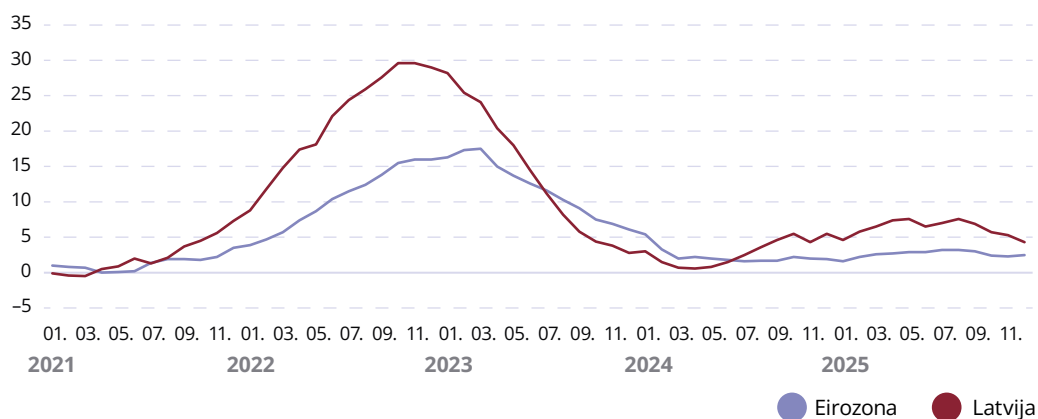

Avoti: Latvijas Bankas pieņēmumi (2025. gada jūnijs) un novērtējums ar Latvijas DSGE modeli.

Treškārt, saglabājoties ierobežotam darbaspēka piedāvājumam, arī algu kāpums, kaut gan 2025. gadā tas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu nedaudz samazinājās, saglabājās noturīgs. Šāds algu kāpums nozīmēja arī straujāku inflācijas pieaugumu, nekā prognozēts. Lai gan gada pēdējos divos mēnešos inflācija samazinājās, visu 2025. gadu Latvijā tā bija augstāka nekā eirozonā.

- Īpaši spēcīgs 2025. gadā Latvijā bija pārtikas cenu pieaugums. Iepriekš pārtikas cenu kāpumu Latvijā galvenokārt sekmēja globālie faktori, bet 2025. gadā cenu pieaugumu vairāk sāka ietekmēt iekšzemes faktori, t. sk. noturīgais darbaspēka izmaksu pieaugums.
- Parasti patēriņa cenu dinamika ir cieši saistīta ar ražotāju cenu dinamiku, bet kopš 2022. gada pārtikas patēriņa cenas ir augušas būtiski straujāk nekā pārtikas ražotāju cenas. Parasti pēc šādiem strauja pieauguma periodiem notiek šo cenu attiecības **korekcija** pretējā virzienā, tomēr šāda ražotāju un patēriņa cenu attiecības izlīdzināšanās jau ilgu laiku nav novērota.
- Lielākajos tirdzniecības tīklos vērojama pārtikas produktu cenu līdzība. Turklāt cenu spektra lejasdaļā daudz pārtikas produktu (viens zīmola, identiskā iepakojumā un vienā mazumtirdzniecības tīklā) Latvijā ir **krietni dārgāki** nekā Igaunijā un Lietuvā, kas liek domāt par nepietiekamu konkurenci.

10. attēls. Pārtikas cenu dinamika Latvijā un vidēji eirozonā (gada pārmaiņas; %)

Avots: Eurostat.

Positīvu stimulu tautsaimniecības izaugsmei deva arī kreditēšana. Pēc vairākus gadus ilgas stagnācijas kreditēšanas aktivitāte būtiski kāpa, reaģējot uz monetārās politikas izmaiņām un finanšu nosacījumu

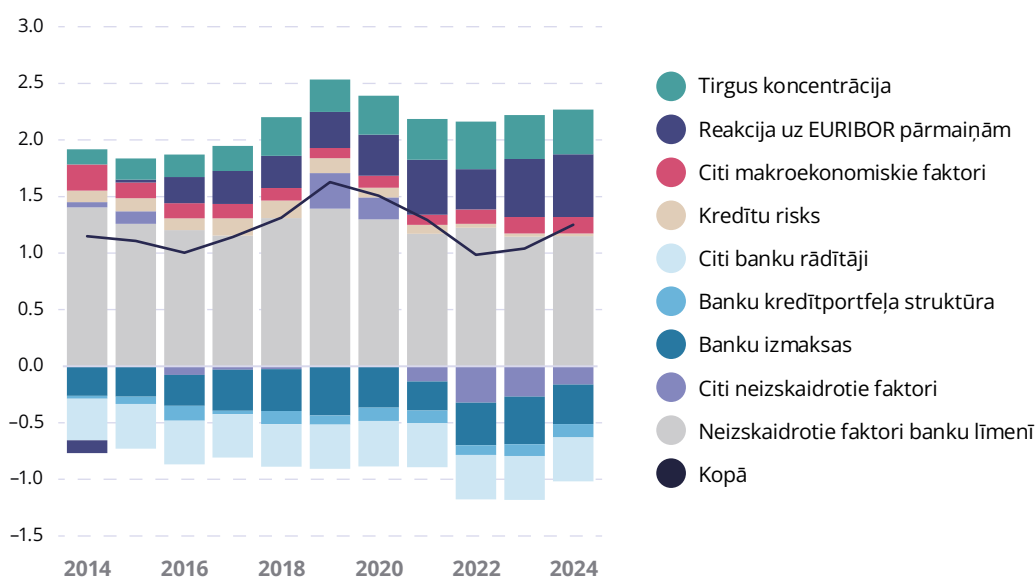
uzlabošanās. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikums 2025. gadā palielinājās par 15.3 % un mājāsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums – par 9.9 %. Tādējādi tautsaimniecības izaugsmi Latvijā veicināja ne tikai patēriņš, bet arī investīcijas, kas kopā ar efektīvu ES struktūrfondu līdzekļu izlietojumu ļaus veidot pamatu noturīgai ilgtermiņa izaugsmei.

- Latvijas [DSGE modeļa aplēses](#) liecina, ka pēdējo divu gadu laikā vērotais kreditēšanas kāpums jau ir sekmējis reālā IKP izaugsmi par aptuveni 1.5 %, galvenokārt palielinoties hipotekāro un investīciju kredītu atlikumam. Ja kreditēšanas aktivitāte arī nākotnē turpināsies līdzšinējā tempā, tās kumulatīvais devums tautsaimniecības izaugsme līdz 2028. gada beigām varētu sasniegt pat 3.4 %.

Lai gan šī dinamika viennozīmīgi ir pozitīva, vēl arvien ir daudz darāmā, lai kreditēšanas atjaunošanās nebūtu īslaicīga parādība, bet gan noturīgs tautsaimniecības izaugsmes balsts. Tieši tāda bija arī [Latvijas Bankas 2025. gada tautsaimniecības konferences](#) tēma. Konferencē tika secināts, ka pēdējos gados ir sperti vairāki soļi, lai veicinātu kreditēšanas aktivitātes kāpumu, t. sk., nodrošinot banku klātbūtni reģionos un ar pārkreditēšanas iniciatīvu vairojot konkurenci [kreditēšanā](#). Vienlaikus konferencē tika uzsvērts, ka ir iespējas vēl vairāk uzlabot kredītu pieejamību un padarīt kredītu nosacījumus aizņēmējiem vēl pievilcīgākus.

Lai gan kredītu procentu likmes Latvijā ir samazinājušās, tās joprojām ir vienas no augstākajām visās eirozonas valstīs. Latvijas Bankas analīze liecina, ka to nosaka vairāki faktori. Augstākas nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu likmes Latvijā nav saistītas ar dārgāku banku finansējumu vai vājāku banku finansiālo stāvokli. Tieši pretēji, Latvijas bankas ir labi kapitalizētas un finansējumu piesaista salīdzinoši lēti. Arī nefinanšu sabiedrību kredītrisks Latvijā ir vien nedaudz augstāks kā eirozonā un nav tik nozīmīgs, lai ar to skaidrotu procentu likmju starpību. Kopumā procentu likmju atšķirību Latvijā un eirozonā pārsvarā nosaka tieši banku piedāvājuma puses faktori – augsto kredītu likmju galvenais iemesls ir zemāka konkurence Latvijas banku sektorā, kas ļauj bankām uzturēt augstākas likmes, kā arī atšķirīga kredītu cenu noteikšanas prakse. Turklāt nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu procentu likmes saglabājas augstas, pat neraugoties uz to, ka savstarpēji salīdzināmu aizdevumu nodrošinājuma prasības saskaņā ar Latvijas Bankas veiktās [analīzes](#) rezultātiem ir vienas no stingrākajām eirozonā.

11. attēls. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu likmes un tās ietekmējošie faktori: Latvija salīdzinājumā ar eirozonu (procentpunktos)

Avoti: ECB (IBSI, IMIR), *Bloomberg LP* un *Latvijas Bankas* aprēķini.

Galvenie aspekti, kas nākotnē var veicināt kredītu likmju samazināšanos Latvijā, ir šādi:

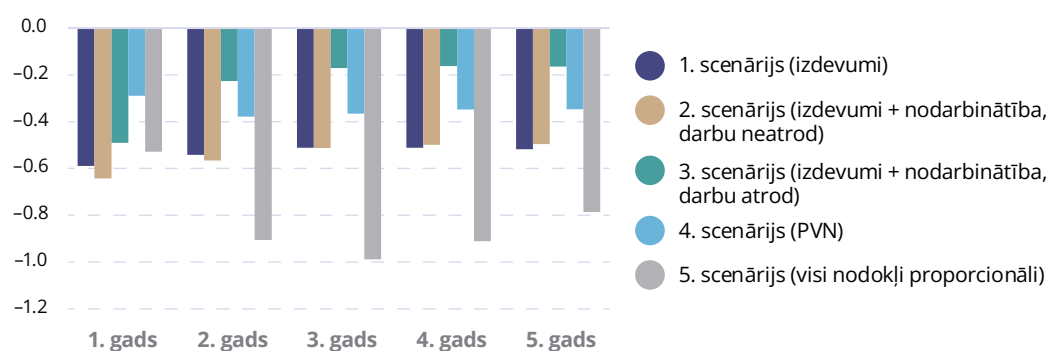
- jauni tirgus dalībnieki;
- jauni aizdevumu veidi, t. sk. ar dažādiem kredītu cenošanas mehānismiem;
- liekās birokrātijas un pārmērīga regulējuma izskaušana nacionālā līmenī.

Papildus kredītēšanas un inflācijas aktuālo izaicinājumu analīzei Latvijas Banka 2025. gadā pētīja arī Latvijas tautsaimniecības vidēja un ilgāka termiņa izaicinājumus.

Pirmkārt, pēdējos gados piedzīvotie tautsaimniecības satricinājumi un tiem sekojošā atbalstošā fiskālā politika noteica lielāku budžeta deficītu un straujāku valsts parāda pieaugumu, nekā ierasts. Spiediens kāpināt budžeta izdevumus saglabāsies arī turpmākajos gados, ņemot vērā nepieciešamību stiprināt valsts aizsardzību un drošību, kā arī īstenot ieguldījumus demogrāfijā un izglītībā. Šādos apstākļos paļaušanās galvenokārt uz ārējā finansējuma piesaisti rada būtiskus riskus valsts parāda ilgtspējas nodrošināšanai vidējā un ilgākā termiņā.

- Saskaņā ar pašreizējām prognozēm valsts parāda līmenis 2028. gadā būs sasniedzis 55 % no IKP un budžeta deficīts pārsniegs 3 % no IKP. Vienlaikus izbeigsies vairāki pagaidu nosacījumi un atkāpes, kas jāva iepriekš uzturēt stimulējošu fiskālo politiku (t. sk. iespēja uz laiku pārsniegt fiskālos ierobežojumus). Tāpēc aizvien pieaugs spiediens īstenot ierobežojošāku fiskālo politiku. Latvijas Bankas novērtējums par iespējamo budžeta konsolidāciju 2029. gadā 1.2 % apmērā no IKP liecina, ka Latvijas tautsaimniecībai vidējā termiņā vismazāk nelabvēlīgs ir scenārijs, kurā izdevumu samazināšana notiek vienlaikus ar publiskā sektora darbinieku skaita samazināšanu, daļai no tiem pārejot darbā privātajā sektorā. Tomēr šis risinājums ir arī viens no grūtākajiem, jo vajadzīga mērķēta pieeja un laikus īstenoti sagatavošanās darbi. Tas ietver arī atbalsta mehānismu darbinieku pārkvalificēšanai, lai nodrošinātu viņu efektīvu integrēšanos privātā sektora darba tirgū. Ja publiskā sektora darbinieku pāreja uz privāto sektoru nenotiek, tas kļūst par vienu no tautsaimniecībai visnelabvēlīgākajiem konsolidācijas risinājumiem. Ietekmes ziņā tas ir pielīdzināms lineārai izdevumu samazināšanai, turklāt publisko investīciju ierobežošana ir viens no ekonomiski neefektīvākajiem konsolidācijas virzieniem. Otrs tautsaimniecībai mazāk nelabvēlīgais risinājums ir patērētāju nodokļu celšana. Turpretim ieņēmumu palielināšana, paaugstinot visus, tostarp darbaspēka, nodokļus, rada vislielāko negatīvo ietekmi uz tautsaimniecību vidējā termiņā.

12. attēls. Konsolidācijas ietekme uz Latvijas IKP: kumulatīvā novirze no sākotnējā līmeņa (%)

Avoti: Latvijas Bankas pieņēmumi (2025. gada decembris) un [novērtējums](#) ar Latvijas DSGE modeli.

Otrkārt, ņemot vērā plānu ar 2028. gadu ieviest ETS2, 2025. gada makroekonomisko prognožu pārskatos Latvijas Bankas pētnieki skaidroja, kā šī sistēma darbosies un kā tā ietekmēs preču cenas un inflāciju, kā arī, izmantojot Latvijas Bankas izstrādāto zaļo modeļu instrumentus, analizēja pārmaiņu potenciālo ietekmi uz Latvijas un eirozonas tautsaimniecību.

- Veidojot simulācijas ar daudznozaru E-DSGE⁵ modeli un uzlaboto CGE-EUROMOD⁶ modeli ar paplašinātu enerģētikas sektoru, tika secināts, ka ETS2 ekonomiskā ietekme ir ļoti atkarīga no tās iekasēto ieņēmumu izmantošanas veida. Iegūtie rezultāti liecina, ka oglekļa nodokļa ieņēmumu novirzīšana atjaunīgās enerģijas ražošanas kapacitātes palielināšanai vidējā termiņā pilnībā kompensē negatīvo makroekonomisko ietekmi no oglekļa cenas celšanas, vienlaikus samazinot SEG emisijas krietni straujāk nekā tad, kad nodokļu ieņēmumi tiktu izmantoti citos veidos, t. sk., samazinot PVN likmes vai kāpinot valsts patēriņu.

Treškārt, Latvijas Bankas eksperti piedāvāja arī konkrētus priekšlikumus demogrāfisko problēmu risinājumam un veltīja tām [ekspertu sarunu](#). Galvenie diskusijas secinājumi bija šādi.

- Demogrāfiskās pārmaiņas ir ilgstošs process, ko ietekmē dzimstība, mirstība (tostarp novēršamās nāves) un migrācija, savukārt demogrāfiskās tendences būtiski ietekmē darba tirgu un darbaspēka pieejamību.
- Dzimstības mazināšanos ietekmē gan dzimstības koeficienta lejupējā tendence (lai gan tas joprojām ir augstāks nekā daudzās ES dalībvalstīs), gan reproduktīvā vecuma sievietu skaita samazināšanās.
- Dzimstības pieaugumu ilgtermiņā nav iespējams panākt ar vienu pasākumu, un tam nepieciešama savstarpēji koordinēta politika.
- Pētījumos balstīti piemēri rāda, ka regulāra pabalstu pārskatīšana un ģimeņu nabadzības riska mazināšana, kā arī agrīna vecuma bērnu pieskatīšanas iespēju paplašināšana un atbalsts ģimenei pēc bērna piedzimšanas var nozīmīgi uzlabot dzimstības rādītājus, īpaši ilgtermiņā, un pozitīvi ietekmēt kopējo bērnu skaitu ģimenē.
- Vienlīdz veicinošu ietekmi rada arī veselības politikas pasākumi, t. sk. reproduktīvās veselības programmas paplašināšana, un mājokļu pieejamības programma, īpaši jauniem cilvēkiem.

Pētniecība: uzmanības lokā kreditēšana un ilgtspējības jautājumi

Latvijas Bankas 2025. gadā veiktā padziļinātā analīze un izstrādātie pētījumi sniedza uz faktiem balstītus secinājumus un politikas priekšlikumus par vairākām Latvijas un eirozonas tautsaimniecībai aktuālām tēmām, galvenokārt koncentrējoties uz jautājumiem par finanšu sektora darbību un ilgtermiņa noturību. Pārskata gadā Latvijas Banka [publicēja](#) deviņus pētījumus un trīs diskusiju materiālus. Latvijas Bankas pētnieki bija autori sešiem pētījumiem, kas publicēti starptautiskos zinātniskajos žurnālos, t. sk. *The Scandinavian Journal of Economics*, kā arī vairāku ECB publikāciju līdzautori.

Latvijas Bankas pētnieki vadīja [starptautisku projektu](#), kurā tika dokumentētas kreditēšanas prakses atšķirības dažādās eirozonas valstīs. Izmantojot detalizētus datus par gandrīz 7 milj. kredītu, kas nefinanšu sabiedrībām izsniegti no 2022. gada līdz 2023. gadam, pētījumā ilustrēta fiksēto un mainīgo likmju īpatsvara, kā arī izmantojamo atsauces likmju termiņu lielā dažādība. Pētījuma rezultāti liecina, ka transmisijas spēks ir atkarīgs no tā, kura bezriskā likme ir svarīga attiecīgajam kredītam. Kredīti, kuri ir saistīti ar īstermiņa bezriskā likmēm, uz monetārās politikas pārmaiņām reaģē spēcīgāk. Tomēr šī reakcija nav tikai mehāniska – bankas daļēji kompensē bezriskā likmju kāpumu, pielāgojot pievienotās likmes.

⁵ Grüning, P., Kantur, Z. [Financial Intermediation and Climate Change in a Production and Investment Network Model for the Euro Area](#). *Latvijas Banka Working Paper*, 6/2024. 94 pp.

⁶ Beņkovskis, K., Jaunzems D., Matvejevs, O. [A Purpose-Based Energy Substitution Structure for CGE](#). *Latvijas Banka Working Paper*, 7/2023. 44 pp.

Pētījuma rezultāti palīdz labāk izprast, kāpēc monetārās politikas pārmaiņas nerada vienlīdzīgu ietekmi uz visu eirozonas valstu tautsaimniecību.

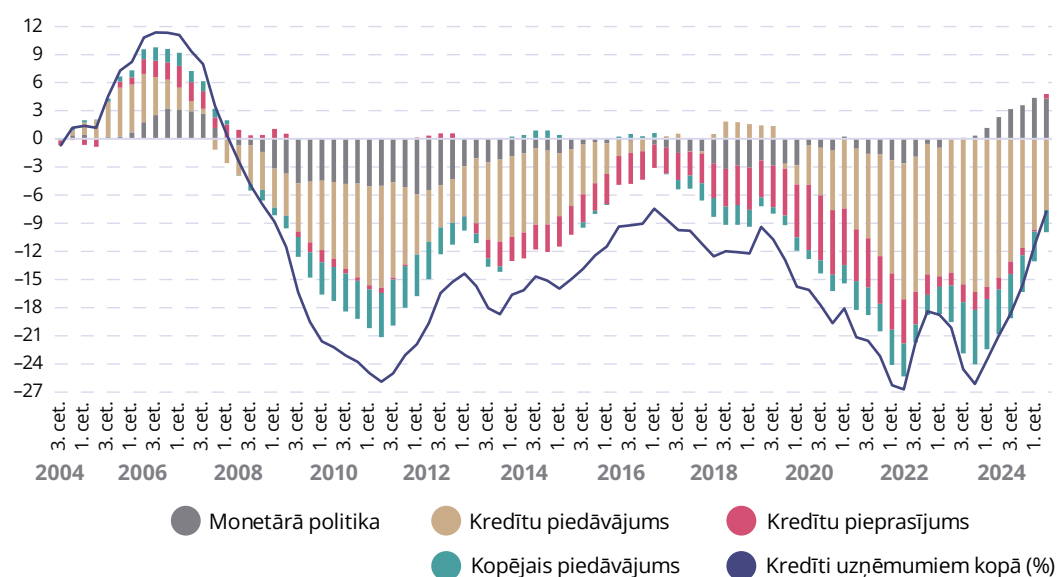
Starptautiski novērtēts tika arī **pētījums**, kurā secināts, ka 2022. gadā un 2023. gadā īstenotajai procentu likmju paaugstināšanai ir bijusi krietni spēcīgāka ietekme uz inflāciju nekā iepriekšējiem monetārās politikas ierobežošanas cikliem. Turklāt svarīgi, ka inflācijas tuvināšana ECB mērķrādītājam tika panākta bez pārmērīgas tautsaimniecības izaugsmes palēnināšanās un bezdarba pieauguma. Tādējādi kompromisu starp izlaides un inflācijas stabilizēšanu raksturojošā attiecība (*sacrifice ratio*) bija vēsturiski zemākajā līmenī.

Monetārās politikas jomā vēl vienā Latvijas Bankas **pētījumā** tika analizēts, kā banku specializācija mijiedarbojas ar monetārās politikas transmisiju uz kredītiem. Pētījums atklāja, ka banku veikto kredītešanu eirozonā raksturo būtiska specializācijas pakāpe. Tas nozīmē, ka bankas mēdz veidot lielas ekspozīcijas, kredītejojot noteiktu nozaru un noteikta lieluma aizņēmējus. Pētījumā arī secināts, ka augstāka specializācija parasti ir saistīta ar labvēlīgākiem aizdevumu nosacījumiem, kā arī ar to, ka bankas mēdz sargāt aizņēmējus, uz kuriem tās specializējas, no monetārās politikas ietekmes.

Šie un vēl citi pētījumi tika veikti ECB pētniecības tīkla *ChaMP* ietvaros. Tas aplicina pētījumu augsto kvalitāti un nozīmi eirozonas kontekstā. Šo pētījumu rezultāti atzīti starptautiskajās zinātniskajās konferencēs un semināros, kā arī izmantoti ECB ziņojumos par monetārās politikas transmisiju.

Latvijas Bankas pētnieki turpināja analizēt arī kredītešanas dinamiku Latvijā. Daļa no šīs analīzes atspoguļota **diskusijas materiālā**, kurā pēdējo 10 gadu laikā novērotā nefinanšu sabiedrību kredītešanas dinamika skaidrota, salīdzinot to ar kredītešanas dinamiku eirozonā. Pētījumā secināts, ka kredītešanas aktivitāte Latvijā saglabājas būtiski zemāka par ilgtermiņa vidējo vērtību pat vairāk nekā 15 gadus pēc finanšu krīzes un ka to galvenokārt nosaka ierobežots kredītu piedāvājums. Taču, sākot ar 2024. gadu, situācija ir sākusi uzlaboties. Šajā laikā ECB Padome sāka mazināt procentu likmes, un tas labvēlīgi ietekmēja kredītešanas attīstību Latvijā. Arī banku piesardzība attiecībā uz nefinanšu sabiedrību kredītešanu pakāpeniski sākusi mazināties.

13. attēls. Latvijas nefinanšu sabiedrību kredītešanas vēsturiskā dekompozīcija (novirze no ilgtermiņa vidējās vērtības (%) un šoku devumi rādītāja izmaiņās (procentpunktos))

Pārskata gadā tika publicēts arī [pētījums](#) par to, kā Latvijas uzņēmumi reaģēja uz tirdzniecības šoku, ko izraisīja Krievijas 2022. gada iebrukums Ukrainā. Pētījumā secināts, ka tiem uzņēmumiem, kuriem tirdzniecība ar Krieviju pirms kara sākuma veidoja mazāku daļu no kopējā apgrozījuma, bija krietni augstāka varbūtība pilnībā pārraut tirdzniecības saites. Savukārt tie uzņēmumi, kuriem Krievijas tirgus bija nozīmīgs, tirdzniecību turpināja, bet saskārās ar statistiski nozīmīgu apgrozījuma, nodarbinātības un peļņas kritumu, neraugoties uz daļēju tirdzniecības pārvirzīšanu uz NVS valstīm.

Ņemot vērā augošos valdības parādus, Latvijas Bankas un Igaunijas centrālās bankas pētnieki veica [pētījumu](#), kurā analizēja makroekonomisko un budžeta bilances šoku ietekmi uz valsts parādu eirozonas valstīs. Pētījumā secināts, ka noturīgu parāda attiecības pret IKP samazinājumu veicina pozitīvs tautsaimniecības izaugsmes šoks vai pozitīvs budžeta bilances šoks (kas asociējas ar fiskālo konsolidāciju). Savukārt inflācijas šoka ietekme uz valsts parādu ir īslaicīga. Fiskālā konsolidācija ir efektīvāka tautsaimniecības straujas izaugsmes laikā, bet nav efektīva recesijā. Savukārt pozitīvas izaugsmes šoka efekts ir spēcīgāks apstākļos, kad valsts parāda līmenis ir augsts.

Latvijas Bankas pētnieki analizēja arī valsts atbalsta instrumentu efektivitāti mājokļu energoefektivitātes uzlabošanā un vērtēja to ietekmi uz nekustamā īpašuma cenu. [Secināts](#), ka daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes programmas ietvaros renovēto dzīvokļu cena vidēji bija par 11 % augstāka nekā pēc citiem parametriem līdzvērtīgiem nerenovētiem dzīvokļiem. Turklāt vidējā renovācijas atdeve dzīvokļa pārdevējam bija aptuveni 10 %. Šī renovāciju atdeve bija atkarīga no sasniegtā efektivitātes līmeņa: tā svārstījās no 6 % (ar efektivitātes uzlabojumu 30–45 %) līdz pat 25 % (ja efektivitātes uzlabojums sasniedza vismaz 60 %). Turpretī Rīgā investīcijas renovācijā nebija ienesīgas – to daļēji izskaidro augstākas renovācijas izmaksas. Apskatot scenāriju, kurā granti nebūtu pieejami, analīzes rezultāti apliecina, ka vairākums renovāciju Latvijā bez subsīdijām nebūtu ekonomiski izdevīgas.

Finanšu stabilitāte un makrouzraudzības politika

Viens no Latvijas Bankas uzdevumiem ir [veicināt](#) Latvijas finanšu sistēmas stabilitāti.

Latvijas Banka 2025. gadā:

- vienkāršoja metodoloģiju O-SII identificēšanai un O-SII kapitāla rezervju normu aprēķinam. Pārskatītā metodoloģija ir atbilstošāka Latvijas banku sektora specifikai, vienkāršāka un no uzraudzības viedokļa samērīgāka;
- noslēdza divus gadus ilgušo Ziemeļvalstu un Baltijas valstu Makrouzraudzības foruma prezidentūras vadību. Šajā forumā finanšu stabilitātes un makrouzraudzības politikas jomā sadarbojas reģiona centrālās bankas un uzraudzības iestādes;
- sniedza valdībai un citām valsts institūcijām konsultācijas par finanšu sektora regulējumu ietekmējošajiem jautājumiem;
- analizēja finanšu stabilitāti un vairoja sabiedrības izpratni par aktuālākajām tēmām, nozīmīgu uzmanību pievēršot kredītešanai un ar to saistītajiem faktoriem, t. sk. ilgspējas aspektiem.

Finanšu stabilitātes novērtējums

Sistēmiskie riski⁷

- Ilgstoši augstas nenoteiktības un ģeopolitiskās fragmentācijas globālā un iekšzemes ietekme, kas var pasliktināt banku aktīvu kvalitāti un peļņitspēju:
 - pasliktināts noskaņojums tautsaimniecībā;
 - kavēta izaugsme;
 - finanšu aktīvu cenu strauju svārstību iespējamība;
 - kiberuzbrukumi un citi liela mēroga negaidīti traucējumi finanšu starpniecībā.
- Ilgstoši vāja investīciju vide un nepietiekams atbalsts investīcijām.

⁷ Sistēmiskais risks ir tāds finanšu sistēmas darbības traucējumu risks, kam var būt būtiska negatīva ietekme uz visas finanšu sistēmas funkciju nodrošināšanu kopumā un reālo tautsaimniecību (tuvākā gada laikā).

Potenciālā sistēmiskā ievainojamība

- Ilgtnespējīga mājokļu tirgus attīstība, t. sk. vājas investīcijas mājokļu fonda atjaunošanā (novēlotas investīcijas paaugstinās izmaksas).
- Ar klimata pārmaiņām saistītie un citi dabas riski, t. sk. bioloģiskās daudzveidības zudums (pieaugot klimata un tautsaimniecībai pieejamo resursu pārmaiņām, palielināsies nepieciešamie ieguldījumi pielāgošanās un klimata ietekmes mazināšanas pasākumos; daļa no līdzšinējiem uzņēmējdarbības modeļiem var vairs nebūt dzīvotspējīgi).
- Kavēta būtiskāka valsts izdevumu efektivitātes palielināšana. Tas akumulē strauju fiskālās politikas, t. sk. nodokļu politikas, pārmaiņu risku nākotnē.

Makrouzraudzības politika

2025. gadā Latvijas Banka veica gadskārtējo novērtējumu par O-SII identificēšanu un tām piemērojamajām O-SII kapitāla rezervju normām, kā arī pārskatīja O-SII identificēšanas un O-SII kapitāla rezervju normu aprēķina metodoloģiju. Pārskatītā metodoloģija pilnvērtīgāk atbilst Latvijas banku sektora specifikai, ir vienkāršāka un no uzraudzības viedokļa samērīgāka. O-SII regulējuma vienkāršošanas rezultātā identificēto O-SII skaits saruka no piecām līdz trijām, un samazinājās divu par O-SII identificēto iestāžu atbilstošo O-SII kapitāla rezervju normas.

Latvijas Banka ik ceturksni veic ciklisko sistēmisko risku un CCyB normas atbilstības novērtējumu. Kopš 2025. gada 30. jūnija bankām ir saistošs Latvijas Bankas 2023. gada 18. decembrī pieņemtais lēmums par 1.0 % CCyB normu, tostarp atbilstoši cikliskā sistēmiskā riska novērtējumam noteiktā CCyB cikliskā komponente nulles līmenī.

Sadarbība ar valsts un starptautiskajām institūcijām finanšu stabilitātes jomā

Latvijas Banka 2025. gadā sniedza konsultācijas par bankām saistošajā Solidaritātes iemaksas likumā paredzēto normu piemērošanu un metodoloģiskajiem aspektiem atbildīgajām ministrijām, Valsts ieņēmumu dienestam, Saeimas Juridiskajam birojam un tirgus dalībniekiem, kā arī nodrošināja Solidaritātes iemaksas likumā paredzēto datu sniegšanu Valsts ieņēmumu dienestam.

Latvijas Banka sniedza viedokli Satversmes tiesai lietā par Fiziskās personas atbrīvošanas no parādsaistībām likumu un Konkurences padomei – par kvalifikācijas prasību, ko publiska persona bija izvirzījusi iepirkumā par noguldījumu pakalpojumu sniegšanu.

Latvijas Banka turpināja sniegt atbalstu atbildīgajām ministrijām un citām iesaistītajām institūcijām, lai uzlabotu pensiju fondu darbību un vairotu pensiju fondu dalībnieku – nākamo pensionāru – ieguldījumus. Pārvaldnieku komisijas maksu samazināšana un lielākas fondu līdzekļu ieguldījumu, t. sk. Latvijai raksturīgākos aktīvos, iespējas ir vērstas uz pensiju fondu ienesīguma kāpināšanu ilgtermiņā. Valsts fondēto pensiju sistēmas pārvaldības reforma ik gadu turpinās dot vairākos miljonos eiro mērāmus ietaupījumus pensiju uzkrājējiem un vienlaikus motivēs līdzekļu pārvaldniekus vairāk līdzekļu ieguldīt Latvijai raksturīgos finanšu instrumentos.

2025. gadā notikušajā Makrouzraudzības padomes sēdē Latvijas Bankas un Finanšu ministrijas vadība diskutēja par svarīgākajiem finanšu stabilitāti apdraudošajiem sistēmiskā līmeņa riskiem, kā arī par makrouzraudzības politikas aktualitātēm.

Dažādos Ziemeļvalstu un Baltijas valstu forumos turpinājās sadarbība finanšu stabilitātes jomā. Latvijas Bankas prezidents 2025. gadā vadīja Ziemeļvalstu un Baltijas valstu Makrouzraudzības forumu (NBMF) un tā apakšgrupu (NBMFsg), kur finanšu stabilitātes un makrouzraudzības politikas jomā vadības līmenī sadarbojas attiecīgo valstu centrālās bankas un uzraudzības iestādes. 2026. gadā NBMF un NBMFsg vadību pārņēma Dānijas centrālā banka un uzraudzības iestāde, un Latvijas Banka turpinās aktīvu dalību šajos forumos.

Latvijas Bankas eksperti piedalās NBMF stresa testēšanas darba grupā (*Nordic-Baltic Stress Test Task Force*). Galvenais tās uzdevums ir novērtēt Ziemeļvalstu un Baltijas valstu banku savstarpējo saikni un tās ietekmi uz reģiona finanšu stabilitāti, ņemot vērā nebanku finanšu sektora pārrobežu analīzi.

NBMF ietvaros Latvijas Banka kopā ar Lietuvas centrālo banku 2025. gadā turpināja vadīt uz aizņēmējiem vērsto instrumentu ekspertu darbpilsumu. Galvenie darbpilsmā aplūkoti temati bija šo instrumentu kalibrācija, ietekmes novērtēšana un efektīvākā piemērošanas prakse.

Latvijas Bankas eksperti piedalās arī NBMF ekspertu darbpilsmā par kapitāla rezervju instrumentiem. Šajā darbpilsmā notiek pieredzes apmaiņa par kapitāla rezervju kalibrācijas pieejām, ietekmes izvērtējumiem, kā arī par piemērošanas praksi dažādās valstīs. Pārskata gadā īpaša uzmanība tika pievērsta Bāzeles III reformu ietekmei uz banku kapitalizāciju, kā arī O-SII kapitāla rezervju prasību noteikšanas metodoloģijai.

Latvijas Banka pārskata gadā sniedza ieguldījumu eirozonas sistēmisko risku finanšu stabilitātes novērtējumā un makrouzraudzības politikas novērtējumā, piedaloties Finanšu stabilitātes komitejas (to veido ECB un banku savienības valstu centrālo banku un uzraudzības iestāžu pārstāvji) un tās apakšgrupu darbā. Latvijas Banka arī līdzdarbojās ESRK Konsultatīvajā speciālistu komitejā un tās darba grupās – politikas un analīzes dokumentu izstrādē un viedokļa formulēšanā ES līmenī.

Ņemot vērā ES aktualitātes banku regulējuma vienkāršošanas jomā, Latvijas Banka sniedza priekšlikumus un viedokli par regulējuma vienkāršošanu dažādu ES institūciju (piemēram, ECB un EBI) ekspertu darba grupās, t. sk. palīdzēja veidot pozīciju attiecībā uz tādu Latvijas banku sektoram būtisku tematu kā mazu un nesarežģītu iestāžu un O-SII ietvara pārskatīšana.

Latvijas Banka 2025. gadā piedalījās ECB un ESRK kopīgi gatavotā [ziņojuma](#) izstrādē par finanšu stabilitātes riskiem, kuri izriet no ģeoekonomiskās fragmentācijas. Šajā pētījumā piedalījās pārstāvji no 19 Eiropas valstu centrālajām bankām un uzraudzības un neregulējuma iestādēm. Latvijas Banka vadīja vienu no piecām starptautiskajām pētnieku komandām, kuras mērķis bija atlasīt, sagrupēt un analizēt ģeopolitisko risku rādītājus.

Latvijas Bankai sadarbojoties ar Ekonomikas politikas padomi, Slovērijas centrālo banku un Ungārijas centrālo banku, 2025. gadā tika veikts un starptautiskās konferencēs prezentēts pētījums par ilgspējas apsvērumu ietveršanu uz aizņēmējiem vērstajos instrumentos. Pētījuma mērķis bija noskaidrot uz aizņēmējiem vērsto instrumentu izmantošanas lietderību, lai stimulētu tādu kredīšanu, kura sekmē energoefektīvā dzīvojamā fonda attīstību. Pētījuma rezultāti [publicēti 2026. gadā](#).

Pārskata gadā Latvijas Banka turpināja aktīvu darbu NGFS, sniedzot ieguldījumu NGFS iekšējā ziņojuma *Accounting for Climate Change: Central Banks' Real-World Approaches to Physical Risk* sagatavošanā. Ziņojums apkopo centrālo banku kopienas praktisko pieredzi fizisko risku novērtēšanā un aptver scenāriju veidošanu, ekspozīcijas novērtēšanu, ietekmes kanālu modelēšanu un risku ietekmes uz banku bilancēm novērtēšanu. Tajā atspoguļota arī Latvijas Bankas pieredze plūdu risku novērtēšanā.

Analītiskie pētījumi un publikācijas

Latvijas Banka 2025. gadā turpināja veikt analīzi par ļoti plašu tēmu loku, kas saistīts ar finanšu stabilitāti un makrouzraudzības politiku.

Nozīmīga uzmanība tika pievērsta kreditēšanai un to ietekmējošajiem faktoriem – [nefinanšu sabiedrību procentu likmju pārmaiņu tendencēm](#), ECB procentu likmju pārmaiņu ietekmei, kā arī [dabas parādību ietekmei uz šiem procesiem Latvijā un Eiropā kopumā](#). Tika publicēts [analītisks materiāls](#) par komercīpašumu nozares uzņēmumu finanšu situāciju procentu likmju pārmaiņu apstākļos, kā arī [konspekts](#) par nefinanšu sabiedrību kredītriska analīzi.

Papildus tika publicēta [analīze](#) par uzņēmumu ienākuma nodokļa reformas rezultātu un ietekmi uz uzņēmumu darbību, kuru var izmantot Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma grozījumu projekta sagatavošanai nākotnē.

Tika izstrādāta metodoloģija, lai novērtētu makrouzraudzības kapitāla instrumentu ilgtermiņa ietekmi uz IKP izaugsmi.

Izmantojot atbilstoši [Eiropas tirgus infrastruktūras regulai](#) apkopotos detalizētos datus par visiem atvasināto finanšu instrumentu darījumiem, tika uzsākta finanšu instrumentu darījumu analīze, lai precīzāk novērtētu Latvijas finanšu sektora koncentrācijas un tirgus riskus.

Latvijas Banka turpināja attīstīt to analītisko rīku klāstu, ar ko iespējams novērtēt Latvijas finanšu sektora noturību pret (finanšu) tirgus šokiem. Apdrošinātāju ieguldījumu tirgus riska stresa tests tika izveidots, pamatojoties uz bankām piemērotajai metodei līdzīgu tirgus riska stresa testa metodi un papildinot to ar maksāspējas kapitāla prasību, kas izriet no apdrošinātāju ieguldījumu portfeļa vērtības krišanās.

Apvienojot nekustamā īpašuma darījumu un interneta sludinājumu datus ar Kredītu reģistra informāciju, tika paplašināts kredītņēmēju analīzes ietvars, sniedzot padziļinātu ieskatu nekustamā īpašuma tirgus kopējā attīstībā un banku ietekmē uz to.

Latvijas Banka 2025. gadā turpināja analizēt un gatavot publikācijas arī par citām finanšu stabilitātei nozīmīgām tēmām⁸, piemēram, iekšzemes mājsaimniecību ieguldījumu paradumiem. Tika analizēti arī augstās ģeopolitiskās spiedzes, fragmentācijas un nenoteiktības radītie un Latvijas finanšu stabilitāti ietekmējošie riski. Papildus tika sīkāk izskaidrots solidaritātes iemaksas aprēķins. Būtiska uzmanība tika pievērsta finanšu nozarē bieži apspriestajam nebanku sektoram un [ieguldījumiem kriptoaktīvos](#).

⁸ Finanšu Stabilitātes Pārskats, 2025.

Finanšu sektora uzraudzība

Latvijas Bankas izvirzītās finanšu tirgus un tā dalībnieku uzraudzības [prioritātes 2025. gadā](#) bija operacionālā un finanšu noturība, biznesa modeļa ilgtspēja pārejas ekonomikā un tirgus darbības risks. Operacionālā un finanšu noturība aptver vairākus būtiskus aspektus, t. sk. pelnītspējas noturību, kredītriska pārvaldību, noturību IKT un NILLTPFN jomā, kā arī datu kvalitātes nodrošināšanu visos procesos. Savukārt biznesa modeļu ilgtspēja pārejas ekonomikā saistīta ar pastiprinātu uzmanību attiecībā uz ilgtspējas prasību ievērošanu un noturību pret klimata pārmaiņu radītajiem riskiem, vienlaikus saglabājot konkurētspēju un finansiālo stabilitāti. Tirgus darbības riska kontekstā būtiska ir finanšu produktu cenu un ieguvumu attiecība, kā arī to piemērotība dažādām klientu grupām un atbilstība normatīvo aktu prasībām. Saskaņā ar prioritātēm Latvijas Banka noteica katra finanšu tirgus segmenta individuālos uzraudzības fokusa virzienus un, ņemot vērā makroekonomisko un ģeopolitisko vidi un ārējos apstākļus, veica to uzraudzību.

Licencēšanas aktualitātes

2025. gads Latvijas finanšu sektorā iezīmējās ar jauna regulētā tirgus segmenta attīstības sākumu. Proti, licencēto finanšu pakalpojumu sniedzēju loku papildināja kryptoaktīvu pakalpojumu sniedzēji. Latvijas Banka pārskata gadā izsniedza licenci diviem kryptoaktīvu pakalpojumu sniedzējiem: Nexdesk SIA un BlockBen SIA. Kryptoaktīvu pakalpojumu sniedzēju segmentā ir vērojams izteikts darbības atļauju pieprasījuma pieaugums, jo gan licencēšanas procesā, gan pirmslicencēšanas konsultāciju stadijā atrodas vairāki pieteikumi.

Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēju segmentā turpinājās stabils tirgus dalībnieku skaita pieaugums. To veicināja gan vietējo, gan ārvalstu pakalpojumu sniedzēju interese par darbības uzsākšanu Latvijā. 2025. gadā Latvijas Banka licencēja trīs jaunus kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējus: SIA Ascend Finance, CSP Growth Solution SIA un FLOW SIA. Tas liecina par pozitīvu attīstības un izaugsmes tendenci šajā segmentā.

Kredītiestāžu segmentā 2025. gadā izmaiņas licencēšanas jomā nenotika, t. i., tirgus dalībnieku sastāvs saglabājās nemainīgs.

Pārmaiņas skāra kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību segmentu. 2025. gadā Latvijas Banka, ņemot vērā sabiedrību lēmumus par krājaizdevu sabiedrības darbības izbeigšanu, anulēja licenci Cēsu kooperatīvajai krājaizdevu sabiedrībai, kooperatīvajai krājaizdevu sabiedrībai "LAKRS KS", Rūjienas Kooperatīvajai krājaizdevu sabiedrībai un Salas Kooperatīvajai krājaizdevu sabiedrībai.

Apdrošināšanas segmentā pēc ilgāka pārtraukuma darbību sāka jauns tirgus dalībnieks – Latvijas Banka 2025. gadā izsniedza AS "Sincera Insurance" licenci sauszemes transporta (izņemot dzelzceļa transportu) apdrošināšanai un dažādu finansiālo zaudējumu apdrošināšanai. Savukārt pēc pašu sabiedrību lūguma tika anulēta šādu četru apdrošināšanas brokeru reģistrācija: SIA "Maximus brokers", sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Apdrošināšanas veikals", "Reinsons un partneri" SIA un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "REGOR BROKERIS". Divos gadījumos apdrošināšanas brokeri paši bija pieņēmuši lēmumu par ieraksta anulēšanu Latvijas Bankas uzturētajā apdrošināšanas un pārapirošināšanas brokeru reģistrā, jo vairs nenodarbojās ar apdrošināšanas izplatīšanu. Vienā gadījumā notika apdrošināšanas brokeru sabiedrības reorganizācija, pievienojot to citai apdrošināšanas brokeru sabiedrībai, bet vienā gadījumā sabiedrība plānoja mainīt apdrošināšanas izplatīšanas veidu.

2025. gadā tika novērota pieaugoša interese par darbību maksājumu pakalpojumu jomā. Latvijas Banka izsniedza licenci trim elektroniskās naudas iestādēm: SIA GR8 PAY, AP OPERATIONS SIA un SIA Pace FS. Savukārt pēc pašas sabiedrības lūguma tika anulēta SIA "RĪGAS KARTE" reģistrācija. Vairāki subjekti izvērtē licenciēšanas iespējas šajā segmentā, un gaidāms, ka 2026. gadā izsniegto maksājumu iestāžu licenču skaits pieaugs, ņemot vērā, ka EK publicētā e-naudas definīcijas jaunā interpretācija faktiski sašaurina e-naudas tvērumu.

Ieguldījumu pakalpojumu jomā, ņemot vērā lēmumu par sabiedrības reorganizāciju, 2025. gada nogalē Signet Pensiju Pārvalde IPAS tika pievienota SIGNET ASSET MANAGEMENT LATVIA IPS. Latvijas Banka 2025. gadā reģistrēja arī sešus jaunus alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekus: SIA "AIFP Buildit Latvia", SIA Fox Capital Management, SIA Outlast Fund AIFP, Alphinox Fund Management AIFP SIA, BAD COMPANY AIFP SIA un SIA GrowLab AIFP. Savukārt divu alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku – SIA "Realto AIFP" un SIA "EcoEnergy" – reģistrācija tika anulēta pēc pašu sabiedrību iniciatīvas.

Mikrouzraudzība un darbības atbilstības uzraudzība

Kredītiestāžu prudenciālā uzraudzība

2025. gada beigās Latvijā darbojās:

- 10 kredītiestādes;
- 4 citās ES dalībvalstīs reģistrētu kredītiestāžu filiāles;
- 21 kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība.

14. attēls. Kredītiestāžu un kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību aktīvi (2025. gada beigās; milj. eiro)

Kredītiestāžu uzraudzības prioritātes

2025. gadā atbilstoši Latvijas Bankas uzraudzības prioritātēm un fokusa virzieniem kredītiestāžu prudenciālās uzraudzības uzmanības centrā bija:

- operacionālā un finanšu noturība, t. sk. pelnītspējas noturība, kredītriska pārvaldība un aktīvu kvalitāte, datu un pārskatu kvalitāte, kā arī atbilstība [Digitālās darbības noturības regulas \(DORA\)](#) prasībām;
- biznesa modeļa ilgtspēja pārejas ekonomikā, t. sk. stratēģiskās plānošanas kvalitāte, ilgtspējas risku novērtēšana un integrēšana kredītiestāžu stratēģiskajos mērķos, kā arī finanšu pakalpojumu pieejamība.

Nosakot uzraudzības prioritātes un fokusa virzienus, kā arī plānojot uzraudzības aktivitātes, Latvijas Banka ņēma vērā kredītiestāžu segmentā aktuālo risku līmeni, kā arī iekšējos un ārējos apstākļus, kas joprojām lielā mērā saistīti ar nenoteiktību, ģeopolitisko un ģeoekonomisko spriedzi.

Uzraudzības plānā bija paredzēta virkne horizontālo neklātienes aktivitāšu, kuras Kredītiestāžu uzraudzības pārvalde īstenoja ar mērķi stiprināt finanšu sektora noturību un veicināt atbildīgu un ilgtspējīgu tā attīstību. Nozīmīgākās no tām bija:

- labās prakses identificēšana attiecībā uz [kredītiestāžu vadības rezervju noteikšanu](#);
- horizontālais novērtējums par [padomes, risku direktora un risku kontroles funkcijas veicēju lomu kredītu izsniegšanas lēmumu pieņemšanas procesā mazāk nozīmīgajās kredītiestādēs](#);
- horizontālā pārbaude par [datu kvalitātes ietvaru mazāk nozīmīgajās kredītiestādēs](#);
- informācijas pieprasījums par mazāk nozīmīgajām kredītiestādēm pieejamajiem ilgtspējas datiem, to integrēšanu informācijas sistēmās un lietojumu ilgtspējas risku būtiskuma novērtēšanas un pārvaldīšanas procesos.

Uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas process

2025. gadā tika veiksmīgi īstenots ikgadējais UPNP. Tā ietvaros Kredītiestāžu uzraudzības pārvalde veica vispusīgu risku novērtējumu. Lai maksimāli efektīvi un pārdomāti izmantotu ierobežotos uzraudzības resursus, ikgadējais risku novērtējums tika īstenots, piemērojot risku tolerances ietvaru, proporcionalitāti, kā arī uz riskiem balstītu pieeju. Tas ļāva vairāk koncentrēties uz katras individuālās kredītiestādes specifiskajiem izaicinājumiem un riskantākajām jomām.

Pārskata gada UPNP Latvijas Banka īpašu uzmanību pievērta kredītiestāžu:

- pārvaldības kvalitātei un iekšējās kontroles sistēmas noturībai, t. sk.:
 - resursu pietiekamībai un lomu sadalījumam vadības institūcijās (valde un padome);
 - risku kultūrai;
 - atbilstībai DORA prasībām un uzraudzības vadlīnijām par klimata riskiem;
 - iepriekš uzraudzības darbā identificētajiem trūkumiem riska datu apstrādē un ziņošanā;
- kredītriskam un tā pārvaldībai, t. sk.:
 - kredītportfeļu kvalitātei;
 - iepriekš uzraudzības ietvaros konstatēto trūkumu novēršanai;
 - kredītportfeļu pieaugumam;
 - makroekonomiskās un ģeopolitiskās vides nenoteiktībai;
- operacionālā riska un IT riska pārvaldībai, t. sk.:
 - kiberneturībai;
 - biznesa nepārtrauktībai.

Novērtējuma rezultāti kopumā liecina par kredītiestāžu riska profila stabilitāti, kā arī noturību pret potenciāliem satricinājumiem. Spītējot ilgstoši pastāvošajai makroekonomiskajai nenoteiktībai un procentu likmju kritumam, kredītiestādes ir spējušas saglabāt nemainīgi stabilus kapitāla un likviditātes rādītājus. Kā nozīmīgākie izaicinājumi aizvien jāmin ģeopolitiskie un ģeoeconomiskie riski, ar digitalizāciju saistītie un tehnoloģiju riski, kā arī mainīgais regulējums.

Latvijas Banka deviņām kredītiestādēm (t. sk. kredītiestādēm, kuras ir tiešā ECB VUM uzraudzībā) noteica:

- jaunas kvantitatīvās prasības:
 - pašu kapitāla prasības to darbībai piemītošo un varbūtējo risku segšanai;
 - ieteicamās kapitāla rezerves prasības (P2G);
- kvalitatīvās prasības un rekomendācijas.

Kopējo UPNP vērtējumu nosaka skalā no "1" līdz "4", un kredītiestādēm Latvijā (t. sk. kredītiestādēm, kuras ir tiešā ECB VUM uzraudzībā) ir apstiprināti šādi risku vērtējumi.

15. attēls. Risku vērtējums UPNP 2025 ietvaros

UPNP ietvaros kredītiestādēm tiek izvirzītas atsevišķas kvalitatīvās prasības un rekomendācijas, kas vērstas uz atbilstības normatīvo aktu prasībām stiprināšanu, kā arī kredītiestāžu darbības noturības un ilgtermiņa stabilitātes veicināšanu. Pēdējos gados izvirzīto kvalitatīvo prasību un rekomendāciju skaits ir būtiski sarucis. Tas liecina par uzlabojumiem kredītiestāžu iekšējās kontroles sistēmās un risku pārvaldībā, kā arī kopējo gatavību nodrošināt atbilstību ne tikai regulējuma prasībām, bet arī uzrauga gaidām.

Vienotais uzraudzības mehānisms

Latvijas Banka 2025. gadā turpināja aktīvu dalību ECB VUM, nodrošinot kredītiestāžu uzraudzībā uz riskiem balstītu pieeju. Sadarbībā ar ECB VUM Latvijas Banka īstenoja gan nozīmīgo, gan mazāk nozīmīgo kredītiestāžu uzraudzību.

ECB VUM ietvaros Latvijas Banka turpināja sniegt būtisku atbalstu triju Latvijas lielāko kredītiestāžu – "Swedbank" AS, AS "SEB banka" un AS "Citadele banka" – pastāvīgajā uzraudzībā. Šī uzraudzība tika īstenota kopējās uzraudzības komandās, kurās Latvijas Bankas uzraudzības eksperti cieši sadarbojās ar ECB VUM kolēģiem, piedaloties kredītiestāžu ikdienas neklātienes uzraudzībā, risku novērtēšanā, dialogos ar kredītiestādēm un uzraudzības lēmumu sagatavošanā.

Latvijas Bankas eksperti turpināja aktīvu dalību ECB VUM darba grupās, sekmējot vienotas uzraudzības pieejas pilnveidi un normatīvā regulējuma harmonizāciju Eiropas banku savienībā.

Latvijas Bankas pārstāvis ECB VUM Uzraudzības valdē piedalījās lēmumu pieņemšanā par nozīmīgajām kredītiestādēm un uzraudzības metodoloģiju eirozonā. Kopumā 2025. gadā ECB VUM pieņēma 2549 uzraudzības lēmumus. Tie aptvēra kredītiestāžu amatpersonu piemērotības novērtēšanu, pašu kapitāla jautājumus, iekšējo modeļu apstiprināšanu un pārskatīšanu, uzraudzības pārskatus, kā arī UPNP.

Papildus individuālajiem lēmumiem par konkrētām kredītiestādēm ECB VUM Uzraudzības valde pieņēma arī virkni horizontālo lēmumu. Īpaši izceļami lēmumi, kas saistīti ar uzraudzības efektivitātes pilnveidi. 2025. gadā uzmanība tika pievērsta arī ģeopolitisko risku ietekmei uz kredītiestāžu segmentu, ECB VUM 2025. gada stresa testam, DORA prasību ieviešanai uzraudzības ietvarā, kredītriska novērtēšanas stiprināšanai, kā arī klimata un ar vidi saistīto risku integrēšanai uzraudzības procesos.

Kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību uzraudzības pasākumi

Kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību segmenta uzraudzībā 2025. gadā aizvien svarīgākais fokusa virziens bija veicināt šā segmenta attīstību. Latvijas Banka izstrādāja Latvijas kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību segmenta iespējamās attīstības scenārijus un iepazīstināja ar tiem kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības un Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisiju. 2025. gada februārī tika Latvijas Bankas organizēta ekspertu saruna "[Latvijas krājaizdevu sabiedrības. Cik liels ir to attīstības potenciāls?](#)", lai veicinātu atklātu diskusiju par kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību segmenta attīstības neizmantoto potenciālu. Tā rezultātā Saeima 2025. gada 5. jūnijā pieņēma Finanšu ministrijas sadarbībā ar Latvijas Banku un kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību segmentu izstrādātos Krājaizdevu sabiedrību likuma grozījumus, lai kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības, kuras to var un vēlas, varētu uzsākt juridisko personu kreditēšanu.

Līdztekus minētajam Latvijas Banka, uz klausot kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību pārstāvjus un kopumā meklējot iespējas mazināt administratīvo slogu, veica kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību segmenta prudenciālā regulējuma pilnveidi. Tās ietvaros tika atvieglots kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību amatpersonu pārastiprināšanas process, samazinātas iekšējās kontroles sistēmas izveides prasības un politiku un procedūru, kā arī citas dokumentācijas pārskatīšanas prasības. Turpmāk kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības pēc aktīvu apmēra tiks iedalītas nozīmīgās un mazāk nozīmīgās kooperatīvajās krājaizdevu sabiedrībās. Par nozīmīgām kļūs tās, kuru bilances aktīvu vidējā vērtība četrus gadus laikā pirms attiecīgā finanšu gada būs lielāka par 5 milj. eiro, – tādās varētu būt divas Latvijas kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības. Mazāk nozīmīgajām kooperatīvajām krājaizdevu sabiedrībām būs papildu atvieglojumi administratīvā sloga mazināšanai, piemēram, nebūs jāizstrādā darbības stratēģija. Papildus regulējumā ietvertas jaunas prasības – pienākums ievērot interešu konflikta novēršanas prasības un nodrošināt personāla zināšanu pilnveidi, lai veicinātu kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību darbības atbilstību un attīstību.

Lai skaidrotu pilnveidotā regulējuma būtību, mērķi un svarīgākās izmaiņas, Latvijas Banka rīkoja kooperatīvajām krājaizdevu sabiedrībām divus informatīvus seminārus.

2025. gada novembrī Latvijas Banka piedalījās Cēsu pašvaldības rīkotajā sanāksmē ar kooperatīvajām krājaizdevu sabiedrībām, kuras reģistrētas un darbojas Cēsu novadā. Sanāksmē tika pārrunāti Cēsu novada kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību tālākie iespējamie attīstības virzieni un aktualitātes normatīvo aktu izmaiņu kontekstā.

Viena kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība 2025. gada nogalē jau izmantoja Krājaizdevu sabiedrību likuma grozījumos iestrādāto iespēju un sāka juridisko personu kreditēšanu.

Apdrošināšanas sabiedrību uzraudzība

2025. gada beigās Latvijā darbojās 18 apdrošinātāji:

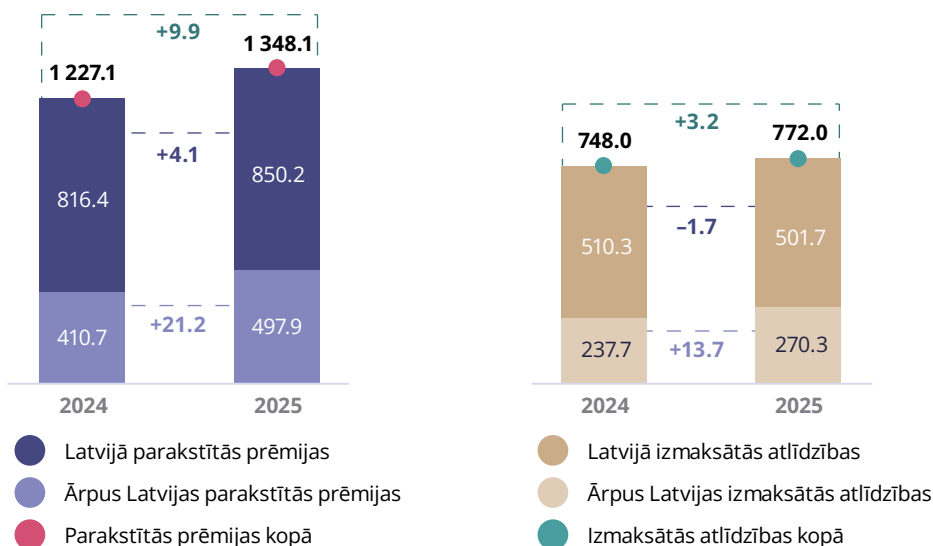
- 2 dzīvības apdrošināšanas sabiedrības;
- 5 nedzīvības apdrošināšanas sabiedrības;
- 4 ES dalībvalstu dzīvības apdrošinātāju filiāles;
- 7 ES dalībvalstu nedzīvības apdrošinātāju filiāles.

Latvijas Bankas uzturētajā apdrošināšanas un pārapdrošināšanas brokeru reģistrā bija iekļauti 73 apdrošināšanas un pārapdrošināšanas brokeri, kas ir par 4 mazāk nekā 2024. gada beigās. Latvijā darbojās arī 6 ES dalībvalstu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas brokeru filiāles.

Apdrošināšanas segmentā parakstītās prēmijas Latvijā 2025. gadā salīdzinājumā ar 2024. gadu pieauga par 4.1 %, savukārt izmaksātās atlīdzības samazinājās par 1.7 %. Inflācijas radītā ietekme uz apdrošināšanas pakalpojumiem 2025. gadā mazinājās, līdz ar to apdrošināšanas prēmiju pieauguma temps bija mērenāks nekā iepriekšējos gados, bet atlīdzību apmērs pat nedaudz samazinājās.

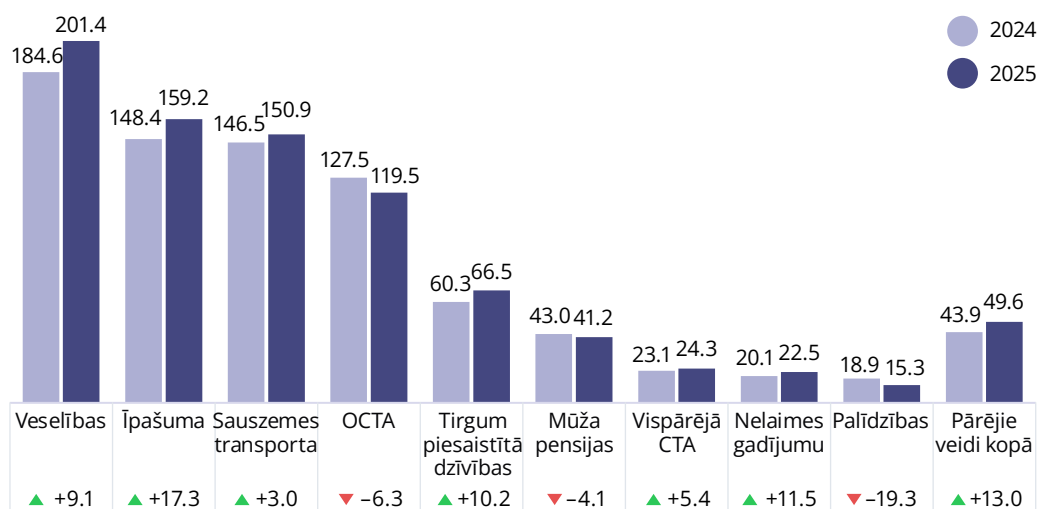
Latvijā reģistrēto septiņu apdrošināšanas sabiedrību parakstīto prēmiju apmērs ārpus Latvijas – galvenokārt Lietuvā, Igaunijā, Polijā un Francijā – 2025. gadā salīdzinājumā ar 2024. gadu pieauga par 21.2 %. Būtisko pieaugumu veicināja arī 2025. gadā licenci saņēmušās apdrošināšanas sabiedrības darbība ārpus Latvijas. Tā kā atlīdzību apmērs auga daudz mērenāk, apdrošināšanas sabiedrību darbības rādītāji uzlabojās.

16. attēls. Apdrošinātāju bruto parakstītās prēmijas un izmaksātās atlīdzības (apmērs; milj. euro; gada pieaugums; %)

2025. gadā četri lielākie apdrošināšanas veidi – veselības, īpašuma, sauszemes transporta un OCTA apdrošināšana – veidoja 74.2 % no kopējā Latvijas apdrošināšanas tirgū parakstīto prēmiju apmēra.

17. attēls. Apdrošinātāju bruto parakstītās prēmijas Latvijā apdrošināšanas veidu dalījumā
(apmērs; milj. eiro; gada pieaugums; %)

Latvijā 2025. gadā visbūtiskāk salīdzinājumā ar 2024. gadu pieauga:

apdrošināšanas prēmijas:

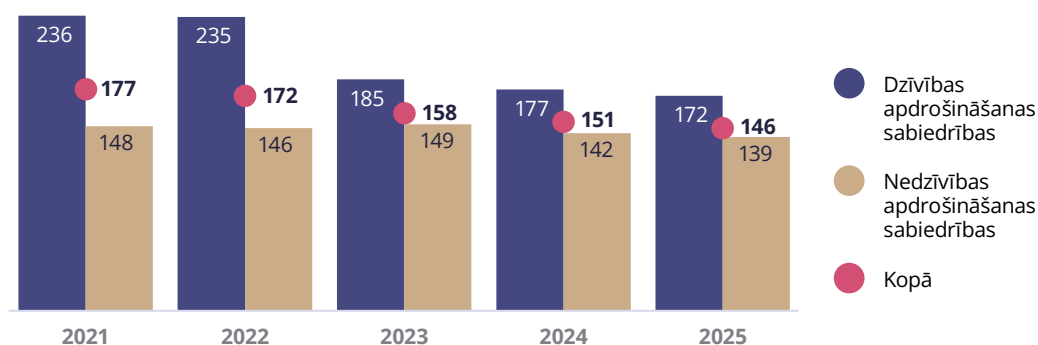
- nelaiemes gadījumu apdrošināšanā par 11.5 %;
- tirgum piesaistītajā dzīvības apdrošināšanā par 10.2 %;
- veselības apdrošināšanā par 9.1 %;

izmaksātās atlīdzības:

- vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanā par 41.1 %;
- veselības apdrošināšanā par 21.2 %;
- nelaiemes gadījumu apdrošināšanā par 13.2 %.

OCTA apdrošināšanā prēmijas samazinājās par 6.3 %, turpretī apdrošināšanas atlīdzības pieauga par 9.8 %. Savukārt īpašuma apdrošināšanā atlīdzību kopējais apmērs samazinājās par 33.0 % un sauszemes transporta apdrošināšanā – par 6.7 %, kas saistīts ar retākiem dabas katastrofu rezultātā notikušiem apdrošināšanas gadījumiem salīdzinājumā ar dabas katastrofu 2023. gadā un 2024. gadā radītajiem būtiskajiem zaudējumiem.

18. attēls. Apdrošināšanas sabiedrību maksāspējas kapitāla prasības izpildes rādītājs (%)

Latvijā reģistrētās septiņas apdrošināšanas sabiedrības 2025. gadā strādāja ar peļņu 59.8 milj. eiro apmērā. To maksāspējas kapitāla prasības izpildes rādītājs saglabājās stabili virs noteiktās minimālās prasības un 2025. gada beigās sasniedza 146 % (zemākā pieļaujamā rādītāja robeža ir 100 %).

Klimata risku ietekmes pārvaldība

Klimata pārmaiņu radītie riski kļūst par nozīmīgu izaicinājumu arī apdrošināšanas segmentam. Piemēram, pēdējos gados būtiski pieaudzis apdrošināšanas gadījumu pieteikumu skaits par dabas katastrofu izraisītajiem zaudējumiem mājokļu apdrošināšanā. 2017. gadā tie bija 543 pieteikumi, 2022. gadā – 3081 pieteikums, 2023. gadā – 4455 pieteikumi, bet 2024. gadā – jau 17 005 pieteikumi. Tāpēc 2025. gadā Latvijas Banka turpināja novērtēt šo risku un to radītās pieaugošās nenoteiktības ietekmi uz apdrošinātājiem un apdrošinājuma ņēmējiem.

Latvijas Banka pārskata gadā:

- apkopoja datus par dabas katastrofu rezultātā radīto zaudējumu un izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību apmēru mājokļu apdrošināšanā, lai novērtētu to ietekmi uz apdrošinātājiem un apdrošinājuma ņēmējiem;
- novērtēja apdrošināšanas sabiedrību pārvaldības procesus attiecībā uz klimata risku identifikācijas un iespējamās ietekmes novērtēšanas procesu, analizējot [klimata risku integrēšanas pakāpi apdrošināšanas sabiedrību risku pārvaldības procesos](#);
- novērtēja pārapirošināšanas izmantošanas praksi un efektivitāti risku iespējamās ietekmes mazināšanai sabiedrību akceptētās risku tolerances ietvaros.

Apdrošināšanas sabiedrības savas operacionālās darbības un finansiālās noturības stiprināšanā īsteno pārdomātu un efektīvu risku pārvaldību, kas ietver gan visaptverošu risku un maksāspējas pašu novērtējuma procesu, gan arī pārapirošināšanas un risku nodošanas politikas efektīvu piemērošanu, tostarp, mazinot klimata pārmaiņu risku iespējamo ietekmi.

Attiecībā uz klientiem apdrošinātāji, pielāgojoties mainīgajiem riskiem, jau ir sākuši darbu pie precīzāku apdrošināto notikumu definēšanas un skaidrošanas, kā arī pie informācijas sniegšanas klientiem saprotamākā un draudzīgākā valodā, kas ietver arī apdrošināšanas noteikumu pārveidi vienkāršajā valodā.

Apdrošināšanas produktu atbilstība patērētāju vajadzībām

Apdrošinātājiem ir pienākums veidot uz klientu vajadzību apmierināšanu orientētus produktus un regulāri pārliecināties par produktu atbilstību mērķa tirgum un klienta vajadzībām un prasībām. Lai klienti saņemtu atbilstošu apdrošināšanas aizsardzību, apdrošinātājiem ir svarīgi veidot efektīvus produktu izstrādes, pārvaldības un uzraudzības procesus, kā arī stiprināt uzticēšanos, piedāvājot skaidru un saprotamu informāciju par apdrošināšanas produktiem un pakalpojuma sniedzēju.

Latvijas Banka 2025. gadā:

- turpināja apdrošinātāju piedāvāto uzkrājošās dzīvības apdrošināšanas produktu klientiem radītās vērtības novērtējumu, analizējot ieguldījumu darbības rezultātus un ar produktu saistīto klienta izmaksu izmaiņas iepriekšējā periodā;
- novērtēja ceļojumu apdrošināšanas produktu piedāvājumu klientiem, analizējot šo produktu atbilstību klientu vajadzībām un interesēm un to izplatīšanas procesu;
- veica [apdrošināšanas brokeru darbības neklātienas pārbaudi](#), izmantojot noslēpumainā klienta metodi, lai novērtētu klientiem piedāvāto pakalpojumu un klientu apkalpošanas kvalitāti.

Apdrošinātāji regulāri izvērtē un salīdzina ieguldījumu iespēju darbības rādītājus un pārskata uzkrājošās dzīvības apdrošināšanas produktu piedāvājumu klientiem. Tā rezultātā Latvijas Banka ir identificējusi divas pozitīvas tendences:

- ieguldījumu ienesīgums klientiem ir uzlabojies;
- kopējās izmaksas klientiem turpina samazināties.

Ceļojumu apdrošināšanas produktu izplatīšanā Latvijas Banka identificēja atsevišķus riskus:

- nepietiekami noskaidrotas klienta vajadzības vai klientam sniegta nepilnīga informācija paaugstina risku, ka klients nopērk sev nepiemērotu apdrošināšanas produktu;
- atsevišķos gadījumos identificētās augstās izplatīšanas komisijas maksas rada risku, ka ceļojumu apdrošināšanas produktu vērtība klientam nebūs samērīga.

Latvijas Banka aicināja apdrošinātājus kritiski novērtēt savas ceļojumu apdrošināšanas produktu izplatīšanas stratēģijas, lai veicinātu apdrošināšanas produktu un to izplatīšanas kvalitāti.

Latvijas Bankas pēc pārbaudes sniegtie ieteikumi un identificētie labās prakses piemēri palīdzēs apdrošināšanas brokeriem uzlabot klientu apkalpošanas kvalitāti un rūpīgāk noskaidrot klientu vēlmes un vajadzības, lai sagatavotu tiem piemērotāko apdrošināšanas piedāvājumu. Tas veicinās savstarpēju uzticēšanos un efektīvāku sadarbību ar klientiem.

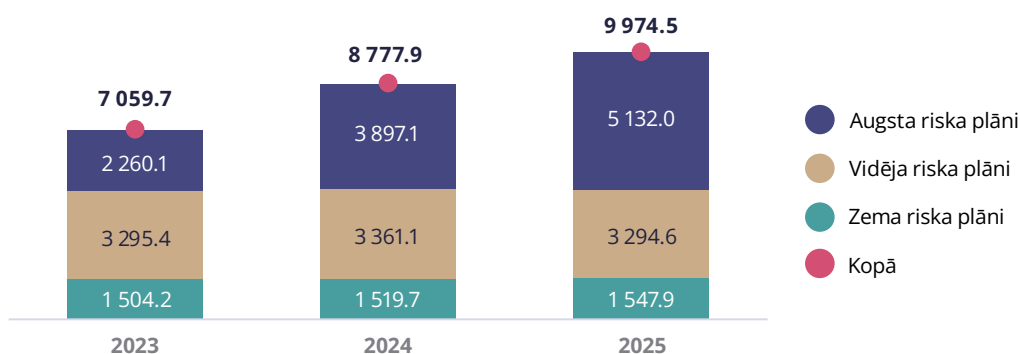
Apdrošināšanas segmentā Latvijas Banka turpināja darbu arī pie apdrošinātāju darbības regulatīvās un uzraudzības vides efektivitātes veicināšanas. Normatīvā regulējuma novērtējums ļāva identificēt tās jomas un atsevišķus aspektus, kuros ir iespējams mazināt apdrošinātājiem noteiktās regulatīvās prasības. Latvijas Banka sagatavoja attiecīgus normatīvo aktu grozījumu priekšlikumus.

Pensiju 2. līmeņa pārvaldītāju uzraudzība

2025. gada beigās Latvijas finanšu tirgū strādāja 7 valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītāji, kas pensiju 2. līmeņa dalībniekiem piedāvāja 34 dažādu riska pakāpju ieguldījumu plānus. Visvairāk plānu – 17 – bija augsta riska ieguldījumu plāni ar kapitāla vērtspapīru īpatsvaru portfelī līdz 100 %.

Valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu kopējais neto aktīvu apmērs 2025. gada laikā pieauga par 14 %. Izaugsmes temps bija lēnāks nekā 2024. gadā: no vienas puses, to ietekmēja zemāks ieguldījumu ienesīgums, bet, no otras puses, iemaksu likmes samazināšana no 6 % līdz 5 % no bruto algas.

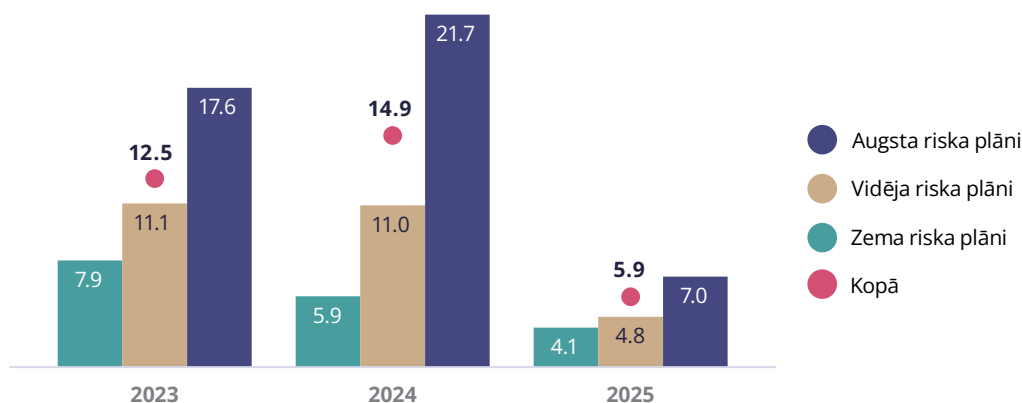
19. attēls. Valsts fondēto pensiju shēmas neto aktīvu dinamika (milj. eiro)

Salīdzinājumā ar 2023. gada un 2024. gada rezultātiem 2025. gada ienesīguma rādītāji valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu plāniem bija zemāki un saistīti ar lielākām svārstībām. Būtiskākais

ietekmējošais faktors bija nenoteiktība saistībā ar ASV ekonomikas politiku un monetārajiem lēmumiem, kas atstāja iespaidu uz globālajiem finanšu tirgiem. Tirgus svārstības un ASV dolāra vērtības samazināšanās attiecībā pret eiro negatīvi ietekmēja to ieguldījumu vērtību, kas denominēti ASV dolāros. Ņemot vērā, ka daļai ieguldījumu plānu ir portfeli ar nozīmīgu ekspozīciju ASV akcijās un obligāciju tirgos, minēto faktoru kombinācija atspoguļojās arī valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu plānu ienesīgumā. Vienlaikus jāuzsver, ka šādas svārstības ir raksturīgas finanšu tirgiem un ilgtermiņā ieguldījumu rezultātus nosaka ekonomikas cikliskums un tirgu atveseļošanās spēja.

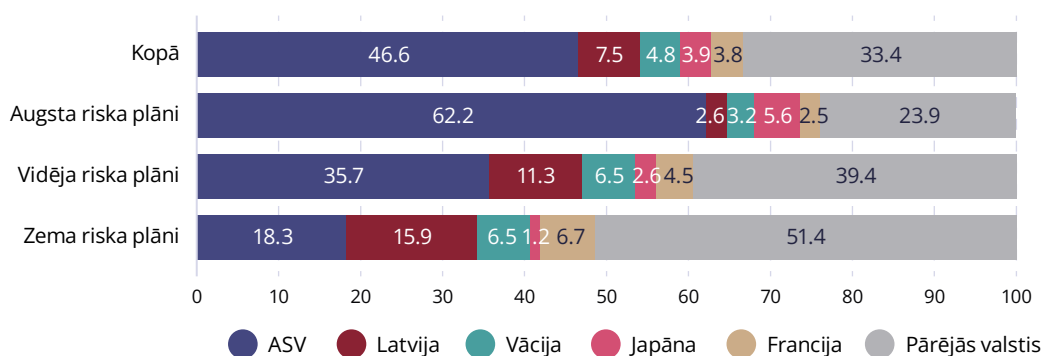
20. attēls. Valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu plānu ienesīgums (%)

2025. gada beigās 47 % no valsts fondēto pensiju shēmas aktīviem bija ieguldīti ASV. Šie ieguldījumi pārsvarā bija veikti akcijās un akciju ieguldījumu fondos, un īpaši liels to īpatsvars bija augsta riska ieguldījumu plānos, kuros ASV tirgum ir dominējoša loma.

Ieguldījumi Latvijā veidoja 7.5 % no kopējiem shēmas aktīviem jeb 753 milj. eiro. No šīs summas 32 % tika ieguldīti valdības parāda vērtspapīros, 26 % – ar ieguldījumu fondu starpniecību (galvenokārt nekustamā īpašuma alternatīvo ieguldījumu fondos), bet 23 % – uzņēmumu parāda vērtspapīros. Tas liecina, ka ieguldījumi Latvijas tirgū galvenokārt tiek veikti samērā zema riska finanšu instrumentos un ar ierobežotu ekspozīciju kapitāla instrumentos.

21. attēls. Ieguldījumu īpatsvars valstu dalījumā (2025. gada 31. decembrī; %)

2025. gada 1. augustā stājās spēkā grozījumi Valsts fondēto pensiju likumā, kas nosaka jaunu kārtību, kādā ieguldījumu plāniem tiek aprēķināta pārvaldīšanas maksas pastāvīgā daļa (pastāvīgā komisija). Atbilstoši jaunajam regulējumam pastāvīgā komisija nedrīkst pārsniegt 0.6 % gadā, ja līdzekļu pārvaldītāja ieguldījumu plānu aktīvu kopsumma nepārsniedz 100 milj. eiro. Ja pārvaldīto aktīvu apmērs pārsniedz šo

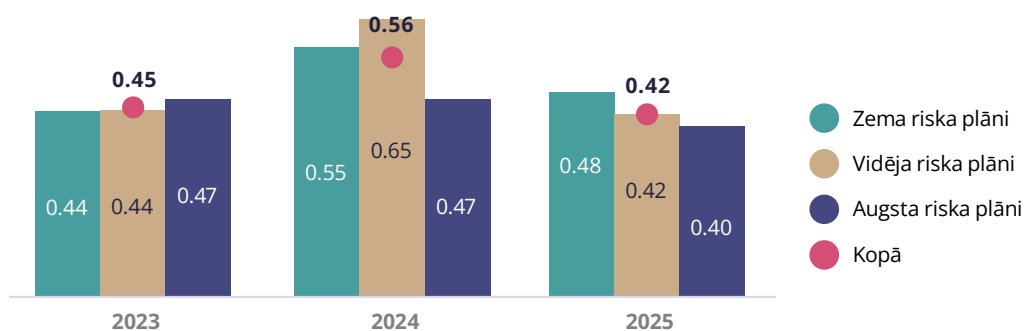
sliksni, 0.6 % ierobežojums par katru nākamo 100 milj. eiro soli tiek samazināts par 7.5 %, līdz tas sasniedz 0.2 % gadā.

Šī progresīvā pastāvīgās komisijas ierobežošanas sistēma atbilst mēroga ekonomijas principam – pieaugot pārvaldāmo aktīvu apmēram, samazinās maksimāli pieļaujamā komisijas maksa. Pastāvīgās komisijas ierobežojuma reforma bija viens no galvenajiem faktoriem, kas noteica pārvaldīšanas izdevumu samazinājumu 2025. gadā. Saskaņā ar Latvijas Bankas aprēķiniem dalībnieki no reformas spēkā stāšanās līdz 2025. gada beigām bija ietaupījuši vismaz 2.64 milj. eiro.

Pārvaldīšanas izdevumu samazinājumu ietekmēja arī ieguldījumu rezultāti. Lai gan visi ieguldījumu plāni 2025. gadu noslēdza ar pozitīvu ienesīgumu, lielākā daļa nerasniedza virspēļņas līmeni, kas vajadzīgs mainīgās komisijas maksas piemērošanai. Līdz ar to pārvaldītāji nesaņēma no ieguldījumu rezultātiem atkarīgo atlīdzības daļu, kas papildus samazināja kopējos dalībnieku izdevumus.

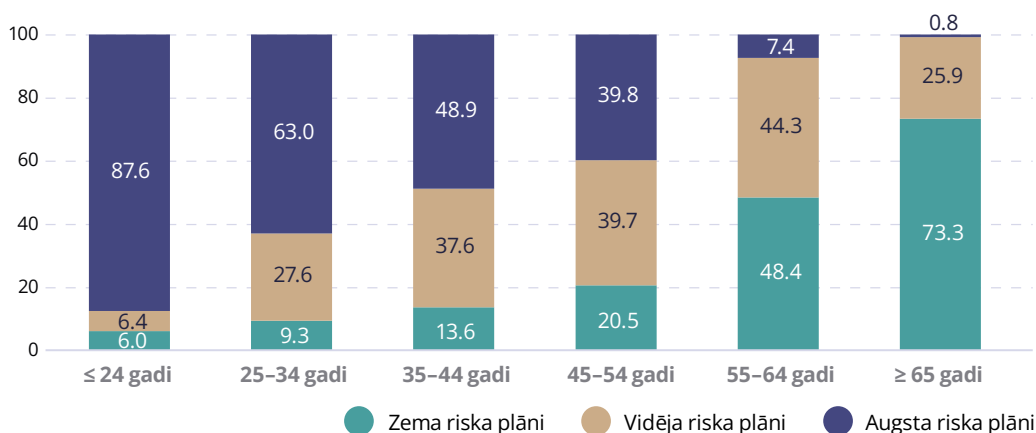
Šie faktori kopumā apliecina, ka regulējuma izmaiņas un tirgus apstākļi 2025. gadā darbojās valsts fondēto pensiju shēmas dalībnieku interesēs, samazinot izmaksu slogu un vienlaikus saglabājot pozitīvu ieguldījumu rezultātu.

22. attēls. Ieguldījumu plānu pārvaldīšanas izdevumi (%)

2024. gada 1. jūlijā stājās spēkā prasība par valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītāju pienākumu izvērtēt, vai shēmas dalībnieka izvēlētais ieguldījumu plāns atbilst viņa vecumam, kā arī ne retāk kā reizi gadā informēt dalībnieku par konstatēto neatbilstību un vecumam atbilstošāku plānu. Šīs prasības ieviešana pakāpeniski uzlabo ieguldījumu plānu atbilstību dalībnieku vecumam. Pieaug to dalībnieku īpatsvars, kuri izvēlējušies savam dzīves ciklam atbilstošu plānu.

23. attēls. Valsts fondēto pensiju shēmas dalībnieki plānu veidu dalījumā (2025. gada 31. decembrī; %)

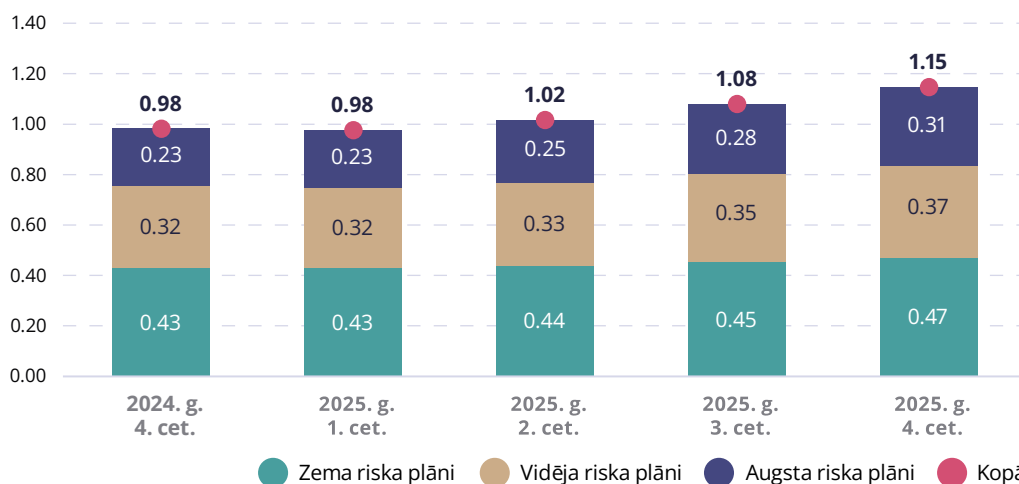

Papildus pensiju uzkrājumus ilgtermiņā pozitīvi ietekmē kārtība, kas paredz, ka jaunie shēmas dalībnieki automātiski tiek iekļauti viņu vecumam atbilstošos ieguldījumu plānos. Tā veicina konsekvētāku dzīves cikla pieejas piemērošanu un līdz ar to vecumam atbilstošāku riska līmeņa izvēli ilgtermiņā.

Pensiju 3. līmeņa pārvaldītāju – privāto pensiju fondu – uzraudzība

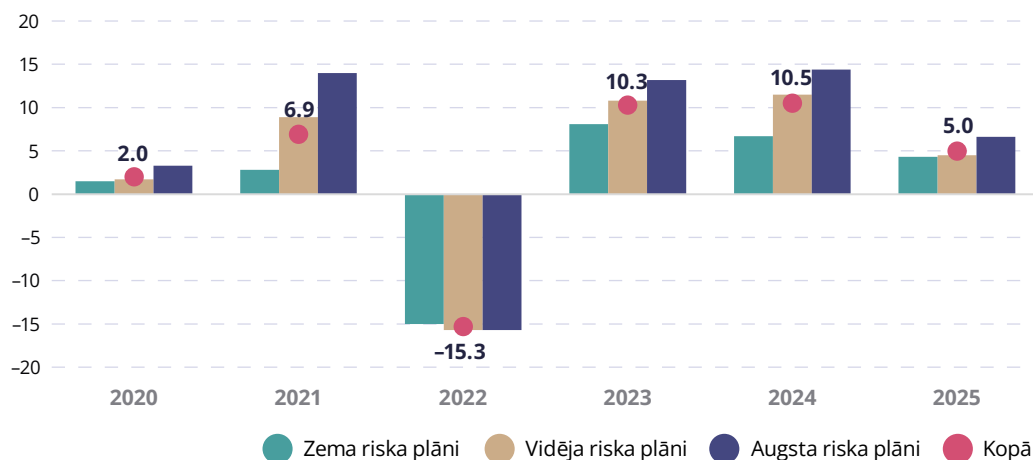
Privāto pensiju fondu neto aktīvu vērtība 2025. gada pirmajā pusē sasniedza 1 mljrd. eiro un, turpinot izaugsmi, gada beigās bija 1.15 mljrd. eiro. Izaugsmi veicināja gan dalībnieku iemaksu pieaugums, gan pozitīvais pensiju plānu ieguldījumu rezultāts.

24. attēls. Privāto pensiju fondu neto aktīvu dinamika (milj. eiro)

Dalībnieku iemaksas 2025. gada laikā sasniedza 164.3 milj. eiro, kas bija par 21.1 % vairāk nekā 2024. gadā. Vienlaikus pēc gada sākumā piedzīvotā straujā krituma situācija finanšu tirgos pakāpeniski uzlabojās, un pensiju plāni visās riska kategorijās gadu noslēdza ar pozitīvu ienesīgumu. Vidējais pensiju plānu gada ienesīgums bija 5 %, labāku rezultātu uzrādot augsta riska plāniem (6.6 %), kam sekoja vidēja riska plāni (4.5 %) un zema riska plāni (4.3 %).

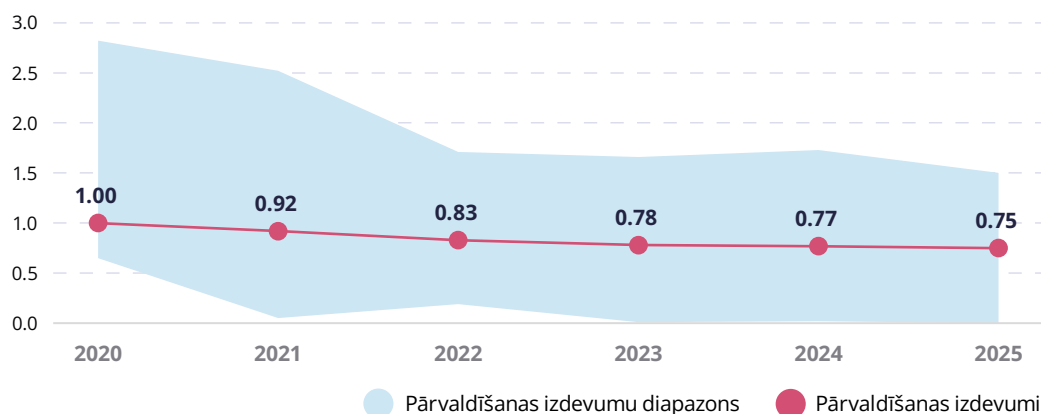
25. attēls. Privāto pensiju fondu gada ienesīgums (%)

Arvien lielāka pensiju plānu dalībnieku daļa izvēlas savu uzkrājumu veidot augsta riska pensiju plānos. Lai arī zema riska plānos joprojām koncentrēta salīdzinoši liela aktīvu daļa (41 %), neto aktīvu īpatsvars augsta riska plānos piecu gadu laikā pieaudzis gandrīz trīs reizes – no 10 % 2020. gada beigās līdz 27 % 2025. gada beigās. Izvēloties augstāka riska plānus, dalībnieki palielina iespēju ilgtermiņā uzkrāt vairāk.

Pensiju plānu pārvaldīšanas izdevumi turpināja samazināties un 2025. gadā sasniedza 0.75 % – zemāko līmeni pensiju fondu vēsturē. Izdevumu samazinājumu veicināja gan pensiju fondu savstarpējā konkurence, gan pieaugošais pensiju plānu neto aktīvu apmērs.

26. attēls. Privāto pensiju fondu pensiju plānu pārvaldīšanas izdevumi (%)

Gada laikā notika izmaiņas pensiju plānu piedāvājumā: tika apvienoti divi vidēja riska pensiju plāni un darbību uzsāka jauns augsta riska pensiju plāns, paplašinot pasīvi pārvaldīto pensiju plānu klāstu.

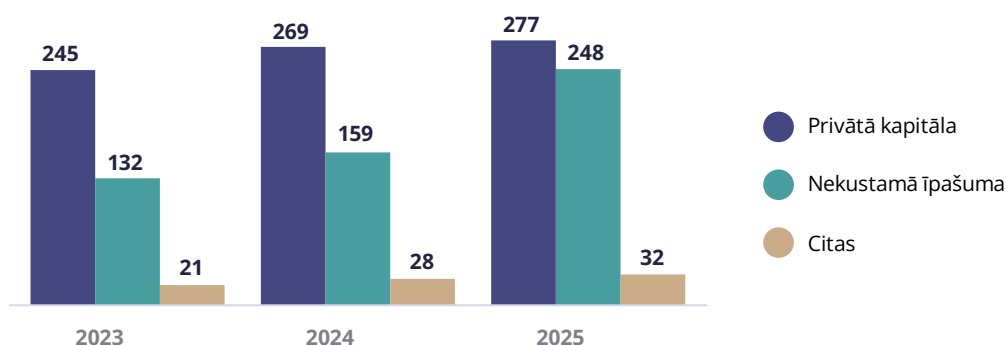
2025. gada beigās 7 privātie pensiju fondi piedāvāja kopumā 21 pensiju plānu – 9 augsta riska, 5 vidēja riska un 7 zema riska plānus. Dalībnieku skaits pensiju plānos 2025. gada beigās sasniedza 460 tūkstošus. No tiem 124 tūkstoši dalībnieku bija vecumā virs 55 gadiem, kas ir vecums, no kura dalībniekiem ir tiesības saņemt uzkrājumu. Tomēr vairāk nekā divas trešdaļas šo dalībnieku joprojām turpina veikt iemaksas un izvēlas uzkrājumu nesaņemt uzreiz.

Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku uzraudzība

2025. gada beigās Latvijā darbojās 31 AIF pārvaldnieks, t. sk. 28 reģistrēti un 3 licencēti AIF pārvaldnieki. 2025. gadā notika aktīva jaunu pārvaldnieku reģistrācija – tika reģistrēti 6 jauni AIF pārvaldnieki, no kuriem 3 pārvaldnieki tika izveidoti ar AS "Attīstības finanšu institūcija Altum" publiskā finansējuma atbalstu, kas paredzēts jaunuzņēmumu attīstības veicināšanai.

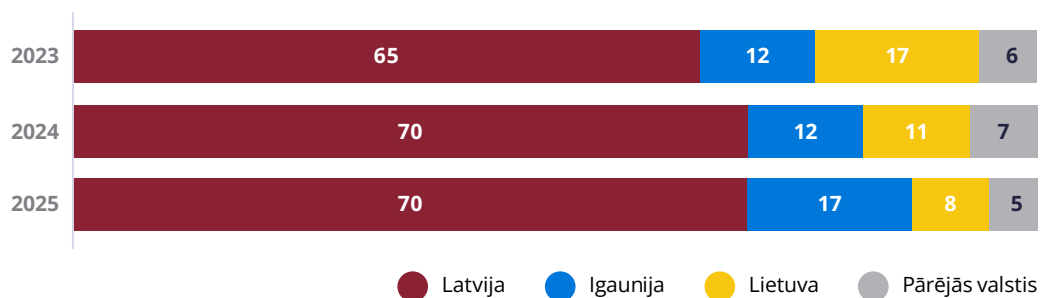
Dominējošā ieguldījumu stratēģija AIF jomā 2025. gadā bija privātā kapitāla ieguldījumu stratēģija, tomēr nozīmīga izaugsme bija AIF ar nekustamā īpašuma stratēģiju, kas salīdzinājumā ar 2024. gadu pieauga par 56 %. Nedaudz palielinājās arī citu stratēģiju AIF, kas piedāvā ieguldīt parāda vērtspapīros, t. sk. korporatīvajās obligācijās, fondu fondos un infrastruktūras attīstības objektos, apmērs.

27. attēls. AIF neto aktīvi ieguldījumu stratēģiju dalījumā (milj. eiro)

AIF ieguldījumi pamatā bija koncentrēti Baltijas valstīs – ar pārliecinoši lielāko īpatsvaru tie bija veikti Latvijā, pieaugot no 65 % 2023. gadā līdz 70 % turpmākajos divos gados. 2025. gadā par 5 procentpunktiem pieauga ieguldījumu apmērs Igaunijā, savukārt ieguldījumu apmērs Lietuvā samazinājās par 3 procentpunktiem.

28. attēls. AIF ieguldījumi valstu dalījumā (%)

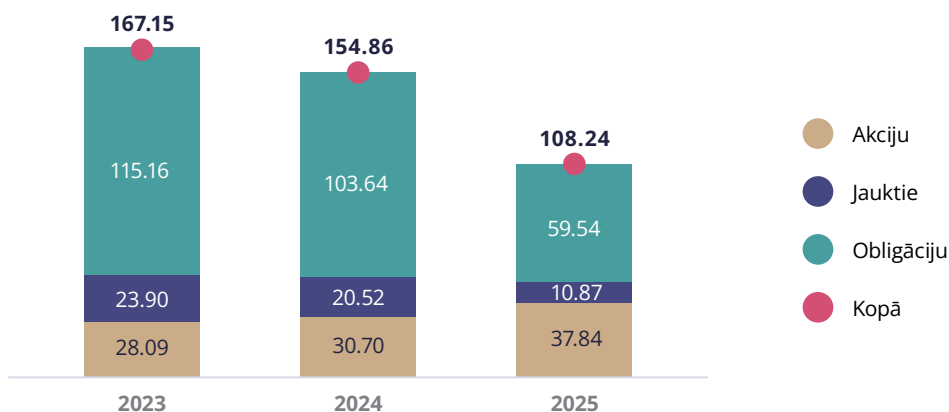

Ieguldījumu fondu uzraudzība

2025. gada beigās Latvijā darbojās 2 pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu (fondu) pārvaldes sabiedrības, kuru pārvaldīšanā bija 10 fondi, t. sk. 5 obligāciju fondi, 3 jauktie fondi un 2 akciju fondi.

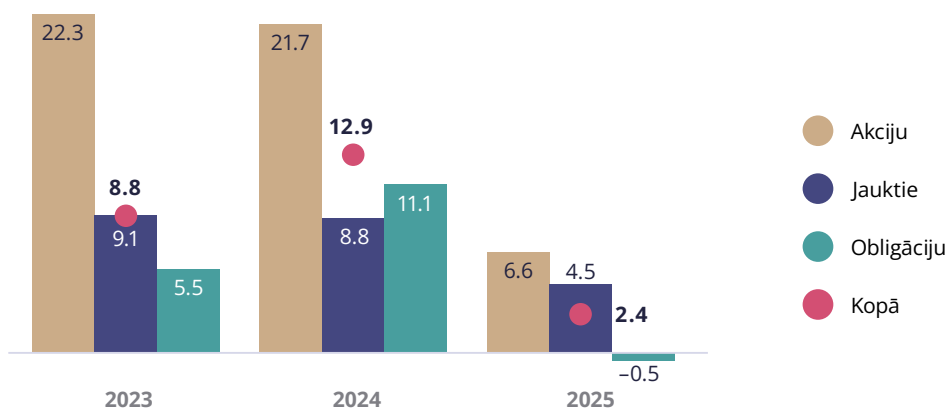
Lai arī fondu tirgus Eiropā 2025. gadā turpināja palielināties, Latvijā fondu neto aktīvu vērtība pārskata gada beigās salīdzinājumā ar 2024. gada beigām samazinājās par 30 % un bija 108.24 milj. eiro. Būtiskais vērtības samazinājums izskaidrojams ar triju fondu likvidāciju.

29. attēls. Neto aktīvi fondu veidu dalījumā (milj. eiro)

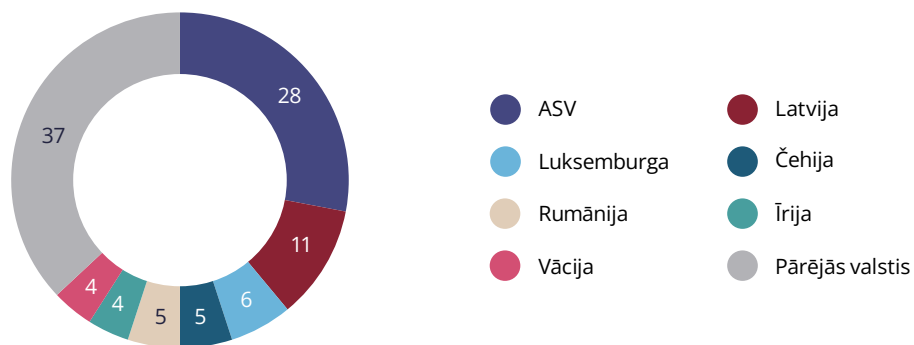
Fondu vidējais ienesīgums arī 2025. gadā saglabājās pozitīvs, tomēr salīdzinājumā ar 2024. gadu visiem fondu veidiem tas samazinājās. Augstāku ienesīgumu 6.6 % apmērā joprojām uzrādīja akciju fondi, savukārt obligāciju fondiem ienesīgums bija negatīvs, proti, -0.5 %.

30. attēls. Ieguldījumu fondu ienesīgums (%)

Latvijā veikto ieguldījumu īpatsvars 2025. gadā pieauga līdz 11 % no fondu kopējiem aktīviem, bet pārējās Baltijas valstīs – līdz 6 %. Joprojām dominējošā valsts, kurā veikti fondu ieguldījumi, bija ASV – 2025. gada beigās tur bija izvietoti 28 % no ieguldījumu kopsummas.

31. attēls. Fondu ieguldījumu ģeogrāfiskais izvietojums (2025. gada 31. decembrī; %)

Latvijas Banka neklātienas uzraudzības ietvaros 2025. gadā pievienojās EVTI organizētajam vienotajam ES mēroga uzraudzības pasākumam, lai izvērtētu, kā fondu pārvaldības sabiedrības nodrošina atbilstības un iekšējā audita funkcijas. Uzraudzības pasākumā piedalījās abas Latvijas fondu pārvaldības sabiedrības. Ņemot vērā iepriekšējos gados pārvaldības sistēmas stiprināšanā paveikto, būtiskas neatbilstības vai pārkāpumi netika konstatēti. Ikgadējās stratēģiskās tikšanās laikā Latvijas Banka ar tirgus dalībniekiem pārrunāja uzlabojumiem veicamos pasākumus.

Maksājumu iestāžu un elektroniskās naudas iestāžu uzraudzība

Maksājumu iestāžu un elektroniskās naudas iestāžu segmentā 2025. gadā notika izmaiņas. Latvijas Banka izsniedza trīs darbības licences: AP OPERATIONS SIA, SIA Pace FS un SIA GR8 PAY. Savukārt pēc tirgus dalībnieka iniciatīvas tika anulēta viena darbības atļauja. Līdz ar to pārskata gada beigās šajā segmentā kopā darbojas 14 iestādes (10 elektroniskās naudas iestādes un 4 maksājumu iestādes).

Kopumā šā segmenta riska līmenis saglabājās vidēji zems. Uzraudzības efektivitātei un precīzākai risku vērtēšanai Latvijas Bankā katra tirgus dalībnieka dalījumā ir ieviesta regulāras risku vērtēšanas metodoloģija, kura tiek pastāvīgi uzlabota.

Būtiskākie šā segmenta riski nemainīgi saglabājās mēreni augsti un ietvēra finanšu riskus, tādus kā likviditātes, biznesa modeļa, pelnītspējas un kapitāla pietiekamības riski, kā arī atbilstības regulējumam, IKT noturības, krāpšanas, NILLTPF un sankciju riskus. Augsti riski ar kritisku ietekmi uz šo segmentu 2025. gadā kopumā nebija vērojami.

FinTech jomai (t. sk. maksājumu iestāžu un elektroniskās naudas iestāžu segmentam) ir raksturīgs dinamisms un inovācijas, kas bieži apsteidz klasiskās pārvaldības struktūras un risku kontroles mehānismus. Līdzšinējā sadarbībā Latvijas Banka nereti ir novērojusi, ka *FinTech* jomas tirgus dalībnieki demonstrē jaunuzņēmumu kultūru neatkarīgi no uzņēmuma brieduma pakāpes un darbības virziena. Uzņēmumi bieži koncentrējas uz biznesa attīstību un tā apjoma audzēšanu, veltot nepietiekamus resursus iekšējās kontroles sistēmu efektivitātes pārbaudei, darbības nepārtrauktības plānošanai, regulārai risku identificēšanai un pietiekamai pārvaldībai. Tāpēc šā segmenta 2025. gada uzraudzības prioritāšu noteikšanā un plānošanā tika ņemts vērā segmenta kopējais riska līmenis un no tā izrietošā uzraudzības intensitāte jomu dalījumā, kā arī tika ievērots uzraudzības proporcionalitātes princips.

Uzraudzības fokusā 2025. gadā bija:

- klientu līdzekļu šķirta glabāšana un aizsardzība;
- maksātspēja un finansiālā stabilitāte, kā arī kapitāla pietiekamība;
- gadskārtējās stratēģiskās intervijas par biznesa plānu izpildi, operatīvo darbību, risku pārvaldību un korporatīvo pārvaldību.

Lielākie riski joprojām bija saistīti ar klientu līdzekļu šķirtu turēšanu kredītiestādēs. Latvijas tirgus dalībnieki izpilda regulējumā noteikto klientu līdzekļu aizsardzības prasību. Klientu līdzekļu segregācija nemainīgi ir būtiskākais uzraudzības fokusa virziens, kas ietver Latvijas tirgus dalībnieku regulējumā noteikto klientu līdzekļu aizsardzības prasību izpildes uzraudzību. Izplatītākā metode klientu līdzekļu aizsardzībai Latvijas tirgū joprojām ir klientu līdzekļu šķirta turēšana atsevišķā kredītiestādes kontā. Taču regulējums pieļauj arī citas metodes, piemēram, ieguldījumu drošos, likvīdos, zema riska aktīvos, bet šādu klientu līdzekļu aizsardzības modeli izvēlējušies tikai daži tirgus dalībnieki. Lai arī klientu līdzekļu glabāšanā tirgus dalībnieki izvēlas diversificētu pieeju, izmantojot gan vairāku kredītiestāžu pakalpojumus, gan arī minēto ieguldīšanu zema riska aktīvos, tomēr ir vērojama klientu līdzekļu koncentrācija Latvijas kredītiestādēs. Segmenta saistību apmērs pret klientiem gadu no gada bijis stabils, un segums saistību pret klientu līdzekļu atlikumu segšanai pilnā apmērā ir pietiekams.

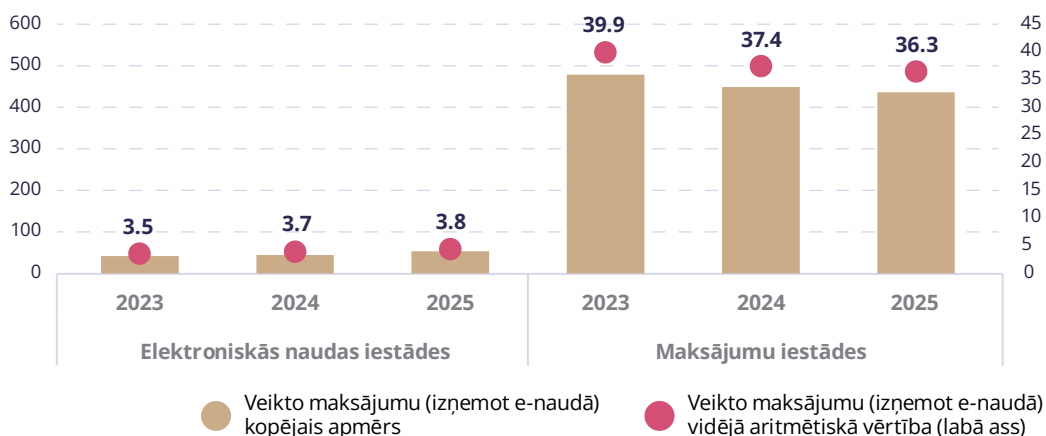
Kapitāla pietiekamība segmentā kopumā atbilst prasībām, apliecinot biznesa modeļu spēju pielāgoties ārējiem apstākļiem un attīstīt ienesīgus darbības virzienus. Tomēr šī situācija galvenokārt raksturīga tirgus dalībniekiem ar stabilu, ilgstoši nemainītu stratēģiju. Jaunpienācējiem un tiem, kas mainījuši stratēģiju, kapitāla pietiekamība rada lielākus izaicinājumus – nepieciešamību piesaistīt ārējo finansējumu. Tirgus dalībnieku kapitāla rādītāju dinamika tiek uzraudzīta regulāri – tie tiek pārbaudīti reizi ceturksnī.

2025. gadā stājās spēkā vairākas būtiskas regulējuma izmaiņas, t. sk. nebanku maksājumu pakalpojumu sniedzējiem tika nodrošinātas tiesības piekļūt maksājumu operētājsistēmām, tostarp Latvijas Bankas EKS sistēmai. Tas prasa pielāgot klientu līdzekļu uzskaiti un segregāciju, lai nodrošinātu gan Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likuma prasību izpildi, gan maksājumu izpildei pietiekamu atlikumu EKS sistēmas kontos. Pirmā nebanku maksājumu pakalpojumu sniedzēja reālā pievienošanās EKS sistēmai notika 2025. gada 11. aprīlī. 2025. gadā stājās spēkā arī būtiski regulējuma grozījumi saistībā ar zibmaksājumu pakalpojumu sniegšanu ES. Segmentam bija jāievieš maksājuma saņēmēja IBAN un vārda atbilstības pārbaude. [Zibmaksājumu regulas](#) ieviešana notiek pakāpeniski un noslēgsies līdz 2027. gada 9. aprīlim, kad arī maksājumu iestādēm un elektroniskās naudas iestādēm būs obligāti jānodrošina gan zibmaksājumu saņemšana, gan nosūtīšana. Lai pārliecinātos par segmenta atbilstību regulējuma prasībām, Latvijas Banka 2025. gada nogalē veica tirgus dalībnieku pašapliecinājuma aptauju par atbilstību Zibmaksājumu regulai. Tās rezultāti tiks apkopoti 2026. gada pirmajā pusē.

2025. gadā pastiprināta uzmanība tika pievērsta arī tam, kā šis tirgus segments ievēro korporatīvās pārvaldības principus. Gada sākumā tirgus dalībniekiem tika organizēts informatīvs seminārs, un gada nogalē Latvijas Banka veica neklātienas aptauju korporatīvās pārvaldības jomā, kuras rezultāti tiks apkopoti 2026. gada pirmajā pusē.

Maksājumu iestāžu un elektroniskās naudas iestāžu segmentā veikto maksājumu apmērs (neskaitot maksājumus e-naudā) 2025. gadā salīdzinājumā ar 2024. gadu nedaudz samazinājās. Tirgus joprojām ir salīdzinoši neliels, un lielāko tā daļu veido daži tirgus dalībnieki, tāpēc izmaiņas vienā iestādē var ietekmēt segmentu kopumā. Neraugoties uz to, maksājumu iestāžu un elektroniskās naudas iestāžu ar maksājumu pakalpojumu sniegšanu saistītie bruto ieņēmumi kopumā saglabājas stabili un 2025. gadā bija vērojams to pieaugums.

32. attēls. Elektroniskās naudas iestādēs un maksājumu iestādēs veiktie maksājumi, neskaitot maksājumus e-naudā (milj. eiro)

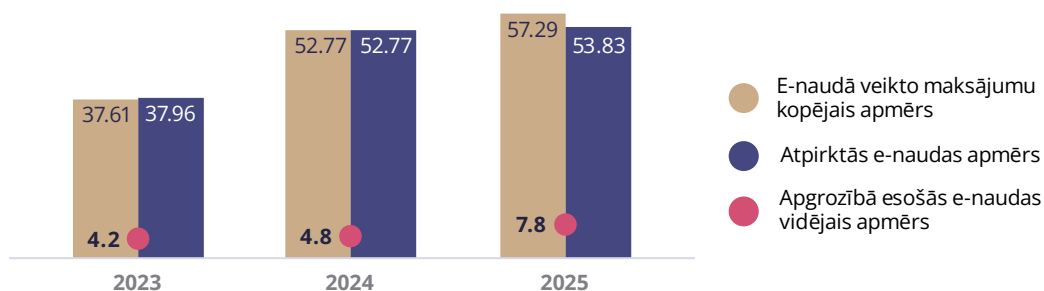

33. attēls. Elektroniskās naudas iestāžu un maksājumu iestāžu ieņēmumi no pakalpojumu sniegšanas (milj. eiro)

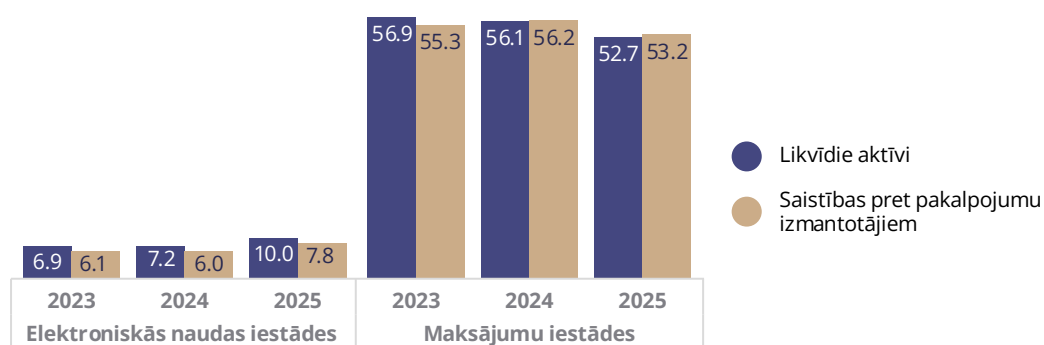

Ar elektronisko naudu veikto maksājumu apmēram pēdējos gados bija vērojama tendence palielināties: maksājumi 2024. gadā salīdzinājumā ar 2023. gadu pieauga par vairāk nekā 15 milj. eiro (40 %) un arī 2025. gadā salīdzinājumā ar 2024. gadu tie pieauga – par vairāk nekā 4 milj. eiro (8.6 %). Savukārt apgrozībā esošās elektroniskās naudas vidējais apmērs 2025. gadā salīdzinājumā ar 2024. gadu palielinājās par 62.5 %.

34. attēls. E-naudas aprite elektroniskās naudas iestādēs (milj. eiro)

35. attēls. Elektroniskās naudas iestāžu un maksājumu iestāžu likvidie aktīvi un kārtējās saistības (milj. eiro)

Šā segmenta maksātspējas rādītāji kopumā 2025. gada beigās pārsniedza regulējumā noteiktās prasības. Pašu kapitāls bija atbilstošs iestāžu individuāli noteiktajām prasībām. Maksājumu iestāžu un elektroniskās naudas iestāžu kopējie bruto peļņas rādītāji stabilizējās, un tas liecina par tirgus dalībnieku biznesa modeļu ilgtspēju un noturību. Kopumā pārskata gadā tirgū bija vērojamas attīstības tendences un plānotā biznesa apjoma palielināšana.

Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēju uzraudzība

2025. gada sākumā Latvijā darbojās trīs kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji, savukārt 2025. gada laikā Latvijas Banka izsniedza vēl trīs darbības atļaujas. Līdz ar to kopējais kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēju skaits gada beigās sasniedza sešus. Visas jaunās darbības atļaujas tika izsniegtas aizdevumu piešķiršanas atvieglošanai, un tās saņēma SIA Ascend Finance, FLOW SIA un CSP Growth Solutions SIA.

Galveno uzmanību uzraudzības jomā Latvijas Banka prioritāri turpināja vērst uz ieguldītāju aizsardzības jautājumiem, liekot uzsvartu uz pārbaudi par to prasību izpildi, kas normatīvajos aktos kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem noteiktas attiecībā uz informācijas atklāšanu un sniegšanu. Līdzīgi kā iepriekšējā gadā Latvijas Banka konstatēja, ka kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji kopumā izpilda tiem noteiktās prasības.

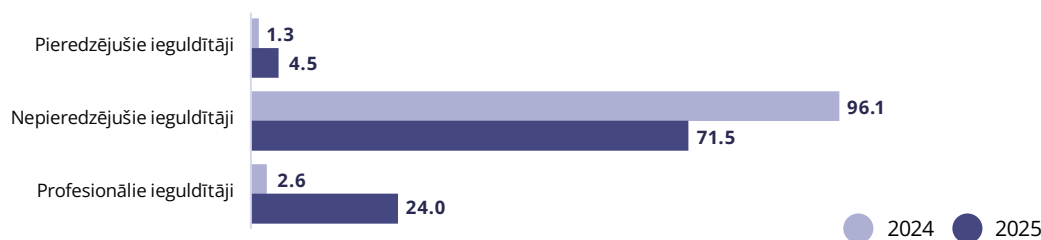
Gadskārtējās stratēģiskajās intervijās, kas tāpat kā 2024. gadā ar šā segmenta dalībniekiem notika arī 2025. gadā, Latvijas Banka galvenokārt vērtēja jautājumus par riskiem, ar kuriem tie saskaras, un par to, kā tie šos riskus pārvalda, kā arī par stratēģisko plānu izpildi. Vērtējot riskus, kas ietekmē šā segmenta darbību, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji kā vienu no svarīgiem faktoriem akcentēja kvalitatīvu ieguldījumu iespēju trūkumu tirgū un potenciālo projektu īpašnieku un ieguldītāju nepietiekamu informētību attiecībā kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēju darbību, kā arī pastāvošo konkurenci alternatīvās finansēšanas jomā, kuras ietekmē projektu īpašnieki nereti izdara izvēli par labu citiem finansējuma piesaistes veidiem. Lai nodrošinātu ieguldītājiem plašāku finansējamo projektu izvēli, tirgus dalībnieki izvērtē iespējas un veic tirgus izpēti projektu īpašnieku piesaistei citās ES dalībvalstīs. Vienlaikus ir vērojams ārvalstu ieguldītāju īpatsvara pieaugums. Savukārt attiecībā uz ģeopolitisko risku ietekmi tirgus dalībnieki atzīmēja dažādus aspektus, proti, no vienas puses, ir notikusi pielāgošanās, bet, no otras puses, piesardzību saglabā gan ieguldītāji, gan projektu īpašnieki. Tirgus dalībnieki joprojām atzīmēja arī vairākus normatīvo aktu vēlamo izmaiņu jautājumus, lai atvieglotu kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēju darbību un ļautu padarīt to efektīvāku.

Ņemot vērā būtiski pieaugušo kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēju skaitu, secināms, ka segments turpina iegūt tajā iesaistīto dalībnieku – ieguldītāju un projektu īpašnieku – uzticību un ir gaidāma tā tālāka attīstība.

Segmenta attīstības tendenci tiešā veidā raksturo arī finansēto projektu apmēra pieaugums. Kopējais kolektīvās finansēšanas platformās piesaistītā finansējuma apmērs 2025. gadā sasniedza 47.2 milj. eiro. Salīdzinājumā ar 2024. gadu tas pieauga par 56 % jeb 16.9 milj. eiro (2024. gadā tika piesaistīti 30.3 milj. eiro, 2023. gadā – 2.1 milj. eiro).

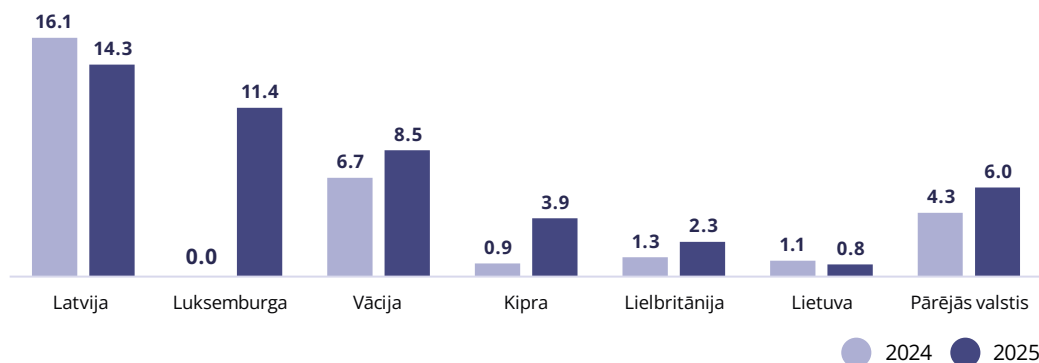
Ieguldītāju veidu dalījumā 2025. gadā turpināja dominēt nepieredzējušo ieguldītāju veiktie ieguldījumi, taču to īpatsvars salīdzinājumā ar 2024. gadu samazinājās no 96.1 % līdz 71.5 %, pamatā uz profesionālo ieguldītāju veikto ieguldījumu īpatsvara pieauguma rēķina – no 2.6 % 2024. gadā līdz 24 % 2025. gadā. Nelielu pieaugumu – no 1.3 % 2024. gadā līdz 4.5 % 2025. gadā – uzrādīja arī pieredzējušo ieguldītāju veiktie ieguldījumi.

36. attēls. Ieguldījumi ieguldītāju veidu dalījumā (%)

Ieguldītāju valstu dalījumā arī 2025. gadā lielāko finansējuma apmēru – 14.3 milj. eiro – nodrošināja Latvijas ieguldītāji, taču to ieguldījumu īpatsvars salīdzinājumā ar 2024. gadu samazinājās no 53.1 % līdz 30.2 % no kopējiem ieguldījumiem, par 1.8 milj. eiro samazinoties arī ieguldījumu apmēram eiro izteiksmē. Latvijas ieguldītājiem sekoja Luksemburgas ieguldītāji ar 11.4 milj. eiro jeb 24.1 %, Vācijas ieguldītāji ar 8.5 milj. eiro jeb 18 %, Kipras ieguldītāji ar 3.9 milj. eiro jeb 8.3 % un Lielbritānijas ieguldītāji ar 2.3 milj. eiro jeb 5 % no kopējiem ieguldījumiem. Citu valstu ieguldītāju veiktie ieguldījumi nesasniedza vismaz 3 % no kopējiem ieguldījumiem, taču kopā tie veidoja 6.8 milj. eiro jeb 14.4 % no kopējiem ieguldījumiem.

37. attēls. Ieguldījumi ieguldītāju valstu dalījumā (milj. eiro)

Kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzēju uzraudzība

Pārskata gadā bija vērojama strauja kriptoaktīvu jomas izaugsme. No 2025. gada 2. janvāra Latvijas Banka sāka pieņemt pieteikumus darbības atļaujas saņemšanai saskaņā ar [Kriptoaktīvu pakalpojumu regulas](#) (MiCA) prasībām. Latvijas Banka ieviesa kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzējiem pirmslicencēšanas procesu un gada laikā saņēma vairākus pieteikumus, kas liecina par pieaugošu uzņēmumu interesi iegūt licenci. 2025. gada nogalē Latvijā tika izsniegtas pirmās divas kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzēju licences, kas dod iespējas sniegt pakalpojumus gan Latvijā, gan arī citās ES dalībvalstīs. Interesi par kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzēja licenci ir izrādījuši gan vietējie uzņēmumi, gan uzņēmumi no Polijas, Lietuvas, Spānijas, Vācijas, Turcijas, Kanādas, Lielbritānijas un citām valstīm. Tas liecina par Latvijas potenciālu piesaistīt starptautiskus kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzējus.

Pārskata gadā bija vērojama elektroniskās naudas iestāžu interese emitēt e-naudas žetonus jeb stabilās kriptomonētas (*stablecoins*). Latvijas Banka turpina konsultācijas ar potenciālajiem e-naudas žetonu emitentiem.

Latvijas Banka 2025. gadā nosūtīja EVTI deviņus paziņojumus par kriptoaktīvu, kas nav aktīviem piesaistīti žetoni vai e-naudas žetoni, balto grāmatu.

Izaicinājumus šajā segmentā radīja nepieciešamība kryptoaktīvu pakalpojumu sniedzējiem, kas sniedz kryptoaktīvu pārvešanas pakalpojumu ar e-naudas žetoniem, papildus saņemot maksājumu iestādes licenci. Divējādas licences nepieciešamība ir radījusi virkni izaicinājumu attiecībā uz papildu kapitāla prasībām, ieņēmumu un izdevumu aprēķiniem un uzraudzības maksām. Latvijas Banka, ņemot vērā [Maksājumu pakalpojumu direktīvā](#), Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likumā un Latvijas Bankas noteikumos noteiktās prasības un citu ES dalībvalstu praksi, pārskata gadā sāka darbu pie tās izdoto noteikumu grozījumiem un ziņošanas prasību pielāgošanas.

Latvijas kryptoaktīvu pakalpojumu sniedzēji šobrīd darbojas pilnīgā, ES līmenī saskaņotā un uzraudzītā tirgū, veidojot pamatu stabilam, drošam un konkurētspējīgam finanšu tirgus segmentam gan vietējā, gan ES līmenī, kam ieviests stabils regulējums un ir pieejams ekspertu atbalsts.

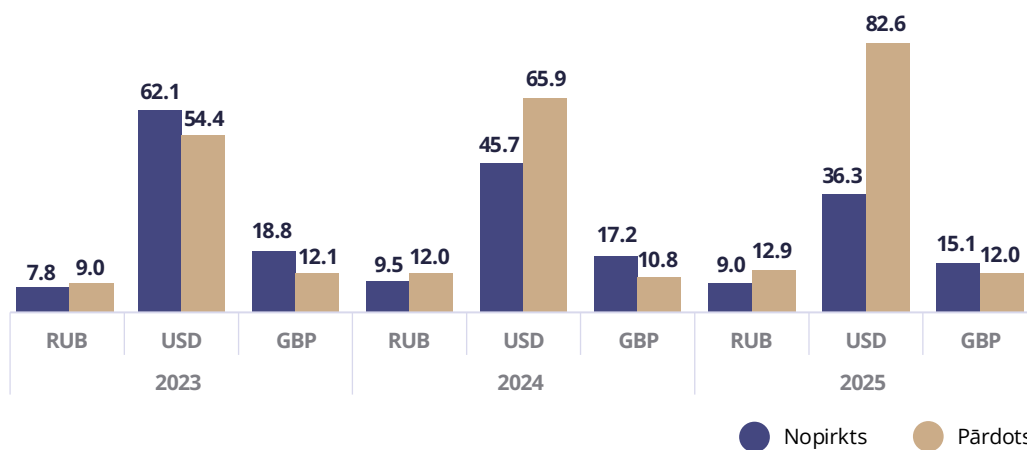
Valūtu tirdzniecības sabiedrību uzraudzība

2025. gada beigās Latvijā darbojās 15 valūtu tirdzniecības sabiedrības un 38 ārvalstu valūtu skaidrās naudas pirkšanas un pārdošanas vietas, kas galvenokārt bija koncentrētas Rīgā.

Valūtu tirdzniecības sabiedrību 2025. gadā veikto valūtas maiņas darījumu (pirkšana un pārdošana) apmērs pārsniedza gan 2023. gada, gan 2024. gada rādītājus, liecinot par mērenu, bet stabilu izaugsmi triju gadu periodā. 2025. gadā valūtas maiņas darījumu apmērs bija 204.4 milj. eiro, kas bija par 7.2 milj. eiro jeb 3.7 % vairāk nekā 2024. gadā (197.2 milj. eiro) un par 2.3 milj. eiro jeb 1.2 % vairāk nekā 2023. gadā (202.1 milj. eiro).

Pārskata gadā tāpat kā iepriekšējos gados populārākās ārvalstu valūtas (gan pirktais, gan pārdotais) bija: ASV dolāri, kuru maiņas darījumi kopumā (pirkšana un pārdošana) bija 118.6 milj. eiro jeb 58.0 % apmērā no kopapjoma, Lielbritānijas sterliņu mārciņas ar darījumiem 27.0 milj. eiro jeb 13.2 % apmērā no kopapjoma un Krievijas rubļi ar darījumiem 21.8 milj. eiro jeb 10.7 % apmērā no kopapjoma.

38. attēls. ASV dolāru (USD), Lielbritānijas sterliņu mārciņu (GBP) un Krievijas rubļu (RUB) pirkšanas un pārdošanas darījumu apmērs (milj. eiro)

Dažām sabiedrībām 2025. gadā joprojām bija grūtības ar Skandināvijas valstu valūtu realizāciju, tostarp ar to nogādāšanu atpakaļ uz emitētājvalstīm. Ņemot vērā minētās grūtības, kā arī centienus rast risinājumu to novēršanai, ES līmenī tika veikta koordinēta izvērtēšana. Tās mērķis bija apkopot informāciju par šo valūtu krājumu apjomu, ko valūtu tirdzniecības sabiedrības šobrīd nevar nogādāt atpakaļ uz emitētājvalstīm.

Pārskata gadā ar valūtu tirdzniecības sabiedrībām tika organizētas stratēģiskās intervijas, lai identificētu segmenta attīstības tendences, būtiskākos izaicinājumus un riskus. Par būtiskākajiem riskiem tika atzīti ekonomiskie, politiskie, kā arī ar ģeopolitisko nenoteiktību saistītie riski. Minēto risku ietekme galvenokārt izpaudās klientu skaita izmaiņās un attiecīgi darījumu apmēra svārstībās.

Daļa sabiedrību atzīmēja, ka pārskata periodā tika novērota pieprasījuma pēc tradicionālajiem valūtas maiņas pakalpojumiem samazināšanās, kas saistāma ar skaidrās naudas aprites mazināšanos un klientu pārorientēšanos uz automatizētiem risinājumiem.

Klātienē pārbaudē konstatēto pārkāpumu dēļ 2025. gadā tika pieņemts lēmums apturēt vienas sabiedrības valūtu tirdzniecības pakalpojumu sniegšanu. Sabiedrībai tika uzlikti tiesiskie pienākumi, lai tā noteiktajos termiņos novērstu darbības neatbilstību NILLTPF riska un sankciju riska pārvaldīšanas normatīvo aktu prasībām. Pārskata gada beigās sabiedrība bija veikusi vairākus pasākumus iekšējās kontroles sistēmas stiprināšanai, tostarp pilnveidojusi procedūras un procesus, un lēmums par noteikto darbības ierobežojumu tika atcelts.

Latvijas Bankas atbalsta instrumenti finanšu tehnoloģiju attīstībai

2025. gadā Latvijas Banka turpināja sniegt konsultatīvu atbalstu potenciālajiem *FinTech* jomas tirgus dalībniekiem, sekmējot skaidru un savlaicīgu komunikāciju par uzņēmējdarbības modeļu atbilstību licencēšanas prasībām, uzraudzības nosacījumiem un citiem regulatīvajiem jautājumiem.

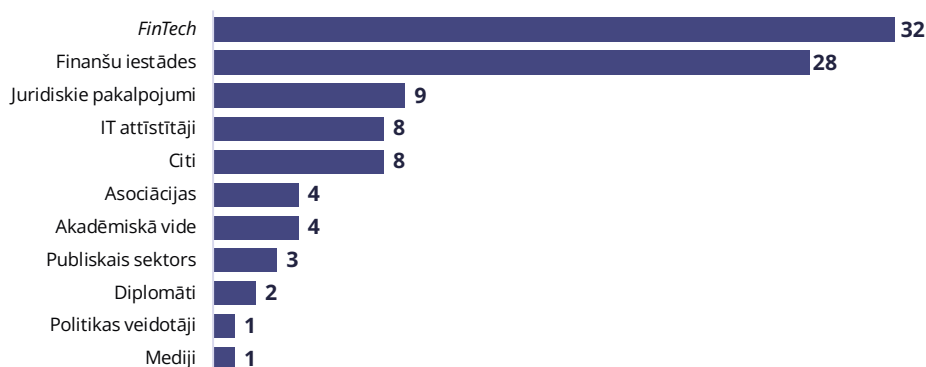
Latvijas Bankas eksperti 2025. gadā potenciālajiem tirgus dalībniekiem kopumā sniedza 97 konsultācijas. Lielākā interese (51 konsultācija) bija par licencēšanas kārtību un prasībām kriptoaktīvu pakalpojumu sniegšanai un žetonu emisijai. Par to interesējās uzņēmumi, kas plāno sākt darbību atbilstoši jaunajam MiCA regulējumam un vērtē Latviju kā iespējamo mītnes valsti savas uzņēmējdarbības veikšanai. Par maksājumu iestādes un elektroniskās naudas iestādes licences saņemšanu tika sniegtas 37 konsultācijas, savukārt par kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniegšanu – 4. Papildus tika izskatīti arī atsevišķi ar licencēšanu nesaistīti jautājumi, piemēram, par iespēju pieslēgties Latvijas Bankas EKS sistēmai un nepastarpināti veikt maksājumus vienotajā eiro maksājumu telpā (SEPA).

Izmantojot konsultāciju iespēju, potenciālajiem tirgus dalībniekiem ir iespēja saņemt atbalstu pirmslicencēšanas posmā, tostarp par idejas formulēšanu, kā arī dokumentu sagatavošanu un izvērtēšanu.

Centrālais *FinTech* jomas notikums 2025. gadā bija Latvijas *FinTech* forums, ko Latvijas Banka sadarībā ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru un Rīgas investīciju un tūrisma aģentūru 2025. gada 30. septembrī organizēja jau ceturto reizi. Forums pulcēja ap 300 *FinTech* ekosistēmas dalībnieku, uzraugu un politikas veidotāju no Baltijas un citām Eiropas valstīm, lai diskutētu par *FinTech* jomas attīstību.

Foruma primārā mērķauditorija bija *FinTech* ekosistēmas esošie un potenciālie dalībnieki, sadarbības partneri, finanšu iestādes, juridisko konsultāciju pakalpojumu sniedzēji, IT izstrādātāji un citu nozaru pārstāvji.

39. attēls. Latvijas *FinTech* foruma 2025 apmeklētāji profesionālo jomu dalījumā (%)

Forumā tika izskatīti un analizēti gan *FinTech* jomas stratēģiskās attīstības aspekti, gan praktiski jautājumi, kas aktuāli tirgus dalībniekiem, tostarp licencēšana, uzraudzība, maksājumu pakalpojumi, pieslēgšanās EKS sistēmai u. c.

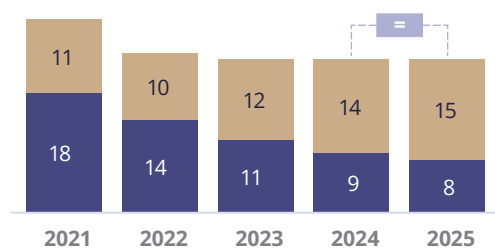
Forumā laikā interesenti varēja saņemt atbildes uz jautājumiem par *FinTech* jaunuzņēmumiem Latvijā un Rīgā pieejamajiem atbalsta mehānismiem. Notika arī astoņu finanšu sektora jaunuzņēmumu prezentācijas.

Kapitāla tirgus attīstība

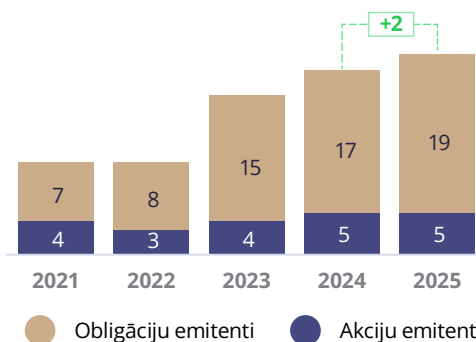
Emitentu skaits 2025. gadā turpināja pieaugt, un gada beigās tirdzniecībai Latvijas kapitāla tirgū bija iekļauti 23 regulētā tirgus emitentu vērtspapīri, bet alternatīvajā tirgū (*First North*) – 24 emitentu vērtspapīri.

40. attēls. Regulētā un alternatīvā tirgus emitenti (skaits; 2025. gads salīdzinājumā ar 2024. gadu)

REGULĒTAIS TIRGUS

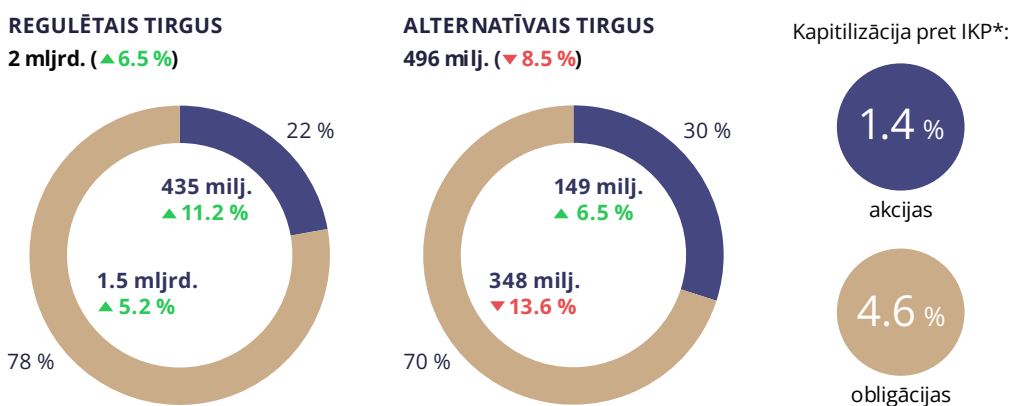
ALTERNATĪVAIS TIRGUS

Avots: <https://nasdaqbaltic.com/lv/>.

Kopējais regulētā tirgus kapitalizācijas apmērs 2025. gada beigās bija 2 mljrd. eiro, bet kopējā alternatīvā tirgus kapitalizācija 2025. gada beigās sasniedza 496.3 milj. eiro. Akciju tirgus kopējais kapitalizācijas apmērs pret IKP bija 1.42 %, savukārt obligāciju tirgus kapitalizācija pret IKP – 4.57 %. Regulētā tirgus kapitalizācija 2025. gadā salīdzinājumā ar 2024. gadu pieauga (+6.5 %), galvenokārt balstoties uz obligāciju segmentu. Lai gan alternatīvajā tirgū bija vērojams neliels kapitalizācijas kritums, dati apliecina, ka tirgus struktūra kļūst noturīgāka – akciju segmentā saglabājas stabils pieaugums. Savukārt regulētajā tirgū vērojama vienmērīga izaugsme abos segmentos, kas kompensē svārstības alternatīvajā tirgū un nodrošina kopējo tirgus attīstību.

41. attēls. Regulētā un alternatīvā tirgus kapitalizācija 2025. gadā (apmērs; eiro; 2025. gads salīdzinājumā ar 2024. gadu)

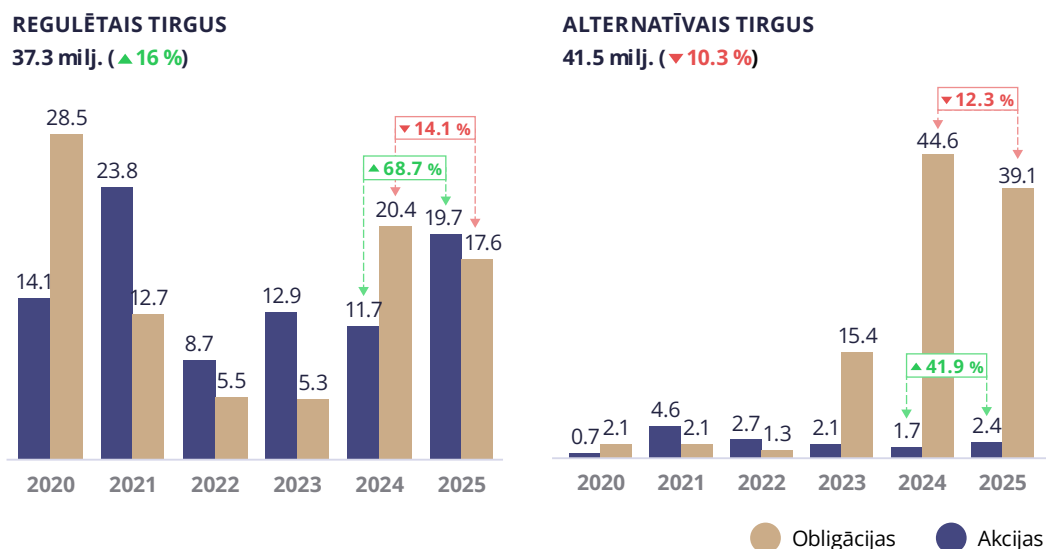

Avots: <https://nasdaqbaltic.com/lv/>.

* IKP 2025. gadam aprēķināts pēc Latvijas Bankas prognozēm +1.7 % no IKP 2024. gada faktiskajās cenās, sk. <https://www.bank.lv/darbibas-jomas/monetaras-politikas-istenosana/prognozes>.

Kopējais regulētā tirgus apgrozījums 2025. gadā sasniedza 37.3 milj. eiro, un tas bija par 16 % vairāk nekā 2024. gadā. Kopējais alternatīvā tirgus apgrozījums bija 41.5 milj. eiro. Neskatoties uz atsevišķiem kritumiem, tirgus dinamika 2025. gadā apliecināja veselīgas struktūras pārmaiņas – pieaugums regulētajā tirgū kompensēja svārstības alternatīvajā tirgū. Ieguldītāju aktivitāte, veicot akciju darījumus, abos tirgos turpināja palielināties, un tas norāda uz pieaugošu interesi un uzticību vietējam kapitāla tirgum.

42. attēls. Regulētā un alternatīvā tirgus apgrozījums (apmērs; milj. eiro; 2025. gads salīdzinājumā ar 2024. gadu)

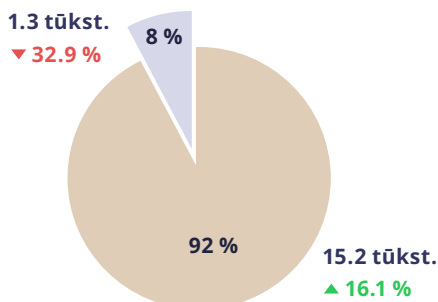
Avots: <https://nasdaqbaltic.com/lv/>.

Kopējais darījumu skaits gan ar obligācijām (+9.9 %), gan ar akcijām (+10.6 %) 2025. gadā turpināja pieaugt. Tas liecina par kopējo tirgus aktivitātes atjaunošanos. Regulētais tirgus saglabāja dominējošu lomu, nodrošinot vairāk nekā 90 % no visiem darījumiem abos segmentos un atspoguļojot stabilu ieguldītāju uzticību. Vienlaikus straujais darījumu pieaugums alternatīvajā tirgū – īpaši akcijās (+84.8 %) – norāda uz augošu interesi par dinamiskākiem un jaunākiem emitentiem.

43. attēls. Regulētajā un alternatīvajā tirgū veiktie darījumi (skaits; 2025. gads salīdzinājumā ar 2024. gadu)

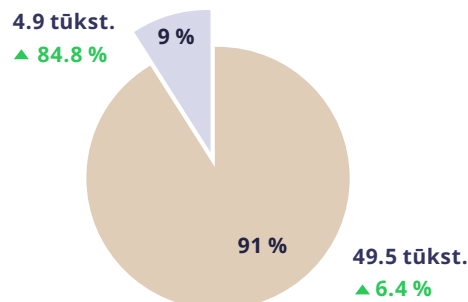
DARĪJUMI AR OBLIGĀCIJĀM

16.5 tūkst. (▲ 9.9 %)

DARĪJUMI AR AKCIJĀM

54.3 tūkst. (▲ 10.6 %)

● Regulētais tirgus ● Alternatīvais tirgus

Avots: <https://nasdaqbaltic.com/lv/>.

Tirgus attīstības sekmēšanai Latvijas Banka 2025. gadā veica vairākas aktivitātes.

- 2025. gada 12. februārī notika jau piektais Latvijas kapitāla tirgus forums "**No stratēģiskiem lēmumiem līdz investoru uzticībai**". Forums pulcēja nozares ekspertus, investorus, uzņēmumu pārstāvjus un politikas veidotājus, lai veicinātu diskusijas par kapitāla tirgus piedāvātajām iespējām un par to, kas nepieciešams, lai piesaistītu privātos un institucionālos ieguldītājus Latvijas kapitāla tirgum, un ko vēl var darīt straujākai Latvijas kapitāla tirgus attīstībai, lai maksimāli izmantotu tā potenciālu.
- Forumā Latvijas Banka iepazīstināja ar tās izstrādāto jauno **10 soļu programmu Latvijas kapitāla tirgus attīstībai 2.0**. Programma ietver konkrētus pasākumus, lai veicinātu gan valsts, gan privātā sektora ieguldījumus un dzīvotspējīgu un dinamisku kapitāla tirgu, kā arī nodrošinātu efektīvu regulējumu un finanšu pratības uzlabošanu.
- Darbību pārskata gadā turpināja Latvijas Bankas izveidotā Vērtspapīru smilšskaste. Līdz 2025. gada beigām atbalstu bija saņēmuši un gatavību piesaistīt finansējumu Latvijas kapitāla tirgū pārbaudījuši astoņi uzņēmumi. Vērtspapīru smilšskastes dalībniece SIA "Rīgas ūdens" savā pirmajā publiskajā Eiropas zaļo obligāciju piedāvājumā 2025. gada vasarā veiksmīgi piesaistīja 20 milj. eiro. 2026. gada sākumā lēmumu gatavoties akciju publiskai kotācijai biržā ir pieņēmusi arī Vērtspapīru smilšskastes dalībniece SIA "Rīgas namu pārvaldnieks".

Kapitāla tirgus uzraudzība

2025. gada 1. janvārī stājās spēkā 2024. gada rudenī pieņemtā Ilgtspējas informācijas atklāšanas likuma prasības:

- pienākums visām lielajām sabiedrībām, uz kurām iepriekš vēl neattiecās prasības par nefinanšu paziņojuma sagatavošanu, sagatavot ilgtspējas ziņojumu;
- pienākums sabiedrībām, kurām jau bija jāgatavo nefinanšu paziņojums, 2025. gadā iesniegtot gada pārskatu par 2024. gadu, vadības ziņojumā iekļaut ilgtspējas ziņojumu.

Prasības mērķis ir nodrošināt publiski pieejamu un salīdzināmu informāciju un izprast uzņēmuma darbības ietekmi uz tādiem ilgtspējas faktoriem kā vide, sociālā joma, cilvēktiesības un pārvaldības jautājumi. Ilgtspējas informācijas atklāšanas likums nosaka likuma subjekta (uzņēmuma) pienākumu kā

daļu no uzņēmuma gada pārskata sagatavot ilgtspējas ziņojumu un konsolidēto ilgtspējas ziņojumu (ja tāds jā sagatavo) un iekļaut tos uzņēmuma vadības ziņojumā. Ilgtspējas ziņojums jā sagatavo saskaņā ar [Eiropas Savienības ilgtspējas ziņošanas standartiem](#).

Ievērojot minēto, Latvijas Banka 2025. gadā veica emitentu sagatavoto 2024. gada ilgtspējas ziņojumu pārbaudes.

Papildus minētajam Latvijas Banka veica emitentu uzraudzību, fokusējoties uz šādām aktivitātēm:

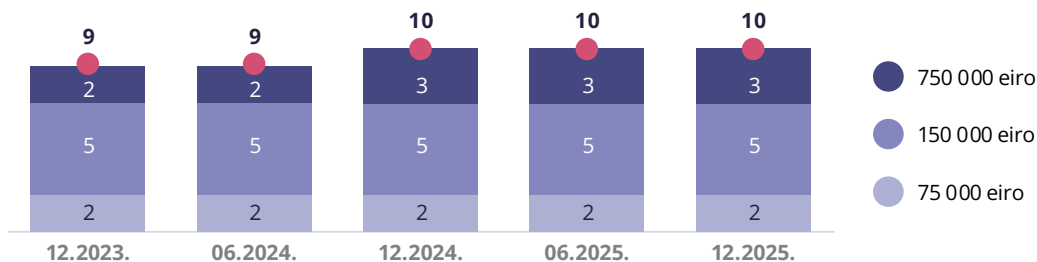
- savlaicīgas regulētās informācijas atklāšanas pārbaudes;
- padziļinātās gada pārskatu un starpperiodu pārskatu pārbaudes;
- emitentu publiskoto ziņu konsekvences pārbaudes;
- 2024. gada korporatīvās pārvaldības ziņojumu pārbaudes;
- pārbaude par atalgojuma ziņojumu iesniegšanu;
- akciju sabiedrību akcionāru sapulču attālinātās norises un balsošanas pirms akcionāru sapulces prakses izpēte;
- akciju atpirkšanas darījumu uzraudzība.

Latvijas Banka 2025. gadā sāka trīs administratīvos procesus. Viens tika sākts par revidētā gada pārskata nepublicēšanu. Emitentam tika piemērota sankcija – naudas sods 6000 eiro apmērā. Otrs administratīvais process pret finanšu instrumentu tirgus dalībnieku tika sākts par paziņojuma par nozīmīgas līdzdalības iegūšanu un zaudēšanu neiesniegšanu. Tirgus dalībniekam tika piemērota sankcija – naudas sods 40 000 eiro apmērā. Trešais administratīvais process pret finanšu instrumentu tirgus dalībnieku tika sākts par paziņojuma par personas, kas cieši saistīta ar personu, kura pilda pārvaldības funkcijas, darījumu ar emitenta finanšu instrumentiem neiesniegšanu un paziņojuma par nozīmīgas līdzdalības iegūšanu un zaudēšanu neiesniegšanu. Tirgus dalībniekam tika piemērota sankcija – naudas sods 27 500 eiro apmērā. Papildus Latvijas Banka 2025. gadā emitentiem izteica sešus aizrādījumus par novēlotu regulētās informācijas atklāšanu.

ieguldījumu pakalpojumu attīstība

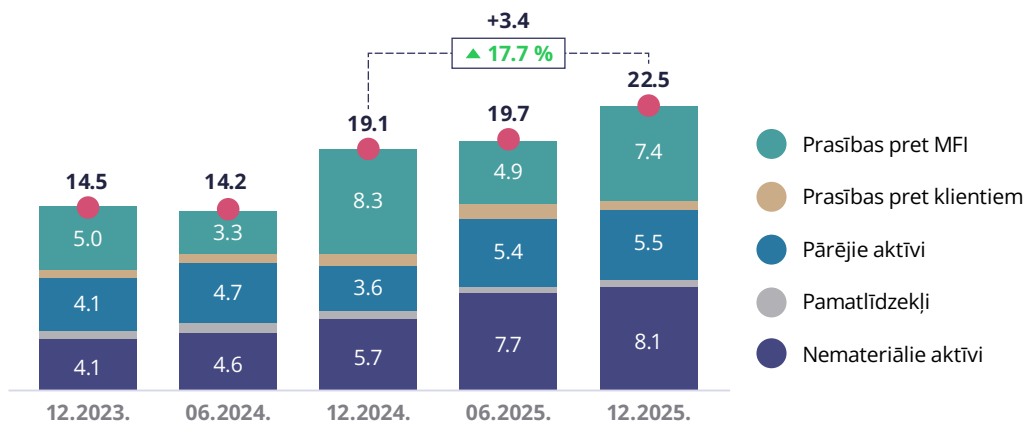
Licencēto IBS skaits 2025. gadā saglabājās nemainīgs – kopumā 10 tirgus dalībnieki turpināja darbību ar Latvijas Bankas izsniegtu licenci. Kopš 2024. gada beigām nebija mainījies to sadalījums pēc sākotnējā kapitāla apmēra. Daļa IBS attīstīja darbību, paplašinot licences tvērumā iekļauto produktu klāstu vai pārrobežu darbību, bet dažas IBS paplašināja licences tvērumu ar papildu ieguldījumu pakalpojumiem vai blakuspakalpojumiem.

44. attēls. IBS skaits pēc sākotnējā kapitāla apmēra

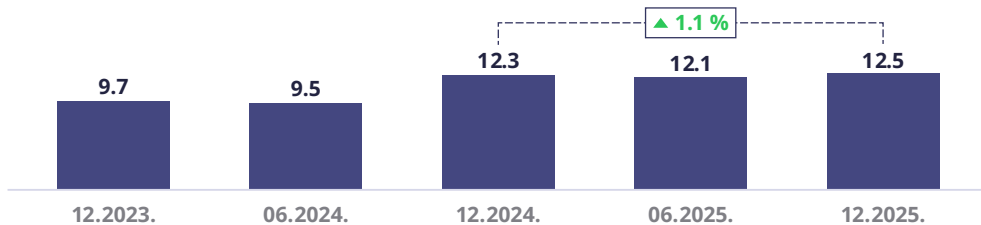
Kopējie šā segmenta aktīvi 2025. gada 31. decembrī sasniedza 22.5 milj. eiro, kas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu bija par 17.7 % vairāk. To galvenokārt ietekmēja nemateriālo aktīvu pieaugums, kas saistīts ar lielākiem ieguldījumiem IT attīstībā. Lielu daļu aktīvu veidoja arī prasības pret MFI.

45. attēls. IBS aktīvu apmērs un struktūra (apmērs; milj. eiro; 2025. gads salīdzinājumā ar 2024. gadu)

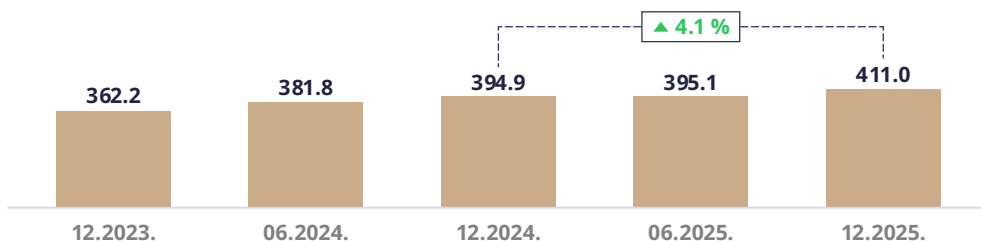
Lai stiprinātu finansiālo noturību un klientu apkalpošanas kapacitāti, IBS apmaksāto pamatkapitālu 2025. gadā palielināja par 19.5 milj. eiro. Savukārt kapitāls un rezerves pieauga par 1.1 %.

46. attēls. IBS kapitāls un rezerves (apmērs; milj. eiro; 2025. gads salīdzinājumā ar 2024. gadu)

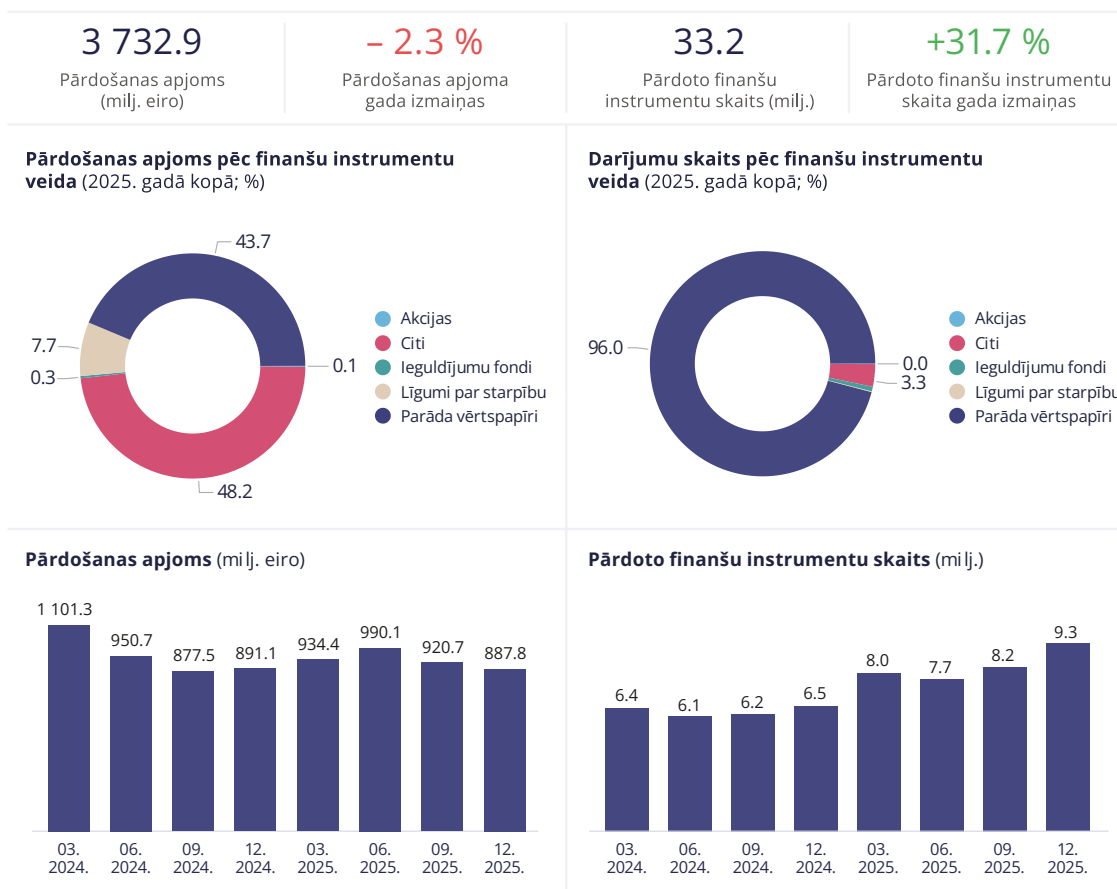
Neraugoties uz 2025. gada nelabvēlīgo noskaņojumu un svārstībām finanšu tirgos, kā arī lielo nenoteiktību, IBS klientu skaits un turējumā esošo aktīvu apmērs turpināja pieaugt. Proti, IBS kopējais klientu skaits 2025. gada beigās sasniedza 411 tūkstošus, kas ir par 4.1 % vairāk nekā iepriekšējā gada beigās.

47. attēls. IBS klientu skaits (skaits; tūkst.; 2025. gads salīdzinājumā ar 2024. gadu)

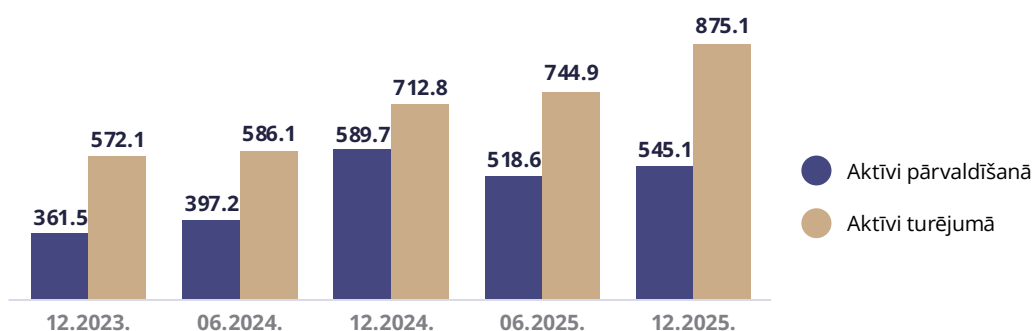

Finanšu instrumentu pārdošanas apjoms 2025. gada beigās sasniedza 887.8 milj. eiro. Gada laikā pārvaldīšanā esošie aktīvi sasniedza 545.1 milj. eiro, bet turējumā esošie aktīvi pieauga par 22.8 % un sasniedza 875.1 milj. eiro.

48. attēls. Pārdotie finanšu instrumenti

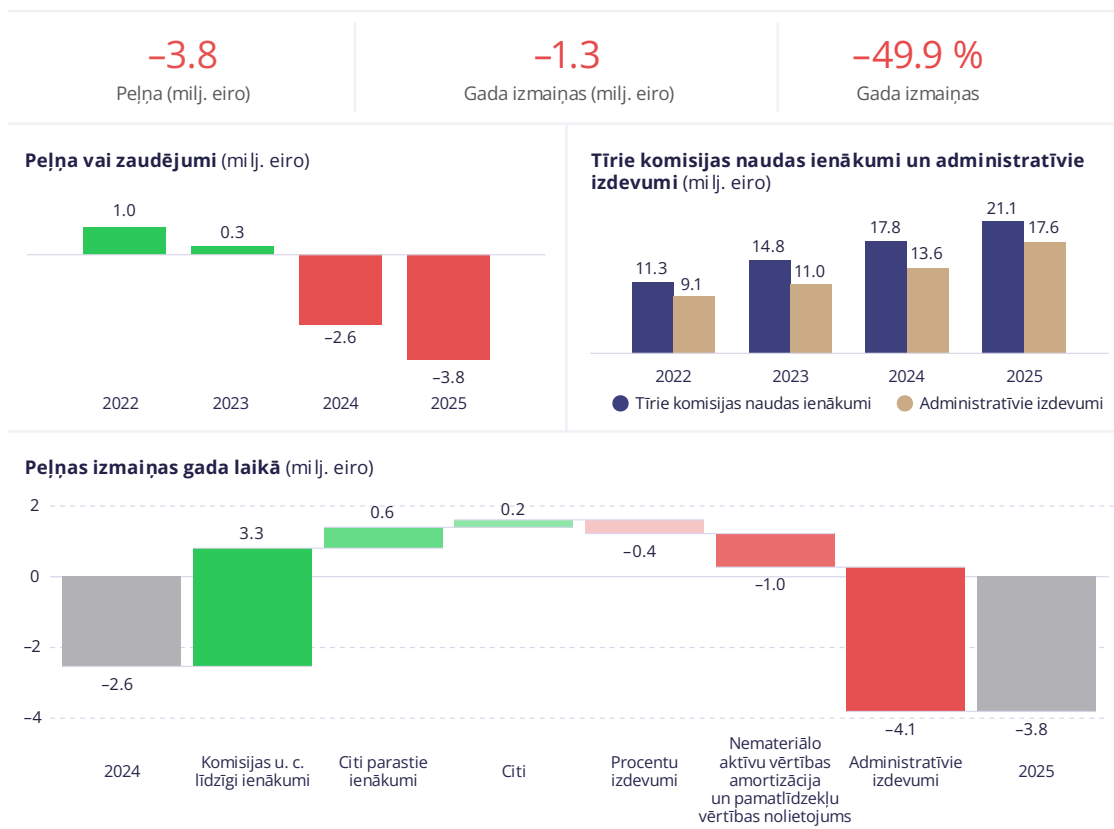
49. attēls. Aktīvi pārvaldīšanā un turējumā (apmērs; milj. eiro)

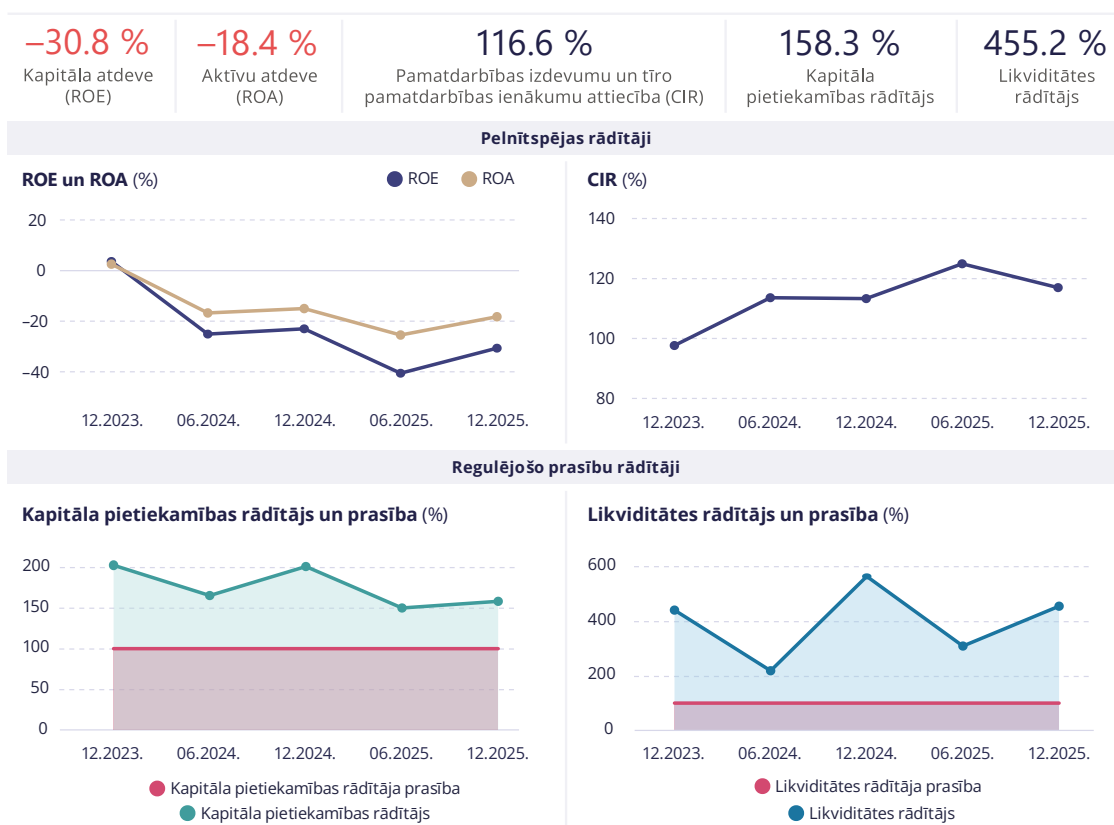
Neskatoties uz ieguldītāju uzticību, IBS 2025. gadu noslēdza ar zaudējumiem 3.8 milj. eiro apmērā, kā arī IBS segmenta vidējā kapitāla atdeve (ROE) 2025. gadā bija negatīva (-30.8%). Šādu rādītāju iemesls bija efektīvās IT sistēmās veiktie ieguldījumi. Vienlaikus tīrie komisijas naudas ienākumi, kas veido būtiskāko IBS ieņēmumu daļu, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu pieauga par 18.4% un sasniedza 21.1 milj. eiro.

Regulējošo prasību izpilde saglabājās augstā līmenī – kapitāla pietiekamības rādītājs (158.3%) un likviditātes rādītājs (455.2%) būtiski pārsniedza noteiktās minimālās prasības (100%).

50. attēls. Peļņa

51. attēls. Pelnītspējas un regulējošo prasību rādītāji

Ieguldījumu brokeru sabiedrību uzraudzība

Lai nodrošinātu samērīgu un tirgus lielumam proporcionālu regulējošo vidi un lai tirgus dalībniekiem noteiktās prasības būtu skaidras un nepārprotamas, 2025. gadā tika sākts Vienkāršošanas un sloga mazināšanas projekts, kura ietvaros tika īstenotas arī vairākas iniciatīvas attiecībā uz IBS darbības regulējuma pilnveidi.

Nolūkā veicināt finanšu pakalpojumu un produktu kvalitāti, stiprināt klientu interešu aizsardzību, kā arī sekmēt klientu uzticību finanšu sektoram turpinājās darbs pie [Finanšu instrumentu tirgus direktīvas](#) (MIFID II) aktualizēto prasību ieviešanas, kā arī tika sniegti nepieciešamie skaidrojumi par to piemērošanu praksē. Savukārt IBS finansiālās stabilitātes un kapitāla prasību jeb prudenciālajā jomā turpinājās [ieguldījumu uzņēmumu regulas](#) un [ieguldījumu uzņēmumu direktīvas](#) pārskatīšanas procesa izpēte un skaidrojumu sniegšana tirgus dalībniekiem.

Lai pārliecinātos, kā IBS ievēro normatīvajos aktos noteiktās prasības attiecībā uz atalgojuma politiku un praksi, Latvijas Banka veica neklātienas tematisko pārbaudi par to, kā IBS atalgojuma politikas un prakse individuālā līmenī atbilst normatīvajiem aktiem. Pēc pārbaudes rezultātu apkopošanas IBS saņēma informāciju par konstatētajām nepilnībām un rekomendācijas atalgojuma politikas un prakses pilnveidošanai.

Pārskatāmības veicināšanai un ieguldītāju aizsardzības stiprināšanai Latvijas Banka veica finanšu tirgus izpēti un informēja sabiedrību par tajā identificētajiem nelicencētajiem ieguldījumu pakalpojumu sniedzējiem, kuri piedāvā finanšu pakalpojumus bez nepieciešamās atļaujas.

Papildus minētajam Latvijas Banka veica IBS uzraudzību, 2025. gadā fokusējoties uz šādām aktivitātēm:

- IBS neklātienas tematiskās pārbaudes par to darbinieku zināšanu un kompetences nodrošināšanu ilgtspējas jomā;
- ziņošanas par vērtspapīru finansēšanas darījumiem pārbaude;
- ziņošanas par atvasināto instrumentu līgumiem pārbaude;
- ieguldījumu pakalpojumu sniedzēju neklātienas tematiskās pārbaudes par informācijas atklāšanas prasību izpildi ilgtspējas jomā;
- tirgus dalībnieku rīcības vai darbības atbilstības nodrošināšana;
- UPNP.

UPNP rezultātā Latvijas Bankas uzraudzības komiteja nolēma divām IBS noteikt vairākus uzraudzības pasākumus un rekomendācijas.

Finanšu instrumentu tirdzniecības vietu un centrālā vērtspapīru depozitārija uzraudzība

2025. gads AS "Nasdaq Riga" darbībā bija intensīvs saistībā ar lielu obligāciju emisiju aktivitāti, kā arī jaunu obligāciju emitentu ienākšanu tirgū.

Regulētā tirgus – AS "Nasdaq Riga" – un daudzpusējās tirdzniecības sistēmas jeb alternatīvā tirgus *First North* uzraudzības fokusā 2025. gadā bija:

- pirmstirdzniecības un pēctirdzniecības informācijas atklāšana;
- sadarbība saistībā ar emitentu iekļaušanos tirgū;
- atbilstīga finanšu instrumentu tirdzniecības nodrošināšana;
- AS "Nasdaq Riga" noteikumu un lēmumu atbilstības izvērtēšana.

Atbilstoši veikto aktivitāšu rezultātiem AS "Nasdaq Riga" nodrošināja publiskās informācijas apriti un tirgus pārskatāmību.

Centrālā vērtspapīru depozitārija Nasdaq CSD SE uzraudzības fokusā 2025. gadā bija:

- gadskārtējā darbības atbilstības novērtēšana saskaņā ar [Centrālo vērtspapīru depozitāriju regulas](#) 22. pantu (finanšu stabilitāte, biznesa risks, kapitāla prasības, operacionālais risks, darbības nepārtrauktības risks, juridiskais risks, vērtspapīru norēķinu sistēmas darbības izvērtēšana, saikņu darbība, incidentu pārvaldība, kiberneturība, darbības atjaunošanas plāns, iekšējās kontroles sistēma, pārvaldība, depozitārija pakalpojumu pieejamība, depozitārija saiknes, ārpalpojumi, informācijas atklāšana, depozitārija procedūras dalībnieku maksātspējas gadījumā). Novērtēšanas rezultātā depozitārijam tika izteiktas rekomendācijas;
- centrālā vērtspapīru depozitārija risku novērtēšanas metodoloģijas pilnveidošana;
- regulāri neklātienē uzraudzības pasākumi (iesniegto pārskatu, ziņojumu un citas informācijas izvērtēšana, tikšanās ar Nasdaq CSD SE atbildīgajiem darbiniekiem);
- sadarbība Nasdaq CSD SE uzraudzības kolēģijas ietvaros ar Lietuvas, Igaunijas un Islandes uzraudzības iestādēm un centrālajām bankām (notika divas uzraudzības kolēģijas sanāksmes).

Finanšu instrumentu tirdzniecības un ieguldītāju darbības uzraudzība

Finanšu instrumentu tirdzniecības un ieguldītāju darbības uzraudzības fokusā 2025. gadā bija:

- finanšu instrumentu tirdzniecības uzraudzība;
- tirgus dalībnieku par aizdomīgiem darījumiem un rīkojumiem iesniegto ziņojumu izskatīšana;
- padziļinātas pārbaudes par aizdomīgiem darījumiem (tirgus manipulācijas, iekšējās informācijas izmantošana);
- sadarbība un informācijas apmaiņa ar citu valstu uzraudzības iestādēm;
- savlaicīga un korekta ieguldītāju paziņojumu iesniegšana.

Komunikācijas par ieguldījumiem pārskatāmība

Ar informācijas par ieguldījumiem izplatīšanu sociālajos medijos ir saistīti īpaši riski. Trūkstoša vai nepareiza informācija var radīt patērētājiem būtiskas finansiālās sekas. EVTI ir publicējis [faktu lapu](#), kas adresēta finanšu ietekmētājiem. Faktu lapā ir paskaidrotas minimālās juridiskās un materiālās prasības, kas jāievēro, sniedzot informāciju par finanšu produktiem.

Lai nodrošinātu Latvijas klientu interešu papildu aizsardzību, Latvijas Banka 2025. gadā:

- veica digitālā satura autoru (influenceru), kas sociālajos medijos izplata ar ieguldījumiem saistītu informāciju, tematisko pārbaudi, kuras mērķis bija noskaidrot un novērtēt gan ieguldījumu pakalpojumu sniedzēju praksi, izmantojot digitālā satura autorus savās sabiedrisko attiecību un komunikācijas aktivitātēs, gan arī digitālā satura autoru izplatītā satura atbilstību regulējuma prasībām. Pārbaudē tika vērtēta ieguldījumu pakalpojumu sniedzēju, t. sk. kredītiestāžu un IBS, sadarbība ar digitālā satura autoriem, kā arī atlasīto digitālā satura autoru sociālajos medijos izplatītā ar ieguldījumiem saistītā informācija;
- rīkoja ieguldījumu pakalpojumu sniedzējiem attālinātu semināru, lai sniegtu aktuālo informāciju par komunikāciju ieguldījumu pakalpojumu sniegšanas jomā;
- "Finanšu pratības nedēļas 2025" laikā organizēja atklātu diskusiju "[Finanses + influenceri = finfluenceri. Pa vidu mēs. Kā orientēties?](#)".

Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju un drošības risku uzraudzība

Latvijas Bankas paveiktais digitālās darbības noturības regulējuma ieviešanā

Lai nodrošinātu tiesiskus priekšnoteikumus finanšu tirgus digitālās darbības noturības un mākslīgā intelekta izmantošanas prasību piemērošanai, tika pieņemts un 2025. gada 1. oktobrī stājās spēkā [Finanšu tirgus digitālās darbības noturības un mākslīgā intelekta izmantošanas likums](#). Likuma mērķis ir nodrošināt, ka finanšu sektora iestādes spēj droši un nepārtraukti darboties arī digitālu traucējumu, kiberuzbrukumu vai tehnoloģisku risku gadījumā. Regulējums nosaka finanšu tirgus dalībniekus, kuriem tiek piemērotas pilnās un kuriem vienkāršotās digitālās darbības noturības prasības. Likums nosaka arī mākslīgā intelekta izmantošanu finanšu jomā, lai nodrošinātu atbildīgu, pārskatāmu un drošu tehnoloģiju lietojumu.

Latvijas Banka pārskata gadā izstrādāja digitālās darbības noturības prasības tiem finanšu tirgus dalībniekiem, uz kuriem neattiecas [Digitālās darbības noturības regulas \(DORA\)](#) prasības, t. sk. nelieliem AIF pārvaldniekiem, apdrošināšanas starpniekiem un krājaizdevu sabiedrībām. Latvijas Bankas 2026. gada 5. janvāra noteikumi Nr. 409 "[Prasības digitālās darbības nepārtrauktības un noturības jomā finanšu tirgus dalībniekiem, kuriem nepiemēro Eiropas Parlamenta un Padomes 2022. gada 14. decembra regulu \(ES\) 2022/2554 par finanšu nozares digitālās darbības noturību un ar ko groza regulas \(EK\) Nr. 1060/2009, \(ES\) Nr. 648/2012, \(ES\) Nr. 600/2014, \(ES\) Nr. 909/2014 un \(ES\) 2016/1011](#)" stājās spēkā 2026. gada 15. janvārī. Noteikumu mērķis ir nodrošināt vienotu pieeju un rīcību attiecībā uz digitālās darbības noturības prasībām arī nelielu finanšu tirgus dalībnieku darbībā, tādējādi stiprinot finanšu sektora kiberdrošību un digitālās darbības noturību, lai visi finanšu tirgus dalībnieki spētu droši darboties arī kiberapdraudējumu vai tehnoloģisku traucējumu gadījumā. Prasības finanšu tirgus dalībniekiem tiek piemērotas, ņemot vērā proporcionalitātes principu un uz risku pārvaldību balstītu pieeju, ņemot vērā darbības jomu, darbinieku skaitu, sniegto pakalpojumu veidu, kā arī to sarežģītību un kopējo IT izmantošanas līmeni.

Latvijas Bankas paveiktais mākslīgā intelekta izmantošanas regulējuma ieviešanā

2024. gada 1. augustā stājās spēkā pirmais ES visaptverošais mākslīgā intelekta regulējums – [Mākslīgā intelekta akts](#) (MI akts), kurš ir tieši piemērojams visās ES dalībvalstīs. MI akts nosaka virkni saskaņotu noteikumu un uzdevumu, kas ES dalībvalstīm jāveic, lai tajā minētās prasības līdz 2026. gada 2. augustam tiktu ieviestas nacionālajos tiesību aktos. MI aktā noteiktās mākslīgā intelekta izmantošanas prasības finanšu tirgus dalībniekiem piemēro atbilstoši MI akta 2. pantam.

Ņemot vērā, ka lielākā daļa MI akta prasību tiks piemērotas no 2026. gada 2. augusta, Latvijas Banka pārskata gadā piedalījās vairāku ar MI aktu saistītu uzraudzības, analītikas un praktisku ieviešanas atbalsta pasākumu īstenošanā gan EK tematiskajās darba apakšgrupās ES līmenī, gan Eiropas finanšu uzraudzības sistēmā, ko veido trīs uzraudzības iestādes: EVTI, EBI un EAAP. Latvijas Banka sagatavoja un publicēja uzrauga gaidas par mākslīgā intelekta izmantošanu kredītiestādēs, tostarp nepieciešamību veikt stabilu pārvaldību un kontroli, ņemot vērā MI akta prasību pakāpenisku piemērošanu.

Latvijas Bankas tīmekļvietnē ir publicēti [skaidrojumi](#) par MI akta piemērošanu un uzraudzību attiecībā uz mākslīgā intelekta izmantošanu finanšu sektorā un ar to saistītajām vadlīnijām, DORA kontekstā sasaistot tos ar plašākiem digitālās darbības noturības un IKT riska pārvaldības aspektiem finanšu tirgū.

Eiropas Savienības kibertelpa

Saskaņā ar Eiropas Savienības Kiberdrošības aģentūras sniegtajiem datiem 2025. gadā ES finanšu sektora kiberincidentu apmērs sasniedza 4.7 % no visiem apkopotajiem kiberincidentiem. Tos raksturo izteikti mērķēti uzbrukumi, lai traucētu pakalpojumu pieejamību. Draudu struktūrā dominēja izkliedētās pakalpojumatteices (DDoS) uzbrukumi 83.5 % apmērā no finanšu sektorā fiksētajiem incidentiem, būtiski pārsniedzot kibernetizācijas izraisīto gadījumu (14.8 %) un valstu atbalstītu vai valstu interesēm piesaistītu aktivitāšu (1.7 %) īpatsvaru. Tas liecina, ka finanšu sektors ir īpaši pakļauts publiski pamanāmām, ātri īstenojamām un plaši mērogojamām aktivitātēm, kuru galvenais mērķis ir traucēt pakalpojumu darbību un radīt neuzticēšanos finanšu sistēmai kopumā. Latvijas Banka 2025. gadā nesaņēma ziņojumus par būtiskiem ar IKT saistītiem incidentiem, kuru cēlonis būtu veiksmīga neatļauta piekļuve vai ielaušanās finanšu tirgus dalībnieku sistēmās.

Kiberincidentu skaits finanšu sektorā sasniedza 11 % no augstas ietekmes incidentiem, par kuriem saskaņā ar [Tiklu un informācijas sistēmu drošības direktīvu](#) tika ziņots Eiropas Savienības Kiberdrošības aģentūrai.

Kopumā finanšu sektora riska profils iezīmē paaugstinātu operacionālo un reputācijas risku, ko nosaka lielais DDoS uzbrukumu apmērs un banku pakalpojumu kritiskā nozīme ikdienas norēķinos.

IKT drošības un kiberriski Latvijas kibertelpā

Kiberincidenti Latvijā 2025. gadā ietvēra notikumus, kas apdraudēja apstrādātus datus vai tādu pakalpojumu pieejamību, autentiskumu, integritāti un konfidencialitāti, kurus piedāvā tīklu un informācijas sistēmas vai kuri pieejami ar tīklu un informācijas sistēmu starpniecību. Papildus pieauga netiešie riski, kas saistīti ar piegādes ķēdēm un ārpakalpojumu sniedzējiem, kurus uzbrucēji izmanto kā ērtāko veidu, lai piekļūtu mērķa infrastruktūrai. Kopš Krievijas pilnmēroga iebrukuma Ukrainā palielinās ne vien kiberuzbrukumu apjoms, bet arī to sarežģītība, turklāt uzbrucēji arvien ātrāk pielāgojas aizsardzības pasākumiem. Tas, savukārt, veicina atbilstošu tehnoloģisko aizsardzības risinājumu attīstību un digitālās darbības noturības spēju stiprināšanu.

Finanšu sektora IKT riska uzraudzības fokusa virzieni

IKT incidentu pārvaldība

2025. gads bija pirmais pilnais pārskata periods, kurā finanšu tirgus dalībnieki ziņošanā par būtiskiem ar IKT saistītiem incidentiem pilnā mērā piemēroja DORA prasības, kā arī ar to saistītos regulatīvos tehniskos standartus, tostarp [Regulu par ziņojumu saturu un termiņiem](#).

Saskaņā ar DORA prasībām Latvijas finanšu tirgus dalībniekiem ir pienākums bez liekas kavēšanās ziņot par būtiskiem ar IKT saistītiem incidentiem, noteiktajos termiņos iesniedzot sākotnējo paziņojumu, starpposma ziņojumu un gala ziņojumu. Regulējuma mērķis ir nodrošināt savlaicīgu uzraudzības iestāžu informēšanu, kā arī veicināt vienotu pieeju un augstu digitālās darbības noturības līmeni finanšu sektorā.

2025. gada pirmajā pusē būtisku ar IKT saistītu incidentu ziņojumu skaits bija salīdzinoši neliels. Tas atspoguļoja gan atšķirīgu iestāžu darbības mērogu un pakalpojumu profilu, gan arī pakāpenisku pielāgošanos jaunajām ziņošanas prasībām. Gada gaitā ziņošanas disciplīna un izpratne par būtiskuma kritērijiem ievērojami uzlabojās. To veicināja Latvijas Bankas skaidrojošais darbs par DORA prasībām un uzraudzības gaidām, kā arī praktiskā pieredze incidentu identificēšanā un klasificēšanā.

Finanšu tirgus dalībnieki arvien skaidrāk apzinās būtisku incidentu sliekšņus un ziņošanas pienākuma piemērošanas principus. Ziņošana par būtiskiem ar IKT saistītiem incidentiem nav formāls administratīvs pienākums, bet gan efektīvas IKT riska pārvaldības sistēmas daļa. Vienlaikus gadījumos, kad incidents nesasniedz būtiskuma sliekšni, tirgus dalībnieki spēj pamatoti izvērtēt tā ietekmi un, ja nepieciešams, atbildīgi informēt attiecīgās kompetentās institūcijas.

Gatavība ziņot par incidentiem, kas saistīti ar IKT

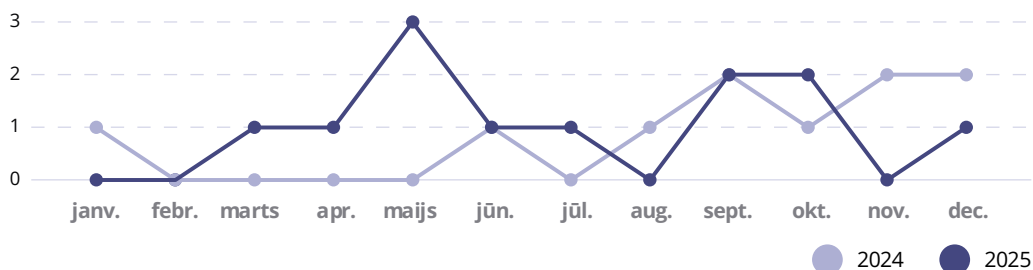
2025. gada jūlijā Latvijas Banka veica pārbaudi par finanšu tirgus dalībnieku gatavību atbilstoši DORA prasībām ziņot par būtiskiem ar IKT saistītiem incidentiem. Pārbaudes rezultāti apliecināja, ka lielākā daļa tirgus dalībnieku (74.5 %) ir izveidojuši iekšējās procedūras šādu incidentu identificēšanai, klasificēšanai un ziņošanai par tiem, tomēr atsevišķos gadījumos bija nepieciešami precizējumi attiecībā uz būtiskuma sliekšņu piemērošanu un termiņu ievērošanu. Ziņot par būtiskiem ar IKT saistītiem incidentiem nebija gatavi 18.2 % finanšu tirgus dalībnieku.

Veicot fokusētas uzraudzības aktivitātes, ar attiecīgajiem tirgus dalībniekiem notika darbs pie iekšējo procedūru pilnveides un ziņošanas procesu precizēšanas. Tā rezultātā pārskata gada otrajā pusē bija vērojama vienmērīgāka un savlaicīgāka ziņošana, kā arī skaidrāka incidentu klasifikācijas prakse.

Būtisku ar IKT saistītu incidentu apmērs

Latvijas Banka 2025. gadā saņēma 12 ziņojumus par būtiskiem ar IKT saistītiem incidentiem (2024. gadā tikai saistībā ar maksājumu pakalpojumiem – 10; tos iesniedza maksājumu pakalpojumu sniedzēji).

52. attēls. Būtiski ar IKT saistīti incidenti (skaits)

Deviņos gadījumos ziņojumus iesniedza kredītiestādes vai ar tām saistīti uzņēmumi. Tas liecina par augstu ziņošanas brieduma līmeni šajā segmentā. Citos finanšu tirgus segmentos būtiskuma sliekšņu sasniegšana objektīvi var būt retāka, ņemot vērā pakalpojumu mērogu, klientu skaitu un darījumu apmēru.

Incidentu ietekme lielākoties izpaudās kā īslaicīga atsevišķu finanšu pakalpojumu nepieejamība klientiem. Vienā gadījumā iestādes pakalpojumi uz noteiktu laiku bija pilnībā nepieejami. 2025. gadā netika konstatēti gadījumi, kuros būtu nozīmīgi apdraudēta finanšu stabilitāte vai radīti sistēmiski finanšu tirgus darbības traucējumi.

Pozitīvi vērtējama tirgus dalībnieku operatīvā rīcība incidentu novēršanā un pakalpojumu atjaunošanā, kā arī savlaicīga klientu informēšana, izmantojot savas tīmekļvietnes, mobilās lietotnes un sociālo mediju platformas.

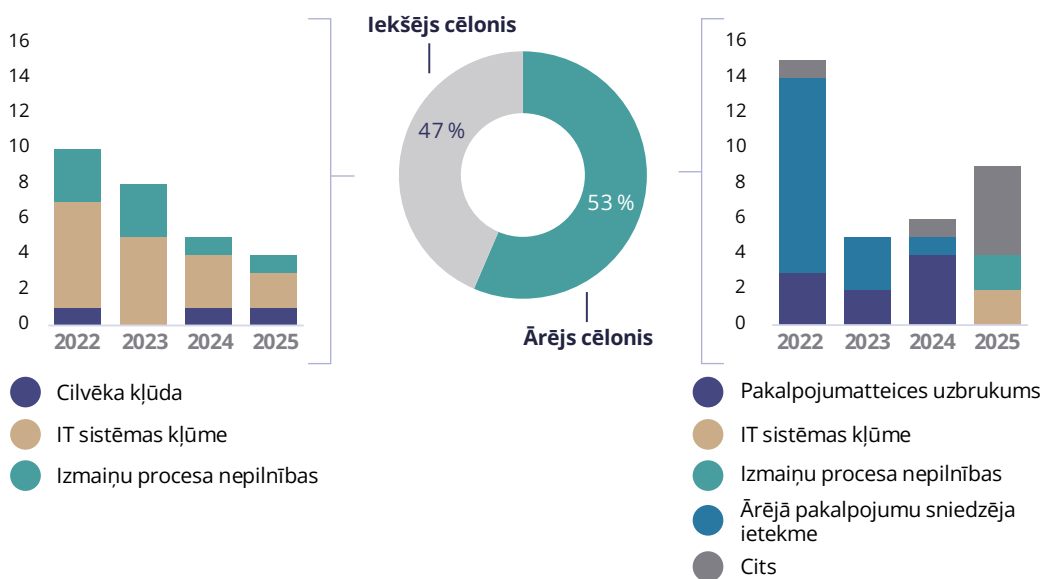
Pārskata gada laikā par būtiskiem ar IKT saistītiem incidentiem sniegto ziņojumu analīze liecina, ka lielākā ietekme bija saistīta ar trešo personu sniegto IKT pakalpojumu stabilitāti un pieejamību. Tas vēlreiz

apliecina finanšu sektora atkarību no ārpalpojumu sniedzējiem, tostarp to piedāvātajiem mākoņpakalpojumu un infrastruktūras risinājumiem.

Incidenti šajā jomā 2025. gadā bija saistīti ar:

- trešo personu sniegto IKT pakalpojumu dīkstāvi vai tehniskiem traucējumiem;
- iekšējām sistēmu konfigurācijas vai programmatūras kļūdām;
- infrastruktūras komponentu darbības pārtraukumiem.

53. attēls. Ar IKT saistīto incidentu cēloņi (skaits)

Divi no ziņotajiem gadījumiem bija ar paaugstinātu operacionālo ietekmi. Vienā gadījumā tirgus dalībnieka infrastruktūra tika ietekmēta datu centra līmenī, noteiktu laiku izraisot plašāku pakalpojumu nepieejamību. Otrā gadījumā ietekme bija saistīta ar globāla IKT pakalpojumu sniedzēja darbības traucējumiem, kas vairākas stundas ietekmēja pakalpojumu pieejamību starptautiskā mērogā.

Abos gadījumos situācija tika nekavējoties kontrolēta, tika aktivizēti darbības nepārtrauktības plāni un īstenoti atjaunošanas pasākumi, tādējādi ierobežojot incidenta ietekmes ilgumu un apjomu. Netika konstatētas sekas, kas radītu sistēmisku risku finanšu tirgus stabilitātei.

Mērķa pārbaude par būtisku ar IKT saistītu incidentu klasifikāciju

2025. gadā Latvijas Banka īstenoja mērķa pārbaudi attiecībā uz būtisku ar IKT saistītu incidentu klasifikācijas, ziņošanas un gūto mācību atbilstību DORA un ar to saistīto īstenošanas tehnisko standartu prasībām.

Pārbaudē tika vērtēti šādi aspekti:

- incidentu klasifikācijas kritēriju piemērošana;
- sākotnējo, starpposma un gala ziņojumu sagatavošanas kārtība;
- termiņu ievērošanas mehānismi;
- gūtās mācības un to dokumentēšana;
- iekšējo procedūru aktualitāte un savstarpējā sasaiste.

Lielāko pārbaudes daļu veidoja tirgus dalībnieku iesniegtās dokumentācijas, t. sk. politiku, procedūru un reģistru, un praktisko gadījumu analīze.

Kā negatīvs signāls vērtējams fakts, ka būtiska tirgus dalībnieku daļa incidentu pārvaldības un ziņošanas procedūras aktualizēja tieši pēc Latvijas Bankas mērķa pārbaudes vajadzībām nosūtītā pieprasījuma saņemšanas. Tas norāda, ka atsevišķos gadījumos procedūru uzturēšana un regulāra pārskatīšana nav pietiekami integrēta ikdienas pārvaldības praksē.

Pozitīvi vērtējams fakts, ka tika konstatēts neliels būtisku pārkāpumu apjoms. Vairāki tirgus dalībnieki saņēma aizrādījumus par dokumentācijas neatbilstību, un Latvijas Banka noteica termiņus trūkumu novēršanai. Četros gadījumos konstatētie trūkumi tika vērtēti kā būtiski, savukārt pārējos gadījumos – kā vidējas vai zemas nozīmības neatbilstības.

Vērtējot faktisko ziņojumu kvalitāti un 2025. gada jūlijā apkopotos rezultātus par spēju pilnvērtīgi piemērot DORA un ar to saistīto īstenošanas tehnisko standartu prasības, secināms, ka aptuveni 58–71 % tirgus dalībnieku spēja bez būtiskām nepilnībām izpildīt visas prasības. Jāņem vērā, ka šajos datos ir iekļauti arī darbību neuzsākuši vai neaktīvi finanšu tirgus dalībnieki, kas kopējo rādītāju ietekmē negatīvi.

Trešo personu, kas sniedz IKT pakalpojumus, uzraudzība un informācijas reģistra iesniegšana

Saskaņā ar DORA 28. pantu finanšu tirgus dalībniekiem ir pienākums uzturēt informācijas reģistru par IKT pakalpojumiem, kurus sniedz trešās personas (informācijas reģistrs), un pēc kompetentās iestādes pieprasījuma to iesniegt. Informācijas reģistra mērķis ir nodrošināt pārskatāmu un strukturētu informāciju par finanšu iestāžu atkarību no trešajām personām, kas sniedz IKT pakalpojumus, tostarp identificēt kritiski svarīgo un svarīgo funkciju izpildē iesaistītās trešās personas, kā arī izvērtēt koncentrācijas un sistēmiskos riskus.

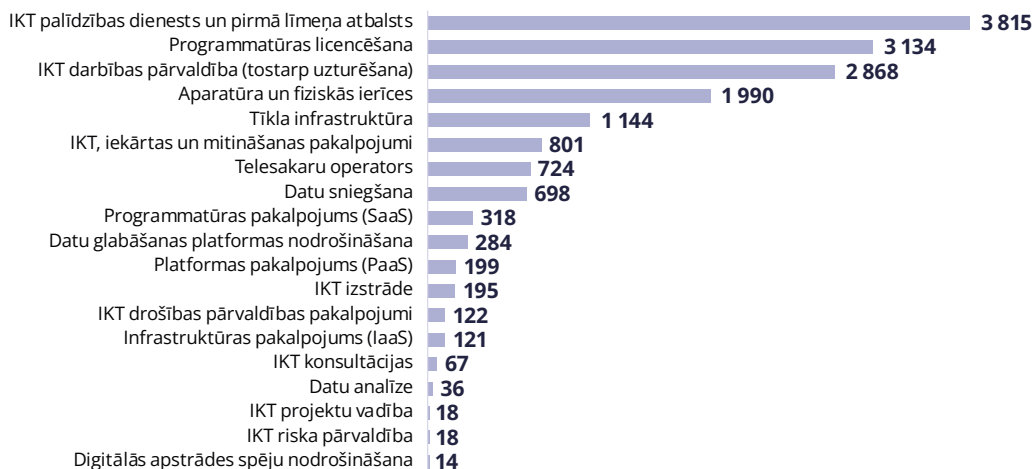
2025. gadā tika īstenota pirmā iesniegto informācijas reģistra datu pārbaude atbilstoši īstenošanas tehnisko standartu prasībām. Nozīmīgo iestāžu gadījumā informācijas reģistra dati tika iesniegti konsolidētā veidā, VUM ietvaros sadarbojoties ar ECB. Mazāk nozīmīgās iestādes un citu finanšu tirgus segmentu dalībnieki informācijas reģistra datus iesniedza tieši Latvijas Bankai.

Pārbaudes rezultātā Latvijas Banka konstatēja:

- 40 % no visiem izvērtētajiem gadījumiem atbilda gan Latvijas Bankas, gan EBI validācijai, kas norāda uz salīdzinoši stabilu datu kvalitātes bāzi;
- 26 % no visiem izvērtētajiem gadījumiem atbilda Latvijas Bankas validācijai, bet neatbilda EBI validācijai, kas norāda uz neatbilstībām tieši EBI noteikumu interpretācijā, datu modelī vai taksonomijas lietojumā;
- 7 % no visiem izvērtētajiem gadījumiem neatbilda nevienai validācijai, kas norāda uz būtiskām ievades, strukturālām vai tehniskām kļūdām un uz vajadzību stiprināt pirmsiesniegšanas pārbaudes un iekšējās kontroles;
- 27 % gadījumu informācijas reģistra dati netiek iesniegti Latvijas Bankai, jo tie tiek iesniegti ECB konsolidētā veidā VUM ietvaros (nozīmīgo iestāžu gadījumā).

Informācijas reģistra datu analīze 2025. gadā sniedza visaptverošu priekšstatu par IKT pakalpojumu, ko finanšu tirgus dalībniekiem sniedz trešās personas, struktūru un koncentrāciju Latvijā.

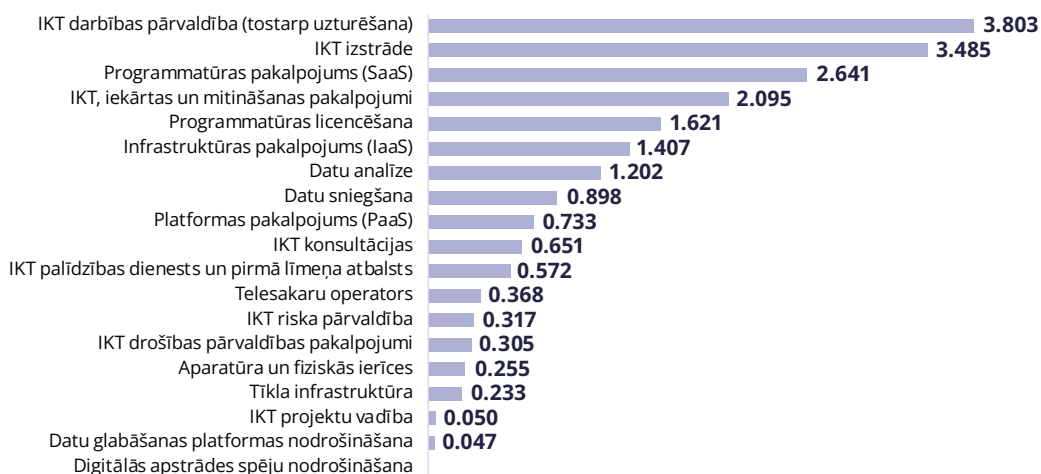
54. attēls. Informācijas reģistra datu dalījums pēc līgumu skaita 2025. gadā

Pārbaudes rezultāti liecina, ka līgumu skaita dalījumā informācijas reģistrā dominē atbalsta un standartizētie pakalpojumi (piemēram, pakalpojumu sniegšana saistībā ar palīdzības dienesta atbalstu un pirmā līmeņa atbalstu ar IKT saistīta incidenta gadījumā, programmatūras licences, infrastruktūras komponenti). DORA kontekstā tas norāda uz plašu trešo personu iesaisti ikdienas darbības nodrošināšanā un līdz ar to uz nepieciešamību konsekventi piemērot trešo personu sniegto IKT pakalpojumu risku pārvaldības prasības visā piegādātāju ķēdē.

Veiktās analīzes rezultātā secināms, ka informācijas reģistra datu pilnīgums attiecībā uz apakšpakalpojumu sniedzējiem un vairāklīmeņu mākoņinfrastruktūras risinājumiem ir kritiski svarīgs priekšnosacījums koncentrācijas un sistēmisko risku pilnīgai novērtēšanai.

55. attēls. Informācijas reģistra datu dalījums pēc līgumu kopējām izmaksām 2025. gadā (milj. eiro)

Informācijas reģistra datu par trešo personu sniegto IKT pakalpojumu izmaksām analīze liecina, ka koncentrācija ir izteiktāka tādās kategorijās kā IKT darbības pārvaldība (pakalpojumu sniegšana saistībā ar infrastruktūras (sistēmu un aparatūras, izņemot tīklu) konfigurēšanu, uzturēšanu, uzstādīšanu, jaudas pārvaldību, darbības nepārtrauktības pārvaldību utt.), IKT izstrāde un mākoņpakalpojumi (īpaši programmatūra kā pakalpojums). DORA kontekstā tie ir segmenti ar potenciāli lielāku ietekmi uz kritiski svarīgajām vai svarīgajām funkcijām, un tie būtu prioritāri jāanalizē padziļināti: līgumu nosacījumi,

incidentu pārvaldība, audita tiesības, piegādātāju atkāpšanās stratēģijas un koncentrācijas riska mazināšana.

Latvijas Banka 2025. gadā organizēja divus tematiskos seminārus un īstenoja papildu aktivitātes, lai sniegtu skaidrojumu par informācijas reģistra tehniskajām prasībām un atbildētu uz biežāk uzdotajiem jautājumiem.

Digitālās darbības noturības mērķa pārbaude

Digitālās darbības noturības aspektus Latvijas Banka 2025. gadā padziļināti vērtēja uzraudzības procesa ietvaros, īstenojot mērķētu padziļinātu (*deep dive*) izvērtējumu digitālās darbības noturības jomā. Šī aktivitāte aptvēra mazāk nozīmīgās kredītiestādes un IBS. Izvērtējums koncentrējās uz IKT riska pārvaldības ietvara esamību un kvalitāti, darbības nepārtrauktības un atjaunošanas plāniem, kā arī digitālās darbības noturības testēšanas praksi.

Pārbaudē Latvijas Banka konstatēja, ka digitālās darbības noturības testu plānošana vairākās iestādēs nav pietiekami strukturēta un balstīta uz risku izvērtējumu. Testēšanas aktivitātes nereti tiek īstenotas fragmentāri vai reaģējot uz konkrētiem notikumiem, nevis kā sistemātiska un uz risku izvērtējumu balstīta plāna daļa. Atsevišķos gadījumos tika konstatēta paļaušanās galvenokārt uz pašu iestāžu iekšēji veiktajiem testiem, neiesaistot neatkarīgus vai ārējas pārbaudes elementus.

Pozitīvi vērtējams tas, ka lielākā daļa iestāžu ir izstrādājušas darbības nepārtrauktības un atjaunošanas plānus un tie praksē ir lietojami krīzes situācijās. Dialogos finanšu tirgus dalībnieki apliecināja, ka šie plāni tiek aktualizēti un ir balstīti uz identificētajām kritiski svarīgajām funkcijām. Tomēr ne visos gadījumos Latvijas Banka konstatēja pietiekamu sasaisti starp kritiski svarīgo funkciju identificēšanu, noturības mērķrādītājiem (piemēram, atjaunošanas laika mērķi (RTO), atjaunošanas punkta mērķi (RPO)) un faktisko testēšanas praksi. IBS segmentā darbības nepārtrauktības un atjaunošanas plāni orientēti vairāk uz IT sistēmu atjaunošanu, nepietiekami pievēršot uzmanību biznesa procesu digitālās darbības noturībai.

Vairākās iestādēs tika konstatēts cilvēkresursu un specializēto zināšanu trūkums digitālās darbības noturības un testēšanas jomā. Tirgus dalībniekiem jāpievērš lielāka uzmanība gan testēšanas regularitātei, gan spējai īstenot sarežģītākas vai uz scenārijiem balstītas pārbaudes.

Mērķa pārbaudē tika vērtēta gatavība veikt padziļinātu testēšanu, tostarp uz scenārijiem balstītas vai draudu vadītas ielaušanās testēšanu. Latvijas Banka konstatēja, ka tikai atsevišķas iestādes ir paredzējušas šādu testēšanas pieeju, bet praksē tā netiek sistemātiski īstenota.

Ņemot vērā DORA prasības attiecībā uz digitālās darbības noturības testēšanu, Latvijas Banka vērsa tirgus dalībnieku uzmanību uz nepieciešamību attīstīt padziļinātas testēšanas mehānismus, īpaši saistībā ar kritiski svarīgo funkciju noturību un sarežģītiem kiberdraudu scenārijiem.

Pārbaudē tika izvērtēta arī IKT drošības un IKT riska pārvaldības ietvara esamība un kvalitāte. Kopumā iestādes ir izveidojušas politiku un procedūru līmeņa dokumentus, tomēr ne vienmēr digitālās darbības noturības jautājumi ir pilnībā integrēti kopējā risku pārvaldības sistēmā.

Pārbaudē tika uzsvērtā nepieciešamība nodrošināt skaidru sasaisti starp šādiem aspektiem:

- IKT risku novērtējumu;
- kritisko funkciju identificēšanu;
- testēšanas plānošanu;
- incidentu pārvaldības mehānismiem.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riska un sankciju riska uzraudzība

NILLTPF riska un sankciju riska uzraudzības mērķis ir nodrošināt, ka finanšu sektorā ir ieviesti atbilstoši un efektīvi kontroles mehānismi, kas novērš finanšu tirgus izmantošanu naudas atmazgāšanai un sankciju pārkāpšanai. Tas ir būtiski arī tādēļ, lai finanšu iestādes varētu sadarboties ar citām finanšu iestādēm visā pasaulē, samazināt starptautisko maksājumu izmaksas un paātrināt maksājumu izpildes ātrumu. Ja finanšu iestādes ieviestās kontroles sistēmas nav efektīvas, citas finanšu iestādes var atteikties tai sadarbību, jo šāda sadarbība var pakļaut šīs finanšu iestādes riskam, ka tās tiek iesaistītas naudas atmazgāšanā un sankciju pārkāpšanā.

MONEYVAL novērtējums

Būtiskākā 2025. gada norise NILLTPFN jomā bija MONEYVAL novērtējuma procesa pabeigšana un ziņojuma apstiprināšana FATF un MONEYVAL plenārsēdē 2025. gada jūnijā. Pirms diviem gadiem Latvija kā pirmā valsts bija pieteikusies jaunajā novērtējuma kārtā. Ziņojums tika publicēts 2026. gada februārī. Tā izskatīšanā kopumā piedalījās ap 800 dalībnieku no 200 valstīm. Šis vērtējums ir ļoti nozīmīgs starptautiskais apliecinājums valsts spējai cīnīties ar finanšu noziegumiem.

Ziņojumā uzsvērts, ka Latvijas Bankas atbildības jomās izpratne par finanšu sektora riskiem ir balstīta uz datiem un atbilstoša, uzraudzības iestāžu piemērotie pasākumi izriet no risku novērtējuma secinājumiem, Latvijas Bankai ir skaidra izpratne par finanšu iestāžu riskiem un uzraudzības efektivitāte ir augsta. Būtiski mazinājušies riski vislielākajā finanšu tirgus segmentā – kredītiestādēs. Atbilstību visos segmentos sekmējis efektīvs uzraudzības process un uzraugu nodrošinātās apmācības un komunikācija. Tā iepriekšējos gadus ir bijusi Latvijas Bankas prioritāte, jo vienota izpratne par normatīvo aktu prasībām ir pamats uz riskiem balstītai pieejai praksē.

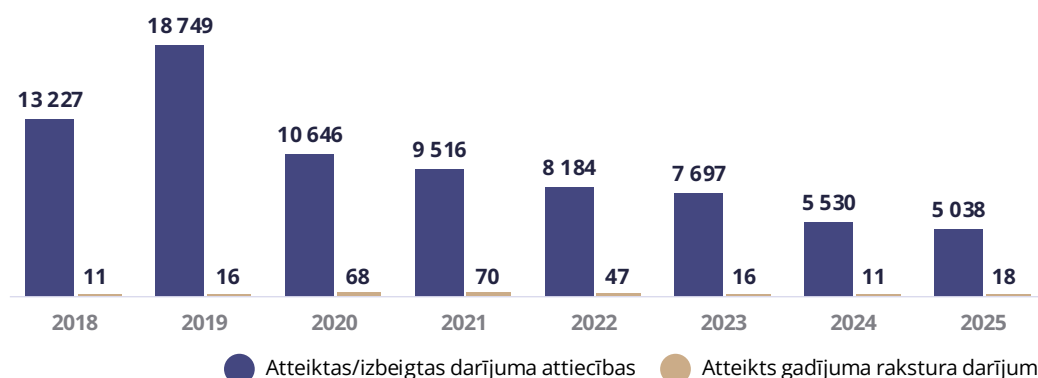
Ar šo novērtējumu esam ieguvuši stabilu pamatu, lai attīstītu tādu finanšu sektoru, kas ir drošs, pieejams, inovatīvs un cieši integrēts Eiropā un kam uzticas Latvijas stratēģiskie partneri un investori.

Finanšu pakalpojumu pieejamība

Latvijas Banka (iepriekš – FKTK) kā nacionālais finanšu sektora uzraugs kopš 2020. gada ir sistemātiski pārskatījusi regulējumu, būtiski mainījusi pārbažu pieeju un veikusi apjomīgu izglītojošo darbu, un tam ir rezultāts. 2025. gada aptaujas dati liecina, ka 85 % Latvijas uzņēmēju nesaskaras ar problēmām sadarbībā ar Latvijas komercbankām.

Jau no 2020. gada vērojama pozitīva tendence – samazinās tādu gadījumu skaits, kad klientiem tiek atteiktas darījuma attiecības vai tās tiek pārtrauktas. Atteikto vai izbeigto darījuma attiecību skaits ir tikai 0.2 % no kopējā kredītiestāžu segmentā apkalpoto klientu skaita.

56. attēls. Atteiktās vai izbeigtās darījuma attiecības un atteiktie gadījuma rakstura darījumi (skaits)

Lai risinātu konkrētus gadījumus, kad klienti saskārušies ar problēmām finanšu pakalpojumu saņemšanā, Latvijas Banka 2025. gadā organizēja vairākus mediācijas procesus starp klientu un kredītiestādi.

Pārbaudes un to rezultāti

Latvijas Banka 2025. gadā veica septiņas klātienē pārbaudes NILLTPF riska un sankciju riska pārvaldības jomā: trijās kredītiestādēs, divās IBS, vienā elektroniskās naudas iestādē un vienā AIF pārvaldniekā. Veiktajās pārbaudēs tika identificēti atsevišķi trūkumi iestāžu iekšējās kontroles sistēmās, t. sk. klientu izpētes un darījumu uzraudzības procesos, īpaši uz risku balstītas pieejas piemērošanā praksē atbilstoši iestādes darbības veidam. Visos gadījumos, kad tika konstatēti trūkumi, Latvijas Banka noteica prasību izstrādāt trūkumu novēršanas plānu. Ievērojot 2024. gada pārbaudēs konstatētos pārkāpumus, Latvijas Banka vienam maksājumu pakalpojumu sniedzējam, kas Latvijā darbojas uz dibināšanas brīvības pamata, 2025. gadā piemēroja brīdinājumu, kā arī uz noteiktu laiku apturēja vienas valūtu tirdzniecības sabiedrības darbību.

Finanšu iestādes pārskata gadā regulāri iesniedza Latvijas Bankai jauna produkta vai pakalpojuma attīstīšanai izstrādātās procedūras. Latvijas Banka pēc šo procedūru izvērtēšanas sniedza ieteikumus trūkumu novēršanai, lai jau preventīvi nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku finanšu iestāžu iekšējās kontroles sistēmu darbību.

Regulējošo prasību ietvara pārmaiņas

Finanšu tirgus dalībnieku darbības tiesiskā regulējuma pilnveide

Vienkāršs, efektīvs un saprotams regulējums ir veiksmīgas finanšu sektora attīstības priekšnosacījums, tādēļ regulējuma pilnveide ir Latvijas Bankas ikdienas darba neatņemama sastāvdaļa, kas cieši saistīta gan ar finanšu sistēmas stabilitātes stiprināšanu, gan ar vides radīšanu ilgtspējīgai izaugsmei. Ņemot vērā, ka finanšu pakalpojumu regulējums daudzās jomās ir harmonizēts, būtiska loma ir arī darbam ar Eiropas līmeņa regulējuma pilnveidi un iniciatīvām, kā ietvaros Latvijas Banka īpašu uzmanību pievērš proporcionalitātes aspektiem, t. sk., gatavojot priekšlikumus regulatīvā ietvara uzlabojumiem, kas veicinātu finanšu sektora mazo un dinamisko segmentu un tirgus dalībnieku attīstību, nodrošinot tiem samērīgu un atbilstošu regulatīvo vidi.

2025. gadā turpinājās finanšu tirgus dalībnieku darbības tiesiskā regulējuma pilnveide, pēc Latvijas Bankas pašas iniciatīvas veicot grozījumus nacionālajos tiesību aktos, kā arī ieviešot ES direktīvu un ES institūciju izdoto pamatnostādņu prasības un nodrošinot ES regulu piemērošanu. Lai veiktu regulējuma piemērošanas efektīvu uzraudzību, turpinājās arī uzraudzības metodoloģiju pilnveide, ieviešot riska tolerances ietvaru.

Būtiskākais 2025. gadā

ES finanšu sektora regulējošā ietvara vienkāršošanas un konkurētspējas veicināšanas iniciatīva

Priekšlikums ilgtspējas informācijas atklāšanas sloga mazināšanai (*Omnibus I*)

Priekšlikums uzraudzības datu ziņošanas sloga mazināšanai

Kredītiestāžu regulatīvā ietvara vienkāršošanas iniciatīvas (EK, ECB, EBI)

Latvijas Bankas sagatavotie priekšlikumi ES regulējošā ietvara vienkāršošanai un tā proporcionālas piemērojamības stiprināšanai kredītiestāžu un IBS segmentā

ES direktīvu un iniciatīvu ieviešana

Direktīvas par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību grozījumu (CRD VI) ieviešana

Maksātspējas II direktīvas grozījumu ieviešana

AIFMD II ieviešana

Eiropas vienotā piekļuves punkta regulējuma ieviešana

Nacionālā regulējuma un uzraudzības metodoloģiju pilnveide

Kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību segmenta prudenciālā regulējuma pilnveide tā reformas ietvaros

Pensiju 3. līmeņa līdzekļu pārvaldības institucionalizācijas projekta izstrāde

Riska tolerances ietvara ieviešana uzraudzības procesos

ES finanšu sektora regulējošā ietvara vienkāršošanas un konkurētspējas veicināšanas iniciatīva

EK 2025. gadā sāka vienkāršošanas iniciatīvu ar mērķi sekmēt ES starptautisko konkurētspēju (t. sk. samazināt administratīvo slogu privātajam sektoram kopumā par 25 %, bet mazajiem un vidējiem uzņēmumiem – par 35 %), fundamentāli pārskatot tiesību aktu piemērošanas efektivitāti. 2025. gada laikā EK šīs iniciatīvas ietvaros publicēja 10 t. s. [Omnibus priekšlikumus](#), kuru ietvaros administratīvās izmaksas plānots samazināt par gandrīz 12 mljrd. eiro. Viens no šiem priekšlikumiem – ESG [Omnibus](#) – paredz 4.5 mljrd. eiro administratīvo izmaksu ietaupījumu ilgtspējas informācijas atklāšanas (atbilstoši [Direktīvas par korporatīvo ilgtspējas ziņu sniegšanu](#) un [Direktīvas par uzņēmumu pienācīgu rūpību attiecībā uz ilgtspēju prasībām](#)) sloga samazināšanas rezultātā, t. sk., samazinot atklājamās informācijas apjomu un nosakot informācijas atklāšanas pienākumam augstāku sliekšni (samazinot to finanšu tirgus dalībnieku skaitu, uz kuriem tas attiecas, par aptuveni 80 %). Ar atsevišķu steidzamības kārtā pieņemtu [direktīvu](#) līdz 2028. gadam atlikts informācijas atklāšanas uzsākšanas termiņš tiem finanšu tirgus dalībniekiem, uz kuriem šis pienākums sākotnēji attiecas saistībā ar 2025. gada un 2026. gada finanšu pārskatiem. Savukārt 2026. gada 11. februārī EK sāka mērķētu [sabiedrisko apspriešanu](#) par ES banku sektora konkurētspēju, kurā tiek aplūkotas arī tādas jomas kā banku sektora konkurētspēja ES un globālā līmenī, ES vienotais tirgus un banku savienība, kā arī pastāvošā regulatīvā ietvara sarežģītība un efektivitāte. EK ņems vērā apspriešanas rezultātus, izstrādājot ziņojumu par ES banku sektora konkurētspēju, kuru plānots publicēt 2026. gadā.

Papildus EK ierosinātajām regulatīvā ietvara pārmaiņām savus priekšlikumus prasību un procesu vienkāršošanai paralēli izstrādā Eiropas finanšu sektora uzraudzības iestādes. Banku sektora prudenciālās uzraudzības efektivitātes paaugstināšanā svarīga loma ir EBI, kura savā 2025. gada oktobra [ziņojumā](#) ir identificējusi 25 prioritāros pasākumus uzraudzības vides uzlabošanai, starp kuriem var izcelt šādus:

- mazu un nesarežģītu iestāžu, kurām vairākās jomās tiek piemērotas proporcionāli atvieglotas prasības, noteikšanas kritēriju pārskatīšana;
- mērķtiecīga tās mandāta otrā un trešā līmeņa (L2 un L3) ES regulējuma izdošanai būtiskuma pārskatīšana, lai vienotais banku sektora noteikumu kopums (*Single Rulebook*) nodrošinātu stabilitu, efektīvu un drošu tā darbību un uzraudzību, tajā pašā laikā neradot nepamatotu prasību detalizāciju un administratīvo slogu;
- uzraudzības datu ziņošanas ietvara efektivizācija, izslēdzot mazāk lietderīgos datu punktus, uzlabojot datu pieprasījumu koordināciju un nodrošinot augstāku ziņošanas prasību izmaiņu paredzamību un pietiekamu laiku to ieviešanai tirgus dalībnieku IT sistēmās.

Būtisku pienesumu finanšu sektora efektivitātes paaugstināšanas priekšlikumu sagatavošanā un ieviešanā 2025. gadā sniedza arī EVT1 un EAAP1. Turpinot iepriekš sāktu darbu pie datu vākšanas procesu optimizācijas, EVT1 2025. gada 23. jūnijā nodeva publiskajai apspriešanai [dokumentu](#) ar priekšlikumu par integrētu fondu datu vākšanu, paredzot, ka atzinums EK tiks sniegts 2026. gada 2. ceturksnī. Šīs iniciatīvas mērķis ir novērst fragmentāciju kapitāla tirgu uzraudzībā un samazināt pārklāšanos starp dažādiem ziņošanas režīmiem. Savukārt EAAP1 2025. gada 8. aprīlī publicēja savu [stratēģisko pieeju](#) administratīvā sloga mazināšanai, kas paredz būtisku Maksātspējas II vadlīniju saīsināšanu, ziņošanas veidņu vienkāršošanu un stresa testu regularitātes pārskatīšanu. 2025. gada 10. jūlijā EAAP1 sāka arī [publisko apspriešanu](#) par grozījumiem uzraudzības ziņošanas un informācijas atklāšanas prasībās ar mērķi mazināt apdrošinātāju un pārāpdrošinātāju ziņošanas administratīvo slogu.

Savukārt ECB Padome 2025. gada decembrī atbalstīja deviņus mēnešus iepriekš izveidotās Vienkāršošanas augsta līmeņa darba grupas [rekomendācijas](#) administratīvā sloga mazināšanai un banku prudenciālā regulējuma, uzraudzības un ziņošanas procesu vienkāršošanai. Vairāki priekšlikumi paredz optimizēt kapitāla prasību struktūru, apvienojot esošos kapitāla rezervju slāņus divās noteiktās kategorijās

un nosakot skaidrāku dažādas kvalitātes (AT1, Tier2) kapitāla instrumentu lomu kapitāla prasību ietvarā. Tiek rosināts arī ieviest vienkāršotu režīmu mazākām bankām, būtiski paplašinot pastāvošo proporcionalitātes ietvaru, kā arī veidot integrētu banku datu ziņošanas sistēmu, kas saskaņotu uzraudzības praksi visā ES.

Latvijas Banka 2025. gadā aktīvi piedalījās vairāku vienkāršošanas iniciatīvas virzienu dokumentu izstrādē.

- Tika sagatavots un ar EK, ECB un EBI apspriests priekšlikums par iespējamiem uzlabojumiem pašreiz spēkā esošajā O-SII identificēšanas metodoloģijā, kas ļautu precīzāk veikt identificēšanu valstīs ar apmēra ziņā salīdzinoši nelieliem (pret tautsaimniecības apmēru) banku sektoriem. Latvijā šie uzlabojumi jau tika ieviesti praksē, 2025. gada decembrī [veicot ikgadējo O-SII identificēšanu un nosakot tām piemērojamo O-SII kapitāla rezervju prasību](#). O-SII identificēšanas metodoloģijas pārskatīšana ES līmenī radītu iespēju nodrošināt proporcionāli samērīgāku pieeju arī citās banku regulējošo prasību jomās, kur tā tiek izmantota, tostarp mazu un nesarežģītu iestāžu noteikšanā un atviegloto prasību piemērošanā VNM ietvaros.
- Latvijas Bankas eksperti aktīvi piedalījās EBI un EVTI darbā, izstrādājot IBS prudenciālā regulējuma grozījumus, t. sk. izstrādāja konceptuālu viedokļa dokumentu ar būtiskiem papildu grozījumu priekšlikumiem attiecībā uz proporcionalitāti prudenciālo prasību piemērošanā 2. klases IBS.
- Notika iesaiste [ECB VUM un EBI pārskatu vienkāršošanas projektos](#), kas vērsti gan uz īstenošanas tehniskajos standartos noteikto pārskatu, gan nacionālā līmeņa datu pieprasījumu apjoma pārskatīšanu, veicot esošo datu analīzi un identificējot datus, kuri uzraudzībā tiek izmantoti mazāk vai ir pieejami no citiem avotiem, lai tādējādi samazinātu ziņošanas prasības un izmaksas par aptuveni 25 %⁹. Pastāvīgi turpinās darbs pie pārskatu sloga mazināšanas nacionālajā līmenī, un īpaši rūpīgi, veicot grozījumus noteikumos, tiek izvērtēta datu nepieciešamība. Vienlaikus tiek gatavota informācija nacionālā līmenī pieprasīto datu iekļaušanai ES publiskajā pārskatu reģistrā, kurā visiem interesentiem būs pieejama informācija par ES dalībvalstu nacionālajā līmenī regulāri un *ad hoc* veiktajiem datu pieprasījumiem.

Latvijas Banka aktīvi līdzdarbojās EAAPĪ virzīto [regulējuma vienkāršošanas un konkurētspējas atbalsta pasākumu](#) izstrādē. Tie paredzēti, lai racionalizētu apdrošināšanas tirgus regulējumu un samazinātu administratīvo slogu, vienlaikus neapdraudot apdrošinājuma ņēmēju aizsardzību vai finansiālo stabilitāti.

- Ziņošanas un informācijas atklāšanas reforma saskaņā ar Maksātspējas II direktīvu: 2025. gada jūlijā EAAPĪ sāka [apspriešanu](#) par grozījumiem uzraudzības pārskatu sniegšanas un informācijas atklāšanas prasībās. Šo grozījumu mērķis ir samazināt apdrošinātājiem pārskatu sniegšanas slogu. Tā rezultātā kopējais pārskatu veidņu un datu punktu skaits tiktu būtiski samazināts, īpaši mazām un nesarežģītām sabiedrībām.
- Ieteikumi par proporcionalitātes regulējumu: 2025. gada sākumā EAAPĪ sniedza EK [tehniskus ieteikumus](#) par Maksātspējas II jaunā proporcionalitātes režīma ieviešanu, izklāstot, kā mazas un nesarežģītas sabiedrības var gūt labumu no samazinātām prasībām.
- Tika pārskatītas EAAPĪ vadlīnijas un izstrādāti tehnisko standartu grozījumu projekti, lai tos vienkāršotu un samazinātu sabiedrībām administratīvo slogu.

⁹ [Report on the efficiency of the regulatory and supervisory framework.pdf](#)

Direktīvas par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību grozījumu (CRD VI) ieviešana

Starptautiski atzīto Bāzeles Banku uzraudzības standartu (Bāzele III) ieviešanai ES 2024. gadā tika pieņemti grozījumi **CRR** un **CRD VI**. Grozījumi CRR ir tieši piemērojami jau no 2025. gada 1. janvāra. CRR tika būtiski mainītas vairākas kapitāla prasību aprēķina metodes, kas kredītiestādēm dod iespēju kapitāla prasību aprēķinam izmantot pret risku jutīgākas pieejas un līdz ar to vairākus Latvijā reģistrēto kredītiestāžu samazināt kapitāla prasības. Savukārt, lai ieviestu CRD VI, Latvijas Banka sadarbībā ar Finanšu ministriju 2025. gadā sagatavoja priekšlikumus grozījumiem Kredītiestāžu likumā, ieguldījumu brokeru sabiedrību likumā, Latvijas Bankas likumā un likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā".

Minētie grozījumi paredz:

- prudenciālo prasību pārskatīšanu, tostarp, precizējot riska darījumu vērtības minimālās robežvērtības ietekmi uz pašu kapitāla prasībām, palielinot fokusu uz ESG riskiem prudenciālajā ietvarā, nosakot prasības ārvalsts kredītiestādes filiāles darbībai, papildinot uzraudzības pilnvaras un nosakot jaunus uzraudzības instrumentus;
- ziņošanas sloga samazināšanu mazām un nesarežģītām kredītiestādēm.

Maksātspējas II direktīvas grozījumu ieviešana

Tika uzsākta Maksātspējas II direktīvas **grozījumu** ieviešana, kas paredz grozījumus Apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas likumā, kā arī vairākos Latvijas Bankas noteikumos. Ar Maksātspējas II uzraudzības režīma pārskatīšanu tiek pilnveidots ES apdrošinātāju prudenciālais regulējums, lai uzlabotu proporcionālītāti, konkurētspēju un ilgtermiņa ieguldījumu kapacitāti. Reformas rezultātā tiek samazināts ziņošanas un administratīvais slogs, īpaši mazām un nesarežģītām sabiedrībām, vienlaikus saglabājot spēcīgu apdrošinājuma ņēmēju aizsardzību. Reforma pielāgo tādas tehnisko rezervju galvenos elementus kā riska rezerve un svārstīguma korekcija, lai labāk atspoguļotu ilgtermiņa garantijas un tirgus apstākļus, kā arī stiprina uzraudzības konverģenci, krīzes pārvaldību un makroprudenciālo uzraudzību visā ES apdrošināšanas tirgū.

AIFMD II ieviešana

2025. gadā **AIFMD II** prasību pārņemšanai Latvijas Banka sadarbībā ar Finanšu ministriju izstrādāja priekšlikumus grozījumiem Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likumā un ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likumā, lai pilnībā ieviestu Latvijas likumos AIFMD II prasības. AIFMD II mērķis ir samazināt ar fondu pārvaldīšanu saistītos riskus, nodrošināt uzraudzības iestādēm lielāku pārvaldnieku darbības pārredzamību un stiprināt ieguldītāju aizsardzību. Galvenās plānotās izmaiņas ir šādas:

- noteiktas prasības aizdevumu izsniegšanā iesaistīto fondu pārvaldniekiem, tostarp koncentrācijas un sviras finansējuma ierobežojumi;
- pastiprinātas likviditātes riska pārvaldības prasības atvērtajiem fondiem, tostarp obligāta likviditātes instrumentu izmantošana;
- noteiktas stingrākas deleģēšanas prasības, paredzot plašāku uzraudzības informāciju un rūpīgāku deleģēto funkciju kontroli;
- noteiktas plašākas turētājbankas izvēles iespējas;
- noteikta standartizēta informācijas sniegšana par fondu darbību.

2026. gadā turpināsies darbs pie minēto likumu grozījumu virzības apstiprināšanai Saeimā.

Pensiju 3. līmeņa līdzekļu pārvaldības institucionalizācijas projekta izstrāde¹⁰

Projekts ir vērsts uz pensiju 3. līmeņa pārvaldības sistēmas konsolidāciju vienā pensiju pārvaldniekā, lai samazinātu administratīvo slogu un izmaksas, palielinātu darbības efektivitāti un pārskatāmību, kā arī panāktu augstāku ienesīgumu pensiju sistēmas dalībniekiem, stiprinot tirgus konkurētspēju un uzraudzības kvalitāti.

2025. gadā projekta īstenošanai tika izstrādāti grozījumi Privāto pensiju fondu likumā, Valsts fondēto pensiju likumā un Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likumā, lai noteiktu skaidru konsolidētās darbības un pensiju pārvaldniekiem noteikto prasību tiesisko ietvaru. Sadarbībā ar Finanšu ministriju 2026. gadā turpināsies darbs pie minēto likumu grozījumu virzības apstiprināšanai Saeimā.

Riska tolerances ietvara ieviešana uzraudzības procesos

Latvijas Banka turpināja darbu pie uzraudzības procesu pilnveides, lielāko uzmanību veltot procesu efektivizācijai un vienkāršošanai. 2025. gadā tika stiprināts uzraudzības kultūras ietvars, kas paredz uz riskiem balstītu, efektīvu un integrētu uzraudzības pieeju.

Tika izstrādāts un iedzīvināts arī jauns riska tolerances koncepts – tāda pieeja uzraudzības veikšanā, kas ļauj uzraugiem koncentrēt resursus uz būtiskākajiem vai aktuālākajiem uzdevumiem un jomām ar augstāku risku un piešķirt zemāku prioritāti pārējiem uzdevumiem.

Pārskata gadā tika ieviesti arī vairāki jauni uzraudzības procesi, tostarp tādi, kas stiprina finanšu tirgus digitālās darbības noturību.

¹⁰ Ņemot vērā PVKIU direktīvu un AKUI direktīvu.

Inovātiem un drošiem finanšu pakalpojumiem labvēlīga vide

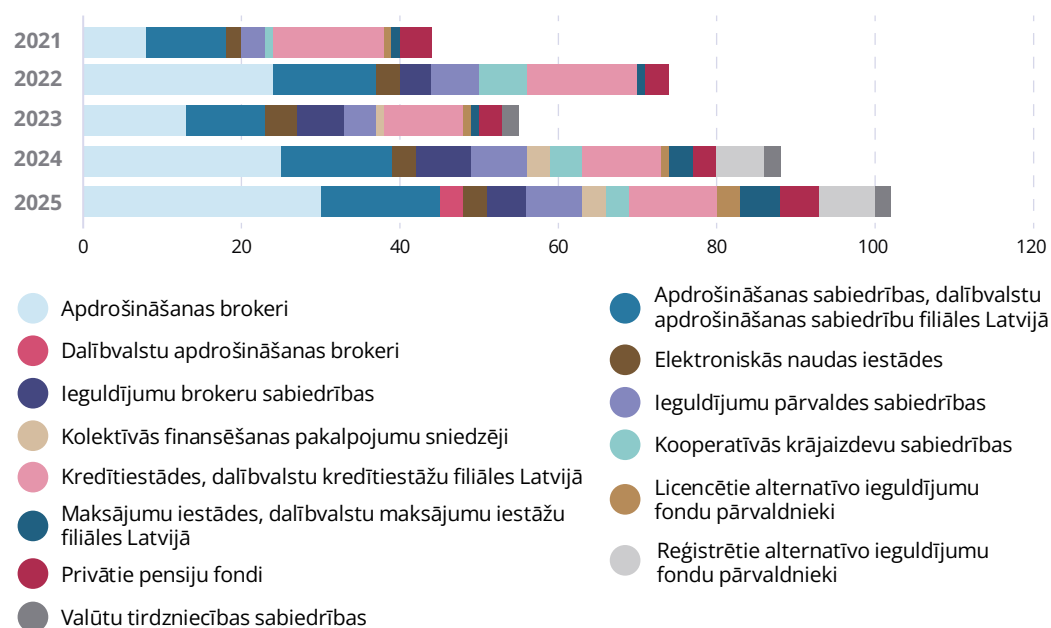
Inovāciju attīstība un risinājumi Latvijas finanšu tirgū

Latvijas Banka jau piekto gadu apkopo informāciju par Latvijas finanšu tirgus dalībnieku izmantotajiem inovatīvajiem risinājumiem, sniedzot vērtīgu ieskatu to tehnoloģiskajā pārveidē un ļaujot saprast, cik plaši un efektīvi inovācijas tiek izmantotas finanšu sektorā.

2025. gada aptaujā par inovācijām piedalījās 187 respondenti (84 % no visiem tirgus dalībniekiem). 55 % aptaujas dalībnieku norādīja, ka izmanto inovatīvus *FinTech* risinājumus. Apkopotie piecu gadu dati liecina par stabilu izaugsmi – 2021. gadā inovācijas izmantoja tikai 44 uzņēmumi, bet 2025. gadā jau 102.

Vairāku gadu garumā visaktīvāk inovatīvus risinājumus izmantojuši apdrošināšanas brokeri un apdrošināšanas sabiedrības, kā arī kredītiestādes. Šie segmenti demonstrē vislielāko elastību un gatavību pielāgot savus pakalpojumus klientu digitālajām vajadzībām.

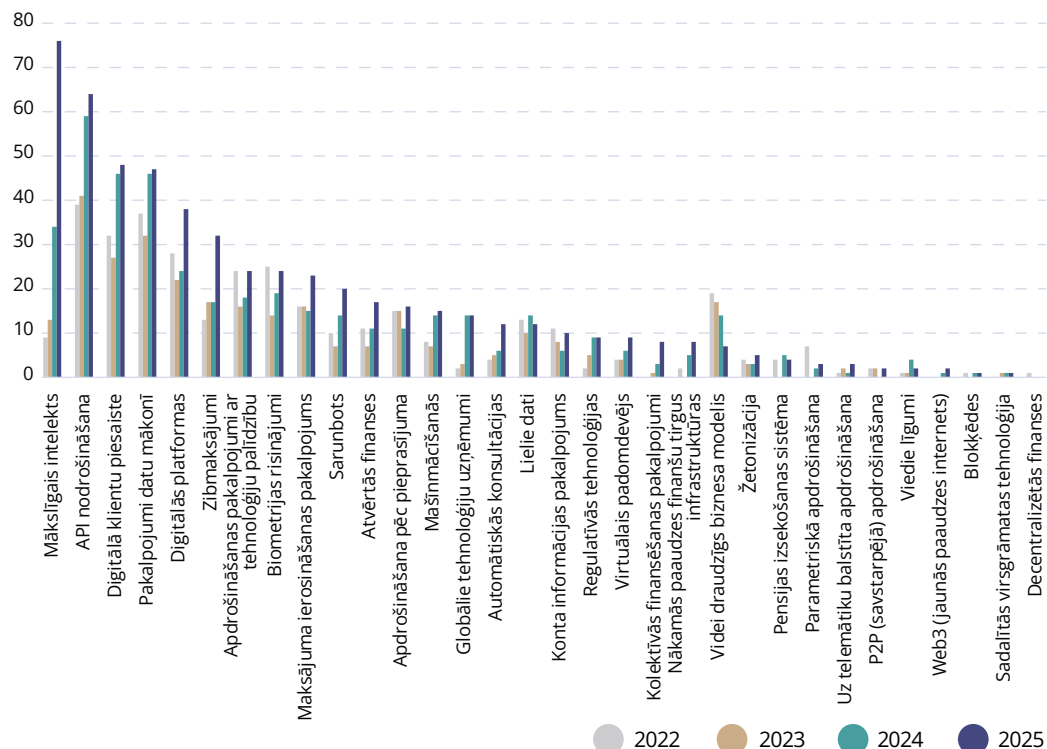
57. attēls. Tirgus dalībnieki, kas finanšu pakalpojumu sniegšanā izmanto kādu inovatīvu risinājumu (skaits)

Būtiska 2025. gada tendence bija finanšu tirgus segmentu izlīdzināšanās: 2021. gadā inovatīvākie bija apdrošinātāji un kredītiestādes, bet 2025. gadā inovācijas ieviesa jau gandrīz visi tirgus segmenti. Tas apliecina, ka inovācijas vairs nav konkurences priekšrocība, bet gan nepieciešamība – īpaši ņemot vērā klientu pieprasījumu pēc ātriem, elastīgiem un pārskatāmiem pakalpojumiem.

Aptaujas dati liecina arī par uzņēmumu pieaugošu interesi veidot iekšējas inovāciju komandas – struktūrvienības, kas atbildīgas par jaunu tehnoloģisko risinājumu meklēšanu, testēšanu un ieviešanu. 2025. gada aptaujā 34 tirgus dalībnieki norādīja, ka savā organizācijā ir izveidojuši īpašu komandu inovatīvu *FinTech* risinājumu izpētei vai ieviešanai. Tas ļauj secināt, ka Latvijas finanšu tirgū 2025. gadā pieauga ne tikai inovācijas izmantojošo uzņēmumu skaits, bet arī to gatavība sistemātiski strādāt pie inovāciju attīstīšanas.

58. attēls. Finanšu tirgus dalībnieku biežāk izmantotās tehnoloģijas (skaits)

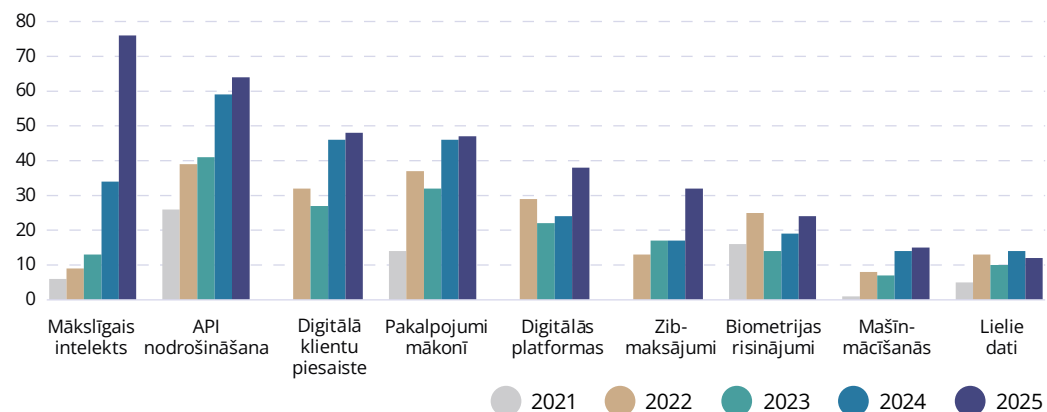

2025. gada aptaujas rezultāti rāda, ka Latvijas finanšu tirgū nostiprinājusies tendence izmantot jaunus un inovatīvus biznesa modeļus. Uzņēmumi arvien biežāk pārskata savus tradicionālos darbības principus, ieviešot elastīgākas un klientu paradumiem vairāk pielāgotas pieejas.

Mākslīgā intelekta risinājumu izmantošanā Latvijas finanšu tirgū pēdējos gados notiek izrāviens.

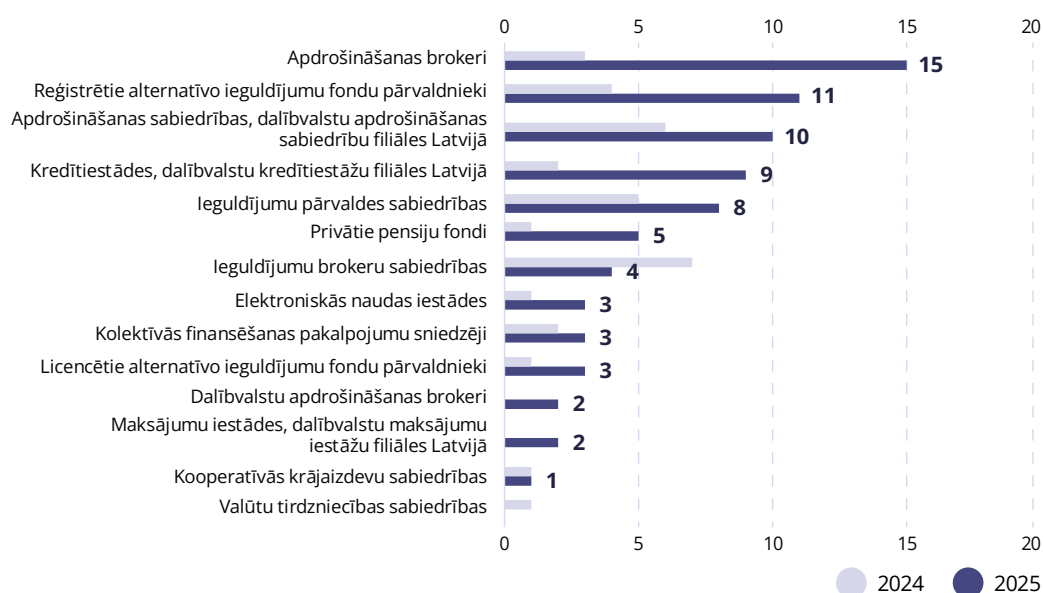
2021. gadā un 2022. gadā mākslīgais intelekts galvenokārt tika minēts kā perspektīvs virziens, taču šobrīd to izmanto jau liels tirgus dalībnieku skaits.

59. attēls. Finanšu tirgus dalībnieku biežāk izmantotās tehnoloģijas (skaits)

2025. gada aptaujas rezultāti liecina, ka to tirgus dalībnieku skaits, kas izmanto mākslīgā intelekta risinājumus, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir divkāršojies.

60. attēls. Tirgus dalībnieki, kas finanšu pakalpojumu sniegšanai izmanto mākslīgā intelekta risinājumus (skaits)

Mākslīgā intelekta risinājumi galvenokārt tiek izmantoti ikdienas darbu veikšanai, piemēram, *ChatGPT* vai *Copilot*, kā arī mārketingam, klientu apkalpošanai, produktu dizainam un izstrādei. Daži tirgus dalībnieki norādīja, ka izmanto mākslīgā intelekta rīkus investīciju stratēģijas izmaiņu prognozēšanai, krāpšanas novēršanai, transakciju monitoringam, kā arī kredītpējas novērtējumam.

Latvijas finanšu tirgus dalībnieki, ieviešot mākslīgā intelekta risinājumus savos procesos un pakalpojumos, 2025. gadā ir veicinājuši būtiskus praktiskus ieguvumus. Saskaņā ar tirgus dalībnieku norādīto vislielākos ieguvumus no mākslīgā intelekta tie ir novērojuši paaugstinātā biznesa procesu automatizācijā, produktivitātē, palielinātā informācijas apstrādes ātrumā, resursu optimizācijā. Uzņēmumi atzīmē, ka mākslīgā intelekta tehnoloģiju izmantošana ir palīdzējusi būtiski paaugstināt darbības efektivitāti un samazināt izmaksas. Taču mākslīgā intelekta tehnoloģijas rada arī būtiskus izaicinājumus saistībā ar datu drošību, pārvaldību un pārskatāmību.

Par būtiskākajiem drošības riskiem un apdraudējumiem mākslīgā intelekta izmantošanā tirgus dalībnieki uzskata iespējamu datu noplūdi un privātuma pārkāpumus, modeļu darbības nepārskatāmību, kā arī paaugstinātu kiberuzbrukumu risku. Vienlaikus nozīmīgi ir arī ētiskie aspekti – ja netiek nodrošināta pietiekama datu kvalitāte un pārskatāmība, mākslīgā intelekta pieņemtie lēmumi var būt diskriminējoši. Papildus pastāv risks, ka pārmērīga paļaušanās uz mākslīgā intelekta risinājumiem var veicināt uzņēmumos kompetences samazināšanos un lēmumu pieņemšanas kontroles zudumu.

Lai mākslīgā intelekta kontekstā nodrošinātu datu aizsardzību un drošību, tirgus darbinieki veic dažādus pasākumus. Tie pastiprināti izmanto datu šifrēšanas tehnoloģijas, lai aizsargātu sensitīvu informāciju no nesankcionētas piekļuves. Tiek paplašināta darbinieku apmācība datu drošības jautājumos, lai rīcība ar klientu un uzņēmuma datiem būtu atbilstoša. Daudzi uzņēmumi ievieš stingras piekļuves kontroles sistēmas, kas ļauj precīzi regulēt to, kam ir tiesības piekļūt datiem un algoritmu pārvaldībai.

Kopumā uzņēmumi uzsver, ka ieguldījumi datu drošībā un pārvaldībā saistībā ar mākslīgā intelekta izmantošanu kļūst par būtisku stratēģiskās risku pārvaldības sastāvdaļu.

Izaicinājumi darbā ar mākslīgo intelektu

Saskaņā ar aptaujas datiem 2025. gadā tirgus dalībnieku lielākie izaicinājumi darbā ar mākslīgo intelektu bija saistīti galvenokārt ar ierobežotiem resursiem, nepietiekamu kompetenci, kā arī datu kvalitātes un drošības jautājumiem. Šie faktori būtiski ietekmē mākslīgā intelekta risinājumu efektīvu ieviešanu un ilgtspējīgu izmantošanu.

Lai gan inovāciju izplatība un mākslīgā intelekta izmantošana turpina pieaugt, 39 uzņēmumi 2025. gada aptaujā norādīja, ka saskaras ar šķēršļiem, kas kavē vai apgrūtina inovatīvu risinājumu ieviešanu noteiktos tirgus segmentos. Lielākoties uzņēmumu pārstāvji uzsvēra, ka uzņēmumā trūkst darbinieku un resursu, lai attīstītu inovācijas, kā arī minēja, ka pastāv regulatīvais slogs, kas neļauj attīstīt inovācijas plašāk.

Aptaujas dati liecina, ka tirgus dalībnieki inovāciju ieviešanā saskaras ar vairākiem riskiem. Viens no tiem ir saistīts ar tehnoloģiju saderību un mantoto IT sistēmu integrēšanas problēmām. Daudzi uzņēmumi joprojām darbojas ar platformām, kas nav savietojamas ar mūsdienu API arhitektūrām vai mākslīgā intelekta risinājumiem. Tas krietni sarežģī inovāciju integrāciju un sadārdzina to attīstīšanu. Šie izaicinājumi var būt izteiktāki lielākos uzņēmumos ar ilgāku darbības vēsturi.

Papildu riskus rada arī datu drošība un regulējuma izaicinājumi. Inovatīvie risinājumi bieži apsteidz likumdošanas procesu. Tas rada neskaidrību, kādi tehniskie vai procedurālie standarti jāievēro. Šis aspekts ir īpaši svarīgs, ieviešot mākslīgā intelekta risinājumus, kad riski saistās ne tikai ar datu aizsardzību, bet arī ar ētikas un pārskatāmības jautājumiem.

Inovāciju un mākslīgā intelekta izmantošana finanšu tirgus dalībnieku uzraudzībā

Uzraudzības tehnoloģijas jeb *SupTech* ir specializēts Latvijas Bankas darbības virziens, lai nodrošinātu tehnoloģiski attīstītu uzraudzību.

Finanšu tehnoloģiju uzraudzības pārvalde 2025. gadā turpināja attīstīt unificētu datu apstrādes risinājumu, kas ar mazākiem cilvēkresursiem nodrošina kvalitatīvu liela apmēra datu saņemšanu un apstrādi uzraudzības analītikas un lēmumu pieņemšanas funkcijas izpildei. Viens no atslēgas elementiem ir starptautiski atzītā un izplatītā *Extensible Business Reporting Language* (XBRL) standarta lietošana, kas ne tikai ļauj saskaņot ES lietotos uzraudzības datu pārskatus, bet arī nodrošina identisku pieeju nacionālajā līmenī. 2025. gadā tika izstrādāti vairāk nekā 20 uzraudzības pārskati un tirgus dalībniekiem tika nodrošinātas automatizētas apstrādes datu ievades formas, ja tie datus negatavo tehniskajā XBRL formātā.

Ikdienas uzraudzības efektivitātes uzlabošanai tika izstrādāta "Virtuālā uzrauga darba vieta", kas ļauj vienkopus strādāt ar dažādu veidu uzraudzības informāciju.

Uzraudzības tehnoloģiju attīstības neatņemama sastāvdaļa ir praktiskās inovācijas, tāpēc Latvijas Banka paplašināja mākoņpakalpojumu lietošanu uzraudzībā, izstrādājot drošas lietošanas iekšējās vadlīnijas un ieviešot papildu mākoņpakalpojumus. Tas ļaus nākotnē virzīties uz sadarbības jeb koplietošanas risinājumiem ar tirgus dalībniekiem.

Mākoņpakalpojumu lietošana ir cieši saistīta ar mākslīgā intelekta risinājumu ieviešanu ikdienas uzraudzības procesos. Latvijas Banka 2025. gadā sāka plašu mākslīgā intelekta integrēšanu uzraudzībā. Tika ieviesta virkne mākslīgā intelekta asistentu, kurus var lietot drošā veidā un ar kuriem var apstrādāt ne tikai publisku, bet arī ierobežotas pieejamības informāciju, tomēr tie ir tikai pirmie soļi mākslīgā intelekta vispārējai integrēšanai dažādos uzraudzības procesos, t. sk. licencēšanā un prudenciālajā uzraudzībā.

Jau šobrīd mākslīgā intelekta asistenti ļauj desmitkārt ietaupīt atsevišķām darbībām patērējamo laiku, piemēram, gatavojot dokumentu atbilstības novērtējumu vai meklējot specifisku informāciju liela apjoma dokumentos. Praktiskais lietojums jau šobrīd ļauj novērtēt, ka šie risinājumi sniedz arī papildu kvalitātes uzlabojumus.

Finanšu tehnoloģiju uzraudzības pārvaldes 2025. gadā ieviestie asistenti palīdz iegūt analizējamo dokumentu kopsavilkumu, novērtēt to atbilstību regulējuma prasībām, sagatavot analīzi par finansiālajiem rādītājiem, konstatēt un novērtēt riskus, kā arī to, vai analizējamais dokuments ir sagatavots, lietojot mākslīgo intelektu. Mākslīgajam intelektam uzraudzības darbā ir ļoti liels potenciāls, tāpēc nākamā perioda uzraudzības tehnoloģiju stratēģijā Latvijas Banka paredz iestrādāt mākslīgā intelekta ieviešanas ceļvedi.

Latvijas Banka ir sākusi darbu pie nākamā perioda uzraudzības tehnoloģiju stratēģijas izstrādes. Stratēģijas galvenie virzieni, kas noteiks to, kādu veidu projektus un aktivitātes Latvijas Banka veiks, lai uzraudzība būtu efektīva, savlaicīga un kvalitatīva, būs:

- mākslīgā intelekta lietojums ikvienā efektivitāti un kvalitāti palielinošā uzraudzības procesa posmā;
- ērta vide savlaicīgai tirgus dalībnieku uzraudzības datu analītikai;
- ērti un pilnvērtīgi uzraudzības procesu vadības risinājumi;
- tirgus dalībniekiem ērti risinājumi sadarbībai ar Latvijas Banku;
- sistēmu, kas izriet no ES centralizētajiem lēmumiem, attīstības koordinēšana;
- uzraudzības procesā izmantoto tehnoloģiju lietojuma un tehnoloģisko prasmju uzlabošana.

Finanšu pakalpojumu drošība (kritiskie finanšu pakalpojumi)

Kritisko finanšu pakalpojumu pieejamība

Naudas līdzekļu pieejamība ir svarīgs priekšnosacījums sabiedrības noturībai krīzes situācijā un valsts apdraudējuma gadījumā. Nacionālās drošības likumā ir noteikti kritiskie finanšu pakalpojumi, kuru nepārtrauktība jānodrošina jebkuros apstākļos, lai arī ārkārtas situācijās būtu iespējams piekļūt naudas līdzekļiem un ar tiem norēķināties. Šādi pakalpojumi ir kredītiestāžu nodrošinātie skaidrās un bezskaidrās naudas maksājumi. Ņemot vērā normatīvo regulējumu un Latvijas Bankas noteiktos kritērijus, šos pakalpojumus Latvijā nodrošina četras bankas – "Swedbank" AS, AS "SEB banka", AS "Citadele banka" un Luminor Bank AS Latvijas filiāle (kritisko finanšu pakalpojumu sniedzēji).

Atbilstoši Latvijas Bankas 2023. gada 9. oktobra noteikumiem Nr. 252 "Kritisko finanšu pakalpojumu pārvaldības noteikumi" kritisko finanšu pakalpojumu sniedzēji valsts apdraudējuma gadījumā nodrošina gan bezskaidrās, gan skaidrās naudas maksājumu pieejamību.

Attiecībā uz bezskaidro naudu tas nozīmē, ka iedzīvotājiem un uzņēmumiem tiek saglabāta iespēja veikt pamata norēķinus arī situācijās, kad daļa maksājumu infrastruktūras nav pieejama. Tas ietver:

- kredīta pārvedumu veikšanu starp kredītiestādēm un Valsts kasi arī tad, ja nav pieejama STEP2 maksājumu sistēma;
- iespēju norēķināties ar maksājumu kartēm bezsaistē, iegādājoties pirmās nepieciešamības preces par summu līdz 200 eiro, gadījumos, kad nav pieejams internets vai karšu infrastruktūra;
- alternatīvus maksājumu iesniegšanas risinājumus juridiskajām personām, ja ikdienā izmantotās tiešsaistes sistēmas nedarbojas (šī prasība stāsies spēkā no 2026. gada 1. decembra).

Skaidrās naudas pieejamība tiek nodrošināta, izmantojot kritisko bankomātu tīklu. Latvijas Banka sadarbībā ar kritisko finanšu pakalpojumu sniedzējiem visā Latvijas teritorijā, t. sk. visās valstspilsētās, ir izveidojusi kritisko bankomātu tīklu, kurā ietverti vismaz 100 bankomāti. [Kritisko bankomātu atrašanās vietu karte](#) ir pieejama Latvijas Bankas tīmekļvietnē. Lai nodrošinātu skaidrās naudas pieejamību iespējami plašam iedzīvotāju lokam, kritisko finanšu pakalpojumu sniedzēji skaidrās naudas minimālos apjomus, kas jānodrošina kritiskajos bankomātos, plāno tā, lai vienam savam klientam, kā arī pret vienu maksājumu karti, kuru izsniedzis cits finanšu tirgus dalībnieks (nevis tikai kritisko finanšu pakalpojumu sniedzējs), varētu izsniegt skaidro naudu vismaz 500 eiro apmērā dienā neatkarīgi no tā, cik maksājumu karšu attiecīgajam klientam ir izsniedzis vai cik maksājumu kontu atvēris pakalpojumu sniedzējs.

Kritisko finanšu pakalpojumu sniedzējiem noteiktas arī papildu prasības skaidrās naudas infrastruktūras noturībai krīzes situācijā. Kritiskajiem bankomātiem jābūt pieejamiem vismaz 14 stundas diennaktī, tajos jābūt pieejamai skaidrajai naudai, un šiem bankomātiem jānodrošina nepārtraukts savienojums ar informācijas sistēmām un stabila elektroapgāde.

Līdz 2025. gada beigām pārejas perioda ietvaros tika ieviestas būtiskākās kritisko finanšu pakalpojumu pieejamības prasības. Bezskaidrās naudas norēķinu jomā tika paplašināta iespēja veikt maksājumus bezsaistē, paplašinot to tirgotāju loku, pie kuriem šādi norēķini ir pieejami. Skaidrās naudas norēķinu jomā sadarbībā ar kritisko finanšu pakalpojumu sniedzējiem turpinājās kritisko bankomātu tīkla nepārtrauktas elektroapgādes risinājumu pilnveide.

Ieviešot karšu maksājumus bezsaistē pirmās nepieciešamības preču iegādei, Latvija kļuva par pirmo valsti eirozonā, kura nodrošina saviem iedzīvotājiem šādu iespēju. Tādējādi tika būtiski uzlabota sabiedrības spēja funkcionēt krīzes situācijās.

Lai izvērtētu kritisko finanšu pakalpojumu sniedzēju un citu iesaistīto pušu gatavību rīcībai krīzes situācijās, 2025. gadā Latvijas Banka organizēja kritisko finanšu pakalpojumu pieejamības nodrošināšanas testu. Testa ietvaros iespējamie krīžu scenāriji tika teorētiski izspēlēti sadarbībā ar kritisko finanšu pakalpojumu sniedzējiem, iesaistītajiem komersantiem, Finanšu ministriju, Aizsardzības ministriju un Valsts kasi. Testā gūtās atziņas tika izmantotas regulējuma pilnveidei un koordinācijas mehānismu stiprināšanai.

Latvijas Banka 2025. gadā turpināja īstenot komunikācijas pasākumus, informējot iedzīvotājus par kritiskajiem finanšu pakalpojumiem un rīcību ar naudu krīzes situācijās. Tika papildināts arī informatīvais materiāls "[Kas jāzina par naudu un finanšu pakalpojumiem krīzes gadījumā](#)". Latvijas Bankas pārstāvji piedalījās arī Rīgas domes organizētajos apkaimju civilās aizsardzības semināros, sniedzot skaidrojumus par finanšu pakalpojumu pieejamību krīzes apstākļos un ieteikumus tam, kā labāk sagatavoties šādām situācijām attiecībā uz naudas līdzekļiem.

Latvijas Banka plāno 2026. gadā turpināt kritisko finanšu pakalpojumu ietvara pilnveidi, regulāri pārbaudot ieviestos risinājumus, ieviešot papildu alternatīvus maksājumu risinājumus uzņēmumiem un izvērtējot citus pasākumus finanšu sistēmas operacionālās noturības stiprināšanai, ņemot vērā aktuālos riskus un pilnveidoto valsts regulējumu kritiskās infrastruktūras noturības jomā.

2025. gadā Latvijas Banka aktīvi piedalījās Baltijas un Ziemeļvalstu reģiona sadarbības pasākumos, kas vērsti uz finanšu sektora operacionālās noturības stiprināšanu, ņemot vērā pārrobežu savstarpējo atkarību un ģeopolitiskos riskus. Plānots 2026. gadā šo darbu turpināt, kā arī dalīties ar citām Eiropas valstīm Latvijas pieredzē saistībā ar kritisko finanšu pakalpojumu nodrošināšanu.

Noregulējuma mehānisms

Vienotais noregulējuma mehānisms darbojas kopš 2015. gada. Latvijas Banka kā noregulējuma iestāde ir šā mehānisma dalībniece un kopā ar Vienoto noregulējuma valdi un citu ES dalībvalstu noregulējuma iestādēm veido, pastāvīgi uzlabo un stiprina VNM. Noregulējums aptver kredītiestādes un IBS, uz kurām attiecas Kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību darbības atjaunošanas un noregulējuma likums. Šo iestāžu prudenciālā regulējuma un uzraudzības mērķis ir nodrošināt to stabilu darbību, maksimāli samazinot likviditātes un maksāspējas krīžu rašanās risku. Neskatoties uz regulējumu, kredītiestādes un IBS ir privāti tirgus dalībnieki, un tām var rasties problēmas un risks kļūt maksātnespējīgām. Ja maksātnespēja ir neizbēgama, neraugoties uz prudenciālo regulējumu un uzraudzību, noregulējuma iestāžu uzdevums ir aizsargāt finanšu stabilitāti, līdz minimumam samazinot traucējumus tautsaimniecībā un pasargājot nodokļu maksātājus no zaudējumiem.

VNM darbības ietvarā ir izveidoti un nostiprināti procesi, kas nodrošina kredītiestāžu un IBS noregulējamības izvērtējumu un noregulējuma pasākumu īstenošanu. Vienlaikus jāturpina stiprināt operacionālo gatavību iespējamiem finanšu sektora krīzes scenārijiem, lai nodrošinātu, ka Latvijas Bankai kā nacionālajai noregulējuma iestādei ir pieejams pilns normatīvajos aktos paredzēto instrumentu kopums. Tas ir būtiski tādēļ, lai iestāde spētu savlaicīgi un efektīvi reaģēt uz potenciāliem risku iestāšanās gadījumiem, veikt tiesību aktos noteiktos noregulējuma pasākumus un īstenot jebkuru vajadzīgo iestādes pārstrukturēšanas, rekapitalizācijas vai aktīvu un saistību pārveduma stratēģiju atbilstoši regulatīvajām prasībām.

VUM tiešajai uzraudzībai pakļauto kredītiestāžu, kā arī pārrobežu grupu kredītiestāžu noregulējuma iestādes funkcijas veic VNV, bet Latvijas Bankas pārstāvji piedalās VNV īstenojamajos noregulējuma procesos un VNV lēmumu sagatavošanā, kā arī īsteno VNV pieņemtos lēmumus, t. sk. par minimālās pašu kapitāla un atbilstīgo saistību prasības noteikšanu. 2025. gadā trīs Latvijas kredītiestādes un viena ES dalībvalsts kredītiestādes filiāle ar 83 % īpatsvaru kredītiestāžu kopējos aktīvos bija pakļautas tiešajam VNV noregulējumam. Par pārējo septiņu kredītiestāžu un triju IBS noregulējuma funkciju atbild Latvijas Banka kā nacionālā noregulējuma iestāde.

2025. gads iezīmēja apdrošināšanas sabiedrību darbības atjaunošanas un noregulējuma ietvara ieviešanas sākumu. Tika izstrādāti priekšlikumi likumprojektam "Apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas sabiedrību darbības atjaunošanas un noregulējuma likums", kas pārņems [Apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas sabiedrību atvēršanas un noregulējuma direktīvas](#) prasības un stāsies spēkā 2027. gada 30. janvārī. Darbs pie šā ietvara izstrādes un ieviešanas Latvijā aktīvi turpināsies 2026. gadā, t. sk. tiks ieviestas EAAPĪ pamatnostādnes un veikti priekšdarbi ietvara praktiskai īstenošanai.

2025. gada prioritātes noregulējuma jomā bija:

- turpināt noregulējuma mehānisma operacionalizāciju. Latvijas Banka turpināja dalību EK strukturālā atbalsta projektā "23EE09 *Tehncial support for national handbook for Estonia, Lithuania and Latvia*", kura ietvaros tika veidots noregulējuma instrumentu piemērošanas operacionalizācijas process un noteikta tā organizācija. Projekta ietvaros tika izstrādāta noregulējuma rokasgrāmata, kas ietver lēmumus, līgumu projektus, procedūras, metodoloģijas u. c. noregulējuma instrumentu piemērošanas aspektus. Šis projekts ir nozīmīgs solis, lai stiprinātu noregulējuma procesu un vajadzības gadījumā nodrošinātu efektīvu tā īstenošanu;
- nodrošināt noregulējuma plānu aktualizāciju un lēmumu par minimālo pašu kapitāla un atbilstīgo saistību prasību apstiprināšanu.

Noregulējuma plāni tiek pārskatīti un aktualizēti regulāri, vismaz reizi gadā, ņemot vērā tirgus attīstību un izmaiņas attiecīgajās iestādēs, lai nodrošinātu atbilstošu gatavību potenciālām krīzes situācijām.

Latvijas Banka 2025. gadā atbilstoši biznesa modeļiem un riskiem aktualizēja 10 kredītiestāžu noregulējuma plānus, t. sk. 7 Latvijas Bankas tiešā kompetencē esošo kredītiestāžu noregulējuma plānus, un 2 IBS noregulējuma plānus.

Veiksmīga noregulējuma īstenošana iestāžu maksātspējas gadījumā ir ļoti atkarīga no tā, vai iestādei ir pietiekams minimālo pašu kapitāla un atbilstīgo saistību apjoms, kas ļauj tai absorbēt zaudējumus vai veikt rekapitalizāciju krīzes situācijā. Likvidējamajām vienībām saskaņā ar Kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību darbības atjaunošanas un noregulējuma likumu minimālā pašu kapitāla un atbilstīgo saistību prasība netiek noteikta. To var noteikt, ja ir konstatēts, ka iestādes likvidācijai būs ietekme uz NGF vai uz finanšu stabilitāti un finanšu sistēmu. Latvijas Banka 2025. gadā vienai savā tiešajā kompetencē esošajai iestādei noteica minimālo pašu kapitāla un atbilstīgo saistību prasību, kā arī pieņēma trīs VNV noteiktās minimālās pašu kapitāla un atbilstīgo saistību prasības īstenošanas lēmumus.

VNV ciešā sadarbībā ar nacionālajām noregulējuma iestādēm, t. sk. Latvijas Banku, ir atbildīga par ikgadējās *ex-ante* iemaksas VNF, ko katra iestāde veic saskaņā ar [VNM regulas](#) noteikumiem, aprēķināšanu un par VNF līdzekļu pārvaldīšanu un izmantošanu. VNF uzdevums ir nodrošināt finanšu līdzekļus, kurus krīzes gadījumā var izmantot kredītiestādes noregulējuma finansēšanai. VNF līdzekļus veido ES dalībvalstu, t. sk. Latvijas, kredītiestāžu iemaksas, kuru apmērs ir vismaz 1 % no segtajiem noguldījumiem visu iesaistīto ES dalībvalstu visās kredītiestādēs.

VNF mērķa līmenis tiek pārskatīts katru gadu, un, pamatojoties uz stāvokli 2025. gada 31. decembrī, tas ir sasniegts (81 mljrd. euro). Kopš 2015. gada Latvijas kredītiestādes ir iemaksājušas VNF 52.3 milj. euro. 2026. gadā kredītiestādes iemaksas neveiks, ja vien tās netiks izmantotas efektīva noregulējuma atbalstam gada laikā.

Kompensāciju izmaksas sistēmas

Kompensāciju izmaksas sistēmas Latvijā veido:

- Noguldījumu garantiju fonds;
- Apdrošināto aizsardzības fonds;
- Finanšu instrumentu tirgus klientu (ieguldītāju) aizsardzības sistēma.

Noguldījumu garantiju fonds. 2025. gadā Latvijas Banka turpināja noguldītāju aizsardzības ietvara un garantētās atlīdzības izmaksas procesa pilnveidi. Saskaņā ar Noguldījumu garantiju likuma 6. panta prasībām NGF regulāri veic stresa testus. 2025. gadā tika veikta pārrobežu sadarbības un garantētās atlīdzības izmaksas funkcijas testēšana ar mērķi izvērtēt Latvijas, Igaunijas un Lietuvas noguldījumu garantiju sistēmu spēju efektīvi sadarboties situācijās, kas saistītas ar garantētās atlīdzības izmaksu vairākās jurisdikcijās vienlaikus. Testā tika pārbaudīti komunikācijas un koordinācijas mehānismi, lai nodrošinātu savlaicīgu garantētās atlīdzības pārrobežu izmaksu noguldītājiem. 2025. gadā tika testētas arī NGF finansējuma piesaistes iespējas, pieprasot aizdevumu no NGF dalībniekiem atbilstoši Noguldījumu garantiju likuma 21. panta prasībām, kā arī tika izvērtēta NGF spēja finansēt kredītiestāžu neregulējuma pasākumus.

2025. gadā atkārtoti tika veikta kredītiestāžu garantētās atlīdzības izmaksas pieteikumu iesniegšanas un pieņemšanas procesa testēšana, kas palīdzēja Latvijas Bankai sagatavoties garantētās atlīdzības izmaksas pieteikumu pieņemšanai, pārņemot garantētās atlīdzības izmaksas nodrošināšanu no AS "Citadele banka". Latvijas Banka pārņēma no AS "Citadele banka" garantētās atlīdzības izmaksas nodrošināšanu vairāku kredītiestāžu – maksātnespējīgās AS "Latvijas Krājbanka", maksātnespējīgās AS "PNB Banka" un likvidējamās ABLV Bank, AS – noguldītājiem. No 2025. gada 1. aprīļa minēto kredītiestāžu noguldītājiem garantētās atlīdzības izmaksas no NGF tiek veiktas ar Latvijas Bankas starpniecību.

Latvijas Banka veica arī visu kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību un kredītiestāžu garantētās atlīdzības saņēmēju sarakstu stresa testus, lai pārbaudītu minēto iestāžu spēju sagatavot noguldītāju sarakstu un iesniegt Latvijas Bankai pieprasīto informāciju noteiktajā formātā un termiņā.

Noguldītāju aizsardzības jomā Latvijas Banka veica vienu klātienē pārbaudi, kuras mērķis bija novērtēt kredītiestādes noguldītāju sarakstu kvalitāti un to atbilstību normatīvo aktu prasībām. Latvijas Banka visās kredītiestādēs veica arī horizontālo pārbaudi par to noguldītāju, kas pārvalda citām personām pienākošos naudas līdzekļus, datu uzskaiti grāmatvedības reģistros, kā arī par noguldītāju informēšanu. Pārbaudes ietvaros tika identificēti labās prakses piemēri un uzlabojamie aspekti.

Latvijas Banka sagatavoja priekšlikumus grozījumiem Noguldījumu garantiju likumā, paredzot NGF mērķapjoma noteikšanu 3 % līmenī no kopējā Latvijas kredītiestāžu un krājaizdevu sabiedrību segto noguldījumu apmēra, kā arī sākotnējās iemaksas atcelšanu, sākot dalību NGF.

Latvijas Banka turpināja līdzdarboties banku krīžu pārvaldības un noguldītāju aizsardzības vienotā ietvara (*Crisis Management and Deposit Insurance Framework*) pilnveidošanā. Procesa mērķis ir padarīt efektīvāku kredītiestāžu maksātspējas novērtēšanas sistēmu. Vairāk par šo procesu var uzzināt [EK tīmekļvietnē](#) un [Eiropas Parlamenta tīmekļvietnē](#).

NGF dalībnieki reizi ceturksnī veic maksājumus NGF 0.05 % apmērā no segto noguldījumu vidējā atlikuma iepriekšējā ceturksnī, kas reizināts ar normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā aprēķināto korekcijas koeficientu. NGF katru gadu novērtē fonda dalībnieku darbības rādītājus un saskaņā ar Noguldījumu garantiju likuma 8. panta trešās daļas prasībām aprēķina korekcijas koeficientus iemaksām NGF. Vidējais piemērojamais korekcijas koeficients kredītiestādēm 2025. gadā bija 110 % (2024. gadā – 112 %), bet kooperatīvajām krājaizdevu sabiedrībām – 99 % (2024. gadā – 93 %).

Noguldījumu piesaistītāji regulāros maksājumus NGF par 2025. gadu veica 22.9 milj. eiro apmērā.

Latvijas Banka 2025. gadā nodrošināja NGF naudas līdzekļu uzkrāšanu un pārvaldīšanu, un gada beigās NGF pieejamie naudas līdzekļi bija 302.3 milj. eiro. NGF naudas līdzekļu pārvaldīšanas pamatprincips ir augstas likviditātes nodrošināšana. 2025. gadā NGF naudas līdzekļi tika ieguldīti īstermiņa (ar vērtspapīru dzēšanas termiņu, kas nepārsniedz 12 mēnešus) likvidos eirozonas valstu valdību investīciju klases kredītreitinga fiksēta ienākuma vērtspapīros. 2025. gada ieguldījumu ienesīgums sasniedza 2.21 %.

Apdrošināto aizsardzības fonds. AAF naudas līdzekļus veido apdrošināšanas sabiedrību atskaitījumi 0.1 % apmērā no to apdrošināšanas prēmiju bruto kopsummas, kuras saņemtas no fiziskajām personām par likumā norādītajiem apdrošināšanas veidiem. Kopš AAF darbības sākuma tā naudas līdzekļi garantētās atlīdzības izmaksai izmantoti 12.3 tūkst. eiro apmērā. Tā kā 2015. gada beigās AAF uzkrātie naudas līdzekļi bija pārsnieguši Apdrošināšanas un pārpadrošināšanas likuma 288. pantā noteikto apmēru, kopš 2016. gada iemaksas AAF ir apturētas. 2025. gada beigās AAF bija uzkrāts 21.0 milj. eiro. Arī AAF naudas līdzekļi tika ieguldīti īstermiņa (ar vērtspapīru dzēšanas termiņu, kas nepārsniedz 12 mēnešus) likvidos eirozonas valstu valdību investīciju klases kredītreitinga fiksēta ienākuma vērtspapīros, un 2025. gada ieguldījumu ienesīgums sasniedza 2.20 %.

Finanšu instrumentu tirgus klientu (ieguldītāju) aizsardzība. Ieguldītāju aizsardzības sistēmas pamatā ir Ieguldītāju aizsardzības likums. Kompensācija vienam ieguldītājam tiek aprēķināta līdz 20 tūkst. eiro. Kompensāciju izmaksu, kā arī šo izmaksu nodrošināšanai paredzēto naudas līdzekļu turēšanu un ieguldītāju aizsardzības sistēmas pārvaldīšanu nodrošina Latvijas Banka, bet nepieciešamos naudas līdzekļus nodrošina sistēmas dalībnieki. Ieguldītāju aizsardzības likums neparedz kompensāciju izmaksai paredzēto naudas līdzekļu uzkrāšanu, bet, ja nepieciešams, naudas līdzekļus nodrošina sistēmas dalībnieki jeb juridiskās personas, kas noteiktā kārtībā saņēmušas atļauju ieguldījumu pakalpojumu sniegšanai. 2025. gadā turpinājās ieguldītāju aizsardzības tiesiskā regulējuma pilnveide. Latvijas Banka pirmo reizi veica arī visu ieguldītāju aizsardzības sistēmas dalībnieku ieguldītāju sarakstu testēšanu, lai pārbaudītu sistēmas dalībnieku spēju sagatavot informāciju par ieguldītājiem un iesniegt Latvijas Bankai pieprasīto informāciju noteiktajā formātā un termiņā, ievērojot Latvijas Bankas "[Ieguldītāju, kuriem ir tiesības uz kompensāciju, saraksta sagatavošanas un iesniegšanas noteikumus](#)".

Ieguldījumu pārvaldīšana

Latvijas Banka finanšu aktīvus un zeltu pārvalda saskaņā ar Latvijas Bankas padomes noteiktajām ieguldījumu pārvaldīšanas vadlīnijām, ievērojot apdomīgas pārvaldīšanas principus. Ieguldījumu pārvaldīšana tiek veikta tā, lai ilgtermiņā nodrošinātu:

- ieguldījumu vērtības saglabāšanu;
- ieguldījumu likviditāti;
- ienākumu gūšanu.

Ieguldījumu pārvaldīšanā ņem vērā ilgtspējības principus un ievēro Eirosistēmas centrālo banku līguma par neto finanšu aktīviem (*Agreement on Net Financial Assets*) nosacījumus.

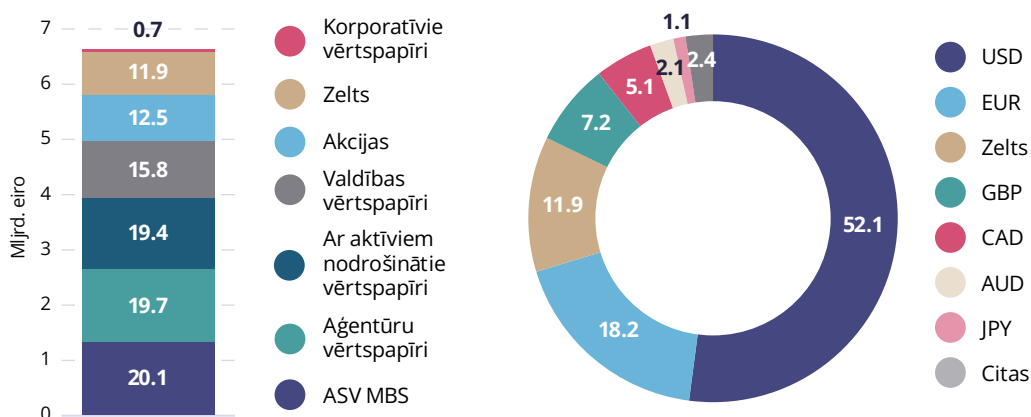
Ieguldījumu struktūra

Viena no ieguldījumu pārvaldīšanas pamatstratēģijām ir diversifikācija. Latvijas Banka finanšu aktīvus iegulda galvenokārt:

- ASV un Eiropas valstu valdību, to aģentūru vai starptautisko institūciju parāda vērtspapīros;
- ar aktīviem nodrošinātos parāda vērtspapīros;
- attīstības valstu valdību parāda vērtspapīru indeksā ietvertajos vērtspapīros;
- investīciju klases globālajā fiksēta ienākuma vērtspapīru indeksā ietvertajos vērtspapīros;
- attīstīto un attīstības tirgu akciju indeksos ietverto uzņēmumu akcijās;
- komercsabiedrību augstas kvalitātes parāda vērtspapīros;
- zeltā.

2025. gada beigās Latvijas Bankas ieguldījumu portfeļu kopējais apmērs bija 6.62 mljrd. eiro – par 0.5 mljrd. eiro vairāk nekā 2024. gada beigās.

61. attēls. Ieguldījumu struktūra (2025. gada 31. decembrī; %)

Ieguldījumu pārvaldīšanas organizācija

Ieguldījumu pārvaldīšanu veic gan Latvijas Bankas, gan ārējo pārvaldītāju speciālisti. Ieguldījumi tiek veikti trijās aktīvu pamatklasēs – fiksēta ienākuma vērtspapīros, akcijās un zeltā.

Ieguldījumi fiksēta ienākuma vērtspapīros

Lielāko daļu ieguldījumu fiksēta ienākuma vērtspapīros pārvalda Latvijas Bankas speciālisti.

2. tabula. Latvijas Bankā pārvaldīto 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru neitrālā portfeļa sastāvs

	Valdības vērtspapīru indeksa termiņstruktūra	Valūtas struktūra
ASV	1–3 gadi	55 %
Eirozona	1–10 gadi	21 %
Apvienotā Karaliste	1–10 gadi	14 %
Kanāda	1–3 gadi	10 %

Savukārt ieguldījumus attīstības valstu investīciju klases kredītreitinga fiksēta ienākuma valdības vērtspapīros Latvijas Bankā īsteno, izmantojot ETF. 2024. gadā tika mainīts šo ieguldījumu neitrālais portfelis, pārorientējot to uz ilgtspējīgākiem emitentiem ar augstāku vērtējumu pēc ESG kritērijiem un zaļo obligāciju emisijām.

Fiksēta ienākuma vērtspapīru ieguldījumu pārvaldīšanai Latvijas Banka izmanto arī septiņu ārējo pārvaldītāju pakalpojumus. Tie pārvalda daļu no Latvijas Bankas finanšu aktīviem saskaņā ar Latvijas Bankas padomes noteiktajām vadlīnijām:

- seši pārvaldītāji pārvalda ar nekustamo īpašumu ASV nodrošināto fiksēta ienākuma vērtspapīru (ASV MBS) portfeļus;
- viens pārvaldītājs pārvalda investīciju klases globālo fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli. 2024. gadā šis portfelis tika pārstrukturēts, lai tas atbilstu [ilgtspējīga finansējuma informācijas atklāšanas regulas](#) 8. panta fondu prasībām.

Visiem ieguldījumiem fiksēta ienākuma vērtspapīros, izņemot investīciju klases globālo fiksētā ienākuma vērtspapīru portfeli, tiek ierobežots valūtas risks pret eiro.

Ieguldījumi akcijās

Lielāko akciju ieguldījumu daļu veido attīstīto tirgu akciju portfelis. To pārvalda ārējais pārvaldītājs, un tam tiek piemērota Latvijas Bankas [ilgtspējības stratēģija](#). Šā akciju portfeļa mērķrādītāji ietver (sk. [ziņojumu](#)):

- oglekļa emisiju neitralitātes veicināšanu vēlākais līdz 2050. gadam;
- portfeļa piemērošanu Parīzes nolīguma noteikumiem;
- vides piesārņojuma novēršanas, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un ESG faktorus.

Ieguldījumi attīstības tirgu akcijās tiek pārvaldīti atbilstoši attīstības tirgu akciju indeksam, izmantojot ETF.

Ieguldījumi zeltā

Latvijas Bankas ieguldījumi zeltā tiek glabāti Anglijas Bankā.

ECB rezervju pārvaldīšana

Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem Latvijas Banka nelielu finanšu aktīvu daļu nodevusi pārvaldīšanā ECB tās ārvalstu rezervju sastāvā. ECB rezerves pārvalda Eurosistēmas nacionālās centrālās bankas, katrai saņemot pārvaldīšanā finanšu aktīvu daudzumu atbilstoši tās kapitāla atslēgai¹¹ ECB. Latvijas Banka kopā ar Austrijas centrālo banku savu ECB nodoto ārējo rezervju aktīvu daļu pārvalda Japānas jenās. Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem ECB rezervēs ir iekļauta 1.1 tonna Latvijas Bankas zelta.

Riska vadība

Riska vadība ir veiksmīgas ieguldījumu pārvaldības pamatnosacījums. Risku pārvaldīšanas ietvaros tiek izstrādāti riska scenāriji, novērtēts iespējamais finanšu aktīvu ienesīguma un riska apmērs, kā arī modelēts optimālais aktīvu izvietojums. Katru darbadienu tiek pārbaudīta ieguldījumu atbilstība vadlīnijām un kontrolēts riska sadalījums atbilstoši pieņemtajiem ieguldījumu lēmumiem.

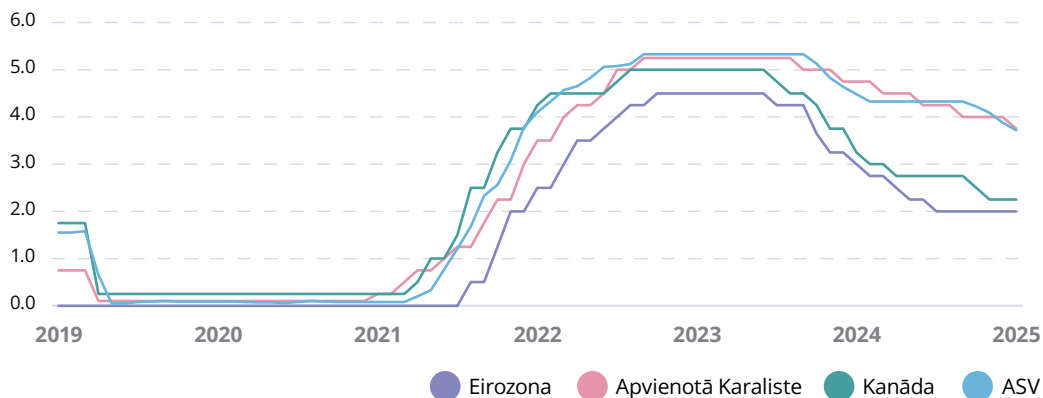
Nozīmīgākais riska faktors, kas ietekmē Latvijas Bankas ieguldījumus, ir procentu likmju risks. Latvijas Bankas ieguldījumu struktūrā nozīmīgākā finanšu ietekme ir 2, 5 un 10 gadu valdības obligāciju likmju, kā arī riska prēmiju (nevaldības sektora vērtspapīru procentu likmju un valdības vērtspapīru likmju starpības) pārmaiņām. Otrs nozīmīgākais riska faktors ir tirgus cenu, it īpaši attīstīto tirgu akciju cenu, pārmaiņas. Ieguldījumiem pieļaujamo procentu likmju, tirgus cenu un citu risku līmeni nosaka Latvijas Bankas padome. Šos faktorus ikdienā analizē un ieguldījumu pakļautību šiem faktoriem kontrolē Latvijas Bankas speciālisti un Latvijas Bankas investīciju komiteja.

¹¹ ECB kapitālu veido visu ES dalībvalstu nacionālo centrālo banku (NCB) iemaksas. NCB kapitāla daļas aprēķina, izmantojot atslēgu, kas atspoguļo attiecīgās dalībvalsts iedzīvotāju skaita un IKP īpatnību ES.

2025. gada norises

2025. gadā attīstīto valstu centrālās bankas turpināja samazināt bāzes procentu likmes. ASV Federālo rezervju sistēma samazināja likmes par 75 bāzes punktiem, savukārt ECB, Anglijas Banka un Kanādas Banka – par 100 bāzes punktiem.

62. attēls. Centrālo banku bāzes procentu likmju dinamika (%)

Avoti: Bloomberg Finance LP un Latvijas Banka.

2025. gadā procentu likmes atgriezās 2021.–2022. gada līmenī, un tās bija krietni mazāk svārstīgas nekā iepriekšējā gadā. Procentu likmju svārstīgums strauji, bet īslaicīgi palielinājās 2025. gada aprīlī, likmēm reaģējot uz ASV izsludinātajiem sākotnējiem ārējās tirdzniecības tarifiem.

63. attēls. ASV fiksēta ienākuma vērtspapīru svārstīguma indekss (MOVE) 10 gadu laikā (indeksa punktos)

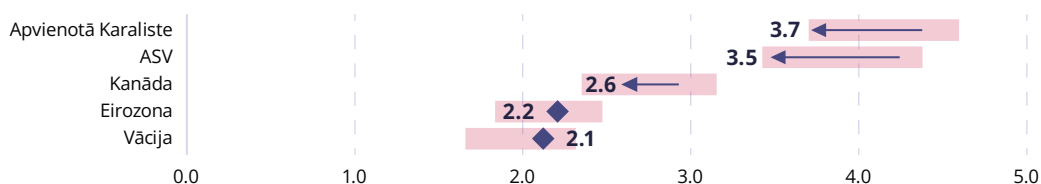
Avoti: Bloomberg Finance LP un Latvijas Banka.

Latvijas Bankas ieguldījumos dominējošo tirgu un vērtspapīru termiņstruktūrās procentu likmēm raksturīgā dinamika atspoguļota 64. attēlā.

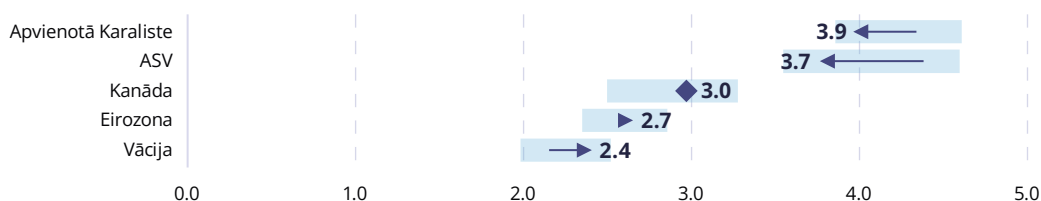
- Īsāka termiņa procentu likmes 2025. gadā bija nedaudz svārstīgākas salīdzinājumā ar garāka termiņa procentu likmēm.
- Eurozonas, Vācijas un Kanādas 2 gadu procentu likmes bija būtiski zemākas par Apvienotās Karalistes un ASV 2 gadu procentu likmēm.

64. attēls. Valdības vērtspapīru procentu likmju dinamika 2025. gadā (procentu likme; %)

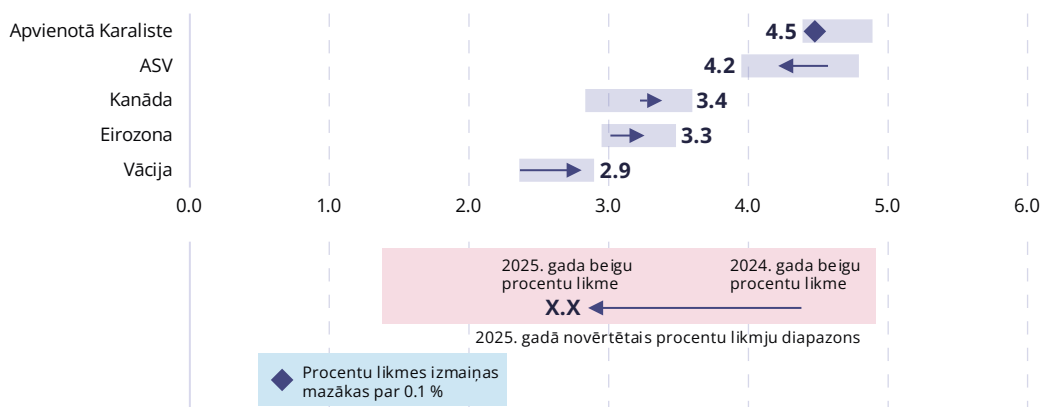
2 gadu procentu likmes

5 gadu procentu likmes

10 gadu procentu likmes

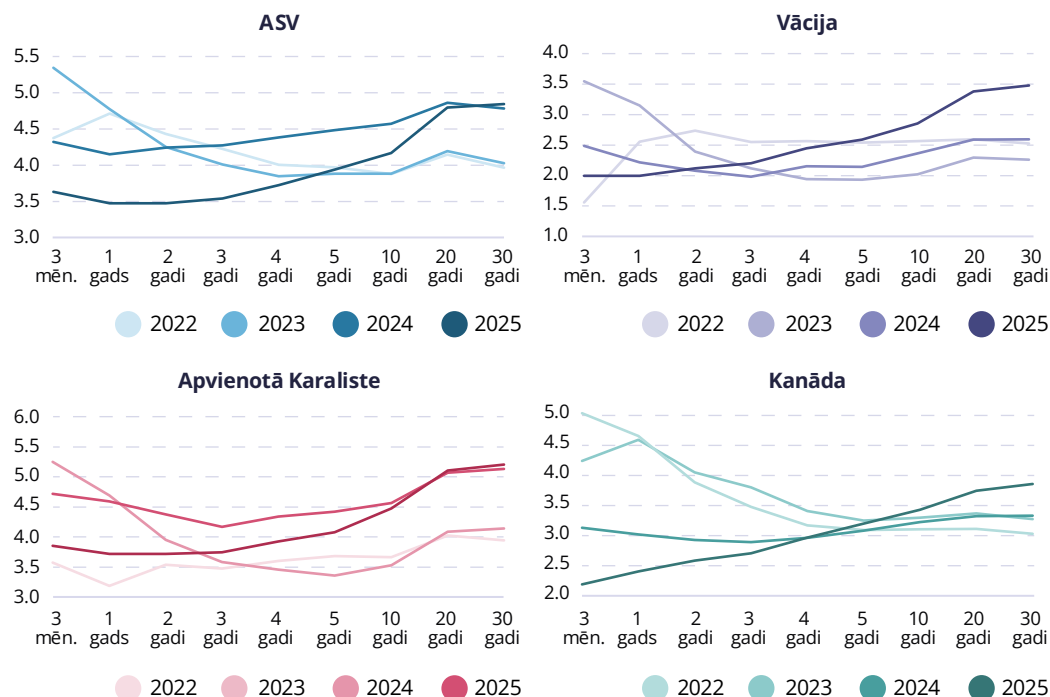
Avoti: Bloomberg Finance LP un Latvijas Banka.

Piezīme. Eiropas likme ir Latvijas Bankas neitrālajā portfelī ietilpstošo Eiropas valstu svērtā attiecīgā termiņa procentu likme.

- Vācijas un eiropas garāka termiņa likmes gada laikā palielinājās, bet 2 gadu likmes saglabājās nemainīgas.
- Apvienotās Karalistes, ASV un Kanādas 2 gadu procentu likmes samazinājās krietni vairāk nekā 10 gadu procentu likmes (Apvienotajā Karalistē tās nemainījās).

Kā redzams 65. attēlā, procentu likmju līknes turpināja normalizēties (kļuva stāvākas) un 2025. gada beigās visu aplūkoto valstu procentu likmju tirgos 10 gadu un 2 gadu procentu likmju starpība bija no 69 (ASV) līdz 86 (Kanādā) bāzes punktiem, savukārt 10 gadu un 3 mēnešu procentu likmju starpība bija no 54 (ASV) līdz 124 (Kanādā) bāzes punktiem.

65. attēls. Valdības vērtspapīru procentu likmju likņu dinamika (%)

Avoti: Bloomberg Finance LP un Latvijas Banka.

Pēc daudzu gadus ilgušās dominances ASV S&P 500 akciju indekss salīdzinājumā ar vairumu citu nozīmīgu akciju indeksu uzrādīja zemāku ienesīgumu. Šāda situācija tika novērota pirmo reizi kopš 2015. gada, lai gan ārvalstu investoru ieguldījumi ASV akcijās 2025. gadā bija divas reizes lielāki nekā 2024. gadā.

66. attēls. Dažādu valstu un reģionu akciju indeksu (vietējā valūtā) salīdzinājums

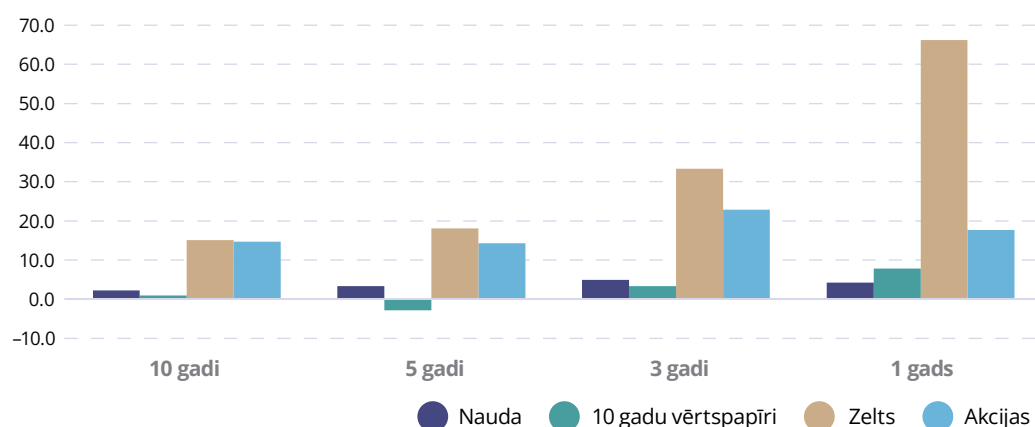
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Japāna	12.1 %	Apv. Kar. 16.8 %	Āzija 42.1 %	ASV -4.4 %	ASV 31.5 %	Āzija 25.4 %	ASV 28.7 %	Apv. Kar. 0.3 %	Japāna 28.3 %	ASV 25.0 %	Attīstības v. 34.4 %
Eiropa	9.1 %	ASV 12.0 %	Attīstības v. 37.8 %	Apv. Kar. -9.5 %	Eiropa 27.5 %	Attīstības v. 18.7 %	Eiropa 24.4 %	Japāna -2.5 %	ASV 26.3 %	Japāna 20.5 %	Āzija 33.0 %
ASV	1.4 %	Attīstības v. 11.6 %	Japāna 22.2 %	Eiropa -10.6 %	Apv. Kar. 19.2 %	ASV 18.4 %	Apv. Kar. 18.3 %	Eiropa -12.2 %	Eiropa 17.3 %	Āzija 12.5 %	Japāna 25.5 %
Apv. Kar.	1.0 %	Āzija 5.8 %	ASV 21.8 %	Āzija -14.1 %	Attīstības v. 18.9 %	Japāna 7.4 %	Japāna 12.7 %	ASV -18.1 %	Attīstības v. 10.3 %	Apv. Kar. 9.5 %	Apv. Kar. 24.0 %
Āzija	-8.9 %	Eiropa 3.2 %	Eiropa 14.5 %	Attīstības v. -14.2 %	Āzija 18.5 %	Eiropa 2.1 %	Attīstības v. -2.2 %	Āzija -19.4 %	Apv. Kar. 7.9 %	Eiropa 8.1 %	Eiropa 20.1 %
Attīstības v.	-14.6 %	Japāna 0.3 %	Apv. Kar. 13.1 %	Japāna -16.0 %	Japāna 18.1 %	Apv. Kar. -9.8 %	Āzija -4.5 %	Attīstības v. -19.7 %	Āzija 6.3 %	Attīstības v. 8.1 %	ASV 17.9 %

Avoti: J.P. Morgan Asset Management un Latvijas Banka.

Piezīmes. Izmantotie akciju indeksi: ASV – S&P 500; Apvienotā Karaliste (Apv. Kar.) – FTSE All-Share; Attīstības v. – MSCI EM (Emerging Markets); Āzija – MSCI Asia ex-Japan; Eiropa – MSCI Europe ex-UK; Japāna – TOPIX. Visi atdeves rādītāji ir kopējie atdeves rādītāji vietējā valūtā, izņemot MSCI Asia ex-Japan un MSCI EM, kuri ir izteikti ASV dolāros.

2023. un 2024. gadā zelta cena pieauga attiecīgi par 13.1 % un 27.2 %, un zelts savu uzvaras gājienu turpināja arī 2025. gadā, tā cenai palielinoties par 64.6 % (ASV dolāros). Pēdējā desmitgadē zelts bijis labs ieguldījumu portfeļu diversifikators. Ņemot vērā pēdējos divos gados notikušo būtisko zelta cenas pieaugumu, pēdējo 10 gadu laikā tas ir uzrādījis akcijām līdzvērtīgu ienesīgumu. Saskaņā ar Pasaules Zelta padomes (*World Gold Council*) aprēķiniem 2025. gads bija neparasts, un zelta cenu vienlīdz lielā mērā ietekmēja visi četri tās izmantotā modeļa faktori – augstu ārējo risku vide (ko galvenokārt radīja ģeopolitiskā spriedze), samazinātas alternatīvu ieguldījumu iespējas (ASV dolāra vājināšanās un zemākas procentu likmes), tirgus cenu dinamika un investoru pozīcijas finanšu tirgos, kā arī ekonomiskā izaugsme.

67. attēls. Dažādu aktīvu klašu gada ienesīgums atsevišķos laika posmos (pēdējā gadā, pēdējos 3, 5 un 10 gados) (%)

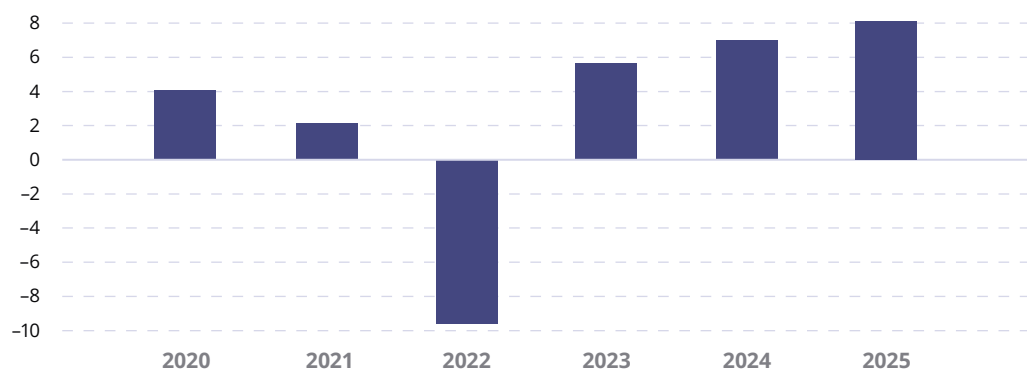
Avoti: *New York University Stern School of Business* un Latvijas Banka.

Piezīme. Akcijas ir S&P 500 indekss, nauda ir ASV valdības 3 mēnešu fiksēta ienākuma vērtspapīri, 10 gadu vērtspapīri ir ASV valdības 10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīri, zelta cena ir ASV dolāros.

2025. gada ieguldījumu rezultāti

Ieguldījumu pārvaldīšanas jomā 2025. gads bija līdz šim veiksmīgākais. Ienākumi no ieguldījumu pārvaldīšanas (ekonomiskais rezultāts) sasniedza nepilnus 500 milj. eiro jeb 8 %.

68. attēls. Ieguldījumu viena gada ienesīgums (%)

Avots: Latvijas Banka.

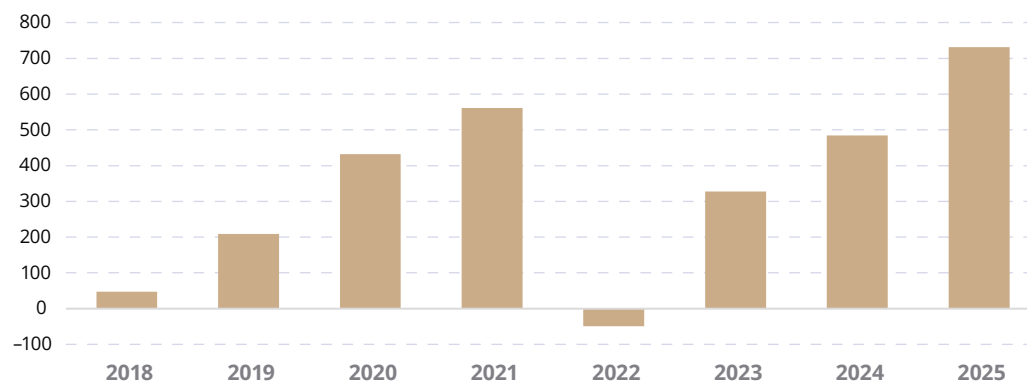
Latvijas Bankas ieguldījumi tiek pārvaldīti ar mērķi nodrošināt pārvaldīšanas pamatprincipu ievērošanu vidējā un ilgākā termiņā. Lai gan straujās procentu likmju celšanas rezultātā finanšu aktīvu tirgus vērtība 2022. gadā būtiski samazinājās (sk. 69. att.), vidējā termiņā Latvijas Bankas ienākumi no ieguldījumu pārvaldīšanas saglabājušies augstā līmenī (sk. 70. att.).

69. attēls. S&P 500 un ASV valdības 10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru indeksu viena gada realizētais ienesīgums kopš 1928. gada (%)

Avoti: Bloomberg Finance LP, ICE Data Services un Latvijas Banka.

70. attēls. Ieguldījumu 5 gadu kopējā ekonomiskā peļņa (slīdošais rādītājs; milj. eiro)

Avots: Latvijas Banka.

Maksājumu un norēķinu sistēmas

Digitālā eiro projekts

Latvijas Banka turpina aktīvi līdzdarboties digitālā eiro projektā, ko īsteno ECB kopā ar eirozonas nacionālajām centrālajām bankām. 2025. gadā noslēdzās digitālā eiro sagatavošanās fāzes pirmā daļa un tika pieņemts lēmums par tālāku projekta virzību – sagatavošanās fāzes otrās daļas uzsākšanu. Šo fāzi plānots īstenot līdz 2027. gada rudenim, un tajā notiks digitālā eiro infrastruktūras izstrāde un sagatavošanās digitālā eiro maksājumu testēšanai.

Latvijas Banka 2025. gadā pievērsa pastiprinātu uzmanību tiešai komunikācijai ar tirgus dalībniekiem – komercbankām un tirgotājiem –, lai skaidrotu digitālā eiro projekta virzību un gūtu atziņas par Latvijas tirgus specifiku un interesēm. Tā turpināja arī atbalstīt Finanšu ministriju digitālā eiro regulējuma izstrādē. Eiropas Padome 2025. gada noslēgumā panāca vienotu pozīciju par to. Savukārt, lai atbalstītu regulas virzību Eiropas Parlamentā, tika organizētas tikšanās ar Eiropas Parlamenta deputātiem, kas ievēlēti no Latvijas, skaidrojot digitālā eiro projekta būtību un vajadzību. Komunikācijas pasākumi turpināsies arī 2026. gadā pēc pozitīvas atgriezeniskās saites saņemšanas.

Savukārt, lai veicinātu plašākas sabiedrības izpratni un informētību par digitālā eiro projekta pamatojumu un virzību, Latvijas Banka 2025. gadā sagatavoja vairākas publikācijas, kā arī sociālajos medijos dalījās ar ECB komunikācijas materiāliem. Latvijas Bankas pārstāvji 2025. gadā piedalījās konferencēs un augstskolu rīkotos pasākumos, kur stāstīja par digitālā eiro projektu un tā mērķiem.

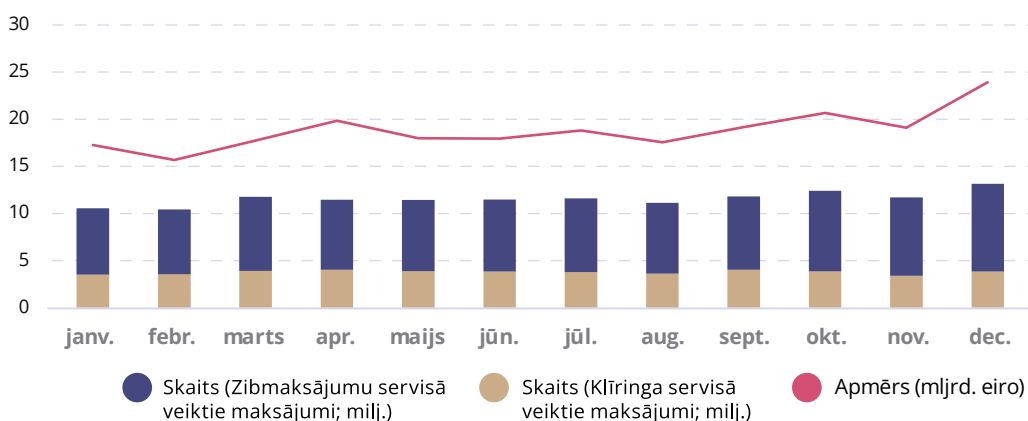
EKS sistēmas darbība

Latvijas Bankas izveidotā un uzturētā **EKS sistēma** turpināja nodrošināt klientu eiro maksājumu veikšanu visā vienotajā eiro maksājumu telpā (SEPA) no konta vienā finanšu iestādē uz kontu citā finanšu iestādē ar Zibmaksājumu servisa un Klīringa servisa starpniecību. Zibmaksājumu serviss nodrošina maksājumu izpildi pāris sekunžu laikā katru dienu visu diennakti, savukārt Klīringa serviss apstrādā maksājumus darbdienās un nauda nonāk pie saņēmēja dažū stundu laikā.

Vairākām nebanku finanšu institūcijām tika piešķirta pieeja Latvijas Bankas maksājumu sistēmām – 10 maksājumu iestādes un elektroniskās naudas iestādes 2025. gadā uzsāka dalību EKS sistēmā. EKS sistēmas tiešās dalībnieces 2025. gada beigās bija 11 kredītiestādes, 10 maksājumu iestādes un

elektroniskās naudas iestādes, Valsts kase un Latvijas Banka. EKS sistēmas dalībnieki lielākoties izmantoja gan Klīringa servisu, gan Zibmaksājumu servisu.

71. attēls. EKS sistēmā 2025. gadā apstrādāto maksājumu skaits un apmērs

EKS sistēmā (Zibmaksājumu servissā un Klīringa servissā kopā) tika veikti 139.0 milj. SEPA kredīta pārvedumu 225.6 mljrd. eiro apmērā. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu EKS sistēmā veikto maksājumu skaits palielinājās par 10.0 %, bet apmērs – par 11.7 %.

Gada laikā Zibmaksājumu servissā apstrādāto zibmaksājumu skaits pieauga 1.3 reizes, un daļa dalībnieku vairāk nekā 90 % maksājumu sūtīja kā zibmaksājumus. Kopā tika apstrādāti 92.5 milj. zibmaksājumu 54.5 mljrd. eiro apmērā, atsevišķās dienās apstrādājot līdz pat 490 tūkst. zibmaksājumu. Zibmaksājumu servisa pieejamība bija 100 %.

EKS sistēmas Klīringa serviss, kura pieejamība 2025. gadā bija 100 %, vidēji dienā apstrādāja 178 tūkst. klientu SEPA kredīta pārvedumu 664 milj. eiro apmērā. Kopā tika apstrādāti 45.4 milj. maksājumu 169.3 mljrd. eiro apmērā.

Zibsaīšu reģistrs

Latvijas Banka turpināja nodrošināt arī Zibsaīšu reģistra darbību, sniedzot iespēju vairāku Latvijas un Igaunijas banku klientiem zibmaksājumus un citus maksājumus veikt vēl ērtāk, maksājuma uzdevumā norādot tikai saņēmēja mobilā tālruņa numuru.

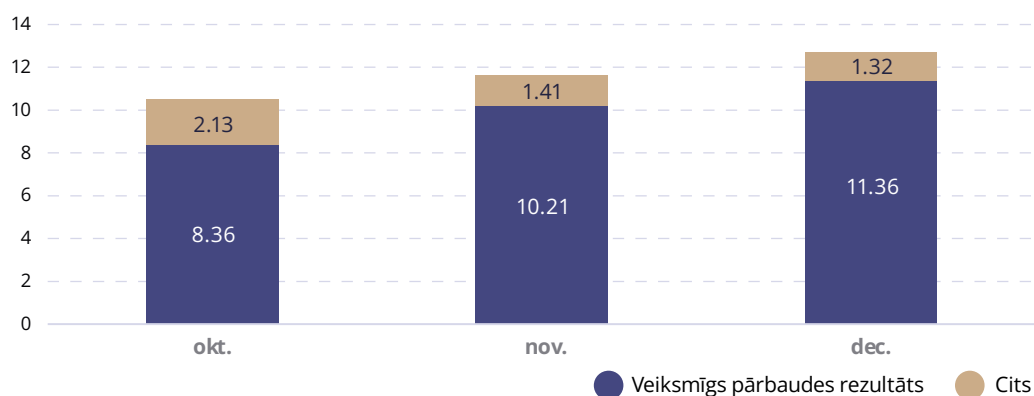
2025. gada beigās Zibsaīšu reģistrā, kura pieejamība bija 100 %, bija reģistrēti 758 tūkst. zibsaīšu (pieaugums par 5 % salīdzinājumā ar iepriekšējā gada beigām). Gada laikā Zibsaīšu reģistrs apstrādāja 16.9 milj. pieprasījumu. 60 % zibsaīšu bija reģistrētas Latvijas banku klientiem, bet 40 % – Igaunijas banku klientiem.

Zibpārbaudes serviss

Latvijas Banka 2025. gada oktobrī ieviesa Zibpārbaudes servisu, kas maksājumu pakalpojumu sniedzējiem ļaus veikt saņēmēja vārda un konta numura (IBAN) atbilstības pārbaudi atbilstoši Zibmaksājumu regulas prasībām. Šo pakalpojumu Eirosistēmas līmenī nodrošina Latvijas Banka un Portugāles centrālā banka.

Par Zibpārbaudes servisa lietotājiem kļuvuši maksājumu pakalpojumu sniedzēji no deviņām ES dalībvalstīm. 2025. gadā Zibpārbaudes servisā tika apstrādāti 34.8 milj. pieprasījumu, no tiem 29.9 milj. ar veiksmīgu pārbaudes rezultātu.

72. attēls. Zibpārbaudes servisā 2025. gadā apstrādāto pieprasījumu skaits (milj.)

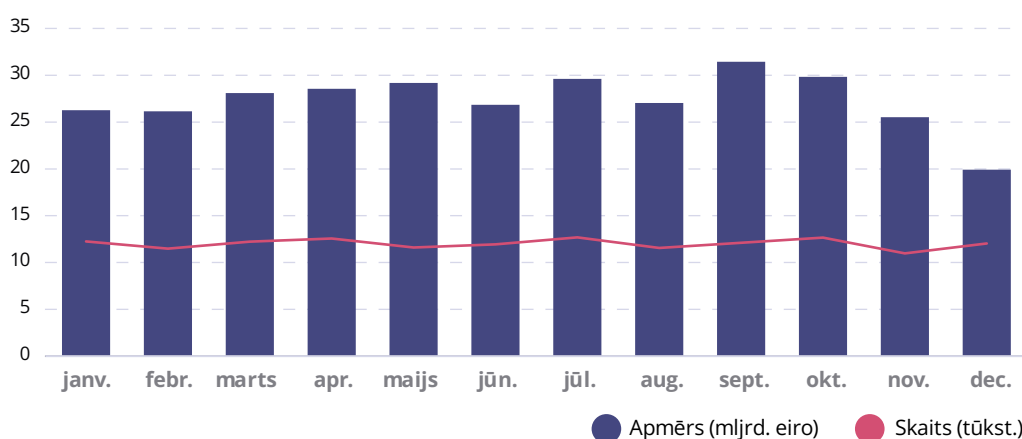

TARGET-Latvija sistēmas darbība

Latvijas Banka 2025. gadā turpināja nodrošināt TARGET-Latvija sistēmas darbību. Tā ir pasaulē trešās lielākās maksājumu sistēmas – TARGET – komponentsistēma.

2025. gadā TARGET sistēmas, t. sk. TARGET-Latvija sistēmas, pieejamība bija 99.84 %. Vidēji dienā TARGET-Latvija sistēma apstrādāja 565 maksājumus 1.3 mljrd. eiro apmērā.

73. attēls. TARGET-Latvija sistēmā 2025. gadā veikto maksājumu skaits un apmērs

Latvijas Banka sniedza maksājumu pakalpojumus eiro arī tām institūcijām, kurām Latvijas Bankā atvērti norēķinu konti ārpus TARGET-Latvija sistēmas, proti, Valsts kasei un Latvijas, ārvalstu un starptautiskajām finanšu iestādēm. 2025. gadā Latvijas Banka izpildīja šādu iestāžu maksājumus 1.7 mljrd. eiro apmērā.

Maksājumu sistēmu darbības pārraudzība

Latvijas Banka 2025. gadā ik dienu pārraudzīja EKS sistēmu, analizējot sistēmas tehnisko un operacionālo darbību, apkopojot sistēmas statistiskos datus un pārlicinoties, ka starpbanku maksājumu vide Latvijā ir droša un efektīva.

Latvijas Banka regulāri – reizi pusgadā – apkopoja un [analizēja](#) datus par Latvijas maksājumu pakalpojumu sniedzēju klientu veiktajiem maksājumiem, pārraugot Latvijā izmantoto maksājumu instrumentu attīstību. Maksājumu dati tika apkopti atbilstoši vienotai ECB statistikas metodoloģijai.

Finanšu instrumentu norēķinu sistēmu darbības pārraudzība

Latvijas Banka sadarbībā ar Igaunijas centrālo banku, Lietuvas centrālo banku un Islandes centrālo banku koordinēja depozitārīja Nasdaq CSD SE novērtējumu Eirosistēmas finanšu tirgus infrastruktūru kiberneturības aptaujā un secināja, ka Nasdaq CSD SE ir augsts kiberneturības līmenis.

Tika sagatavots novērtējuma ziņojums par Nasdaq CSD SE atbilstību [Centrālo vērtspapīru depozitārīju regulas](#) prasībām Eirosistēmai nozīmīgajās jomās, un Eirosistēma, neatklājusi jaunus konstatējumus, sniedza pozitīvu atzinumu par Nasdaq CSD SE uzturēto vērtspapīru norēķinu sistēmu darbību.

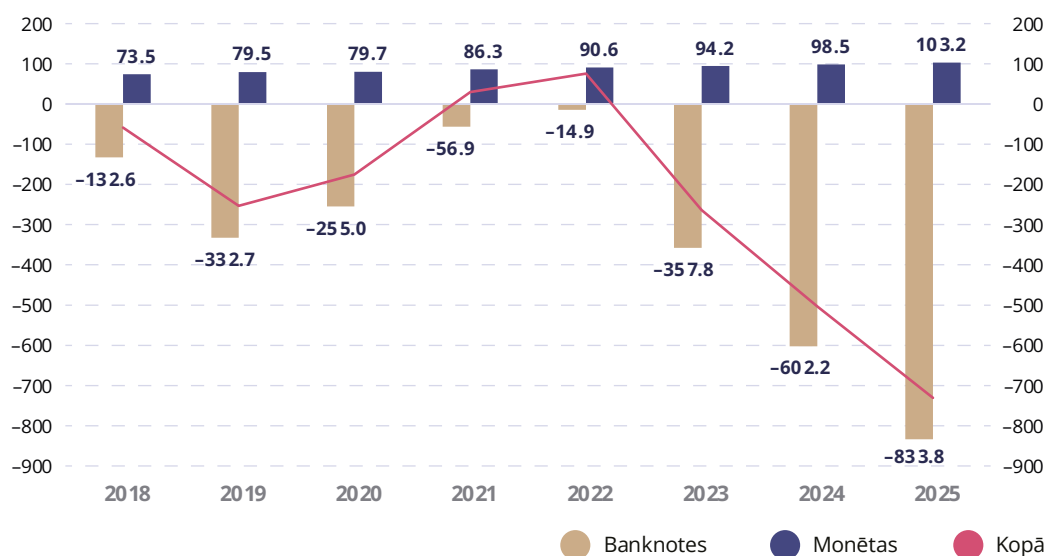
Skaidrās naudas apgrozība

Skaidrās naudas aprites nodrošināšana

Lai gan bezskaidrās naudas norēķiniem Latvijā ir tendence palielināties, iedzīvotāji vēl arvien samērā bieži pirkumu veikšanai izmanto skaidro naudu. Saskaņā ar iedzīvotāju aptaujas datiem vidēji nedēļā viena persona veic gandrīz piecus pirkumus skaidrā naudā, tāpēc viens no svarīgākajiem Latvijas Bankas uzdevumiem joprojām ir skaidrās naudas aprites nodrošināšana. Turklāt skaidrās naudas maksājumi ietilpst kritiskajos finanšu pakalpojumos, kuru pieejamība saskaņā ar Nacionālās drošības likumu jānodrošina iespējama valsts apdraudējuma gadījumā.

2025. gadā Latvijas Bankas eiro banknošu tīrā emisija turpināja samazināties, saglabājoties negatīvā līmenī. Savukārt Latvijas Bankas eiro monētu tīrā emisija pieauga. Tādējādi 2025. gada beigās Latvijas Bankas eiro banknošu un monētu kopējā tīrā emisija bija -730.6 milj. eiro.

74. attēls. Latvijas Bankas eiro banknošu un monētu tīrā emisija (milj. eiro)

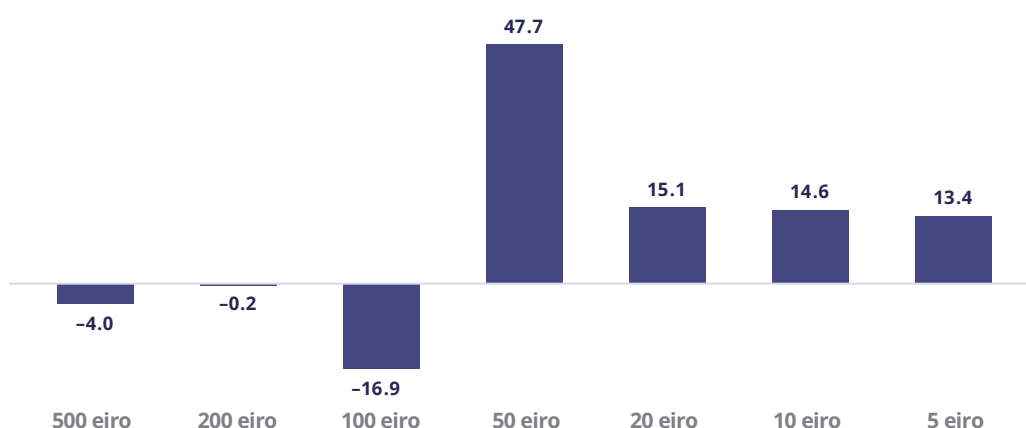

Latvijas Bankas eiro banknošu un monētu tīrā emisija

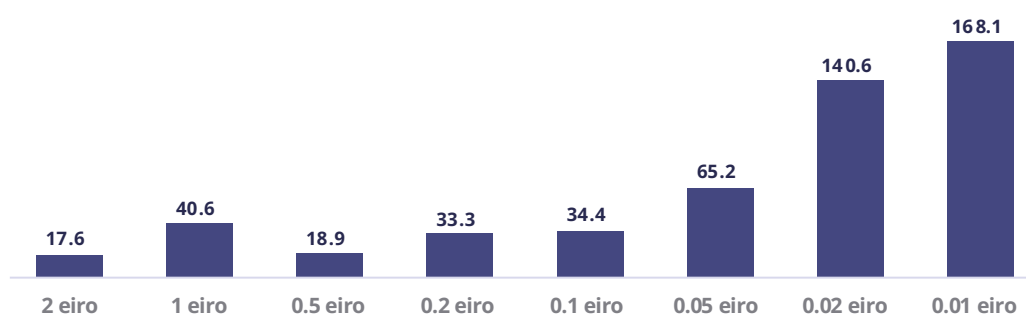
Latvijas Bankas eiro banknošu tīrā emisija skaita ziņā 2025. gada laikā pieauga par 0.6 % (līdz 69.7 milj. banknošu). No Latvijas Bankas emitētajām eiro banknotēm apgrozībā 2025. gada beigās visvairāk bija 50 eiro un 20 eiro banknošu.

Savukārt Latvijas Bankas eiro monētu tīrā emisija skaita ziņā 2025. gadā pieauga par 4.0 %, decembra beigās sasniedzot 518.7 milj. monētu. No Latvijas Bankas emitētajām monētām 2025. gada beigās apgrozībā visvairāk bija 1 centa un 2 centu monētu.

75. attēls. Latvijas Bankas neto emitētās eiro banknotes (nominālvērtību dalījumā; 2014–2025; skaits; milj.)

76. attēls. Latvijas Bankas neto emitētās eiro monētas (nominālvērtību dalījumā; 2014–2025; skaits; milj.)

No kredītiestādēm saņemtās skaidrās naudas nolietotības pakāpes un īstuma pārbaudi Latvijas Bankā nodrošināja automātiskās naudas apstrādes sistēmas, ar kurām 2025. gadā tika apstrādāti 136.4 milj. banknošu (par 7.1 % mazāk nekā 2024. gadā). 5.8 % jeb 8.0 milj. no apstrādātajām banknotēm tika atzītas par apgrozībai nederīgām un iznīcinātas.

2025. gadā Latvijas Banka turpināja īstenot naudas apstrādātāju reģistrācijas un darbības kontroles funkciju. Reģistrēto naudas apstrādātāju skaits 2025. gada beigās salīdzinājumā ar 2024. gada beigām saglabājās nemainīgs – 32 komersanti. Latvijas Banka pārraudzīja šo komersantu darbību, izvērtējot to atbilstību skaidrās naudas apstrādi regulējošo normatīvo aktu prasībām. 2025. gadā tika veiktas 7 šādas pārbaudes.

2025. gadā turpinājās lata naudaszīmju izņemšana no apgrozības. Gada laikā Latvijas Bankā no apgrozības tika izņemtas lata banknotes un monētas 0.5 milj. latu vērtībā (0.4 milj. latu banknotēs un 0.1 milj. latu monētās). 2025. gada beigās apgrozībā bija lata banknotes 38.2 milj. latu vērtībā un lata monētas 43.6 milj. latu vērtībā. Skaita ziņā apgrozībā visvairāk bija 5 latu un 20 latu banknošu (attiecīgi 1.7 milj. un 0.7 milj.), savukārt no monētām – 1 santīma un 2 santīmu monētu (attiecīgi 149.1 milj. un 89.2 milj.).

Līdz ar 2024. gada 19. septembrī pieņemtajiem Kredītiestāžu likuma grozījumiem Latvijas tiesiskajā regulējumā tika nostiprināts pienākums kredītiestādēm, kurām ir būtiska nozīme skaidrās naudas pieejamībā Latvijā, nodrošināt savu klientu piekļuvi skaidrajai naudai atbilstoši minimālajām skaidrās naudas izmaksas pakalpojuma prasībām. Minētās prasības stājās spēkā 2025. gada 1. janvārī un ir noteiktas Kredītiestāžu likuma 73.¹ panta otrajā, trešajā un ceturtajā daļā un Latvijas Bankas 2024. gada 28. oktobra noteikumos Nr. 330 "Skaidrās naudas izmaksas pakalpojuma pārvaldības noteikumi".

Saskaņā ar Latvijas Bankai pieejamajiem datiem 2025. gada 31. decembrī Kredītiestāžu likuma 73.¹ panta pirmajā daļā noteiktajiem pakalpojuma sniedzēja kritērijiem atbilda šādas četras lielākās Latvijas kredītiestādes: AS "SEB banka", "Swedbank" AS, AS "Citadele banka" un Luminor Bank AS Latvijas filiāle.

2025. gadā Latvijas Banka veica vairākus skaidrās naudas izmaksas pakalpojuma prasību izpildes kontroles pasākumus un veiksmīgi nodrošināja skaidrās naudas izmaksas pakalpojuma prasību izpildes kontroli. Salīdzinājumā ar 2024. gada beigām bankomātu skaits saglabājās stabils – 2025. gada beigās visā Latvijas teritorijā bija izvietoti 882 bankomāti (2024. gada beigās – 889 bankomāti)¹².

Latvijas Bankas Rīgas filiālē uzstādītajos monētu iemaksas automātos 2025. gadā iedzīvotāji un uzņēmumi iemaksāja 15.8 milj. monētu.

Valsts analīzes centra un monētu valsts analīzes centra funkciju izpilde

Viltojumu skaits un sadalījums

Latvijas Bankas kā valsts analīzes centra un monētu valsts analīzes centra darbību nosaka gan ES regulējums, gan nacionālā līmeņa tiesību akti, kas nosaka pienākumus eiro naudaszīmju viltojumu apkarošanā.

Valsts analīzes centra un monētu valsts analīzes centra pamatuzdevumi

- Identificēt, analizēt un uzglabāt jebkuras valūtas viltoto naudu, kas ir aizturēta Latvijā vai izņemta policijas darbības rezultātā.
- Reģistrēt datus par konstatētām viltotām naudaszīmēm un nosūtīt tos ECB, EK un citām starptautiskajām institūcijām, kas ir iesaistītas cīņā ar naudaszīmju viltošanu.
- Sadarboties ar bankām un citiem naudas apstrādātājiem.
- Nodrošināt apmācību, kā iespējams atpazīt viltotas naudaszīmes.

¹² No tiem 860 bankomāti ir 4 Latvijas lielāko kredītiestāžu klientus apkalpojošie bankomāti; 5 bankomāti ir to kredītiestāžu klientus apkalpojošie bankomāti, uz kurām neattiecas Kredītiestāžu likuma 73.¹ panta otrajā, trešajā un ceturtajā daļā noteiktie pienākumi; 2 ir Latvijas Bankas monētu iemaksas iekārtas; 15 ir neatkarīga bankomātu tīkla operatora *Euronet 360 Finance Ltd.* Latvijas teritorijā izvietotie bankomāti.

Statistika par viltojumu apjomu un tendencēm

Viltotu naudaszīmju konstatēšana

Viltotas naudaszīmes galvenokārt konstatē profesionālie naudas apstrādātāji. 2025. gadā naudas apstrādātāji konstatēja un no apgrozības izņēma 72 % no visām konstatētajām viltotajām banknotēm un 78 % no visām konstatētajām viltotajām monētām.

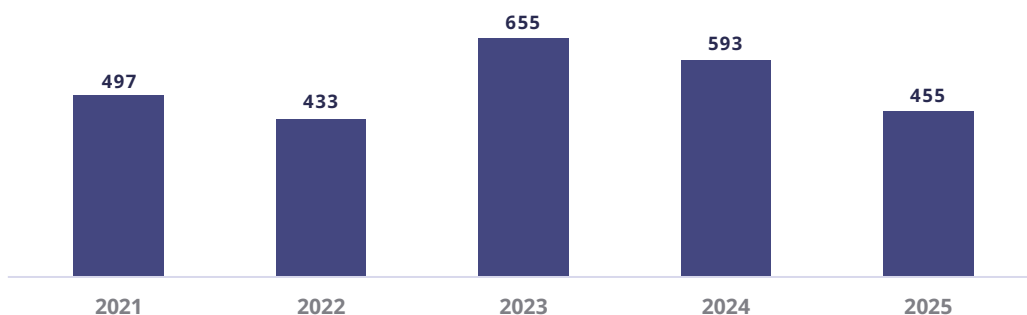
Aptuveni puse no visām apgrozībā esošajām viltotajām banknotēm tiek konstatētas brīdī, kad notiek mēģinājums iemaksāt tās bankomātā. 10 % viltoto banknošu tika konstatētas tirdzniecības uzņēmumos vai tās konstatēja privātpersonas.

Viltotu banknošu skaits apgrozībā

2025. gadā Latvijas Banka konstatēja apgrozībā 455 viltotas eiro banknotes un 585 viltotas eiro monētas.

Salīdzinājumā ar 2024. gadu viltoto banknošu skaits samazinājās par 23 %, savukārt viltoto monētu skaits – par 18 %.

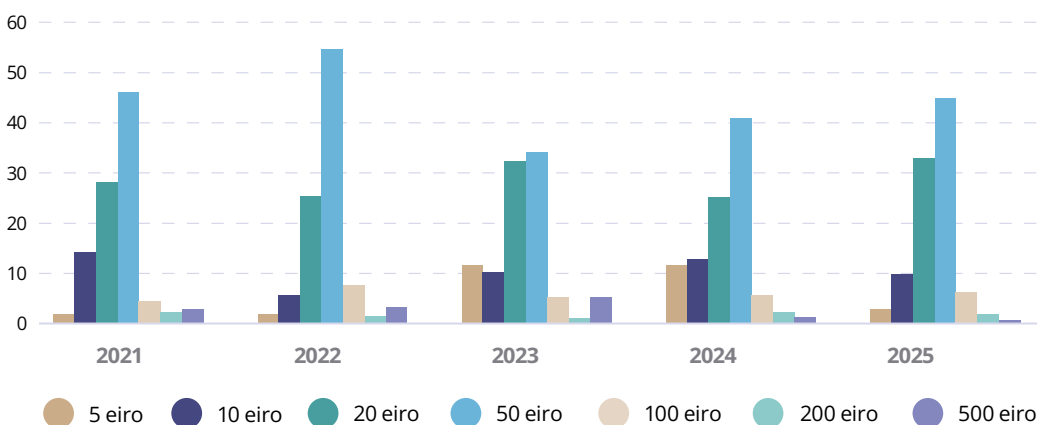
77. attēls. Apgrozībā konstatēto viltoto banknošu skaits Latvijā

2025. gadā konstatēto viltoto eiro banknošu apjoms samazinājās līdz 2 viltotām banknotēm uz 10 000 iedzīvotāju.

2025. gadā apgrozībā visbiežāk tika konstatēti 50 eiro un 20 eiro banknošu viltojumi, kas kopumā bija 78 % no visiem konstatētajiem eiro banknošu viltojumiem.

78. attēls. Apgrozībā konstatētie eiro banknošu viltojumi (%)

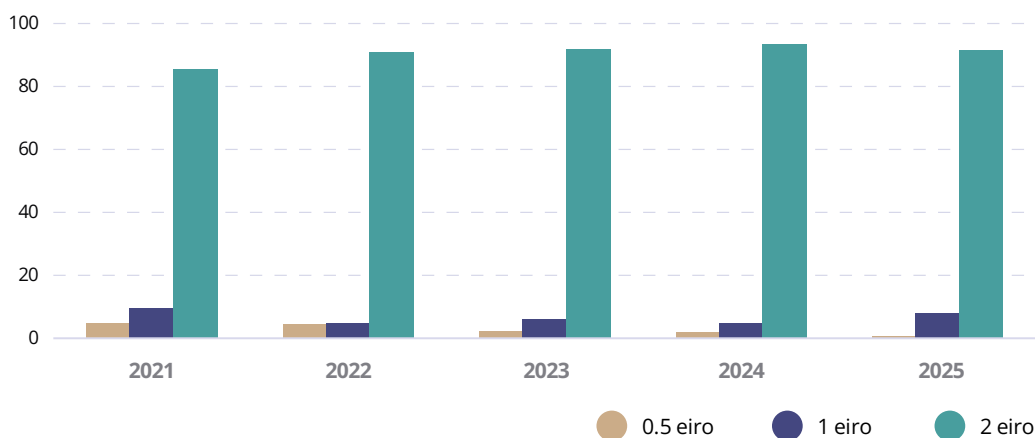

Latvijas Bankā konstatēto viltoto eiro banknošu skaits nominālvērtību dalījumā

Gads	Bez nomināla	5 eiro	10 eiro	20 eiro	50 eiro	100 eiro	200 eiro	500 eiro	Kopā
2021		9	71	140	229	22	11	15	497
2022		8	25	110	237	33	7	14	434
2023		76	67	212	224	34	7	35	655
2024		69	76	149	243	34	14	8	593
2025	1	13	45	150	205	29	9	3	455
Kopā	1	175	284	761	1138	152	48	75	2634

No viltotajām eiro monētām visbiežāk apgrozībā tiek konstatētas viltotas 2 eiro monētas. 2025. gadā viltoto 2 eiro monētu īpatsvars sasniedza 92 % no visiem konstatētajiem monētu viltojumiem.

79. attēls. Apgrozībā konstatētie eiro monētu viltojumi (%)

Latvijas Bankā konstatēto viltoto eiro monētu skaits nominālvērtību dalījumā

Gads	50 centi	1 eiro	2 eiro	Kopā
2021	10	20	176	206
2022	20	22	415	457
2023	13	36	544	593
2024	14	34	663	711
2025	2	47	536	585
Kopā	74	133	1985	2192

Viltojumu kvalitāte

Galvenokārt tiek konstatēti augstas kvalitātes 100 eiro, 200 eiro un 500 eiro banknošu viltojumi. 2025. gadā šādu viltotu banknošu apjoms sasniedza 0.5 % no visiem banknošu viltojumiem apgrozībā.

No 2025. gadā konstatētajiem eiro banknošu viltojumiem 41 % bija zemas kvalitātes viltojumi ar pārveidotu dizainu, t. i., banknošu viltojumi, kuriem ir acīmredzamas neatbilstības attēlu elementu atspoguļojumā, bez banknošu drošības elementu imitācijas.

Sabiedrības informēšana

2025. gadā Latvijas Banka sāka piedāvāt bezmaksas tiešsaistes apmācību "Skaidrās naudas pārbaude", kuras mērķis ir iemācīt, kā atpazīt viltotas eiro banknotes un monētas.

Apmācības rīks ir paredzēts galvenokārt profesionālajiem skaidrās naudas apstrādātājiem, taču to var izmantot jebkurš interesents. Apmācība ilgst aptuveni 90 minūtes, un tās noslēgumā jānokārto zināšanu pārbaudes tests. 2025. gadā Latvijas Banka organizēja četras klātienē apmācības sesijas.

Eiro banknošu plašā aprīte un augstā vērtība joprojām padara tās par pievilcīgu naudaszīmju viltotāju mērķi. Lai pasargātu sevi no viltojumiem un izvairītos no finansiāliem zaudējumiem, kas rodas, pieņemot viltotu banknoti, banknotes rūpīgi jāaplūko, piemēram, izmantojot metodi "Aptausti, apskati, pagrozi". Biežā zemas kvalitātes viltojumu konstatēšana aprītē liecina par to, ka iedzīvotāji nepievērš pietiekamu uzmanību saņemto naudaszīmju autentiskuma pārbaudei.

Latvijas Bankas 2025. gadā emitētās eiro piemiņas un kolekcijas monētas

Latvijas Banka 2025. gadā laida apgrozībā piecas kolekcijas monētas: atklāta konkursa rezultātā izvēlētu zelta kolekcijas monētu "Mūsu zeme" (emitēta 22.05.2025.), Liepājas 400 gadu jubilejai veltītu monētu "Saule un Vējš" (emitēta 17.06.2025.), māksliniecei Džemmai Skulmei veltītu monētu "Džemma" (emitēta 21.08.2025.), pirmās grāmatas latviešu valodā piecsimtgadei veltītu monētu "Latviešu grāmatai 500" (emitēta 04.11.2025.), animācijas filmai "Straume" veltītu monētu "Straume" (emitēta 10.12.2025.). Latvijas Banka laida apgrozībā arī 2 eiro piemiņas monētu "Sēlija" (apgrozībā kopš 09.10.2025.; tīstokļos un suvenīriesaiņojumā) un apgrozības monētu komplektu "Sēlija" (apgrozībā kopš 09.10.2025.). Piemiņas monēta "Sēlija" noslēdz piecu latviešu vēsturisko zemju 2 eiro piemiņas monētu sēriju.

"Mūsu zeme"

Svars: 1.24 g; forma: kvadrāts ar noapaļotiem stūriem (10.0 mm × 10.0 mm)

Metāls: 999.9° zelts

Kvalitāte: *proof*

Maksimālā tirāža: 2500

Kalta 2025. g. *Koninklijke Nederlandse Munt* (Nīderlande)

Grafiskais dizains: Māris Upenieks

Kolekcijas monētā autors simboliski attēlojis vienu kvadrācentimetru Latvijas zemes. Ikvienam no mums Latvijā ir vieta, kas ir sirdij mazliet tuvāka, siltāka nekā visas citas. Vieta, kur iepriekšējās paaudzes dzīvojušas un strādājušas, ieliekot pamatu katra mūsu paša dzīvesstāstam. Tieši no autora vecvectēva māju pagalma nāk zemes gabaliņš kvadrācentimetra lielumā, kas tika ieskenēts un atveidots šajā monētā.

Monēta ir simbols tam, ka šāds zemes gabaliņš kaut kur Latvijā ikvienam ir zelta vērtē, bet patiesībā pat zeltā nenovērtējams, kā arī tam, ka esam gatavi sargāt mūsu zemi – no pirmā līdz pēdējam kvadrātcentimetram.

"Saule un Vējš"

Svars: 23.00 g; diametrs: 36.00 mm
 Metāls: 999° sudrabs; ar apzeltījumu
 Kvalitāte: *proof*
 Maksimālā tirāža: 3000
 Kalta 2025. g. *Koninklijke Nederlandse Munt* (Nīderlande)
 Grafiskais dizains: Krišs Salmanis
 Plastiskais veidojums: Līgita Franckeviča

Monēta veltīta Liepājas 400 gadu jubilejai. Liepāja no maza Līvas zvejniekciema izaugusi par trešo lielāko Latvijas pilsētu. Monētā apvienoti pilsētas kontrasti, simboliski tos atspoguļojot Saules un Vēja tēlos. To līdzsvarā veidojas pilsētas dvēsele. Monētas aversā kārtojas būves, no zvejas kuģīša kabīnes un 17. gadsimta jumta plašumiem pa elegantā jūgendstila maršrutu ceļš ved gar daiļrunīgiem mūsdienu arhitektūras un industriālā mantojuma šedevriem. Vien īsa pastaiga šķir dzīvīgo pilsētas centru no plašās pludmales. Tur nonākot, var just, ka gadsimti saplūst kā smiltis sandalēs un matu klājiens uz ūdens virsmas savijas ar pēcpusdienas saules stariem.

"Džemma"

Svars: 27.00 g; forma: neregulārs taisnstūris (otas triepiena formā) ar noapaļotiem stūriem (45.00 mm x 28.00 mm)
 Metāls: 999° sudrabs; ar krāsu uzdruku aversā
 Kvalitāte: *proof*
 Maksimālā tirāža: 2500
 Kalta 2025. g. *Lietuvos monetu kalykla* (Lietuva)
 Grafiskais dizains: Juris Petraškevičs

Monēta veltīta izcilajai māksliniecei Džemmai Skulmei – vienai no spilgtākajām personībām Latvijas mākslā un kultūras dzīvē, kuras radošā darbība un sabiedriskā stāja būtiski ietekmējusi mūsu nacionālās identitātes attīstību un saglabāšanu. Viņas daiļradē savijas dzimtas tradīciju pēctecība, starpkaru modernisma spožākie sasniegumi un drosmīga radošā brīvība pat sociālistiskā reālisma apstākļos. Tautiskos motīvus Dž. Skulme sāka izmantot jau 1960. gados kā nacionālās pašcieņas un garīgās nepakļaušanās simbolu, bet tēlu trīsvienība – tautumeita, kariatīde un princese – kļuva par viņas mākslinieciskās identitātes kodolu. Monētā mākslinieks iemūžinājis gleznas "Dialogs" fragmentu un Dž. Skulmei raksturīgo krāsas triepienu.

"Latviešu grāmatai 500"

Svars: 22.00 g; diametrs: 35.00 mm

Metāls: 999° sudrabs; ar krāsu uzdrucku aversā

Kvalitāte: *proof*

Maksimālā tirāža: 2500

Kalta 2025. g. *Koninklijke Nederlandse Munt* (Nīderlande)

Grafiskais dizains: Anete Melece-Olivadoti

Plastiskais veidojums: Jānis Strupulis

Pirms pieciem gadsimtiem pirmā grāmata latviešu valodā aizsāka latviešu tautas izaicinājumu pilno ceļu uz savu valodu un nāciju. Lai arī Latviju šī grāmata nerasniedza, tomēr pirmajiem kristiešu reliģisko tekstu tulkojumiem latviski sekoja citi. Tie aizsāka jaunu laikmetu latviešu kultūrā, kas pastāv joprojām, tāpat kā turpinās latviešu grāmatu lasīšanas tradīcija. Monētā apvienots gan zīmīgais pirmās latviešu valodā iespēstās grāmatas stāsts, gan grāmatu lasītāja nozīme.

"Straume"

Svars: 22.00 g; diametrs: 35.00 mm

Metāls: 999° sudrabs; ar krāsu uzdrucku aversā un reversā

Kvalitāte: *proof*

Maksimālā tirāža: 6000

Kalta 2025. g. *Koninklijke Nederlandse Munt* (Nīderlande)

Grafiskais dizains: Gints Zilbalodis un Pēteris Tensons

Monēta "Straume" godina kino nozarē prestižāko "Oskara" balvu ieguvušo animācijas filmu. Filmas režisors Gints Zilbalodis un animācijas mākslinieks Pēteris Tensons monētā ļāvuši pārdzīmt filmas tēliem, kas iekarojuši cilvēku sirdis visā pasaulē. Vienā monētas pusē attēlots ikoniskais tumšpelēkais kaķis, otrā – pieci atšķirīgi, bet cits citam piekļāvušies draugi, kurus vieno neaizmirstama pieredze. Starp abām pusēm – elpu aizraujoša odiseja, kurā filmas varoņi vienā laivā glābjas no plūdiem.

Latviju veido piecas latviešu vēsturiskās zemes – Vidzeme, Latgale, Kurzeme, Zemgale un Sēlija. Sēlija vēstures avotos minēta jau 13. gadsimta sākumā, taču tikai 2021. gadā, to oficiāli iekļaujot Latviešu vēsturisko zemju likumā, Sēliju definēja kā kultūrvēsturisko teritoriju. 2023. gadā apstiprināts Sēlijas karogs un heraldiskā mākslinieka Edgara Sima veidotais vēsturiskās zemes ģerbonis, kas attēlots monētas reversā: sarkanā laukā cēls dzīvnieks, sudraba staltbriedis, ar bagātīgu ragu kroni un augsti paceltu galvu. Šī ir noslēdzošā monēta piecu vēsturisko zemju 2 eiro piemiņas monētu sērijā.

2 eiro piemiņas monēta "Sēlija" tīstokļos, suvenīrkartītēs un apgrozības monētu komplektos

Kalta 2025. g. *Lietuvos monetu kalykla* (Lietuva)

Tirāža: apgrozības kvalitātē jeb tīstokļos – 400 000 eksemplāru,
Brilliant Uncirculated kvalitātē suvenīriesaiņojumā – 7000 eksemplāru,
 apgrozības monētu komplektos *Brilliant Uncirculated* kvalitātē – 6000 eksemplāru

Grafiskais dizains: kopīgā puse – Luks Luikss (*Luc Luyckx*), nacionālā puse – Laimonis Šēnbergs

Plastiskais veidojums: Jānis Strupulis

Latvijas Banka monētu dizaina izstrādes konkursos aicina piedalīties dažādus Latvijas māksliniekus, tāpēc ikviena monēta ir unikāls mākslas darbs. Monētu tēmas tiek izvēlētas atbilstoši to aktualitātei, lai popularizētu Latvijas kultūras vērtības, kā arī izceltu sabiedrībā aktuālas tēmas.

No 2024. gadā emitētajām monētām titulu "Labākā sudraba monēta" ASV 2025. gadā organizētajā starptautiskajā konkursā "*Coin of the Year*" ieguva kolekcijas monēta "Kāposts". Arī Latvijas Bankas un portāla "Delfi.lv" 2025. gadā rīkotajā sabiedrības aptaujā par "Latvijas gada monētu 2024" tika atzīta monēta "Kāposts". Tā tapusi atklāta dizaina konkursa rezultātā.

Datu vadība, statistika un Kredītu reģistrs

Latvijas Banka savu uzdevumu veikšanai vāc un apkopo plašu statistiskās informācijas klāstu, ko izmanto finanšu un makroekonomiskajai analīzei, finanšu stabilitātes izvērtēšanai, finanšu tirgus dalībnieku uzraudzībai, kā arī sabiedrības informēšanai par norisēm finanšu nozarē un tautsaimniecībā. Latvijas Bankas sagatavoto statistisko informāciju izmanto arī ECB – Eirosistēmas monetārās statistikas un attiecīgo eirozonas statistisko datu sagatavošanai, kā arī citu uzdevumu izpildei. Lai sniegtu pārskatāmu informāciju par plānoto darbību statistikas jomā, Latvijas Banka publicē Latvijas Bankas [statistikas gada programmu un pārskatu par tās izpildi, kā arī vidēja termiņa statistikas darba programmu](#) triju gadu periodam.

Datu vadība

2025. gadā Latvijas Banka attīstīja vairākus centralizētus risinājumus.

- Latvijas Bankas infrastruktūrā tika integrēts datu katalogs (atvērtā pirmkoda rīks *DataHub*), kurā pakāpeniski tiek iekļauta informācija par Latvijas Bankā esošajām datu kopām.
- Vienotajā institucionālo vienību reģistrā tika pārcelta uzraugāmo tirgus dalībnieku licencēšanas un sankciju informācija un pārtraukta šīs informācijas dublēta uzturēšana atsevišķā licencēšanas un sankciju reģistrā.
- Tika paplašināta drošā datu ezera infrastruktūra, kas sniegs daudz plašākas pētniecības iespējas un ļaus Latvijas Bankai operatīvāk, plašāk un pilnvērtīgāk analītiskajam un pētnieciskajam darbam atkalizmantojot dažādu institūciju datus pseidonimizētā veidā, sasaistot tos ar citiem Latvijas Bankas rīcībā esošajiem datiem.
- Tika izveidota mākslīgā intelekta platforma (*Open WebUI*) ar lokāli un *MS Azure* mākonī izvietotiem modeļiem, kas nodrošina darbiniekiem iespēju izstrādāt un pārvaldīt mākslīgā intelekta asistentus.
- Tika ieviesti vairāki lielo valodas modeļu (*Large Language Models*) projekti, piemēram, viedā meklēšana apjomīgos ar skaidrās naudas instrukcijām un procedūrām saistītos dokumentos.

Latvijas Banka turpina veicināt datu atkalizmantošanu, to savlaicīgu pieejamību un apstrādi ar mūsdienīgiem datu apstrādes rīkiem. 2025. gadā datu ezerā tika iecelts vairāk nekā 40 jaunu datubāzu, stiprināta starppārvalžu sadarbība un darbiniekiem nodrošinātas dažādas vadlīnijas darbam ar datiem.

Statistikas normatīvā regulējuma attīstība

Latvijas Banka kopā ar citu ES dalībvalstu centrālajām bankām un ECB turpināja ECBS Vienotās ziņošanas sistēmas (VZS) atsevišķu ieviešanas aspektu izpēti un VZS regulas izstrādi. 2025. gadā VZS projekta izpētes fāze tika pagarināta līdz 2026. gada septembrim. Attiecīgi detalizētu VZS projekta ieviešanas plānu paredzēts izstrādāt un paziņot 2026. gada 1. pusgadā kopā ar aktualizētajiem ieviešanas termiņiem.

2025. gadā Latvijas Banka piedalījās vēl vienā nozīmīgā ECBS līmeņa uzdevumā. Tika uzsākta [Regulas par statistikas pārskatu sniegšanas prasībām apdrošināšanas sabiedrībām](#) pārskatīšana. Latvijas Banka veica Latvijas apdrošināšanas sabiedrību aptauju, lai noskaidrotu ar minētās regulas grozījumu ieviešanu saistītās izmaksas. Izmaksu aptaujas rezultāti apkopotā veidā kopā ar informāciju par Latvijas Bankas izmaksām saistībā ar jauno prasību ieviešanu tika iesniegti ECB. Pamatojoties uz izmaksu un guvumu novērtējuma rezultātiem, 2026. gadā tiks uzsākta Regulas par statistikas pārskatu sniegšanas prasībām apdrošināšanas sabiedrībām grozījumu izstrāde. Pirmo ziņošanu saskaņā ar jaunajām prasībām plānots sākt ar datiem par 2027. gada 1. ceturksni.

Datu iesniegšanas integrācija

Lai optimizētu pārskatu iesniegšanai izmantojamās informācijas sistēmas pēc FKTK integrācijas Latvijas Bankā, 2024. gada un 2025. gada laikā uzraudzības un noregulējuma pārskatu iesniegšana pakāpeniski tika pārcelta no datu ziņošanas sistēmas uz paaugstinātās drošības sistēmu un elektronisko pārskatu sistēmu, īstenojot šādus pasākumus:

- visiem pārskatītajiem FKTK izdotajiem noteikumiem un saistošajiem tieši piemērojamajiem ES tiesību aktiem tika izstrādāti tehniskie apraksti, lai tirgus dalībniekiem būtu iespēja laikus nodrošināt atbilstību datu sniegšanas tehniskajām prasībām;
- tika organizētas tikšanās ar tirgus dalībnieku segmentiem, lai pārrunātu plānotās pārmaiņas un sniegtu atbalstu šo datu sagatavošanas un iesniegšanas procesa pārmaiņu ieviešanā;
- elektronisko pārskatu sistēmā tika izstrādāts visaptverošs pārskatu iesniegšanas monitoringa rīks, kas aptver visus regulāri un regulēti iesniedzamos statistikas, uzraudzības, noregulējuma un aizsardzības sistēmu pārskatus un atspoguļo tirgus dalībnieku iesniedzamo pārskatu termiņus un iesniegto pārskatu statusus, t. sk. atbildes ziņojumus kļūdu gadījumā. Pārskatu iesniegšanas monitoringa rīka funkcionalitāte ļauj skatīt visus pārskatus tabulārā vai kalendārā skatā, lejupielādēt sarakstu, kā arī sinhronizēt to ar *MS Outlook* un *Google* kalendāru;
- kā moderna papildu pārskatu iesniegšanas iespēja tika ieviests failu API kanāls.

Pārskatu iesniegšanai izmantojamo informācijas sistēmu optimizēšanas rezultātā ar 2026. gada 1. aprīli slēgta pieeja datu ziņošanas sistēmai.

Statistisko datu sagatavošana un izplatīšana

2025. gadā Makroekonomiskās nelīdzsvarotības novērtēšanas procedūras (*Macroeconomic Imbalances Procedure*; MIP) ietvaros Latvijā ieradās *Eurostat* un ECB Statistikas ģenerāldirektorāta eksperti, lai novērtētu Latvijas Bankas atbildībā esošo un MIP ietvarā ietilpstošo ārējās statistikas un finanšu kontu statistikas datu kvalitāti. Šādas vizītes valstīs tiek organizētas regulāri, un tās ne tikai ļauj novērtēt statistisko datu kvalitāti, kas Latvijas gadījumā saņēma atzinīgu vērtējumu, bet arī sniedz ieskatu statistikas sagatavošanas praksē dažādās valstīs un veicina šādas statistikas attīstību. Tā kā ārējās

statistikas un finanšu kontu statistikas sagatavošanā būtisks datu avots ir CSP, sarunās Latviju pārstāvēja arī CSP eksperti.

Latvijas Bankas tīmekļvietnē tika publicēti [2023. gada mājsaimniecību finanšu un patēriņa aptaujas dati](#), kas citstarp ietver datus par mājsaimniecību reālajiem aktīviem un to finansējumu, citām saistībām, kredītu pieejamību, privāto komercdarbību, finanšu aktīviem, ienākumiem, pārvedumiem un patēriņu un neto bagātību. 2026. gadā sāksies nākamā šāda aptauja, kurā notiks intervijas ar 1200 mājsaimniecībām.

Latvijas Bankas interneta statistikas datubāzē INTS pirmo reizi tika publicēti [pensijas fondu statistikas dati](#), kas ietver arī uzraudzības statistikas datus par pensiju fondiem un plāniem. Tādējādi turpinājās uzraudzības statistikas datu pārceļšana uz interneta statistikas datubāzi INTS.

Informāciju par Latvijas Bankas veikumu vērtspapīru un kredītu darījumos iesaistīto juridisko personu datu analīzes pilnveidē ilgtspējības jomā sk. sadaļā "[Ilgtspējība](#)".

Kredītu reģistrs

Latvijas Banka nodrošina Kredītu reģistra darbību, uzkrājot ziņas par fizisko un juridisko personu saistībām un sniegtajiem galvojumiem. Kredītu reģistrs nodrošina informāciju Latvijas Bankas uzdevumu, t. sk. ECBS uzdevumu, veikšanai, kā arī papildu iespējas valsts institūcijām saņemt ziņas normatīvajos aktos noteikto uzdevumu veikšanai.

Latvijas Banka 2025. gadā sāka Kredītu reģistrā iekļauto ziņu par fiziskajām personām automatizētu nodošanu zvērinātiem notāriem mantojuma lietu ietvaros. 2025. gadā šis risinājums nodrošināja informāciju par aptuveni 400 fiziskajām personām mēnesī un vienlaikus mazināja [Kredītu reģistra dalībnieku un Kredītu reģistra dalībnieku ar ierobežotu statusu](#) (kopā – reģistra dalībnieki) ziņošanas slogu.

Parādu ārpustiesas atgūšanas likumā noteikto uzdevumu izpildei Latvijas Banka sāka kredītiestāžu vietā nodot Patērētāju tiesību aizsardzības centram Kredītu reģistrā iekļautās ziņas par kredītiestāžu klientu saistībām, kuras kvalificētas kā ienākumus nenesošas un izbeigušās, cesijas ceļā nododot tās citam kreditoram.

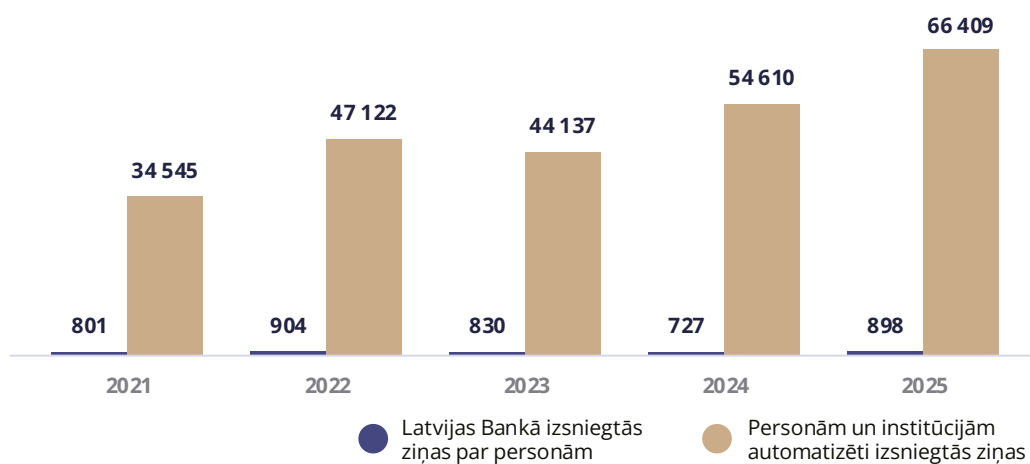
Latvijas Banka uzsāka Kredītu reģistrā iekļauto ziņu sniegšanu Valsts ieņēmumu dienestam saistībā ar Solidaritātes iemaksas likumā paredzētā kreditēšanas pieauguma rādītāja noteikšanu kredītiestādēm, lai nodrošinātu Valsts ieņēmumu dienestam papildu salīdzinošos datus solidaritātes iemaksas atlaides piemērošanai.

Reģistra dalībnieki uzsāka jaunu ziņu iekļaušanu Kredītu reģistrā, t. sk. tādēļ, lai nodrošinātu papildu informāciju klimata pārmaiņu pārejas risku analīzes vajadzībām (sk. sadaļā "[Ilgtspējība](#)").

2025. gada beigās [Kredītu reģistrā](#) bija ziņas par tā 76 [dalībnieku](#) 1.2 milj. aizņēmēju un aizņēmēju galvotāju un to 1.18 milj. saistību (spēkā esošās un izpildītās saistības, kuras tiek izmantotas kredītspējas vērtēšanai) ar faktisko atlikumu 24.55 mljrd. eiro un neizmantoto apmēru 5.62 mljrd. eiro. Kredītu reģistrā iekļautās ziņas par juridisko personu saistībām tiek sniegtas arī ECB [AnaCredit](#) statistikas ietvaros.

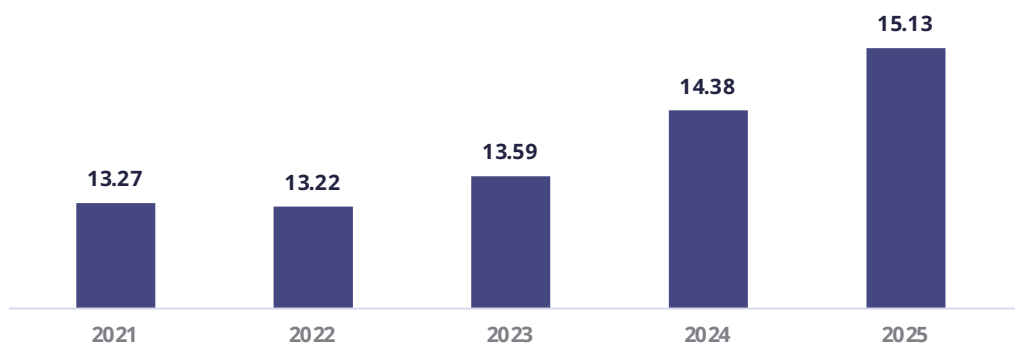
Latvijas Banka nodrošina jebkurai personai iespēju bez maksas saņemt par sevi Kredītu reģistrā iekļautās ziņas, t. sk. elektroniskās apkalpošanas vietnē <https://manidati.kreg.lv>, kā arī izsniedz ziņas par personām valsts institūcijām to normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpildei, piemēram, pirmstiesas izmeklēšanas iestādei, tiesai un bāriņtiesai.

80. attēls. Kredītu reģistrā iekļauto ziņu izsniegšanas dinamika (skaits)

Lai izmantotu Kredītu reģistra ziņas savu esošo vai iespējamo aizņēmēju un aizņēmēju galvnieku kredīspējas vērtēšanai, 2025. gadā reģistra dalībnieki veica 15.13 milj. pieprasījumu.

81. attēls. Kredītu reģistra dalībnieku veikto pieprasījumu skaita dinamika (skaits milj.)

reformas, kas kāpinātu produktivitāti un sekmētu izaugsmi. SVF uzsvēra arī neatkarīgu finanšu institūciju, kā arī starptautiskās sadarbības un atvērtas un uz noteikumiem balstītas tirdzniecības nozīmību.

SVF valde 2025. gadā apstiprināja jaunas finansēšanas programmas 10 dalībvalstīm 35.1 mljrd. ASV dolāru apmērā, t. sk. tika apstiprināta jauna finansējuma programma Argentīnai, kas ir SVF lielākā aizņēmēja. Turpinājās arī 2023. gadā apstiprinātās Ukrainas programmas īstenošana, un gada beigās Ukraina pieprasīja jaunu SVF programmu, kas tika apstiprināta 2026. gada februārī.

Latvijas intereses SVF tiek pārstāvētas SVF Ziemeļvalstu un Baltijas valstu grupā, kurā ietilpst Dānija, Igaunija, Islande, Latvija, Lietuva, Norvēģija, Somija un Zviedrija. Šo valstu grupu SVF Izpilddirektoru valdē pārstāv viens izpilddirektors, un tai kopumā 2025. gadā bija 3.28 % balsu. No 2023. gada janvāra līdz 2026. gada jūlijam Ziemeļvalstu un Baltijas valstu grupas izpilddirektors ir bijušais Lietuvas centrālās bankas vadītājs Vīts Vasiļausks (*Vitas Vasiliauskas*). Baltijas valstu centrālās bankas 2025. gadā turpināja koordinēt visu Ziemeļvalstu un Baltijas valstu centrālo banku un finanšu ministriju savstarpējo sadarbību SVF jautājumos un izstrādāt [kopīgas pozīcijas par SVF Izpilddirektoru valdē izskatāmajiem jautājumiem](#).

Latvijas Banka 2025. gadā turpināja koordinēt Latvijas publisko un privāto institūciju iesaisti SVF uzraudzības jeb IV panta konsultāciju procesā. [Ilgadējais SVF ziņojums ar rekomendācijām Latvijai](#) tika publicēts septembrī.

2025. gadā Latvijas Banka turpināja dalību SNB. Latvijas Banka aktīvi līdzdarbojās SNB Inovāciju tīklā (*BIS Innovation Network*), kā arī Eurosistēmas inovāciju foruma *Innov8* darbā.

Latvijas Banka turpināja sadarbību, informācijas apmaiņu un Latvijas interešu pārstāvību:

- Eiropas Noguldījumu apdrošinātāju forumā;
- MONEYVAL;
- Centrālās Eiropas un Austrumeiropas valstu banku uzraugu grupā;
- OECD;
- IOSCO;
- IAIS;
- IOPS.

Papildus dalībai dažādās ES un starptautiskajās institūcijās un organizācijās Latvijas Banka starptautisko sadarbību nodrošināja, pamatojoties arī uz noslēgtajiem divpusējiem un daudzpusējiem sadarbības un informācijas apmaiņas līgumiem ar citu valstu uzraudzības un noregulējuma iestādēm un aizsardzības sistēmu iestādēm (garantiju fondiem). Nozīmīga loma pieredzes un informācijas apmaiņā bija arī sadarbībai uzraugu un noregulējuma kolēģijās.

Īpaši cieša sadarbība ar citu valstu institūcijām 2025. gadā tradicionāli turpinājās Ziemeļvalstu un Baltijas valstu sadarbības forumu ietvaros par plaša spektra centrālo banku funkciju jautājumiem, t. sk., nodrošinot NBMF prezidentūru. Arī divpusējās sadarbības ietvaros Latvijas Banka dalījās pieredzē par atsevišķu jomu jautājumiem, piemēram, par finanšu krāpšanas ierobežošanu ar Somijas centrālo banku un par mākoņpakalpojumu emisiju aprēķinu praksi un izglītojošām aktivitātēm par digitālajiem paradumiem ar Dānijas centrālo banku.

Divpusējās sadarbības jomā Latvijas Banka apmainījās ar pieredzi arī ar citām Eiropas valstu centrālajām bankām, piemēram, ar Īrijas centrālo banku par kritiskajiem finanšu pakalpojumiem un ar Portugāles centrālo banku par ilgtspējas apsvērumu ietveršanu makrouzraudzības politikā.

Latvijas Banka 2025. gadā turpināja dalīties NILLTPFN uzraudzības pieredzē ar Eiropas valstu centrālajām bankām un uzraudzības iestādēm, t. sk. ar partneriestādēm Austrijā, Igaunijā, Bosnijā un Hercegovinā, Ukrainā un Lietuvā.

Nodrošinot zināšanu pārneses veicināšanu finanšu un ekonomikas jomā, 2025. gadā Latvijas Bankas eksperti piedalījās daudzos attīstības sadarbības projektos.

Akadēmiskās sadarbības ietvaros 2025. gadā Latvijas Bankas eksperti sadarbojās ar SVF Vīnes institūtu – vadīja mācību seminārus par Latvijas paveikto NILLTPF apkarošanas jomā un par MONEYVAL novērtējuma procesu, par nodokļu politikas, veselības aprūpes un sociālās apdrošināšanas jautājumiem, kā arī informēja par pētījumu jomā paveikto, t. sk. par Covid-19 atbalsta pasākumu ietekmi uz Latvijas darba tirgu un uz uzņēmumu rādītājiem un par eksporta un ES fondu projektu ietekmi uz uzņēmumu produktivitāti.

Latvijas Banka 2025. gadā uzsāka sadarbību ar attīstības palīdzības mācību centru *Centre of Excellence in Finance* (Slovēnija), kas Dienvidaustrumeiropas (galvenokārt Balkānu valstu, Moldovas un Ukrainas) reģiona valstu nozaru ministrijām, centrālajām bankām un finanšu sektora uzraudzības iestādēm sniedz atbalstu kapacitātes celšanai finanšu jomā. Šā projekta ietvaros Latvijas Bankas eksperti dalījās ar zināšanām un pieredzi finanšu uzskaites un grāmatvedības, makroprudenciālās uzraudzības, maksājumu pakalpojumu noturības un maksājumu un *FinTech* pakalpojumu jomā.

Divpusējās tehniskās palīdzības ietvaros Latvijas Bankas prioritāte bija sniegt atbalstu Ukrainai. 2025. gadā pieredzes apmaiņa ar Ukrainas centrālās bankas ekspertiem notika ilgtspējības un ar to saistītās informācijas atklāšanas prakses, personāla politikas un UPNP metodoloģijas jomā.

Savukārt Azerbaidžānas centrālajai bankai Latvijas Bankas eksperti sniedza konsultācijas par pensiju sistēmu un pensiju fondu uzraudzību, starptautisko grāmatvedības standartu piemērošanu un apdrošināšanas jautājumiem.

Latvijas Banka Eirosistēmā un Eiropas Savienības institūcijās

Latvijas Banka kā ECBS un Eirosistēmas dalībiece savā darbībā ievēro Latvijas Republikas un ES tiesību aktus, t. sk. ECB tiesību aktus atbilstoši Līgumam par Eiropas Savienības darbību un ECBS un ECB Statūtiem.

Latvijas Bankas prezidents 2025. gadā darbojās ECB Padomē un Ģenerālpadomē, piedaloties Eirosistēmas monetārās politikas formulēšanā un ar Eirosistēmas un ECBS uzdevumiem saistītu lēmumu pieņemšanā.

Latvijas Bankas prezidenta vietnieks piedalījās ECB Uzraudzības valdes darbā. Tā nodrošina ar kredītiestāžu uzraudzību saistīto ECB uzdevumu izpildi un sagatavo attiecīgo lēmumu projektus iesniegšanai ECB Padomē neiebilšanas procedūras ietvaros.

Latvijas Bankas pārstāvji strādāja arī Eirosistēmas un ECBS komitejās un darba grupās, risinot ar monetāro politiku, tirgus operācijām, finanšu stabilitāti, finanšu sektora uzraudzību, maksājumu sistēmām, eiro skaidro naudu un digitālo eiro, statistiku, starptautiskajām attiecībām, komunikāciju, ilgtspējību un klimatu, kā arī inovatīvām tehnoloģijām u. c. jomām saistītus jautājumus.

Latvijas Banka 2025. gadā aktīvi piedalījās Eiropas Finanšu uzraudzības sistēmu¹³veidojošo institūciju darbā, pārstāvēt Latviju un pieņēmot lēmumus gan ESRK, kas izlemj ar makrouzraudzības politiku ES saistītos jautājumus, gan EBI, EVTI un EAAPĪ uzraudzības padomēs, kā arī turpināja dalību VNV. Latvijas Bankas eksperti sniedza ieguldījumu šo institūciju komiteju un darba grupu darbā.

2025. gada 1. jūlijā darbu sāka jauna ES iestāde – Iestāde nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanai (*Authority for Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism*; AMLA). Tā izveidota ar mērķi stiprināt cīņu pret noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu ES līmenī, uzlabot uzraudzības kvalitāti un nodrošināt vienotu NILLTPFN noteikumu piemērošanu visā ES. 2028. gadā AMLA sāks tiešo uzraudzību pār aptuveni 40 augsta riska finanšu iestādēm, kuras noteiks pēc regulējumā ietvertajiem kritērijiem un vienotas ES risku novērtēšanas metodoloģijas. Latvijas Banka ir sākusi darbu AMLA Valdē, pārstāvēt finanšu sektora intereses un cieši sadarbojoties ar Finanšu izlūkošanas dienestu un Finanšu ministriju. Latvijas Bankas eksperti vairāku AMLA izveidoto darba grupu sastāvā nodrošina vienotu uzraudzības standartu izstrādi.

Latvijas Bankas pārstāvji pārskata gadā aktīvi darbojās arī ES Padomes, EK un *Eurostat* komitejās un darba grupās ar finanšu sektora regulējumu, eiro monētām, tautsaimniecības prognozēšanu, statistiku u. c. jomām saistītos jautājumos, kā arī sniedza atbalstu valdībai, izstrādājot nacionālo pozīciju par ES regulējumu.

ES Padomē turpinājās aktīvs darbs finanšu sektora regulējuma jomā, un tika panāktas provizorisks politiskas vienošanās par tiesību aktiem šādās jomās:

- krīzes pārvaldība un noguldījumu apdrošināšana (*Crisis Management and Deposit Insurance*): vienošanās par banku krīzes pārvaldību, agrīnas iejaukšanās pasākumiem, noregulējuma nosacījumiem un noregulējuma darbību finansēšanu;
- privāto ieguldījumu stratēģija (*Retail Investment Strategy*): vienošanās par privāto ieguldītāju aizsardzību, ieguldījumu pakalpojumu pārredzamību un piekļuves finanšu tirgiem uzlabošanu;
- maksājumu pakalpojumi (*Third Payment Services Directive* un *Payment Services Regulation*): vienošanās par jaunu maksājumu pakalpojumu regulējumu, kas stiprina patērētāju aizsardzību, nodrošina drošākus maksājumus un veicina finanšu inovācijas ES līmenī.

Vienlaikus turpinājās darbs pie vairākiem finanšu sektora tiesību aktu priekšlikumiem, par kuriem politiska vienošanās vēl nav panākta.

- Digitālais eiro: turpinājās darbs pie tiesiskā regulējuma izveides un ES Padomes sarunu nostājas, nosakot digitālā eiro emisijas, aprites un uzraudzības nosacījumus.
- Piekļuve finanšu datiem (*Financial Data Access*): notika diskusijas par piekļuves finanšu datiem satvaru, datu koplietošanu un patērētāju datu aizsardzības līdzsvarošanu ar inovāciju veicināšanu.
- Vērtspapīrošana (*Securitization*): notika sarunas par ES vērtspapīrošanas tirgus attīstības veicināšanu un regulējuma pielāgošanu kapitāla tirgu padziļināšanai.

Uzsākot nākamo regulējuma attīstības kārtu (uzkrājumu un ieguldījumu savienības jautājumu bloks), 2025. gada nogalē tika publicēti arī jauni priekšlikumi finanšu pakalpojumu jomā:

- tirgus integrācijas un uzraudzības pakete (*Market Integration and Supervision Package*): kapitāla tirgu integrācijas stiprināšana un uzraudzības konverģences veicināšana ES līmenī;

¹³ Eiropas Finanšu uzraudzības sistēma ir ES finanšu uzraudzības ietvars, kas darbojas kopš 2011. gada. Sistēmu veido trīs Eiropas uzraudzības iestādes (EBI, EVTI, EAAPĪ), ESRK, Eiropas uzraudzības iestāžu apvienotā komiteja un ES dalībvalstu nacionālās uzraudzības iestādes.

- Pan-Eiropas privāto pensiju produkta (*Pan-European Personal Pension Product*) regulējuma pārskatīšana: Eiropas privāto pensiju produkta pilnveide un pievilcības palielināšana;
- arodpensijas kapitāla uzkrāšanas institūcijas (*Institution for Occupational Retirement Provision*) regulējuma pārskatīšana: arodpensiju fondu regulējuma pilnveide.

2025. gadā būtiska uzmanība tika pievērsta arī ilgtspējas regulējuma pārskatīšanai un vienkāršošanai, lai mazinātu administratīvo slogu un nodrošinātu regulējuma konsekveni finanšu sektorā.

- Turpinājās [Regulas par ilgtspējīgas informācijas atklāšanu finanšu pakalpojumu nozarē](#) pārskatīšana, izvērtējot ilgtspējas informācijas atklāšanas prasību efektivitāti un iespējamu vienkāršošanu finanšu tirgus dalībniekiem.
- Tika virzīta *Omnibus I* un *Omnibus II* pakete, kas paredz grozījumus vairākos ilgtspējas jomas tiesību aktos, tostarp [Direktīvā par korporatīvo ilgtspējas ziņu sniegšanu](#) un [Direktīvā par uzņēmumu pienācīgu rūpību attiecībā uz ilgtspēju](#), lai saskaņotu prasības, precizētu piemērošanas tvērumu un mazinātu uzņēmumu, t. sk. finanšu sektora uzņēmumu, regulatīvo slogu.

Nemot vērā EK paziņojumu par atsevišķu deleģēto un īstenošanas aktu pieņemšanas atlikšanu vai pārskatīšanu, lai mazinātu administratīvo slogu un nodrošinātu regulējuma proporcionalitāti, īpaši ilgtspējīgu finanšu un kapitāla tirgus regulējuma jomā, 2025. gadā tika pārskatīts arī atsevišķu finanšu sektora sekundāro tiesību aktu pieņemšanas grafiks.

ES Padomes Ekonomikas un finanšu komitejā un tās apakškomitejās Latvijas Bankas pārstāvji regulāri piedalījās lēmumu sagatavošanā par ES tautsaimniecības attīstības un finanšu stabilitātes jautājumiem, ES ekonomikas politikas stratēģijas veidošanā un starptautisko jautājumu koordinēšanā. 2025. gadā minētā komiteja galvenokārt pievērsās jautājumiem, kas saistīti ar ES konkurētspējas veicināšanu, globālās fragmentācijas izraisīto risku mazināšanu un vienotās valūtas lomas stiprināšanu, analizēja klimata, drošības un ģeopolitisko risku ietekmi uz ES finanšu sektoru un izstrādāja politikas ieteikumus attiecīgajām jomām. Komiteja vērtēja Krievijas agresijas kara ekonomiskās sekas Ukrainā, koordinēja ES sankcijas pret Krieviju, sagatavoja viedokli par finansiālo atbalstu Ukrainai (t. sk. par iesaldēto Krievijas aktīvu izmantošanu un donoru finansējumu), sniedza pozitīvu atzinumu par eiro ieviešanu Bulgārijā, kā arī sekoja uzkrājumu un ieguldījumu savienības izveides elementu īstenošanai, finanšu sektora riskiem un regulējuma ieviešanai tādās jomās kā kibernetiskā drošība, finanšu pratība, digitālais eiro un kriptoaktīvi.

Finanšu pratība

Finanšu pratības fokusā – skolēnu zināšanas par naudu, attieksme pret to un rīcība

Latvijas Banka 2025. gadā pirmo reizi veica [Latvijas skolu 9. klases skolēnu finanšu pratības novērtējumu](#), kurā piedalījās 1159 respondenti no 75 Latvijas skolām. Skolēnu finanšu pratības indekss sasniedza 61.7 % no maksimālā iespējamā rezultāta. Aptaujā skolēni skaidroja, kur un kā uzzina par naudas lietām, kāda ir ģimenes, draugu un interneta loma viņu lēmumos par naudu un kādas ir viņu zināšanas par naudas drošību digitālajā vidē. Papildus skolēnu novērtējumam Latvijas Banka vērtēja finanšu un ekonomikas tēmu skolotāju zināšanas, analizēja skolā apgūstamo saturu par naudu un apkopoja starptautiskos pētījumus par citu valstu pieredzi. Balstoties iegūtajos secinājumos, Latvijas Banka sagatavoja priekšlikumus skolēnu finanšu pratības uzlabošanai un nevienlīdzības mazināšanai tieši finanšu pratības kontekstā. Priekšlikumi tika iesniegti Izglītības un zinātnes ministrijai.

Latvijas Banka 2025. gadā turpināja izglītēt skolotājus par finanšu un ekonomikas tēmām, organizējot divus tiešsaistes seminārus (katrā piedalījās vidēji 150 skolotāji) un uzņēmējdarbības izglītības konferenci "Izaugsmes kods", kurā Latvijas Bankas speciālistu vadītajās darbnīcās piedalījās 650 skolotāji.

"Finanšu pratības nedēļas 2025" ietvaros Latvijas Bankas darbinieki devās uz 80 Latvijas skolām, kurās nodarbībās par ieguldīšanu, budžeta plānošanu, inflāciju un drošību piedalījās vairāk nekā 5500 skolēnu.

Finanšu pratība digitālajā vidē

Lai nodotu finanšu pratības saturu pēc iespējas plašākai sabiedrības daļai, Latvijas Banka uztur finanšu un ekonomikas izglītības tīmekļvietni "[Naudas skola](#)" un komunicē ar sabiedrību sociālajos medijos.

Naudas skolas vietni gada laikā apmeklēja 276 587 lietotāji (+7 % salīdzinājumā ar 2024. gadu), tika sasniegti 871 277 tās lapu skatījumi (+12.6 % salīdzinājumā ar 2024. gadu), un pieauga arī lietotāju vietnē pavadītais laiks (+15 % salīdzinājumā ar 2024. gadu). Sabiedrība arī aktīvāk iesaistījās diskusijās par finanšu pratību un dalījās ar saturu sociālajos medijos. *Facebook* tika sasniegti vairāk nekā 8.1 milj. skatījumu (iesaiste salīdzinājumā ar 2024. gadu pieauga vairāk nekā 5 reizes), bet sekotāju skaits salīdzinājumā ar 2024. gadu pieauga par 59 %. 2025. gadā Latvijas Banka veiksmīgi ieviesa jaunus saziņas kanālus (*Instagram* un *TikTok*), kuros īsā laikā sasniegti vairāki miljoni skatījumu un izveidojusies stabila auditorijas bāze.

Finanšu pratības mācību programmas "Kļūsti par naudas pratēju" nodarbības visā Latvijā

Latvijas Bankas speciālisti pārskata gadā vadīja izglītības programmas "Kļūsti par naudas pratēju" nodarbības apmēram 30 Latvijas uzņēmumos un organizācijās. Kopā notika gandrīz 70 nodarbības, kurās piedalījās aptuveni 1400 iedzīvotāju. Sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju tika nodrošināts, ka šo programmu apmācītu pasniedzēju vadībā varēja apgūt 20 Latvijas pašvaldībās. Apmācība tika finansēta no ES *Erasmus+* programmas projekta "Nacionālie koordinatori dalības pieaugušo izglītībā veicināšanai Latvijā", un tās ietvaros notika 60 nodarbības, kurās piedalījās vairāk nekā 700 dalībnieku.

Rūpes par mazāk aizsargātajiem iedzīvotājiem

Latvijas Banka rūpējas, lai ar finanšu pratību saistītais saturs ir pieejams arī mazāk aizsargātajiem iedzīvotājiem. 2025. gadā turpinājās sadarbība ar Latvijas Neredzīgo savienību: kopīgi tika rīkotas finanšu pratības nodarbības, tostarp Latvijas Bankas Zināšanu centrā. Tika uzsākta sadarbība un notika pirmās nodarbības Latvijas Nездzirdīgo savienībā – tās organizētajā "Nездzirdīgo nedēļā 2025" Latvijas Banka piedalījās ar izglītojošu lekciju "Kā sevi un tuviniekus pasargāt no finanšu krāpniecības?".

Latvijas Banka turpināja sagatavot saturu vieglajā valodā: 2025. gadā tika izstrādāts jauns materiāls "*Tava nauda soli pa solim*". Materiāls tiek izplatīts visā Latvijā digitāli un drukātā formātā Latvijas bibliotēku tīklā un citos veidos.

"Finanšu pratības nedēļa" un "Tavas pensijas nedēļa" kļūst arvien plašākas

Latvijas Banka kā nacionālais finanšu pratības koordinators ik gadu organizē divas nacionāla mēroga tematiskās nedēļas. To mērķis ir veicināt finanšu pratības nozīmi sabiedrībā un uzlabot iedzīvotāju finanšu paradumus.

"Finanšu pratības nedēļā 2025" notika 141 pasākums. Tos rīkoja 61 sadarbības partneris vairāk nekā 20 Latvijas pašvaldībās. Nedēļā tika aktualizēta vajadzība kritiski izvērtēt sociālo mediju saturu naudas jautājumos.

"Tavas pensijas nedēļā 2025" spēkus apvienoja 10 sadarbības partneri, kuri skaidroja salikto procentu būtību un citus ar pensijas tēmu saistītus jautājumus, piemēram, kādas izvēles cilvēkam jāizdara, sasniedzot pensijas vecumu, kā nodot pensiju 2. līmeņa uzkrājumu mantojumā un kā izvēlēties sev atbilstošu pensiju plānu. Šī bija jau piektā reize, kad tematiskajā nedēļā tika aktualizēta pensiju tēma.

Pensiju plānošanā ir vērojamas pozitīvas tendences. Kopš 2022. gada par 5 % vairāk Latvijas iedzīvotāju iegulda pensiju 3. līmenī, savukārt Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati liecina, ka salīdzinājumā ar 2020. gadu par aptuveni 25 % ir palielinājies to cilvēku skaits, kuri ir izdarījuši izvēli par pensiju 2. līmeni uzkrātā kapitāla nodošanu mantojumā.

Latvijas Bankas 2025. gada finanšu pārskati

Latvijas Bankas 2025. gada finanšu pārskati

Neatkarīgu revidentu ziņojums

Pielikumi

1. pielikums. Latvijas Bankas 2025. gada mēnešu bilances

(mēneša beigās; tūkst. eiro)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
AKTĪVI	24 595 986	24 601 229	24 535 777	24 277 937	24 396 878	24 433 469	24 185 568	24 191 387	23 816 463	23 865 026	23 820 449	23 937 720
Zelts un zeltā izteiktās prasības	576 992	587 269	616 972	615 626	620 225	598 676	617 426	625 364	694 763	745 703	771 884	784 526
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	4 327 531	4 333 173	4 240 284	4 181 313	4 244 238	4 210 843	4 359 161	4 303 514	4 276 860	4 352 364	4 385 181	4 312 245
Prasības pret Starptautisko Valūtas fondu	553 537	554 863	541 980	526 273	528 547	517 509	522 808	518 563	515 911	519 270	519 651	515 538
Atlikumi kredītiestādēs un ieguldījumi vērtspapīros, ārējie aizdevumi un citi ārējie aktīvi	3 773 994	3 778 310	3 698 304	3 655 040	3 715 691	3 693 334	3 836 353	3 784 951	3 760 949	3 833 094	3 865 530	3 796 707
Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	678 335	653 844	625 579	597 577	615 983	602 978	640 481	653 638	693 178	711 972	682 262	701 850
Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	169 796	166 730	165 500	167 204	168 083	171 287	177 410	166 733	170 601	163 887	158 923	159 974
Eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	-	-	-	-	20 000	-	20 000	20 000	20 000	-	-	-
Galvenās refinansēšanas operācijas	-	-	-	-	20 000	-	-	-	-	-	-	-
Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas	-	-	-	-	-	-	20 000	20 000	20 000	-	-	-
Precizējošās reversās operācijas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Strukturālās reversās operācijas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aizdevumu iespēja uz nakti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Papildu nodrošinājuma pieprasījumu aizdevumi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	10 265	1 098	3 066	45	1 299	343	19 303	1 470	608	758	852	2 831
Eirozonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	12 066 365	12 066 416	12 057 246	11 848 831	11 861 112	11 902 992	11 455 325	11 453 452	10 956 374	10 819 876	10 761 091	10 774 148
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri	11 041 482	11 038 343	11 035 173	10 841 548	10 838 408	10 835 250	10 384 287	10 380 788	9 853 666	9 704 763	9 667 433	9 665 090
Pārējie vērtspapīri	1 024 883	1 028 073	1 022 073	1 007 283	1 022 704	1 067 742	1 071 038	1 072 664	1 102 708	1 115 113	1 093 658	1 109 058
Eirosistēmas iekšējās prasības	6 541 877	6 560 423	6 536 602	6 589 487	6 612 590	6 611 200	6 663 402	6 681 906	6 714 882	6 826 110	6 792 474	6 951 682
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā	119 222	119 222	119 222	119 222	119 222	119 222	119 222	119 222	119 222	119 222	119 222	119 222
Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm	157 202	157 202	157 202	157 202	157 202	157 202	157 202	157 202	157 202	157 202	157 202	157 202
Pārējās prasības Eurosistēmā	-	-	-	-	-	-	-	-	-	80 216	4 593	67 835
Prasības par TARGET2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tīrās prasības par banknošu pārdali Eurosistēmā	6 265 453	6 283 999	6 260 178	6 313 063	6 336 166	6 334 776	6 386 978	6 405 482	6 438 458	6 469 470	6 511 457	6 607 423
Nepabeigtie norēķini	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pārējie aktīvi	224 825	232 276	290 528	277 854	253 348	335 150	233 060	285 310	289 197	244 356	267 782	250 464

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
PASĪVI	24 595 986	24 601 229	24 535 777	24 277 937	24 396 878	24 433 469	24 185 568	24 191 387	23 816 463	23 865 026	23 820 449	23 937 720
Banknotes apgrozībā	5 586 202	5 593 464	5 595 189	5 627 274	5 638 158	5 655 591	5 678 264	5 676 257	5 667 109	5 674 439	5 687 152	5 773 642
Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	7 268 711	7 148 887	6 055 831	5 538 032	5 396 785	4 806 080	4 461 414	4 697 737	5 317 989	5 000 886	5 272 455	6 871 880
Pieprasījuma noguldījumu konti (ietverot obligāto rezervju sistēmu)	136 017	217 508	278 959	224 129	209 640	215 348	214 776	232 826	393 213	238 695	291 369	266 904
Noguldījumu iespēja	7 132 694	6 931 379	5 776 872	5 313 903	5 187 145	4 590 732	4 246 638	4 464 911	4 924 776	4 762 191	4 981 086	6 604 976
Termiņnoguldījumi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Precizējošās reversās operācijas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Papildu nodrošinājuma pieprasījumu noguldījumi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pārējās saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	170 536	218 716	212 314	180 320	179 058	195 610	216 844	156 985	198 386	462 653	482 853	503 558
Saistības eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem	1 883 107	1 559 147	1 485 255	1 948 420	1 929 794	1 903 980	1 811 445	1 975 258	1 852 704	2 137 219	1 850 295	2 009 030
Saistības pret valdību	958 169	648 492	586 357	1 062 455	1 063 788	1 041 839	954 381	1 136 854	1 110 017	1 398 148	1 123 203	1 288 542
Pārējās saistības	924 938	910 655	898 898	885 965	866 006	862 141	857 064	838 404	742 687	739 071	727 092	720 488
Saistības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	162 857	86 037	35 759	36 396	36 377	57 496	34 853	50 031	81 213	72 796	78 691	69 881
Saistības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	695 663	626 292	542 633	526 905	529 023	518 042	523 498	518 958	516 434	519 723	520 144	516 003
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7 641
Eirosistēmas iekšējās saistības	7 629 137	8 176 524	9 451 634	9 295 878	9 537 846	10 145 034	10 193 613	9 873 111	8 841 225	8 435 634	8 435 142	6 694 204
Pārējās saistības Eurosistēmā	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saistības par TARGET	7 629 137	8 176 524	9 451 634	9 295 878	9 537 846	10 145 034	10 193 613	9 873 111	8 841 225	8 435 634	8 435 142	6 694 204
Nepabeigtie norēķini	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pārējās saistības	183 522	155 735	161 638	154 491	154 632	148 947	215 562	152 980	152 464	260 670	162 823	216 567
Kapitāls un rezerves	1 016 251	1 036 427	995 524	970 221	995 205	1 002 689	1 050 075	1 090 070	1 188 939	1 301 006	1 330 894	1 275 314

2. pielikums. Latvijas Bankas 2021.–2025. gada bilances

(gada beigās; tūkst. eiro)

	2021	2022	2023	2024	2025
AKTĪVI	25 074 429	25 750 694	25 564 820	24 835 827	23 937 720
Zelts un zeltā izteiktās prasības	344 166	364 821	399 378	536 915	784 526
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	4 495 181	3 788 044	4 049 526	4 354 419	4 312 245
Prasības pret Starptautisko Valūtas fondu	542 959	549 961	534 839	553 097	515 538
Atlikumi kredītiestādēs un ieguldījumi vērtspapīros, ārējie aizdevumi un citi ārējie aktīvi	3 952 222	3 238 083	3 514 687	3 801 322	3 796 707
Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	528 428	522 039	595 802	652 502	701 850
Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	174 081	156 383	168 476	174 642	159 974
Eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	616 600	522 900	92 900	–	–
Galvenās refinansēšanas operācijas	–	–	–	–	–
Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas	616 600	522 900	92 900	–	–
Precizējošās reversās operācijas	–	–	–	–	–
Strukturālās reversās operācijas	–	–	–	–	–
Aizdevumu iespēja uz nakti	–	–	–	–	–
Papildu nodrošinājuma pieprasījumu aizdevumi	–	–	–	–	–
Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	4 255	6 304	133	17 707	2 831
Eirozonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	12 839 996	14 081 606	13 550 657	12 134 084	10 774 148
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri	11 690 783	13 134 812	12 586 724	11 116 256	9 665 090
Pārējie vērtspapīri	1 149 213	946 794	963 933	1 017 828	1 109 058
Eirosistēmas iekšējās prasības	5 868 008	5 926 959	6 412 443	6 722 756	6 951 682
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā	116 472	118 849	118 849	119 222	119 222
Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm	157 202	157 202	157 202	157 202	157 202
Pārējās prasības Eirosistēmā	769	300	207 065	181 729	67 835
Prasības par TARGET	–	–	–	–	–
Tirās prasības par banknošu pārdali Eirosistēmā	5 593 565	5 650 608	5 929 327	6 264 603	6 607 423
Nepabeigtie norēķini	–	–	–	–	–
Pārējie aktīvi	203 714	381 638	295 505	242 802	250 464
PASĪVI	25 074 429	25 750 694	25 564 820	24 835 827	23 937 720
Banknotes apgrozībā	5 536 624	5 635 738	5 571 492	5 662 446	5 773 642
Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	6 406 673	5 217 165	7 073 547	8 231 618	6 871 880
Pieprasījuma noguldījumu konti (ietverot obligāto rezervju sistēmu)	6 406 673	343 816	205 834	255 763	266 904
Noguldījumu iespēja	–	4 873 349	6 867 713	7 975 855	6 604 976
Terminnoguldījumi	–	–	–	–	–
Precizējošās reversās operācijas	–	–	–	–	–
Papildu nodrošinājuma pieprasījumu noguldījumi	–	–	–	–	–
Pārējās saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	649 746	320 273	314 720	313 190	503 558
Saistības eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem	3 438 792	2 517 104	2 218 786	2 578 706	2 009 030
Saistības pret valdību	1 803 339	1 157 761	1 131 021	1 652 356	1 288 542
Pārējās saistības	1 635 453	1 359 343	1 087 765	926 350	720 488
Saistības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	57 955	171 688	184 075	123 674	69 881
Saistības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	1 594 262	706 038	1 262 758	921 536	516 003
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	688 359	34 701	457 718	–	7 641
Eirosistēmas iekšējās saistības	5 356 980	10 376 364	7 569 389	5 846 041	6 694 204
Pārējās saistības Eirosistēmā	34 342	6 237	–	–	–
Saistības par TARGET	5 322 638	10 370 127	7 569 389	5 846 041	6 694 204
Nepabeigtie norēķini	–	–	–	–	–
Pārējās saistības	436 383	184 740	182 217	214 985	216 567
Kapitāls un rezerves	908 655	586 883	730 118	943 631	1 275 314

3. pielikums. Latvijas Bankas 2021.–2025. gada peļņas un zaudējumu aprēķini

(gada beigās; tūkst. eiro)

	2021	2022	2023	2024	2025
Tīrie procentu ienākumi	123 981	47 021	-229 006	-195 451	-20 911
Procentu ienākumi	165 248	211 229	503 974	556 182	432 320
Procentu izdevumi	-41 267	-164 208	-732 980	-751 633	-453 231
Finanšu operāciju, pārvērtēšanas rezultāta atzīšanas peļņas un zaudējumu aprēķinā tīrais rezultāts	-36 261	-301 983	-25 999	-31 664	64 689
Realizētie finanšu operāciju guvumi	357	39 732	9 000	24 473	106 172
Finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas rezultāta atzīšana peļņas un zaudējumu aprēķinā	-36 618	-341 715	-34 999	-56 137	-41 483
Tīrie komisijas maksas izdevumi	-3 951	-4 441	-3 912	-3 925	-3 520
Komisijas maksas ienākumi	981	1 011	1 037	1 146	1 361
Komisijas maksas izdevumi	-4 932	-5 452	-4 949	-5 071	-4 881
Ienākumi no līdzdalības kapitālā	14 575	14 755	12 222	13 465	13 666
Tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts	-34 342	-6 237	206 554	181 595	67 535
Citi bankas darbības ienākumi	3 591	5 766	19 561	19 371	15 943
TĪRIE IENĀKUMI	67 593	-245 119	-20 580	-16 609	137 402
Darba samaksa	-16 403	-16 502	-24 728	-26 019	-27 965
Sociālās apdrošināšanas izdevumi un solidaritātes nodoklis	-3 582	-3 653	-5 540	-5 755	-6 301
Naudas zīmju iegādes izdevumi	-1 831	-2 618	-2 338	-1 968	-2 130
Pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo aktīvu amortizācija	-3 802	-3 641	-3 660	-3 462	-3 491
Pārējie bankas darbības izdevumi	-7 093	-9 113	-11 965	-11 165	-12 128
PĀRSKATA GADA PEĻŅA/ZAUDĒJUMI PIRMS UZKRĀJUMIEM FINANŠU RISKIEM	34 882	-280 646	-68 811	-64 978	85 387
Uzkrājumi finanšu riskiem	-13 974	280 646	15 051	-	-57 801
PĀRSKATA GADA PEĻŅA/ZAUDĒJUMI PĒC UZKRĀJUMIEM FINANŠU RISKIEM	20 908	-	-53 760	-64 978	27 586
Rezerves kapitālā ieskaitāmā peļņas daļa	6 272	-	-53 760	-64 978	8 276
Valsts ieņēmumos ieskaitāmā peļņas daļa	14 636	-	-	-	19 310

4. pielikums. 2025. gadā publicētie Latvijas Bankas izdevumi un nozīmīgākās Latvijas Bankas darbinieku publikācijas

Pētījumi

Zlobins, A. *Monetārās politikas transmisija eirozonā: vai tā ir mainījusies? I nodaļa. Spēks un ātrums.* Rīga : Latvijas Banka, Nr. 1, 2025. 48 lpp.

Bušs, G., Traficante, G. *Inflācijas atgriešanās: caurskatāmības politika nepilnīgas informācijas apstākļos.* Rīga : Latvijas Banka, Nr. 2, 2025. 24 lpp.

Gavoille, N. *Sankcijas, tirdzniecības šoki un uzņēmumu spēja pielāgoties.* Rīga : Latvijas Banka, Nr. 3, 2025. 69 lpp.

Vilerts, K., Anyfantaki, S., Beņkovskis, K. u. c. *Kā kredītu cenāšanas principi ietekmē monetārās politikas transmisiju eirozonā?* Rīga : Latvijas Banka, Nr. 4, 2025. 58 lpp.

Grüning, P. *Kāda ir monetārās politikas pārneses uz noguldījumu procentu likmēm ekonomiskā ietekme?* Rīga : Latvijas Banka, Nr. 5, 2025. 48 lpp.

Kuhmann, K. *Banku specializācija un monetārās politikas transmisija eirozonā.* Rīga : Latvijas Banka, Nr. 6, 2025. 53 lpp.

García-Miralles, E., Freier, M., Riscado, S. u. c. *Fiskālā vilkme teorijā un praksē: Eiropas skatījums.* Rīga : Latvijas Banka, Nr. 7, 2025. 110 lpp.

Tkačevs, O., Staehr, K. *Makroekonomisko un budžeta bilances šoku ietekme uz valsts parāda trajektorijām eirozonā.* Rīga : Latvijas Banka, Nr. 8, 2025. 39 lpp.

De Jonghe, O., Beņkovskis, K., Bielskis, K. u. c. *Mājsaimniecību kredīti un monetārās politikas transmisija: licības no deviņu Eiropas valstu kredītu reģistriem pēcpandēmijas periodā.* Rīga : Latvijas Banka, Nr. 9, 2025. 92 lpp.

Diskusijas materiāli

Beņkovskis, K., Christodouloupoulou, S., Tkačevs, O. *Digitālo tehnoloģiju ieviešana Latvijas uzņēmumos.* Rīga : Latvijas Banka, Nr. 1, 2025. 31 lpp.

Berģītis, M. *Latvijas valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu regulējuma efektivitātes izvērtējums.* Rīga : Latvijas Banka, Nr. 2, 2025. 30 lpp.

Romanovs, E., Jaunzems, D. *Subsidētu ieguldījumu siltumefektivitātes uzlabošanā ietekme uz nekustamo īpašumu cenu Latvijā.* Rīga : Latvijas Banka, Nr. 3, 2025. 22 lpp.

Publikācijas

Beņkovskis, K., Merikūll, J., Proškute, A. (2025). The transmission of trade shocks across countries: Firm-level evidence from the Covid-19 crisis. *The World Economy* 48(6), 1376–1404.

Beņkovskis, K., Fadejeva, L., Pļuta, A., Zasova, A. (2025). The effects of minimum wage increases on the macro economy, income distribution, and informal wages. *Baltic Journal of Economics* 25(1), 112–130.

Beņkovskis, K., & Fadejeva, L. (2025). Chasing the shadow: unreported wage payments and income inequality. *Journal of Economic Inequality* 23(1), 1–38.

Beņkovskis, K., Tkačevs, O., Vilerts, K. (2026). Did job retention schemes save jobs during the COVID-19 pandemic? Firm-level evidence from Latvia. *Scandinavian Journal of Economics* 128(1), 73–103.

Grüning, P. (2025). Fiscal, environmental, and bank regulation policies in a small open economy for the green transition. *Resources and Energy Economics* 82, 101493.

Staeher, K., & Tkačevs, O. (2025). The euro at 25: how demand, supply and policy shocks contributed to inflation in the euro area countries. *Journal of Applied Economics* 28(1), 1–23.

Pārskati

Finanšu Pieejamības Pārskats, 2025. Rīga : Latvijas Banka, 2025. 34 lpp. ISSN 2592-981X

Finanšu Stabilitātes Pārskats, 2025. Rīga : Latvijas Banka, 2025. 71 lpp. ISSN 1691–1202

Makroekonomisko Prognožu Pārskats, 2025, jūnijs. Rīga : Latvijas Banka, 2025. 40 lpp. ISSN 3044-7011

Makroekonomisko Prognožu Pārskats, 2025, decembris. Rīga : Latvijas Banka, 2025. 47 lpp. ISSN 3044-7011

Citas publikācijas, kuru līdzautori ir Latvijas Bankas darbinieki

ECB izdevumi

Angelini, E., Darracq Pariès, M., Haertel, T., et al. (eds.) (2025). The ESCB forecasting models: what are they and what are they good for? *ECB Occasional Paper*, No. 381. 77 pp.

Bobasu, A., Ciccarelli, M., Notarpietro, A. (eds.) (2025). Monetary policy transmission: a reference guide through ESCB models and empirical benchmarks. *ECB Occasional Paper*, No. 377. 142 pp.

De Jonghe, O., Beņkovskis, K., Bielskis, K., et al. (2025). Household borrowing and monetary policy transmission: post-pandemic insights from nine European credit registers. *ECB Working Paper*, No. 3146. 95 pp.

ECB (2025). Report on monetary policy tools, strategy and communication. *ECB Occasional Paper*, No. 372. 201 pp.

García-Miralles, E., Freier, M., Riscado, S., et al. (2025). Fiscal drag in theory and in practice: a European perspective. *ECB Working Paper*, No. 3136. 167 pp.

Vilerts, K., Anyfantaki, S., Beņkovskis, K., et al. (2025). Details matter: loan pricing and transmission of monetary policy in the euro area. *ECB Working Paper*, No. 3078. 64 pp.

Saīsinājumi

AAF	Apdrošināto aizsardzības fonds
AIF	alternatīvo ieguldījumu fonds
AMLA	Iestāde nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanai (<i>Authority for Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism</i>)
API	lietojumprogrammas saskarne
AS	akciju sabiedrība
ASV	Amerikas Savienotās Valstis
CCyB	pretcikliskā kapitāla rezerve (<i>countercyclical capital buffer</i>)
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
EAAPI	Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde
EBI	Eiropas Banku iestāde
ECB	Eiropas Centrālā banka
ECBS	Eiropas Centrālo banku sistēma
EK	Eiropas Komisija
EKS sistēma	Elektroniskā klīringa sistēma
ES	Eiropas Savienība
ESG	vides, sociālā un pārvaldības (<i>environmental, social and governance</i>) joma
ESRK	Eiropas Sistēmisko risku kolēģija
ETF	biržā tirgots fonds (<i>exchange-traded fund</i>)
ETS2	otrā ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma
<i>Europol</i>	Eiropas Savienības Aģentūra tiesībaizsardzības sadarbībai
<i>Eurostat</i>	Eiropas Savienības Statistikas birojs
EVTI	Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde
FATF	Finanšu darījumu darba grupa (<i>Financial Action Task Force</i>)
<i>FinTech</i>	finanšu tehnoloģijas
FKTK	Finanšu un kapitāla tirgus komisija
IAIS	Starptautiskā Apdrošināšanas uzraugu asociācija (<i>International Association of Insurance Supervisors</i>)
IBS	ieguldījumu brokeru sabiedrība
IKP	iekšzemes kopprodukts

IKT	informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IOPS	Starptautiskā Pensiju uzraugu organizācija (<i>International Organisation of Pension Supervisors</i>)
IOSCO	Starptautiskā Vērtspapīru komisiju organizācija (<i>International Organization of Securities Commissions</i>)
IT	informācijas tehnoloģijas
MFI	monetārā finanšu iestāde
MONEYVAL	Eiropas Padomes Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ekspertu komiteja
NATO	Ziemeļatlantijas līguma organizācija (<i>North Atlantic Treaty Organization</i>)
NBMF	Ziemeļvalstu un Baltijas valstu Makrouzraudzības forums (<i>Nordic-Baltic Macroprudential Forum</i>)
NGF	Noguldījumu garantiju fonds
NGFS	Finanšu sistēmas zaļināšanas tīkls (<i>Network for Greening the Financial System</i>)
NILLTPF	noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija un terorisma un proliferācijas finansēšana
NILLTPFN	noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršana
NVS	Neatkarīgo Valstu Sadraudzība
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
O-SII	cita sistēmiski nozīmīga iestāde (<i>other systemically important institution</i>)
PVN	pievienotās vērtības nodoklis
SEG	siltumnīcefekta gāzes
SEPA	vienotā eiro maksājumu telpa (<i>single euro payments area</i>)
SIA	sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SNB	Starptautisko norēķinu banka
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
UPNP	uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas process
VNF	Vienotais noregulējuma fonds
VNM	Vienotais noregulējuma mehānisms
VNV	Vienotā noregulējuma valde
VUM	Vienotais uzraudzības mehānisms